

***PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY USTRONIE MORSKIE
NA LATA 2022-2025***



Tytuł	<i>Program ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2025</i>
Zamawiający	<i>Gmina Ustronie Morskie ul. Rolna 2 78-111 Ustronie Morskie</i>
Wykonawca	<i>EkoLogika Mariusz Orzechowski ul. Paryska 7 45-402 Opole tel. 792-103-880 e-mail: biuro@e-ekologia.pl www.e-ekologia.pl</i>
Autorzy	<i>Kierownik zespołu autorskiego: mgr Mariusz Orzechowski</i>
Data wykonania:	<i>wrzesień 2022r.</i>

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	7
1.1 Podstawa prawna opracowania	7
1.2 Cel i zakres opracowania	7
1.3 Metodyka opracowania	8
2. Streszczenie	9
3. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	14
4. Charakterystyka ogólna Gminy Ustronie Morskie	21
4.1 Położenie administracyjne i fizyczno - geograficzne	21
4.2 Budowa geologiczna, rzeźba terenu i sposób użytkowania terenu	22
4.2.1 Rzeźba terenu i krajobraz	22
4.2.2 Budowa geologiczna	23
4.3 Demografia	24
4.4 Działalność gospodarcza	24
4.5 Infrastruktura komunikacyjna	26
5. Ocena stanu środowiska	28
5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	28
5.1.1 Ocena stanu	28
5.1.2 Prognoza stanu środowiska	34
5.1.3 Zagadnienia horyzontalne – ochrona klimatu i jakości powietrza	35
5.1.4 Analiza SWOT	36
5.2 Zagrożenia hałasem	37
5.2.1 Ocena stanu	37
5.2.2 Prognoza stanu środowiska	40
5.2.3 Zagadnienia horyzontalne – zagrożenia hałasem	40
5.2.4 Analiza SWOT	41
5.3 Pola elektromagnetyczne	41
5.3.1 Ocena stanu	41
5.3.2 Prognoza stanu środowiska	43
5.3.3 Zagadnienia horyzontalne – pola elektromagnetyczne	43
5.3.4 Analiza SWOT	44
5.4 Gospodarowanie wodami	44
5.4.1 Ocena stanu	44
5.4.2 Prognoza stanu środowiska	54
5.4.3 Zagadnienia horyzontalne – gospodarowanie wodami	54
5.4.4 Analiza SWOT	55
5.5 Gospodarka wodno-ściekowa	56
5.5.1 Ocena stanu	56
5.5.2 Prognoza stanu środowiska	57
5.5.3 Zagadnienia horyzontalne – gospodarka wodno-ściekowa	57
5.5.4 Analiza SWOT	58
5.6 Zasoby geologiczne	59
5.6.1 Ocena stanu	59
5.6.2 Prognoza stanu środowiska	61
5.6.3 Zagadnienia horyzontalne – zasoby geologiczne	62
5.6.4 Analiza SWOT	63
5.7 Gleby	63
5.7.1 Ocena stanu	64
5.7.2 Prognoza stanu środowiska	65
5.7.3 Zagadnienia horyzontalne – gleby	65
5.7.4 Analiza SWOT	66
5.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	67
5.8.1 Ocena stanu	67
5.8.2 Prognoza stanu środowiska	70
5.8.3 Zagadnienia horyzontalne – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	71
5.8.4 Analiza SWOT	72
5.9 Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe	73
5.9.1 Ocena stanu	73
5.9.2 Prognoza stanu środowiska	90
5.9.3 Zagadnienia horyzontalne – zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe	91
5.9.4 Analiza SWOT	92

5.10	Zagrożenia poważnymi awariami	94
5.10.1	Ocena stanu	94
5.10.2	Prognoza stanu środowiska	94
5.10.3	Zagadnienia horyzontalne – poważne awarie	94
5.10.4	Analiza SWOT	95
5.11	Edukacja ekologiczna	95
5.11.1	Koncepcja edukacji ekologicznej dla Gminy Ustronie Morskie	96
5.11.2	Działania w zakresie edukacji ekologicznej na terenie Gminy Ustronie Morskie	96
6.	Cele, kierunki interwencji i działania zaplanowane na lata 2022 – 2025	98
7.	Harmonogram rzeczowo-finansowy	106
7.1	Zadania własne	106
7.2	Zadania koordynowane	110
8.	System realizacji Programu ochrony środowiska	111
8.1	Zarządzanie Programem ochrony środowiska	111
8.1.1	Instrumenty prawne	112
8.1.2	Instrumenty finansowe	113
8.1.3	Instrumenty społeczne	113
8.1.4	Instrumenty strukturalne i infrastrukturalne	114
8.2	Monitorowanie Programu Ochrony Środowiska	114
8.3	Sprawozdawczość	115
8.4	System instytucji zaangażowanych w realizację programu ochrony środowiska	115
8.5	Wykaz interesariuszy	116
8.6	System finansowania	116
9.	Literatura	120

SPIS TABEL

Tabela 1.	Zestawienie celów i kierunków dokumentów strategicznych i programowych wpisujących się w założenia Programu ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2025	14
Tabela 2.	Liczba ludności na terenie gminy Ustronie Morskie w latach 2018-2021 (dane GUS)	24
Tabela 3.	Struktura wiekowa na terenie gminy Ustronie Morskie w latach 2018-2021 (dane GUS)	24
Tabela 4.	Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Ustronie Morskie w latach 2018 – 2021	25
Tabela 5.	Rodzaje działalności gospodarczych na terenie Gminy Ustronie Morskie na koniec 2021r.	25
Tabela 6.	Zakłady na terenie gminy Ustronie Morskie posiadające pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza (stan na kwiecień 2022r.)	29
Tabela 7.	Aktualny stan zanieczyszczenia powietrza na podstawie szacunku imisji w wybranych miejscowościach gminy Ustronie Morskie (stan na 2020 r. - model)	30
Tabela 8.	Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej za lata 2019-2021 dla kryterium ochrony zdrowia	31
Tabela 9.	Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej za lata 2019-2021 dla kryterium ochrony roślin	31
Tabela 10.	Wykaz zrealizowanych zadań w zakresie uruchomienia i prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego programu „Czyste Powietrze” w gminie Ustronie Morskie w latach 2020-2022	35
Tabela 11.	Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”	36
Tabela 12.	Generalny Pomiar Ruchu na odcinkach dróg krajowych w obrębie punktów pomiarowych na terenie gminy Ustronie Morskie	38
Tabela 13.	Naruszenia dopuszczalnych poziomów hałasu wzdłuż DK 11 na obszarze powiatu kołobrzeskiego zgodnie z Programem ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego	39
Tabela 14.	Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem”	41
Tabela 15.	Wykaz stacji radiokomunikacyjnych zlokalizowanych na obszarze gminy Ustronie Morskie	42
Tabela 16.	Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Pole elektromagnetyczne”	44
Tabela 17.	Charakterystyka i ocena stanu JCWPd na obszarze Gminy Ustronie Morskie	45
Tabela 18.	Ocena stanu wód podziemnych w granicach JCWPd 9 wg monitoringu operacyjnego GIOŚ-PIG-PIB za rok 2021	46
Tabela 19.	Charakterystyka i ocena stanu JCW rzecznych i przybrzeżnych na obszarze gminy Ustronie Morskie – na podstawie aPGW (2016r.)	50
Tabela 20.	Aktualna ocena stanu JCWP rzecznych i przybrzeżnych na obszarze gminy Ustronie Morskie – na podstawie badań monitoringowych GIOŚ 2014-2019	51
Tabela 21.	Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”	55
Tabela 22.	Wykaz eksploatowanych ujęć wód służących do zasilania wodociągów grupowych na terenie gminy Ustronie Morskie	56
Tabela 23.	Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Ustronie Morskie w latach 2017-2021	56

Tabela 24. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Ustronie Morskie w latach 2017-2021	56
Tabela 25. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa”	58
Tabela 26. Charakterystyka udokumentowanych złóż kopalin na terenie Gminy Ustronie Morskie	59
Tabela 27. Koncesje na wydobywanie kopalin wydane przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego dla kopalin w granicach administracyjnych gminy Ustronie Morskie	60
Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”	63
Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”	66
Tabela 30. Wykaz podmiotów posiadających zezwolenia i pozwolenia wydane przez Starostę Kołobrzeskiego w zakresie gospodarowania odpadami.....	67
Tabela 31. Wykaz firm wpisanych do rejestru działalności regulowanej prowadzonego w Gminie Ustronie Morskie w zakresie odbioru odpadów komunalnych	68
Tabela 32. Ilość wytworzonych i odebranych odpadów [Mg] z terenu gminy Ustronie Morskie w latach 2019-2021	68
Tabela 33. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”	72
Tabela 34. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Ustronie Morskie	81
Tabela 35. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe”	92
Tabela 36. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”	95
Tabela 37. Cele, kierunki interwencji i działania w zakresie ochrony środowiska zaplanowane na lata 2022 – 2025.....	98
Tabela 38. Harmonogram rzeczowo - finansowy realizacji zadań własnych w ramach Programu ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2025.....	106
Tabela 39. Harmonogram rzeczowo - finansowy zadań koordynowanych w ramach Programu ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2025.....	110
Tabela 40. Źródła finansowania zadań realizowanych w ramach POŚ	117

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Gminy Ustronie Morskie na tle podziału administracyjnego Polski i powiatu kołobrzeskiego	21
Rysunek 2. Położenie Gminy Ustronie Morskie na tle nowego podziału fizycznogeograficznego [Solon i in. 2018]	22
Rysunek 3. Sieć komunikacyjna na terenie Gminy Ustronie Morskie	27
Rysunek 4. Położenie gminy Ustronie Morskie na tle najbliższych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych	47
Rysunek 5. Sieć hydrograficzna na terenie gminy Ustronie Morskie	48
Rysunek 6. Zasięg występowania JCW rzecznych i przybrzeżnych względem obszaru gminy Ustronie Morskie	49
Rysunek 7. Rozkład przestrzenny ryzyka powodziowego w wyznaczonym HOT-SPOT Ustronie Morskie	53
Rysunek 8. Złóża kopalin na terenie Gminy Ustronie Morskie	59
Rysunek 9. Lokalizacja osuwiska na terenie gminy Ustronie Morskie	61

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik graficzny nr 1 – uwarunkowania przyrodnicze gminy Ustronie Morskie

Załącznik graficzny nr 2 – formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne gminy Ustronie Morskie

Załącznik graficzny nr 3 – obszary szczególnego zagrożenia powodzią gminy Ustronie Morskie

Wykaz skrótów

SKRÓT	OBJAŚNIENIE
AKPOŚK	Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych
aPWŚK	Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju
BDL	Bank Danych Lokalnych
BOŚ	Bank Ochrony Środowiska
CZK	Centrum Zarządzania Kryzysowego
DSRK	Długookresowa Strategia rozwoju kraju
EFR	Europejski Fundusz Rolny
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFRRROW	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
FDS	Fundusz Dróg Samorządowych
FS	Fundusz Sołecki
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDLP	Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych
GEZ	Gminna Ewidencja Zabytków
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPR	Generalny Pomiar Ruchu
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IUNG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach
JCWPd	Jednolita część wód podziemnych
JCWPj	Jednolita część wód powierzchniowych jeziornych
JCWPprze	Jednolita część wód powierzchniowych przejściowych
JCWPprzy	Jednolita część wód powierzchniowych przybrzeżnych
JCWPPrz	Jednolita część wód powierzchniowych rzecznych
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KLIMADA	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
KPGO	Krajowy plan gospodarki odpadami 2022
KPOP	Krajowy Program Ochrony Powietrza w Polsce
KPZPO	Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów
KSRR	Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030
LOP	Liga Ochrony Przyrody
MPZP	Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
MRiRW	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OchK	Obszar chronionego Krajobrazu
OSCHR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OSN	Obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenia związkami azotu poch. rolniczego
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pole elektromagnetyczne
PEP	Polityka energetyczna Polski do 2030 roku
PEKP	Polityka Ekologiczna Państwa do 2030 roku
PGOWZ	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego
PGWWP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG	Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie
PKP PLK	PKP Polskie Linie Kolejowe
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
POP	Program ochrony powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego

POPH	Program ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych oraz części dróg wojewódzkich i gminnych województwa zachodniopomorskiego.
PORB	Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2014–2020
POŚ	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022 – 2025
POŚPK	Program ochrony środowiska dla powiatu kołobrzeskiego
POŚWZ	Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego
PWIS	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
PSH	Państwowa Służba Hydrogeologiczna
PSP	Państwowa Straż Pożarna
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PZPWZ	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RFIL	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych
RFRD	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
RFPEŁ	Rządowy Fundusz Polski Ład
RLM	Równoważna liczba mieszkańców
RPOWZ	Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego
RWMŚ	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SPASiOZK	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
SRGUM	Strategia Rozwoju Gminy Ustronie Morskie
SRPK	Strategia Rozwoju Powiatu kołobrzeskiego
SRWZ	Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego
SWOT	skrót od angielskich wyrazów: strenghts (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) oraz threats (zagrożenia)
SZRWRR	Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020
SZRT	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku
ŚSRK	Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju
TEN-T	Transeuropejska sieć transportowa
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WSSE	Wojewódzka Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna
WUOZ	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
ZZR	Zakład zwiększonego ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej
ZDR	Zakład dużego ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej

1. Wstęp

1.1 Podstawa prawna opracowania

Podstawą prawną opracowania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2025” zwanego w dalszej części Programem lub POŚ, jest art. 17. ust. 1 *Ustawy Prawo ochrony środowiska [1]*, który nakłada na organy wykonawcze – w tym przypadku Gminę – obowiązek sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1. *Ustawy Prawo ochrony środowiska [1]*. Projekt Programu ochrony środowiska, w tym konkretnym przypadku podlega zaopiniowaniu przez organy wykonawcze Powiatu. Przy opracowaniu programu ochrony środowiska obligatoryjne jest zapewnienie udziału społecznego na zasadach i w trybie określonym w *Ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko[2]*. Zgodnie z art. 18 *Ustawy Prawo ochrony środowiska [1]*, Program ochrony środowiska uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy. Z wykonania programu ochrony środowiska organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza, co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

1.2 Cel i zakres opracowania

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu jest realizacja przez jednostkę samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Program powinien stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

Celem niniejszego POŚ jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego obszaru gminy Ustronie Morskie, bądź utrzymanie dobrego poziomu, tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w POŚ rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-informacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany POŚ jest wypełnieniem obowiązku Gminy Ustronie Morskie w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów gminnych, co pozwala władzom Gminy na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska.

Struktura POŚ obejmuje omówienie:

- 1) spójności POŚ z dokumentami strategicznymi i programowymi wyższego szczebla,
- 2) sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej Gminy Ustronie Morskie,
- 3) oceny stanu środowiska na terenie Gminy Ustronie Morskie z uwzględnieniem jedenastu obszarów przyszłej interwencji: ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pól elektromagnetycznych, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów, zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego, zagrożeń poważnymi awariami, edukacji ekologicznej uwzględniającej zagadnienia horyzontalne tj. adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska,
- 4) celów, kierunków interwencji i zadań wynikających z oceny stanu środowiska,
- 5) harmonogramu rzeczowo-finansowego wynikającego ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji,
- 6) systemu realizacji POŚ w zakresie zarządzania i monitorowania w oparciu o ustalone wskaźniki.

1.3 Metodyka opracowania

Niniejszy POŚ został opracowany zgodnie z opublikowanymi w 2015 r. przez Ministerstwo Środowiska „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, które są dokumentem pomocniczym adresowanym do organów wykonawczych i uchwałodawczych JST. Ponadto, niniejszy POŚ uwzględnia założenia programowe i strategiczne określone w aktualnej Polityce Ekologicznej Państwa 2030, która stanowi strategię podstaw prowadzenia polityki ochrony środowiska w Polsce, a także jedną z dziewięciu strategii, stanowiących fundament zarządzania rozwojem środowiskowym kraju. Punktem wyjścia przy opracowaniu POŚ była analiza i ocena aktualnego stanu środowiska na terenie gminy Ustronie Morskie, na podstawie różnych dokumentów strategicznych, programowych, przestrzennych oraz publikacji naukowych i specjalistycznych z zakresu ochrony środowiska. Diagnoza stanu środowiska przyrodniczego gminy Ustronie Morskie sporządzona została głównie na podstawie opracowań i materiałów instytucji/jednostek działających w obszarze ochrony środowiska oraz obszarze społeczno-gospodarczym. Poszczególne komponenty środowiskowe zostały scharakteryzowane kompleksowo. Oznacza to, że przy omawianiu aktualnej sytuacji w danym obszarze tematycznym, uwzględniono jednocześnie uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych, dotyczące określonej dziedziny oraz najważniejsze problemy i propozycje ich rozwiązania. Przy opracowaniu Programu wykorzystano dane pochodzące m.in. z następujących źródeł:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Główny Urząd Statystyczny w Warszawie,
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie,
- Urząd Marszałkowski w Szczecinie,
- Urząd Wojewódzki w Szczecinie,
- Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu,
- Urząd Gminy Ustronie Morskie.

Przeprowadzona ocena stanu środowiska dała podstawę do identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w ramach poszczególnych obszarów interwencji. Ocena stanu uwzględnia zagadnienie horyzontalne tj. adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

Kolejnym etapem było sformułowanie celów, kierunków interwencji, działań oraz zadań w oparciu o ocenę stanu środowiska i cele priorytetowe dokumentów strategicznych i programowych wyższego szczebla. Szczegółowy opis celów środowiskowych dokumentów wyższego szczebla spójnych z niniejszym POŚ został przedstawiony w rozdziale 3. Na podstawie wyznaczonych celów i kierunków interwencji opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy z uwzględnieniem ram czasowych i finansowych realizacji zadań. Wskazano źródła finansowania zarówno z funduszy krajowych jak i zagranicznych. Koszty realizacji działań oszacowano w oparciu o analizę materiałów dotyczących planowanych do realizacji zadań środowiskowych w latach 2022-2025, przekazanych przez jednostki samorządu terytorialnego, instytucje publiczne działające w obszarze ochrony środowiska oraz przedsiębiorców, a także na podstawie dokumentów strategicznych i dostępnych źródeł finansowania.

W celu sprawnej realizacji polityki ochrony środowiska nakreślonej w POŚ omówiono system zarządzania z uwzględnieniem instrumentów prawnych, finansowych, społecznych i strukturalnych. Przeanalizowano sposób monitorowania postępu realizacji Programu wprowadzając odpowiednie wskaźniki dla przyszłych obszarów interwencji. Omówiono proces działań w zakresie edukacji ekologicznej na terenie gminy Ustronie Morskie, jako istotny element kształtujący świadomość społeczną.

2. Streszczenie

Czym jest Program ochrony środowiska?

Program ochrony środowiska jest dokumentem kształtującym lokalną politykę środowiskową. Analizuje i ocenia istniejące uwarunkowania przyrodnicze. Przedstawia mocne i słabe strony każdego z komponentów środowiska oraz ocenia możliwe szanse poprawy stanu środowiska lub zagrożenia nieosiągnięcia standardów środowiskowych. Program ochrony środowiska wyznacza obszary interwencji, cele i kierunki działań, jakie należy podjąć w perspektywie najbliższych lat, aby poprawić stan środowiska przyrodniczego lub utrzymać go na poziomie zgodnym z przepisami prawa.

Ocena stanu środowiska na terenie Gminy Ustronie Morskie

Oceny stanu środowiska dokonano w ramach 11 obszarów interwencji, które są kluczowe do podjęcia działań strategicznych zmierzających do poprawy stanu poszczególnych elementów środowiska. Ocenie poddano następujące obszary/komponenty środowiska:

1) Ochrona klimatu i jakości powietrza – ocenę jakości powietrza na terenie gminy Ustronie Morskie oparto o wyniki Generalnego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Województwo zachodniopomorskie zostało podzielone na 3 strefy: aglomerację szczecińską (obejmującą miasto Szczecin), miasto Koszalin i strefę zachodniopomorską. Teren gminy Ustronie Morskie przynależy do strefy zachodniopomorskiej, dla której w roku 2021 odnotowano przekroczenia wartości dopuszczalnych jedynie benzo(a)pirenu. W 2021r. monitoring jakości powietrza na terenie woj. zachodniopomorskiego prowadzony był w oparciu o 11 stacji pomiarowych. Na terenie gminy Ustronie Morskie Główny Inspektorat Ochrony Środowiska nie wyznaczył żadnego punktu monitoringu jakości powietrza. Najbliższe punkty monitoringu znajdują się w Kołobrzegu przy ul. Jana Kasprowicza i ul. Żółkiewskiego, monitorujące stężenia BaP(PM10), NO₂, PM10, PM2,5.

W ramach Programu Ochrony Powietrza dla województwa zachodniopomorskiego zostały określone działania naprawcze dla gminy Ustronie Morskie celem poprawy jakości powietrza i minimalizacji przekroczeń dopuszczalnych. Na terenie gminy Ustronie Morskie występują instalacje odnawialnych źródeł energii. Na terenie gminy Ustronie Morskie funkcjonują 2 zakłady, które posiadają udzielone pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza.

Od 2019r. na terenie woj. zachodniopomorskiego obowiązuje Uchwała Antysmogowa, wprowadzająca na obszarze województwa zachodniopomorskiego ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Ograniczenia i zakazy wymienione w Uchwale obowiązują wszystkich użytkowników instalacji o mocy poniżej 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych, tj. mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, samorządy oraz podmioty działające na jego terenie. Ograniczeniami i zakazami objęto w szczególności następujące instalacje: kotły centralnego ogrzewania i ogrzewacze pomieszczeń tj. kominki, piece kaflowe, kozy, itp.

Od 2019r. gmina Ustronie Morskie współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie w zakresie zadań związanych z Programem „Czyste Powietrze”.

2) Zagrożenia hałasem – Regionalny Wydział Monitoringu Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadzi na bieżąco na obszarze województwa zachodniopomorskiego pomiary poziomu hałasu przemysłowego, na terenie obiektów przemysłowych lub w ich sąsiedztwie. W bazie EHALAS zarejestrowano do tej pory 5 pomiarów hałasu jakie wykonano na przestrzeni ostatnich lat na terenie gminy Ustronie Morskie. W żadnym z przypadków nie odnotowano przekroczeń standardów akustycznych. Na terenie gminy Ustronie Morskie, największy wpływ na klimat akustyczny ma komunikacja drogowa. Głównym źródłem hałasu jest droga ekspresowa S-6 Szczecin – Kołobrzeg – Koszalin – Słupsk – Gdańsk oraz DK nr 11 relacji Kołobrzeg – Koszalin – Poznań. Ruch komunikacyjny stanowi pewną uciążliwość ze względu na systematyczny wzrost natężenia, zwłaszcza samochodów

ciężarowych, które prócz hałasu powodują drgania i stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu. W celu pomiaru ruchu na drogach w cyklu co 5 lat wykonywane są Generalne Pomiary Ruchu. Na terenie gminy Ustronie Morskie pomiary wykonywane były na odcinkach drogi krajowej nr 11. Z analizy danych wynika, że w latach 2010-2015 odnotowano wzrost ilości pojazdów poruszających się po drodze krajowej nr 11. Sytuacja uległa zmianie po wybudowaniu i otwarciu drogi szybkiego ruchu S6, co spowodowało spadek liczby pojazdów na odcinku DK 11 przechodzącym przez teren Gminy Ustronie Morskie. Wybudowanie drogi S6 odsunęło ruch samochodowy poza teren Ustronia Morskiego, a spadek ilości pojazdów ogółem wyniósł blisko 45% w 2020r. w porównaniu z pomiarem ruchu w 2015r. Niewątpliwie budowa drogi S6 pozytywnie wpłynęła na ruch tranzytowy po drodze DK11 w obrębie gminy Ustronie Morskie, co również miało przełożenie na minimalizację emisji hałasu na terenach chronionych akustycznie. Spadek ilości pojazdów na odcinku DK 11 przebiegającym przez teren gminy dotyczył zarówno ruchu osobowego jak i ciężarowego.

Dla drogi krajowej nr 11 w granicach gminy Ustronie Morskie została opracowana mapa akustyczna obrazująca zasięg emisji hałasu od drogi. Wyniki pomiarów opracowane przy tworzeniu mapy akustycznej zostały uwzględnione w opracowaniu pn. „*Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego*”. Jedynym zaproponowanym w POH dla woj. zachodniopomorskiego działaniem ograniczającym hałas od drogi krajowej nr 11 na obszarze powiatu kołobrzeskiego, w tym na obszarze gminy Ustronie Morskie była budowa drogi S6 na odcinku Kołobrzeg Zachód – węzeł Ustronie Morskie – węzeł Borkowice. W 2019r. droga S6 została oddana do użytkowania, a przeprowadzony GPR w 2020r. na drogach krajowych w rejonie gminy Ustronie Morskie wykazał, że ruch na drodze krajowej nr 11 w porównaniu z latami poprzednimi uległ znacznemu obniżeniu poprawiając tym samym warunki akustyczne na terenach chronionych akustycznie na terenie gminy Ustronie Morskie. Znaczna część ruchu z DK11 została przeniesiona na nowy odcinek S6 i wprowadzona poza tereny zabudowane gminy Ustronie Morskie.

3) Pola elektromagnetyczne – badaniami natężenia pól elektromagnetycznych zajmuje się Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie. Na terenie gminy Ustronie Morskie nie wyznaczono punktów monitoringu pól elektromagnetycznych. Średni poziom natężenia PEM w 2021 r. w województwie zachodniopomorskim dla sieci monitoringu stałego i monitoringu badawczego wyniósł 0,55 V/m, w związku z czym w żadnym wyznaczonym punkcie na terenie województwa nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych norm PEM w środowisku.

4) Gospodarowanie wodami – obszar gminy Ustronie Morskie położony jest w granicy Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) PLGW60009 o numerze 9. Ocena wyników badań monitoringu operacyjnego w 2021 roku wykazała, że większość (80%) punktów pomiarowych reprezentowała wody I i II klasy (wody bardzo dobrej i dobrej jakości). W pozostałych punktach pomiarowych JCWPd 9 oceniono wody niezadowolającej lub złej jakości. Należy zatem stwierdzić, że wody podziemne JCWPd 9 odznaczają się dobrym stanem jakości.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi również monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych, a ostatnie wyniki pomiarów i klasyfikacja stanu wód podziemnych w ramach JCWPd zostały opublikowane za rok 2019. Zgodnie z wykonaną oceną stanu JCWPd za rok 2019 r., wody JCWPd 9 są wodami o dobrym stanie ilościowym i chemicznym, a cel środowiskowy wyznaczony w Planie Gospodarowania Wodami został osiągnięty.

Gmina Ustronie Morskie leży pomiędzy doliną dwóch rzek: Parsęty i Czerwonej. Przez południową część gminy przebiega wododział I rzędu, oddzielający dorzecze Parsęty od dorzecza rzeki Czerwonej. Środkowa część jest odwodniana przez niewielką rzeczkę Malechowską Strugę, uchodzącą bezpośrednio do Morza Bałtyckiego.

Obszar gminy Ustronie Morskie położony jest w granicach 5 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWPPrz), 1 JCWP zakwalifikowanej jako bezpośrednia zlewnia morza oraz 1 JCWP przybrzeżnej (JCWP przyb.).

Jak wynika z analizy stanu wód za lata 2014-2019 sytuacja w zakresie stanu wód powierzchniowych rzecznych i przybrzeżnych na terenie gminy Ustronie Morskie nie uległa poprawie. Nie został

osiągnięty zakładany do 2015r. cel środowiskowy dla wszystkich JCWP. Zgodnie z IIaPGW dla dorzecza Odry wyznaczono nowe cele środowiskowe z datą ich osiągnięcia do 2027r. z ewentualnymi odstępstwami. Jak wynika z danych monitoringowych wszystkie wody JCWP odznaczają się złym stanem zatem dla wszystkich celem środowiskowych jest osiągnięcie dobrego stanu/potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego.

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego zaktualizowanymi przez Prezesa Wód Polskich w dniu 22.10.2020r. na terenie gminy Ustronie Morskie obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują ujściowy odcinek Malechowskiej Strugi o długości ok. 135 m; odcinek rzeki Malechowskiej Strugi oraz Parsęty oraz obszar pasa technicznego od strony morza.

W obowiązującym *Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry* wyszczególniono obszar problemowy (tzw. Hot Spot) pn. Ustronie Morskie. Zagrożenie w obszarze problemowym (miejscowości Ustronie Morskie i Sianożęty) pochodzi od strony morza. Dodatkowo problemem dla miasta jest odprowadzeniem wód opadowych do morza (zalane przepusty w wyniku podniesionego poziomu wody w morzu). Poziom ryzyka powodziowego w obszarze HOT-SPOT Ustronie Morskie oceniono na bardzo niski i obejmuje on przestrzennie tereny wzdłuż linii brzegowej na północ od m. Bagicz.

- 5) Gospodarka wodno-ściekowa** – Gmina Ustronie Morskie posiadają uregulowany i dobrze rozwinięty system zaopatrzenia w wodę. Usługi zaopatrzenia w wodę i odprowadzanie ścieków świadczone są przez Miejskie Wodociągi i Kanalizację Sp. z o.o. w Kołobrzegu. Mieszkańcy gminy są zaopatrywani w wodę pochodzącą z ujęć podziemnych. Gmina Ustronie Morskie jest w 100% zwodociągowana. Wszystkie jednostki osadnicze są wyposażone w sieć wodociągową opartą o ujęcia wody w m. Bagicz i Rusowo. Dawne ujęcie wody w m. Kukinia zostało wyłączone z eksploatacji i przewidziane jest do likwidacji. Zgodnie z danymi Miejskich Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kołobrzegu wg stanu na koniec 2021r., łączna długość sieci wodociągowej bez przyłączy na terenie gminy Ustronie Morskie wynosiła 83,3 km. Ilość przyłączy wg. stanu na koniec 2021r., to 1159 szt.

Systemem zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków zajmują się również Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Kołobrzegu. W skład systemu wchodzi oczyszczalnia ścieków w Korzyścienku k/Kołobrzegu, która obsługuje obszar powiatu kołobrzесьkiego oraz gminę Sławoborze z pow. Świdwińskiego. Zgodnie z danymi Miejskich Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kołobrzegu wg stanu na koniec 2021r., łączna długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 72,9 km, a ilość przyłączy wyniosła 1180 szt.

Ścieki z terenu gminy Ustronie Morskie odprowadzane są na oczyszczalnię ścieków w Korzyścienku k/Kołobrzegu, która jest oczyszczalnią biologiczną z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu (PUB1). Oczyszczalnia ta o wydajności 292 000 RLM obsługuje obszar powiatu kołobrzесьkiego i gminę Sławoborze w powiecie świdwińskim.

- 6) Zasoby geologiczne** – na obszarze gminy Ustronie Morskie występuje 1 udokumentowane złożo piasków i żwirów w m. Kukinia. Złożo Kukinia jest złożem rozpoznany szczegółowo, niemniej jednak na przestrzeni ostatnich lat nie prowadzi się tam wydobywania surowców naturalnych.

Z informacji otrzymanych od Starosty Kołobrzесьkiego wynika, że na obszarze gminy Ustronie Morskie, występuje tylko 1 osuwisko natomiast brak jest terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Osuwisko o numerze ewidencyjnym N-33-68-B-c/1. Osuwisko występuje na zboczu brzegu morskiego w okolicy Hotelu „Wodnik” i tarasu widokowego wschodniego. Osuwisko o stratygrafii czwartorzędowej charakteryzuje się gruntami niejednorodnymi, a występujące w jego rejonie utwory reprezentowane są przez gliny morenowe, mułki zastoiskowe, piaski i żwiry. Osuwisko powstało w wyniku podcięcia erozyjnego.

- 7) Gleby** – Typy gleb na obszarze gminy Ustronie Morskie są ściśle związane z układem utworów powierzchniowych, czyli z procesami geologicznymi oraz z oddziaływaniem biotycznym. Dużą część obszaru gminy budują utwory gliniaste i piaszczysto-gliniaste (gleby gliniaste różnych typów genetycznych). Przeważają tu grunty III i IV klasy bonitacyjnej wytworzone z glin, zaś na mniejszych powierzchniach klasy V i VI wytworzone z piasków gliniastych oraz piasków. Występują tu też łąki i

pastwiska pokryte glebami torfowymi, murszowo-torfowymi i madami. Występują one głównie w obrębie pradoliny obniżen terenowych.

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe ze stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, piąta tura Monitoringu przypadła na lata 2015-2020 i podobnie jak w poprzednich latach była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Środki na realizację programu Monitoringu pochodzą z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W latach 1995 - 2020 nie wyznaczono punktu monitoringu gleb na terenie gminy Ustronie Morskie.

Na terenie Gminy Ustronie Morskie nie zidentyfikowano historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, ani nie odnotowano do tej pory żadnych szkód w środowisku, w skali zagrażającej istniejącym walorom przyrodniczym i poszczególnym komponentom środowiska.

8) Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – na terenie gminy Ustronie Morskie obowiązuje system workowo-pojemnikowy w zakresie zbierania odpadów komunalnych. Do gromadzenia odpadów stosuje się na terenie gminy następujący podział na worki lub pojemniki: niebieski – z przeznaczeniem na makulaturę, żółty – z przeznaczeniem na metale i tworzywa sztuczne, zielony – z przeznaczeniem na odpady ze szkła, brązowy – z przeznaczeniem na odpady ulegające biodegradacji oraz czarny – z przeznaczeniem na odpady powstałe po segregacji (odpady zmieszane). Od 01.07.2020r. w miejscowości Ustronie Morskie przy ul. Kołobrzeskiej 1 funkcjonuje PSZOK prowadzony przez Gminę Ustronie Morskie.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Ustronie Morskie za rok 2021 łączna masa odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi wyniosła 979,1962 Mg. Łączna masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości za rok 2021 wyniosła 4117,1780 Mg. Gmina w roku 2021 osiągnęła 23,78% poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych z wymaganych dla tego roku 20%. Poziom składowania za rok 2021r. wyniósł 16,81%. Zgodnie z elektronicznym Systemem Informacji Przestrzennej do monitorowania realizacji "Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032", na terenie gminy Ustronie Morskie zinwentaryzowano 588,526 Mg wyrobów zawierających azbest, a usunięto do tej pory 130,766 Mg tych wyrobów. Pozostało do unieszkodliwienia 457,760 Mg wyrobów azbestowych.

9) Zasoby przyrodnicze – Gmina Ustronie Morskie posiada dość aktualną „Waloryzację przyrodniczą gminy Ustronie Morskie”, która została opracowana w 2015r. Celem inwentaryzacji botanicznej było rozpoznanie aktualnego stanu szaty roślinnej w gminie, identyfikacja jej cennych elementów, ustalenie ich rozmieszczenia i zasobów, ze szczególnym uwzględnieniem składników zasługujących na ochronę i promocję oraz stanowiących prawne uwarunkowania dla gospodarki przestrzennej. Wykonana waloryzacja szaty roślinnej miała na celu usystematyzowanie informacji o poszczególnych elementach szaty roślinnej w odniesieniu do uwarunkowań prawnych, przyrodniczych i kulturowych. Opracowanie zawiera i podsumowuje aktualną wiedzę o szacie roślinnej gminy, jej składzie florystycznym, zróżnicowaniu zespołów roślinnych i siedlisk przyrodniczych, rozmieszczeniu i zasobach gatunków chronionych, zagrożonych, rzadko spotykanych i inwazyjnych, rozmieszczeniu zabytkowych drzew i układów zieleni urządzonej. W ramach opracowania zweryfikowane zostały istniejące formy ochrony przyrody, ustalono także propozycje uzupełnienia sieci obszarów chronionych. Badaniami terenowymi objęto cały obszar gminy.

W poszczególnych rozdziałach POŚ dokonano charakterystyki uwarunkowań przyrodniczych w zakresie występowania stanowisk zwierząt, roślin i cennych siedlisk przyrodniczych. Opis uzupełniono mapami z lokalizacją najważniejszych stanowisk i siedlisk, które zostały zinwentaryzowane podczas wspomnianej „Waloryzacji przyrodniczej gminy Ustronie Morskie”.

Na terenie gminy Ustronie Morskie występują 3 Obszary Natura 2000, 1 Obszar Chronionego Krajobrazu i kilkanaście drzew pomnikowych. Na południowy-wschód od miejscowości Rusowo znajduje się niewielki fragment krajowego korytarza ekologicznego KPn-21B – Pobrzeża Zachodniopomorskie. W zasięgu Gminy Ustronie Morskie, znajdują się również korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym. Są to: dolina Pyszki, Malechowska Struga oraz strumienie spływające ze wzniesień morenowych w kierunku Bałtyku. Rolę tych korytarzy pełni również pas torfowisk niskich w pradolinie kołobrzieszko-kamieńskiej.

10) Zagrożenie poważnymi awariami – z dostępnych informacji nie wynika, aby na terenie Gminy Ustronie Morskie miały miejsca poważne awarie, ani też zdarzenia o znamionach poważnej awarii. Na terenie gminy Ustronie Morskie nie znajdują się zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZDR i ZZR).

11) Edukacja ekologiczna- we wszystkich placówkach oświatowych prowadzona jest odpowiednia między-przedmiotowa ścieżka edukacyjna: edukacja ekologiczna. Projekty edukacji ekologicznej są na bieżąco prowadzone również przez Urząd Gminy Ustronie Morskie.

Cele i kierunki interwencji Programu ochrony środowiska

W oparciu o ocenę stanu środowiska i cele priorytetowe dokumentów strategicznych i programowych wyższego szczebla wyznaczono cele środowiskowe, kierunki interwencji oraz zadania jakie przewiduje się zrealizować w latach obowiązywania niniejszego dokumentu dla każdego przeanalizowanego obszaru interwencji.

System zarządzania, monitorowania i finansowania Programu ochrony środowiska

W odniesieniu do analizowanego Programu główną jednostką, na której spoczywać będzie realizacja wyznaczonych zadań będzie Gmina Ustronie Morskie. Niemniej jednak całościowe zarządzanie systemem realizacji Programu ochrony środowiska obejmie jednostki wojewódzkie i krajowe w zakresie wyznaczonych działań monitorowanych. System wdrażania Programu ochrony środowiska będzie podlegał regularnej ocenie poprzez odpowiednio zaplanowane działania monitorujące. Celem monitoringu jest zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku i zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem.

Co dwa lata, Wójt Gminy Ustronie Morskie zobowiązany będzie do sporządzania Raportów z realizacji Programu ochrony środowiska.

Realizacja wyznaczonych zadań oraz osiągnięcie wyznaczonych celów Programu ochrony środowiska wymaga znacznych nakładów finansowych niejednokrotnie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Głównymi źródłami finansowania będą środki własne Gminy, środki inwestorów, mieszkańców oraz podmiotów komunalnych. Środki te będą stanowiły uzupełnienie i wkład własny dla źródeł krajowych i zagranicznych w ramach ściśle sprecyzowanych Programów operacyjnych i nowych funduszy europejskich na lata 2021-2027.

3. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Niniejszy Program realizując lokalną politykę ochrony środowiska sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach (operacyjnych i rozwoju), wynikających z *Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju [11]*. „Program ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2025” wpisuje się w szereg dokumentów strategicznych poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego. Zgodność założeń Programu z dokumentami wyższego szczebla gwarantuje, że podejmowane działania będą uporządkowane i spójne na poziomie lokalnym i regionalnym. Nawiązanie do celów strategicznych wyższego poziomu powoduje, że zaplanowane w Programie działania nie są przypadkowe, lecz służą osiągnięciu celów długoterminowych będących kontynuacją jednorodnej polityki strategicznej i ekologicznej.

W poniższej tabeli przedstawiono kluczowe dokumenty strategiczne i programowe z zakresu ochrony środowiska oraz ich zbieżność z wyznaczonymi w POŚ celami i kierunkami działań. POŚ dla Gminy Ustronie Morskie w zakresie wyznaczonych celów, kierunków i działań jest spójny z założeniami dokumentów wyższego szczebla i zapewnia kontynuację tych działań na poziomie lokalnym wykazując zbieżne cele i kierunki w poszczególnych obszarach interwencji.

Tabela 1. Zestawienie celów i kierunków dokumentów strategicznych i programowych wpisujących się w założenia Programu ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2025

L P	Nazwa dokumentu	Cele i kierunki dokumentu strategicznego spójne z celami i kierunkami wyznaczonymi w POŚ dla Gminy Ustronie Morskie
Dokumenty na szczeblu krajowym		
1.	<i>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia Fala Nowoczesności</i>	<p>Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,, 2. Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, 3. Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce, 4. Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii, 5. Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki, 6. Zwiększenie poziomu ochrony środowiska, <p>Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach, 2. Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta, 3. Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, 4. Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast. <p>Cel 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> - Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.
2.	<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój obszarów wiejskich, - Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce, - Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności, - Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju, - Poprawa efektywności energetycznej, - Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód, - Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, - Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, - Ochrona gleb przed degradacją, - Zarządzanie zasobami geologicznymi, - Gospodarka odpadami,

		<ul style="list-style-type: none"> - Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.
3.	<i>Polityka ekologiczna państwa 2030</i>	<p>Cel 1. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód, - Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, - Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb, - Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej. <p>Cel 2. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, - Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, - Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym , - Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa, - Wspieranie wdrażania eko-innowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT. <p>Cel 3. Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przeciwdziałanie zmianom klimatu, - Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych <p>Cel 4. Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji. <p>Cel 5. Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.
4.	<i>Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020r.”</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii, - Poprawa efektywności energetycznej, - Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii, - Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich, - Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.
5.	<i>Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej, - Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu, - Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów, - Stosowanie zasad zrównoważonej architektury.
6.	<i>Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności, - Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
7.	<i>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska, - Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.
8.	<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska, - Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych, - Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów,

		<ul style="list-style-type: none"> - Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.
9.	<i>Polityka energetyczna Polski do 2030 roku</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa efektywności energetycznej, - Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, - Wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła, - Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw, - Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.
10.	<i>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych - konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.
11.	<i>Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza, - Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza, Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi, - Rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza, - Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza, - Upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.
12.	<i>Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (2020)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie odpowiedniej wydajności oczyszczalni, - Zapewnienie odpowiednich standardów oczyszczania, - Rozwój i modernizacja systemów zbierania i oczyszczania ścieków.
13.	<i>Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ochrona środowiska i zdrowia ludzi przez zapobieganie negatywnemu wpływowi wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi, lub zmniejszanie go, oraz przez zmniejszenie ogólnych skutków użytkowania zasobów i poprawę efektywności takiego użytkowania dzięki stosowaniu następującej hierarchii sposobów postępowania z odpadami: zapobieganie, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku oraz unieszkodliwianie, - Pilne zwiększenie wysiłków, między innymi w celu zwalczania zanieczyszczenia i ustanowienia ogólnounijnego głównego celu ilościowego w zakresie ograniczenia ilości odpadów wyrzucanych do mórz, przy uwzględnieniu strategii morskich ustanowionych przez państwa członkowskie UE, - Poprawa ZPO i gospodarki odpadami w Unii, aby zapewnić między innymi lepsze wykorzystanie zasobów, - Przekształcenie odpadów w zasoby, co wymaga pełnego wdrożenia unijnych przepisów dotyczących odpadów w całej Unii, opartego na bezwzględny przestrzeganiu hierarchii sposobów postępowania z odpadami, - Ograniczenie odzyskiwania energii do materiałów nienadających się do recyklingu, - Stopniowe wycofywanie składowania odpadów nadających się do recyklingu lub odzysku, - Zapewnienie recyklingu najwyższej jakości, jeśli wykorzystanie materiału pochodzącego z recyklingu nie prowadzi do ogólnych negatywnych skutków dla środowiska lub zdrowia ludzi.
14.	<i>Polityka Wodna Państwa do roku 2030</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, - Zaspokojenie potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę, - Zaspokojenie społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, - Ograniczenie wystąpienia negatywnych skutków powodzi i susz, - Reforma systemu zarządzania i finansowania gospodarki wodnej.
15.	<i>Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu, - Dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu, - Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu, - Stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,

	z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu, - Zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu, - Zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu, - Ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.
Dokumenty na szczeblu regionalnym i lokalnym		
16.	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego	<p>W planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego przyjęto następujące cele i kierunki spójne z zapisami POŚ dla gminy Ustronie Morskie:</p> <p>Cel: Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego</p> <p>Kierunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i przeciwdziałanie negatywnym skutkom antropopresji - Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatycznym oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery - Ochrona i racjonalne korzystanie z zasobów wód powierzchniowych i podziemnych - Ochrona i racjonalne wykorzystanie strefy brzegowej morza - Ochrona powierzchni ziemi i racjonalne wykorzystanie gleb - Wykorzystanie kopalin uwzględniające potrzeby gospodarcze oraz ochronę środowiska - Ochrona i powiększenie powierzchni obszarów leśnych oraz zadrzewionych - Zachowanie różnorodności biologicznej i rozwój systemu obszarów chronionych oraz jego integracja z systemami pozaregionalnymi <p>Cel: Ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego</p> <p>Kierunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zahamowanie degradacji obiektów zabytkowych i dóbr kultury współczesnej, poprawa ich stanu i sposobu wykorzystania - Obszarowa ochrona obiektów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego <p>Cel: Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej oraz sprawności systemu transportowego</p> <p>Kierunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzmacnianie i kształtowanie systemu ponadregionalnych i transgranicznych powiązań drogowych województwa - Usprawnianie systemu dróg wojewódzkich, spójnego przestrzennie z systemem dróg krajowych - Kształtowanie systemu zewnętrznych i wewnętrznych kolejowych powiązań transportowych - Rozwój transportu zbiorowego - Poprawa żeglowności na Odrze - Rozwój i zapewnienie bezpiecznego funkcjonowania transportu lotniczego - Rozwój transportu intermodalnego <p>Cel: Rozbudowa infrastruktury technicznej, poprawa gospodarki wodno-ściekowej, rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii i zwiększenie dostępności cyfrowej</p> <p>Kierunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa i rozwój konwencjonalnych źródeł energii - Rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń elektroenergetycznych - Budowa i rozbudowa sieci gazowych - Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz rozwój systemu rozproszonych źródeł energii - Działania na rzecz wykorzystania potencjału województwa w sektorze biogospodarki dla rozwoju energetyki odnawialnej - Zwiększenie dostępności oraz zdolności wykorzystania technologii teleinformatycznych - Racjonalne wykorzystanie zasobów wód do celów komunalnych, gospodarczych i przyrodniczych - Budowa i rozbudowa systemów oczyszczania ścieków zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków - Zahamowanie wzrostu i obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego oraz przeciwdziałanie skutkom suszy

17.	<p><i>Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego o do roku 2030</i></p>	<p>Wyznaczone cele strategiczne w Strategii Rozwoju dla woj. zachodniopomorskiego zarówno na poziomie społecznym, gospodarczym i środowiskowym są spójne z zapisami i ustaleniami Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ustronie Morskie i stanowią kontynuację założonych działań na poziomie lokalnym (gminnym). Ujęte w POŚ dla Gminy Ustronie Morskie kierunki i działania są zgodne z założeniami Strategii i zapewniają właściwe kształtowanie zasobów przyrodniczych zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.</p>
18.	<p><i>Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego o 2030</i></p>	<p><u>Obszar – Ochrona klimatu i jakości powietrza</u></p> <p>Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ochrona powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery <p>Cel: Ochrona klimatu</p> <p>Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozwój odnawialnych źródeł energii i adaptacja do zmian klimatu <p><u>Obszar – Zagrożenia hałasem</u></p> <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego województwa zachodniopomorskiego</p> <p>Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zarządzanie jakością klimatu akustycznego w województwie – Poprawa standardów klimatu akustycznego – Ograniczanie hałasu przemysłowego <p><u>Obszar – Pola elektromagnetyczne</u></p> <p>Cel: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi</p> <p>Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ograniczanie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na ludzi i środowisko <p><u>Obszar – Gospodarowanie wodami</u></p> <p>Cel: Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i Podziemnych</p> <p>Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości wód powierzchniowych – Ochrona zasobów i jakości wód podziemnych – Poprawa stanu jakościowego wód przejściowych i przybrzeżnych – Przeciwdziałanie suszy i jej skutkom – Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego – Zwiększenie zdolności środowiska do gromadzenia i przetrzymywania zasobów wodnych <p>Cel: Ochrona i racjonalne wykorzystanie strefy brzegowej morza</p> <p>Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ochrona pasa wybrzeża południowego Bałtyku <p><u>Obszar – Gospodarka wodno-ściekowa</u></p> <p>Cel: Zrównoważone gospodarowanie wodą i racjonalna gospodarka wodno-ściekowa</p> <p>Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodno- ściekowej – Ograniczenie zużycia wody oraz ochrona zasobów wód podziemnych <p><u>Obszar – Zasoby geologiczne</u></p> <p>Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.</p> <p>Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ochrona i zrównoważona eksploatacja kopalin <p><u>Obszar – Gleby</u></p> <p>Cel: Ochrona gleb przed negatywnym działaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu.</p> <p>Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zachowanie funkcji Środowiskowych i gospodarczych gleb – Rekultywacja i remediacja gleb – Ochrona przed osuwiskami <p><u>Obszar – Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów</u></p> <p>Cel: Racjonalna gospodarka odpadami z zachowaniem hierarchii sposobów postępowania z odpadami</p> <p>Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osiągnięcie wymaganych prawem poziomów odzysku, w tym recyklingu <p>Cel: Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym</p> <p>Kierunek:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym <p><u>Obszar – Zasoby przyrodnicze</u> Cel: Ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych oraz walorów Krajobrazowych Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazu - Uwzględnianie potrzeb ochrony przyrody i krajobrazu w planowaniu przestrzennym - Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków <p>Cel: Rozwój turystyki zrównoważonej korzystającej z zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazu <p>Cel: Dążenie do zazieleniania miast i terenów zurbanizowanych Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochrona walorów przyrodniczych terenów miejskich <p>Cel: Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych - Zwiększenie lesistości <p><u>Obszar – Zagrożenie poważnymi awariami</u> Cel: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii - Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii
19.	<p><i>Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kołobrzeskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028</i></p>	<p><u>Obszar – Ochrona klimatu i jakości powietrza</u> Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochrona powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery - Rozwój odnawialnych źródeł energii i adaptacja do zmian klimatu <p><u>Obszar – Zagrożenie hałasem</u> Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zarządzanie jakością klimatu akustycznego w powiecie kołobrzeskim - Poprawa standardów klimatu akustycznego - Ograniczenie hałasu przemysłowego i usługowego <p><u>Obszar – Pola elektromagnetyczne</u> Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczanie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na ludzi i środowisko <p><u>Obszar – Gospodarowanie wodami</u> Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa jakości wód powierzchniowych - Ochrona zasobów i jakości wód podziemnych - Poprawa stanu jakościowego wód przejściowych i przybrzeżnych - Przeciwdziałanie suszy i jej skutkom - Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego - Gospodarowanie wodami uwzględniające zmiany klimatyczne - Ochrona pasa wybrzeża południowego Bałtyku <p><u>Obszar – Gospodarka wodno-ściekowa</u> Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodno- ściekowej - Ograniczenie zużycia wody oraz ochrona zasobów wód podziemnych <p><u>Obszar – Zasoby geologiczne i gleby</u> Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochrona i zrównoważona eksploatacja kopalin - Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb - Rekultywacja i remediacja gleb - Ochrona przed osuwiskami <p><u>Obszar – Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów</u> Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Racjonalna gospodarka odpadami

		<ul style="list-style-type: none"> - Wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym <p><u>Obszar – Zasoby przyrodnicze</u></p> <p>Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zarządzanie zasobami przyrody i krajobraz - Uwzględnianie potrzeb ochrony przyrody i krajobrazu w planowaniu przestrzennym - Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków - Zarządzanie ruchem turystycznym w sposób zrównoważony - Ochrona walorów przyrodniczych terenów miejskich i wiejskich - Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych - Zwiększenie lesistości <p><u>Obszar – Zagrożenie poważnymi awariami</u></p> <p>Kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii - Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii
20.	<i>Strategia Rozwoju Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020+</i>	<p>W Strategii Rozwoju Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020+ określono następujące cele strategiczne i działania, z którymi spójne są założenia niniejszego dokumentu:</p> <p>Cel strategiczny: Podniesienie konkurencyjności gminy przez rozbudowę i modernizację istniejącej infrastruktury</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa, przebudowa i modernizacja sieci dróg gminnych umożliwiających dostęp do sieci dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, - poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego - budowa chodników, - poprawa estetyki przestrzeni publicznych, - budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury oczyszczania ścieków (kanalizacja, przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków), - budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury zagospodarowania i przetwarzania odpadów, - budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury ochrony powietrza, <p>Cel strategiczny: Ochrona środowiska przyrodniczego i kształtowanie ładu przestrzennego.</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzanie nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku, - zorganizowanie systemu korzystania z naturalnych kąpielisk morskich, - rozwiązanie problemu gospodarki odpadami, - ochrona obszarów cennych przyrodniczo, - ochrona gruntów rolnych i leśnych, - modernizacja kotłowni węglowych na przyjazne środowisku, - organizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów.
21.	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ustronie Morskie</i>	<p>Głównym celem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ustronie Morskie jest uzyskanie takiej struktury rozwoju społeczno-gospodarczego, która w harmonijny, zrównoważony sposób wykorzysta walory naturalne, gospodarcze, przyrodnicze i kulturowe gminy oraz jej zasoby ludzkie dla poprawy życia mieszkańców.</p>

Źródło: opracowanie własne

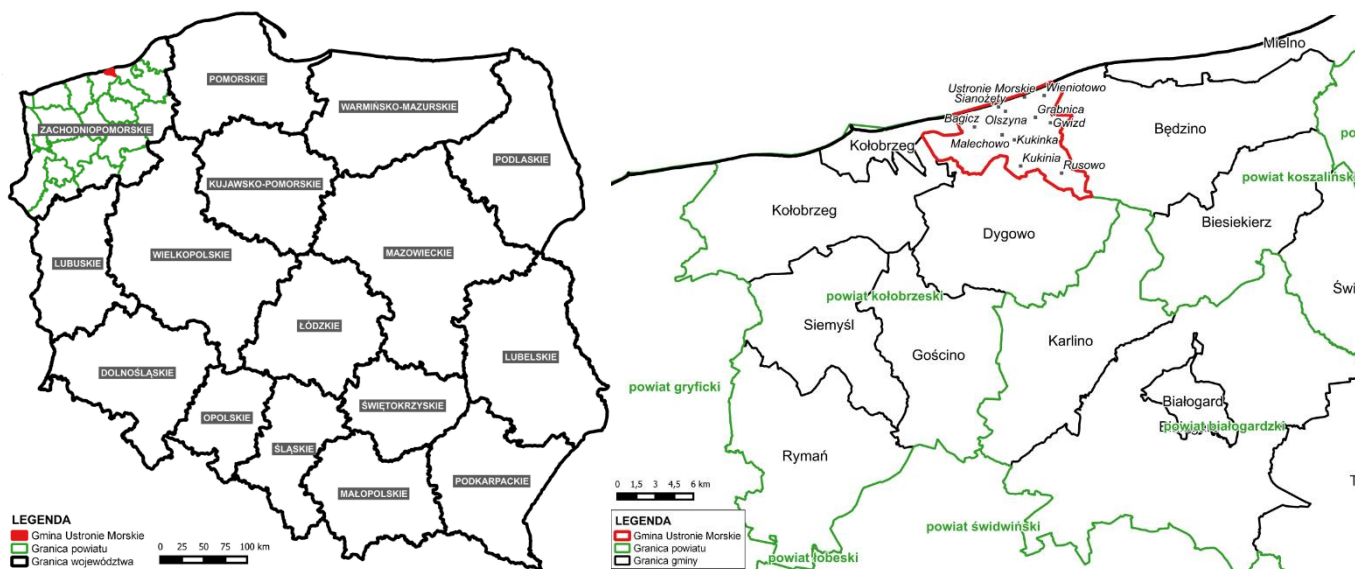
4. Charakterystyka ogólna Gminy Ustronie Morskie

4.1 Położenie administracyjne i fizyczno - geograficzne

Gmina Ustronie Morskie o powierzchni 57 km² (stan na 31.12.2021, GUS) położona jest w północno-zachodniej części Polski, w środkowej części województwa zachodniopomorskiego i północno-wschodniej części powiatu kołobrzeskiego. Od wschodu Ustronie Morskie graniczy z gminą Będzino (powiat koszaliński), od południa z gminą Dygowo a od zachodu z miastem i gminą Kołobrzeg. Północną granicę gminy wyznacza Morze Bałtyckie. Administracyjnie na Gminę Ustronie Morskie składa się 11 miejscowości, w tym 6 sołectw. Podział gminy na sołectwa przedstawia się następująco: Ustronie Morskie (miejscowości: Ustronie Morskie, Grąbnica, Wieniotowo), Sianożęty (miejscowości: Sianożęty, Bagicz, Olszyna), Gwizd (miejscowość: Gwizd), Kukinia (miejscowość: Kukinia), Kukinka (miejscowości: Kukinka, Malechowo) i Rusowo (miejscowość: Rusowo).

Wchodzące w skład gminy miejscowości są zróżnicowane zarówno pod względem wielkości, jak i znaczenia. Największą jednostkę podziału terytorialnego stanowi sołectwo Sianożęty. Najmniejszą powierzchnię zajmują sołectwa Kukinka oraz Gwizd. Największe znaczenie strategiczne ma, oczywiście, sołectwo Ustronie Morskie – skupia się w nim ponad 60% ludności gminy, stanowi także centrum usług administracji publicznej. W Ustroniu Morskim znajduje się również siedziba Urzędu Gminy.

Rysunek 1. Położenie Gminy Ustronie Morskie na tle podziału administracyjnego Polski i powiatu kołobrzeskiego

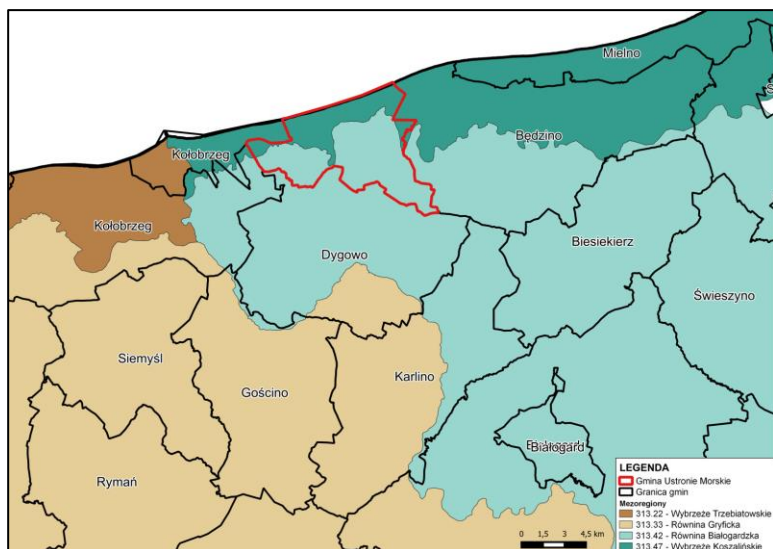


Źródło: opracowanie własne

Według podziału fizycznogeograficznego (Solon, 2018 r.) gmina Ustronie Morskie położona jest w obrębie następujących jednostek:

- Megaregion: Pozaalpejska Europa Środkowa (3)
- Prowincja: Nizina Środkowoeuropejska (31)
 - Podprowincja: Pobrzeża Południowobałtyckie (313)
 - Makroregion: Pobrzeże Koszalińskie (313.4)
 - Mezoregion: Wybrzeże Koszalińskie (313.47) – północna część gminy
 - Mezoregion: Równina Białogardzka (313.42) – środkowa i południowa część gminy

Rysunek 2. Położenie Gminy Ustronie Morskie na tle nowego podziału fizycznogeograficznego [Solon i in. 2018]



Źródło: opracowanie własne

4.2 Budowa geologiczna, rzeźba terenu i sposób użytkowania terenu

4.2.1 Rzeźba terenu i krajobraz

Teren gminy nie należy do bardzo zróżnicowanych pod względem hipsometrycznym. Jedynie w pasie przybrzeżnym można znaleźć uformowania terenu o większych różnicach względnych, tj. nadmorskie klify oraz wysoko wyniesione wydmy w północno-wschodniej części gminy. Pod względem geograficznym dominuje charakterystyczny krajobraz typowy dla Równiny Białogardzkiej i Wybrzeża Słowińskiego. W krajobrazie gminy Ustronie Morskie można wyróżnić następujące ważniejsze formy geomorfologiczne:

- brzeg morski (klif i mierzeja);
- wysoczyznę morenową składającą się z kilku poziomów wysoczyznowych, która na dłuższym odcinku brzegu morskiego dociera do brzegu morskiego tworząc klif,
- duże obniżenie pradolinie pomiędzy Wieniatowem, Ustroniem Morskim, Sianożętami i Bagiczem;
- oczka wodne, duże obniżenia bezodpływowe, nieduże doliny strumieni.

Ukształtowanie terenu, rzeźba, gleby, wody oraz krajobraz gminy są pochodzenia polodowcowego i tworzą krajobraz młodoglacjalny otwarty. Gmina znajduje się na obszarze dawnego zlodowacenia północnopolskiego, stadiału głównego, fazy pomorskiej i jednej z ostatnich subfaz na Pomorzu oraz w okresie, jaki nastąpił po zlodowaceniu (holocen). Obszar gminy charakteryzuje się nachyleniem o kierunku południkowym. Formy ukształtowania terenu przyjmują układ równoleżnikowy, który poprzecinany jest dolinami rzek Parsęty (gmina Kołobrzeg) i Czerwonej (gmina Będzino) oraz pozostałych mniejszych cieków wodnych: Strugi Malechowskiej, Łopieniczki (Łapienniczki). Dominują tu głównie gliny morenowe, utwory fluwioglacjalne oraz torfy, mułki i mady dolinne. Ukształtowanie terenu gminy nie stwarza problemów w zagospodarowywaniu obszaru, a rzeźba terenu sprzyja rozwojowi rolnictwa, osadnictwa oraz rekreacji.

Wysokości bezwzględne w gminie przyjmują wartości od 0 m n.p.m. na północy do 34 m n.p.m. na południu. W centralnej i południowej części gminy występują lokalne obniżenia, których wysokość nie przekracza 10 m n.p.m.. Wysokość klifów w gminie Ustronie morskie waha się w przedziale od 5 do 10 m. W północno-wschodniej części gminy występują wydmy wyniesione na 20 m n.p.m..

Północna (przymorska) część gminy ma charakter wysoczyznowy i jest intensywnie wykorzystywana głównie turystycznie (miejscowości Ustronie Morskie oraz Sianożęty), wschodnia oraz zachodnia część gminy charakteryzuje się dużym stopniem lesistości, zaś południowa część gminy użytkowana jest głównie rolniczo.

Północna część gminy leży na Wybrzeżu Słowińskim. Jest to najbardziej wysunięta na północ część Pobrzeża Koszalińskiego. Linia brzegowa jest wyrównana i ciągle zmieniana przez działalność fal. Krajobraz tego regionu tworzą głównie nadmorskie wydmy, bagna i jeziora (te ostatnie jednak w gminie nie występują). Strefa nadmorska jest swoistym geosystemem przyrodniczym, gdzie obserwuje się istotne oddziaływanie Morza Bałtyckiego na środowisko lądu jak również oddziaływanie lądu na morze. Ważne są tu procesy zachodzące w atmosferze, dzięki którym występują tu zjawiska bryzy morskiej i lądowej, zimy są cieplejsze, a miesiące letnie chłodniejsze w stosunku do warunków panujących w głębi lądu. W powietrzu odnotowuje się występowanie korzystnych aerozoli jodu i chlorku sodu, a zasięg ich występowania obejmuje praktycznie całą powierzchnię gminy.

Pozostała część gminy leży na Równinie Białogardzkiej, ograniczonej od północy Wybrzeżem Słowińskim. Kraina ta znajduje się na wschód od doliny rzeki Parsęty, między Białogardem a Koszalinem. Równina Białogardzka ma charakter moreny czołowej i dennej.

Krajobraz gminy Ustronie Morskie składa się głównie z dwóch odmiennych jednostek krajobrazowych – morza i lądu. W krajobrazie od strony morza dominuje klif abrazyjny, który od strony lądu niemal na całej długości przysłonięty jest drzewostanem buków i drzew karłowatych.

Krajobraz lądowy tego rejonu wykazuje cechy krajobrazu polodowcowego, charakterystyczne dla moreny dennej miejscami płaskiej, miejscami falistej oraz dla obszaru brzegu klifowego i otwartego morza. Jest to krajobraz otwarty, młodoglacjalny, zbudowany głównie z glin morenowych, utworów fluwioglacjalnych oraz torfów, mułków i mad dolinnych w obrębie pradoliny.

Jednym z najważniejszych elementów różnicującym rzeźbę lekkofalistej wysoczyzny morenowej w makroskali jest pradolina oddzielająca Ustronie Morskie od Sianożęt. Zachowała ona w części naturalny charakter z zadrzewieniami i zakrzaczeniami, bagnami i podmokłościami. W części jest przedmiotem antropopresji poprzez wprowadzanie w jej obszar zabudowy kempingowej i letniskowej.

Bardzo ważnym elementem krajobrazu jest południowa wysoczyzna, której powierzchnia pochyla się łagodnie w kierunku północnym, północno-zachodnim i północno-wschodnim. Jest ona mało zurbanizowana. Jest to typowy otwarty teren gruntów rolnych z lokalnymi obniżeniami wytopiskowymi i dolinnymi, oczkami wytopiskowymi oraz sporadycznie występującymi skupiskami drzew. Południowa część wysoczyzny przedzielona jest dwoma obniżeniami dolinnymi o kierunku południkowym w których płyną strumienie – Malechowska Struga i Łopieniczka.

W obrębie strefy brzegowej, zabudowanej (Sianożęty, Ustronie Morskie, Wieniotowo) występuje krajobraz zurbanizowany, zróżnicowany wewnętrznie. W obrębie przedwojennej zabudowy zlokalizowana została zabudowa domów wczasowych wprowadzająca miejscami dysharmonię w krajobrazie. Naruszony został bardzo kameralny i jednorodny układ starej, interesującej zabudowy.

Na pozostałym obszarze Gminy występuje zabudowa skoncentrowana w obrębie tylko 3 wsi – Kukinia, Rusowo i Bagicz. Zabudowa rozproszona występuje głównie wzdłuż dróg i ma charakter „rzadkiej ulicówki”.

4.2.2 Budowa geologiczna

Obszar gminy Ustronie Morskie zbudowany jest ze struktur czwartorzędowych – glin i pasków. Brak pod nimi utworów trzeciorzędowych, występują tam za to utwory jurajskie – piaski, piaskowce, wapienie, margle, mułki i iły.

Budowa geologiczna podczwartorzędowa ma niewielki wpływ na zagadnienia przyrodnicze. Utwory jury górnej reprezentowane są przez wapienie detrytyczno-oolitowe, dolomity, mułowce, piaskowce chlorytowe z oolitami, piaskowce wapieniste, zlepieńce, mułowce margliste, wapienie mułowcowe, wapienie z syderytami, piaskowce margliste, margle piaszczyste, wapienie margliste i iły margliste.

Budowa czwartorzędowa terenu gminy wykształciła się głównie w plejstocenie, w trakcie zlodowacenia północnopolskiego stadiału głównego fazy pomorskiej oraz w epoce po zlodowaczeniu –

holocenie. Znaczne deniwelacje powierzchni podczwartorzędowej wpłynęły na miąższość osadów czwartorzędowych, która waha się od 25 do 150 m. Największą miąższość stwierdzono w obrębie dolin rozcinających podłoże.

Na osady plejstoceny występujące na terenie gminy składają się głównie gliny zwałowe oraz miejscami piaski, mułki i łyły zastoiskowe. Gliny zwałowe są najczęściej występującym osadem wysoczyzny morenowej a ich osady tworzą moreny denne płaskie i faliste. Miąższość glin zwałowych dochodzi do 30 m. Piaski, muły i łyły zastoiskowe osadziły się na niżej położonych obszarach. Najczęściej występują pod namułami powstałymi na skutek wypłukiwania ilastych składników gliny i złożenia ich w zagłębieniach terenu. Ich miąższość wynosi od 2 – 3 m

W dolinie rzeki Malechowska Struga występują torfy na glinach zwałowych, torfy na gytiach, namuły na glinach zwałowych, namuły torfiaste na piaskach i mułkach den dolinnych i zagłębieniach wytopiskowych, namuły torfiaste na glinach zwałowych, mułki, piaski rzeczne oraz piaski i mułki deluwialne. Są to osady holoceny.

4.3 Demografia

Według danych GUS gminę Ustronie Morskie zamieszkuje 3644 osób, w tym 1918 mężczyzn i 1726 kobiet (GUS, stan na 31.12.2021r.). Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosi 64 osób/km², co jest wartością o blisko połowę niższą w porównaniu do gęstości zaludnienia w powiecie kołobrzeskim (109 osób/km²) i zbliżoną do wartości w województwie zachodniopomorskim (73osób/km²). Stan ludności gminy Ustronie Morskie w latach 2018-2021 przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 2. Liczba ludności na terenie gminy Ustronie Morskie w latach 2018-2021 (dane GUS)

Dane/rok	2018	2019	2020	2021
Kobiety	1941	1934	1900	1918
Mężczyźni	1752	1751	1717	1726
Ogółem Gmina	3693	3685	3617	3644

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za lata 2018-2021

O zasobach ludnościowych świadczy nie tylko liczba ludności, ale również jej struktura wiekowa. Z punktu widzenia rozwoju każdej gminy bardzo ważna jest struktura według ekonomicznych grup wieku, dzieląca ludność na tę w wieku przedprodukcyjnym (0–14 lat), produkcyjnym (kobiety w wieku 15–59 lat i mężczyźni w wieku 15–64 lat) oraz poprodukcyjnym (kobiety powyżej 59 lat i mężczyźni powyżej 64 lat).

Tabela 3. Struktura wiekowa na terenie gminy Ustronie Morskie w latach 2018-2021 (dane GUS)

Dane/rok	2018	2019	2020	2021
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej)	537	543	532	524
Ludność w wieku produkcyjnym (15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni)	2 457	2 423	2 359	2 354
Ludność w wieku poprodukcyjnym	699	719	726	766

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS 2018-2021)

Liczba mieszkańców gminy Ustronie Morskie na przestrzeni lat 2018-2021 nieznacznie uległa spadkowi, niemniej jednak można uznać, że odnotowany spadek jest znikomy. Na przestrzeni ostatnich lat odnotowano spadek liczby ludności głównie w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, zaś przyrost ludności w wieku poprodukcyjnym, co z punktu lokalnej demografii jest zjawiskiem niekorzystnym i świadczy o starzeniu się społeczeństwa.

4.4 Działalność gospodarcza

Gmina Ustronie Morskie ma charakter turystyczno-rolniczy, co jest uwarunkowane jej nadmorskim położeniem. Obraz Ustronia Morskiego oraz sąsiednich miejscowości w odniesieniu do sfery gospodarczej,

to rozwój przede wszystkim w oparciu o turystykę. W południowym obszarze gminy mieszkańcy zajmują się natomiast głównie rolnictwem. W gminie Ustronie Morskie (wg. stanu na koniec 2021 r.) zarejestrowanych było 1072 podmiotów gospodarki narodowej. W przeważającej większości podmioty te reprezentują sektor prywatny ok. 99%, a pozostałe ok. 1% to podmioty sektora publicznego. Na przestrzeni 4 lat tj. 2018 – 2021 ilość podmiotów w sektorze publicznym utrzymywała się na tym samym poziomie, natomiast w sektorze prywatnym wzrosła o blisko 4,3%. Ilość podmiotów ogółem wzrosła o 4,3%. Jak wynika z poniższych danych, największą liczbę podmiotów stanowią osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą ok. 85%. Wynika z tego, że w gminie Ustronie Morskie utrzymuje się tendencja prowadzenia mikro i makro przedsiębiorstw w formie jednoosobowych działalności gospodarczych. Rozwój mikro i makro przedsiębiorstw jest zjawiskiem korzystnym z uwagi na większą konkurencyjność, szybkość reagowania na potrzeby rynku oraz nowe dynamiczne miejsca pracy.

W poniższej tabeli przedstawiono szczegółową strukturę podmiotów gospodarczych w Gminie Ustronie Morskie na przestrzeni lat 2018 – 2021.

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Ustronie Morskie w latach 2018 – 2021

ROK	2018	2019	2020	2021	Dynamik a zmian [%]
sektor publiczny - ogółem	9	9	9	9	0
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	5	5	5	5	0
spółki handlowe	1	1	1	1	0
pozostałe niesklasyfikowane	3	3	3	3	0
sektor prywatny – ogółem	1015	1014	1009	1059	+4,3
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	872	873	863	905	+3,8
spółki handlowe	34	36	36	39	+14,7
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	4	4	3	4	0
fundacje	2	2	2	2	0
stowarzyszenia i organizacje społeczne	18	19	20	20	+11,1
pozostałe niesklasyfikowane	96	91	100	104	-22,6
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ OGÓŁEM	1024	1023	1018	1068	+4,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS, 2018-2021)

Poniżej w tabeli przedstawiono dane wg działów sekcji PKD2007 dla podmiotów gospodarczych ogółem, jakie były zarejestrowane na terenie gminy Ustronie Morskie wg. stanu na 2021 r. Łączna ilość podmiotów gospodarczych wg. stanu na koniec 2021 r.. wynosiła 1068. Znaczny odsetek przedsiębiorców działa w sektorze związanym z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (49,9%). Również duży odsetek przedsiębiorstw działa w sekcji związanej z handlem hurtowym i naprawą pojazdów (16,6%). Najmniejsza część przedsiębiorców działa w obszarze wytwarzania i zaopatrzenia w energię, dostawę wody oraz działalności w zakresie administracji publicznej i edukacji.

Tabela 5. Rodzaje działalności gospodarczych na terenie Gminy Ustronie Morskie na koniec 2021r.

Nazwa sekcji wg PKD	Ogółem [liczba podmiotów]
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	17
B. Górnictwo i wydobywanie	0
C. Przetwórstwo przemysłowe	34
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4
F. Budownictwo	89
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	177
H. Transport, gospodarka magazynowa	32
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	533
J. Informacja i komunikacja	10
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8

L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	21
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	24
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	26
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5
P. Edukacja	6
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	23
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	15
S. Pozostała działalność usługowa	43
T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	
Ogółem:	1068

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS, 2021r.)

4.5 Infrastruktura komunikacyjna

Na układ komunikacyjny gminy Ustronie Morskie składają się drogi krajowe i powiatowe, które są uzupełnione siecią dróg gminnych. Sieć komunikacji drogowej stanowią zatem:

→ drogi krajowe tj.:

- DK nr 11 o parametrach drogi głównej ruchu przyspieszonego relacji Kołobrzeg – Koszalin – Poznań
- S-6 o parametrach drogi ekspresowej relacji Szczecin – Kołobrzeg – Koszalin – Słupsk - Gdańsk

→ drogi powiatowe tj. :

- 3321Z Sianożęty – Ustronie Morskie
- 3322Z dr nr 11 – Wieniotowo
- 3324Z Sianożęty – Dygowo – Pobłocie Wielkie
- 3327Z Kukinia – Dobrzyca
- 3328Z Dygowo – Rusowo

→ drogi gminne:

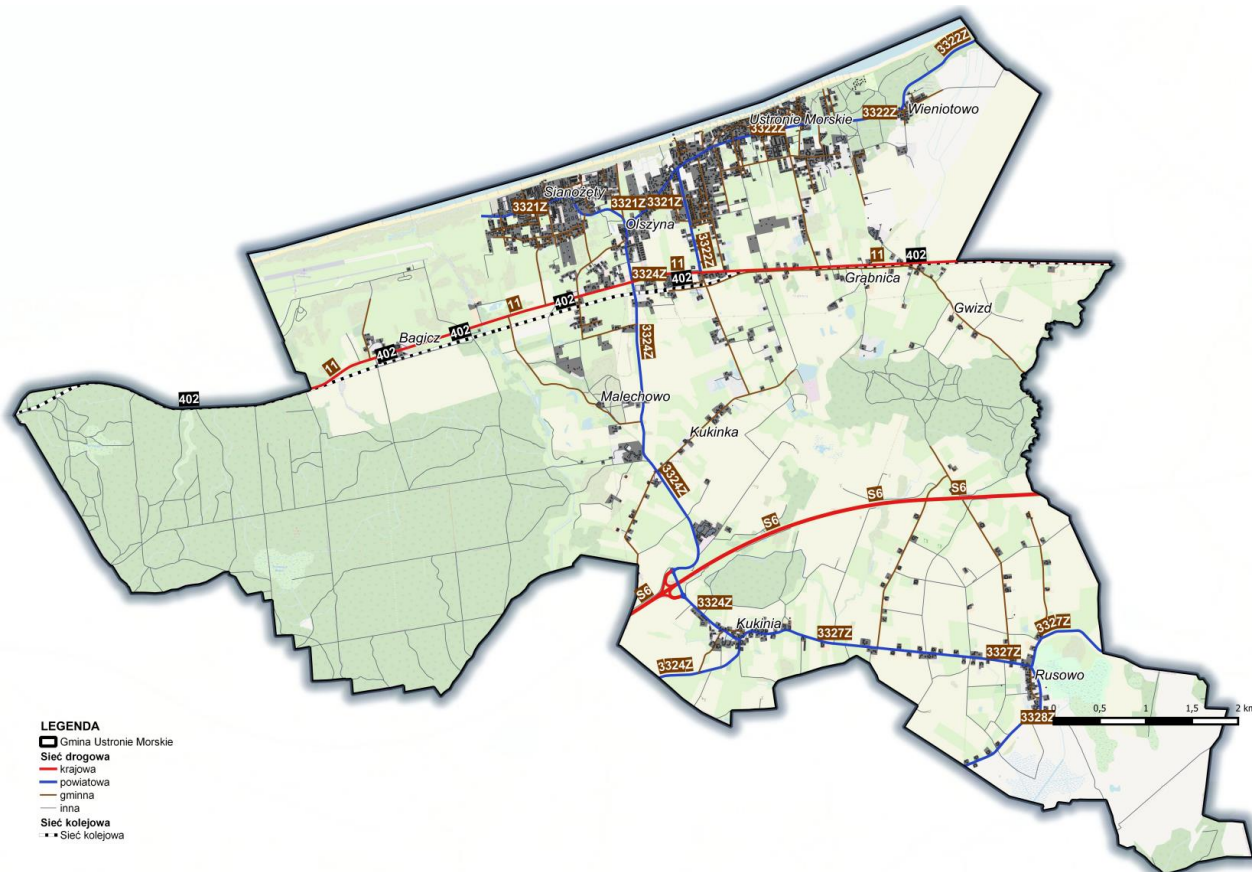
Nowy nr drogi	Miejscowość	Nazwa drogi ulicy przebieg
871001Z	Bagicz	działka nr 64
871002Z	Sianożęty	Chabrowa
871003Z	Sianożęty	Handlowa
871004Z	Sianożęty	Kwiatowa
871005Z	Sianożęty	Północna
871006Z	Sianożęty	Różana
871007Z	Sianożęty	Środkowa (kiedyś działka nr 221)
871008Z	Sianożęty	Wczasowa
871009Z	Sianożęty	Wrzosowa
871010Z	Sianożęty	Sianożęty - kolonia Sianożęty
871011Z	Sianożęty	Wschodnia
871012Z	Sianożęty	Sianożęty - kolonia Sianożęty
871013Z	Olszyna	działka nr 264
871014Z	Ustronie Morskie	Bogusława XIV - go
871015Z	Ustronie Morskie	Bolesława Chrobrego
871016Z	Ustronie Morskie	Geodetów
871017Z	Ustronie Morskie	Graniczna
871018Z	Ustronie Morskie	Górna
871019Z	Ustronie Morskie	Kościuszki
871020Z	Ustronie Morskie	Krótką
871021Z	Ustronie Morskie	Ku Morzu
871022Z	Ustronie Morskie	Ku Słońcu
871023Z	Ustronie Morskie	Nadbrzeżna
871024Z	Ustronie Morskie	Ogrodowa
871025Z	Ustronie Morskie	Okrzei
871026Z	Ustronie Morskie	Osiedlowa
871027Z	Ustronie Morskie	Słoneczna
871028Z	Ustronie Morskie	Spokojna
871029Z	Ustronie Morskie	Targowa

871030Z	Ustronie Morskie	Wiejska
871031Z	Ustronie Morskie	Wolności
871032Z	Ustronie Morskie	Leśna
871033Z	Wieniotowo II	działki nr 31/1, 33
871034Z	Malechowo	Malechowo - droga nr 11
871035Z	Kukinka	działki nr 84,87,94 i 560/1
871036Z	Gwizd	działki nr 137
871037Z	Kukinia	działki nr 116, 253
871038Z	Rusowo	działki nr 224, 230/1, 230/2, 231/2
871039Z	Rusowo	działki nr 232/1
871040Z	Rusowo	działki nr 250/3
871041Z	Sianożęty	Bursztynowa
871042Z	Sianożęty	Liliowa
871043Z	Sianożęty	Plażowa
871044Z	Sianożęty	Sztormowa
871045Z	Ustronie Morskie	Bałtycka
871046Z	Ustronie Morskie	Brzozowa
871047Z	Ustronie Morskie	Łąkowa
871048Z	Ustronie Morskie	Rybacka
871049Z	Ustronie Morskie	Turystyczna
871050Z	Ustronie Morskie	Zielona
871051Z	Bagicz	działki nr 71/4
871052Z	Ustronie Morskie	działki nr 559/1, 557/6, 503/2, 557/13, 556/30, 539/7, 539/5, 539/3, 539/9, 541/2, 503/3, 529/20 obręb Ustronie Morskie
871053Z	Gwizd	dz. nr 133 obręb Gwizd
871054Z		

Źródło: Urząd Gminy Ustronie Morskie, 2022r.

Ważnym elementem systemu komunikacyjnego gminy jest także kolej. Przez obszar Gminy Ustronie Morskie przebiega linia kolejowa nr 402 relacji Koszalin-Kołobrzeg-Goleniów o łącznej długości na obszarze gminnym 13,2 km. Linia ta zapewnia gminie bezpośrednie połączenie z innymi większymi ośrodkami w Polsce. Na ww. linii na terenie gminy zlokalizowana jest stacja kolejowa w Ustroniu Morskim.

Rysunek 3. Sieć komunikacyjna na terenie Gminy Ustronie Morskie



Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

5. Ocena stanu środowiska

5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1 Ocena stanu

5.1.1.1 Źródła zanieczyszczeń do powietrza na terenie gminy Ustronie Morskie

Emisja powierzchniowa

Na terenie gminy Ustronie Morskie emisja powierzchniowa pochodzi głównie z lokalnych kotłowni i palenisk domowych. Wpływ na zanieczyszczenie powietrza ma przede wszystkim rodzaj spalanego paliwa. Paliwa stałe (głównie węgiel) stosowane najczęściej w wyżej wymienionych systemach grzewczych emitują benzo(a)piren oraz pył zawieszony PM10 kilkaset razy bardziej obficie, niż paliwa gazowe. Spowodowane jest to złym stanem technicznym kotłowni węglowych oraz stosowaniem węgla o nie najlepszych parametrach. W dodatku wzrost cen paliw opałowych skłania do poszukiwania źródła oszczędności. Jest to powód, dla którego obserwuje się spalanie w piecach różnego rodzaju materiałów, w tym m.in. odpadów lub surowców złej jakości, które emitują duże ilości toksycznych zanieczyszczeń. Takie praktyki są nadal bardzo powszechne na obszarach wiejskich. Wśród przyczyn negatywnego wpływu sektora komunalno-bytowego na stan jakości powietrza zalicza się m.in. :

- spalanie paliw stałych w nieefektywnych energetycznie i wysokoemisyjnych urządzeniach grzewczych małej mocy,
- wysokie zapotrzebowanie na ciepło pomieszczeń mieszkalnych wynikające z przestarzałej techniki budowlanej i nieodpowiedniej jakości materiałów budowlanych,
- niska świadomość społeczna wysokiej szkodliwości zanieczyszczeń pochodzących ze „złego” spalania paliw stałych dla zdrowia ludzi i środowiska.

Emisja liniowa

Emisja liniowa kształtowana jest głównie przez zanieczyszczenia pochodzące z terenów szlaków komunikacyjnych. Przede wszystkim transport drogowy ma istotny wpływ na stan jakości powietrza. Ciągły wzrost ruchu samochodowego powoduje degradację nawierzchni, co powoduje zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. Dzieje się to pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg. Warto zaznaczyć, że wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależy jest od natężenia ruchu na poszczególnych trasach, rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa, ale wpływ na poziom zanieczyszczeń mają również takie procesy, jak zużycie opon, hamulców oraz ścieranie nawierzchni dróg, nazywane emisją poza spalinową. W zakresie emisji liniowej występować może dodatkowo emisja wtórna, czyli unoszenie pyłu PM10 z nawierzchni dróg. Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory, tlenki azotu, pyły zawierające metale ciężkie, pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko szczególnie odczuwalne jest w pobliżu dróg charakteryzujących się znacznym natężeniem ruchu kołowego. Na terenie gminy Ustronie Morskie do dróg tych należy przede wszystkim droga krajowa nr 11 i droga ekspresowa S6. Należy jednak zaznaczyć, że o ile droga krajowa nr 11 przebiega przez tereny zabudowane, a tyle droga S6 jest od nich znacznie odsunięta, co wpływa pozytywnie na jakość powietrza na terenach zabudowanych i minimalizację zanieczyszczeń liniowych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów mieszkalnych. Dodatkowo na uwagę zwraca fakt nadmorskiego położenia gminy i bardzo dobrych warunków przewietrzania terenu, co wpływa na rozproszenie emisji i minimalizację koncentracji zanieczyszczeń wzdłuż głównych ciągów drogowych. W przypadku emisji liniowej od ciągów komunikacyjnych nie bez znaczenia dla jakości powietrza jest okresowość występowania wzrostu emisji. Z uwagi, iż gmina Ustronie Morskie położona jest w strefie

nadbrzeżnej Morza Bałtyckiego, większy ruch komunikacyjny a tym samym emisje obserwuje się w sezonie letnim, z uwagi na większy ruch turystyczny w porównaniu z pozostałymi okresami w roku.

Emisja punktowa

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Zgodnie z informacją otrzymaną od Starosty Kołobrzeskiego oraz informacją od Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, poniżej wyszczególniono zakłady, które na terenie gminy Ustronie Morskie posiadają udzielone pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza.

Tabela 6. Zakłady na terenie gminy Ustronie Morskie posiadające pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza (stan na kwiecień 2022r.)

Nazwa zakładu	Nr decyzji/data wydania	Termin obowiązywania
Decyzje wydane przez Starostę Kołobrzeskiego		
Agrobud Sp. z o.o., ul. Polczyńska 66, 75 -816 Koszalin (Mobilna Wytwórnia Betonu w Ustroniu Morskim) Prowadzący instalację: Lafarge Cement S.A., ul. Warszawska 110, 28-366 Małogoszcz	OŚ.6224.00003.2017 z 15.01.2018r. zmiana OŚ.6224.00003.2020 z 28.12.2020r.-	15.01.2028r.
Ajex-Pol Sp. z o.o., ul. Gazowa 14, 42-202 Częstochowa (Wędzarnia Ryb Kukinka 15 78-111 Ustronie Morskie)	OŚ.6224.00001.2014 z 27.01.2015r.	25.01.2025r.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego, kwiecień 2022

5.1.1.2 Monitoring jakości powietrza

Zgodnie z *Ustawą Prawo ochrony środowiska [1]* ocena jakości powietrza dokonywana jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (w tym Regionalne Wydziały Monitoringu Środowiska GIOŚ na poziomie województw) w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Roczna ocena jakości powietrza składa się z oceny poziomu substancji w powietrzu w strefach oraz klasyfikacji stref. Ocena poziomu substancji w powietrzu dokonywana jest w oparciu o *Rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu [13]*. Oceny dokonuje się z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów tj. ustanowionych ze względu na ochroną zdrowia ludzi i ze względu na ochronę roślin.

Województwo zachodniopomorskie zostało podzielone na 3 strefy: aglomerację szczecińską (obejmującą miasto Szczecin), miasto Koszalin i strefę zachodniopomorską. Teren gminy Ustronie Morskie przynależy do strefy zachodniopomorskiej, dla której w roku 2021 odnotowano przekroczenia wartości dopuszczalnych jedynie benzo(a)pirenu. W 2021r. monitoring jakości powietrza na terenie woj. zachodniopomorskiego prowadzony był w oparciu o 11 stacji pomiarowych. Na terenie gminy Ustronie Morskie Główny Inspektorat Ochrony Środowiska nie wyznaczył żadnego punktu monitoringu jakości powietrza. Najbliższe punkty monitoringu znajdują się w Kołobrzegu przy ul. Jana Kasprowicza i ul. Żółkiewskiego, monitorujące stężenia BaP(PM10), NO₂, PM10, PM2,5.

Poniżej, przedstawiono aktualny stan zanieczyszczenia powietrza (tzw. tło zanieczyszczeń), na podstawie szacunku imisji, otrzymany od Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, w wybranych miejscowościach gminy Ustronie Morskie. Otrzymane wyniki zostały uzyskane w formie modelowania.

Tabela 7. Aktualny stan zanieczyszczenia powietrza na podstawie szacunku emisji w wybranych miejscowościach gminy Ustronie Morskie (stan na 2020 r. - model)

Lp.	Substancja	Jednostka	R	Wartość odniesienia D _a uśredniona dla roku	R/D _a [%]
Ustronie Morskie					
1	Pył zawieszony PM10	µg/m ³	15	40,0	37,5
2	Pył zawieszony PM2,5	µg/m ³	8	25,0	32
3	Dwutlenek azotu	µg/m ³	7	40,0	17,5
4	Dwutlenek siarki	µg/m ³	1	20,0	5
5	Benzen	µg/m ³	0,6	5,0	12
6	benzo(a)piren	ng/m ³	1,4	1,0	140
7	Ołów	µg/m ³	0,003	0,5	0,6
8	Tlenek węgla	µg/m ³	120	-	-
Rusowo					
1	Pył zawieszony PM10	µg/m ³	12	40,0	30
2	Pył zawieszony PM2,5	µg/m ³	6	25,0	24
3	Dwutlenek azotu	µg/m ³	6	40,0	15
4	Dwutlenek siarki	µg/m ³	1	20,0	5
5	Benzen	µg/m ³	0,6	5,0	12
6	benzo(a)piren	ng/m ³	0,28	1,0	28
7	Ołów	µg/m ³	0,003	0,5	0,6
8	CO	µg/m ³	120	-	-
Kukinia					
1	Pył zawieszony PM10	µg/m ³	13	40,0	32,5
2	Pył zawieszony PM2,5	µg/m ³	6	25,0	24
3	Dwutlenek azotu	µg/m ³	6	40,0	15
4	Dwutlenek siarki	µg/m ³	1	20,0	5
5	Benzen	µg/m ³	0,6	5,0	12
6	benzo(a)piren	ng/m ³	0,24	1,0	24
7	Ołów	µg/m ³	0,003	0,5	0,6
8	CO	µg/m ³	120	-	-

Źródło: Tło zanieczyszczeń powietrza dla Gminy Ustronie Morskie, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie, GIOŚ
Objaśnienia:

R – wynikowa średnioroczna wartość zanieczyszczenia (na podstawie danych WIOŚ w Szczecinie – tło zanieczyszczeń za rok 2020)

D_a – wartość dopuszczalna zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu [13].

R/D_a – stosunek średniorocznej otrzymanej wartości zanieczyszczenia do wartości poziomu dopuszczalnego (powyżej 100% = przekroczenie wartości dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu).

Z powyższego zestawienia wynika, że wielkości emisji¹ w poszczególnych punktach gminy Ustronie Morskie kształtuje się na zbliżonym poziomie. Wg szacunkowych obliczeń emisji na podstawie modelowania matematycznego na terenie Gminy Ustronie Morskie odnotowano przekroczenia w zakresie benzo(a)pirenu jedynie w rejonie m. Ustronie Morskie, zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* [13]. Należy jednak zaznaczyć, że zgodnie z informacją RWMS w odpowiedzi na wniosek tło zanieczyszczeń powietrza uzyskiwane jest na podstawie symulacji modelowych w oparciu o wyniki wszystkich pomiarów zebranych w 2020 r. na terenie woj. zachodniopomorskiego i ma on charakter orientacyjny.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska (w tym Regionalne Wydziały Monitoringu Środowiska GIOŚ na poziomie województw) dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. Zgodnie z klasyfikacją stref obszar gminy Ustronie Morskie znajduje się w strefie zachodniopomorskiej. Wyniki klasyfikacji strefy ze względu na poziomy zanieczyszczeń przedstawiono w poniższej tabeli.

¹Imisja jest miarą stopnia jego zanieczyszczenia definiowaną, jako stężenie zanieczyszczeń w powietrzu

Tabela 8. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej za lata 2019-2021 dla kryterium ochrony zdrowia

Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń												
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5 ²	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ ¹
Kryterium ochrona zdrowia												
Rok 2019	A	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	C	A
Rok 2020	A	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	C	A
Rok 2021	A	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	C	A

¹ - dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

² - dla pyłu PM2.5 – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za lata 2019-2021, RWMS w Szczecinie, GIOŚ

Tabela 9. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej za lata 2019-2021 dla kryterium ochrony roślin

Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń			
	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹
Kryterium ochrona roślin			
Rok 2019	A	A	A
Rok 2020	A	A	A
Rok 2021	A	A	A

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za lata 2019-2021, RWMS w Szczecinie, GIOŚ

Objaśnienia:

¹ - dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych

- klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

W strefie zachodniopomorskiej dla kryterium ochrony zdrowia na przestrzeni lat 2019-2021 odnotowywano przekroczenia poziomów dopuszczalnych benzo(a)pirenu i ozonu. Ostatni monitoring jakości powietrza za rok 2021 wykazał że na terenie gminy Ustronie Morskie stwierdzono obszary z przekroczeniami ozonu względem poziomu celu długoterminowego zarówno pod względem ochrony zdrowia jak i ochrony roślin. Największym problemem w skali województwa zachodniopomorskiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień). Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P zarejestrowała w 2021 r. większość stacji pomiarowych. Obszary przekroczeń położone są głównie w rejonie średnich i większych miejscowości. Przekroczenie objęło głównie obszary miejskie i podmiejskie. Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się „niską” emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków.

W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem poziomu zanieczyszczenia pyłem. Jednakże wysokie dobowe stężenia pyłu zawieszzonego PM10 rejestrowane w sezonie grzewczym roku nadal pozostają istotnym problemem.

5.1.1.3 Program Ochrony Powietrza dla województwa zachodniopomorskiego

Na podstawie oceny jakości powietrza atmosferycznego za rok 2018 oraz odnotowanych przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu atmosferycznym Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego podjął Uchwałę Nr XVI/206/20 z dnia 4 czerwca 2020 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej.

Działania zaplanowane do realizacji w Programie ochrony powietrza mają na celu uzyskanie maksymalnego efektu ekologicznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł, które w największy sposób oddziałują na wielkość stężeń substancji w powietrzu. Zgodnie z przeprowadzonymi analizami w zakresie wpływu poszczególnych źródeł emisji na wysokość stężeń substancji w powietrzu, głównymi kierunkami działań naprawczych powinna być redukcja emisji z sektora komunalno-bytowego (pochodzącej z indywidualnych systemów grzewczych).

W celu realizacji działań naprawczych, samorządy lokalne powinny stworzyć dla mieszkańców system zachęt finansowych pomocny w ograniczeniu emisji z sektora bytowo-komunalnego. Zadania powinny być realizowane zgodnie z określoną listą priorytetów w zakresie: zastąpienia niskosprawnych urządzeń grzewczych: siecią ciepłowniczą lub urządzeniami opalonymi gazem (podłączenie do sieci gazowej), OZE, urządzeniami na energię elektryczną, urządzeniami opalonymi gazem/olejem i ewentualnie urządzeniami spełniającymi minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe spełniające wymagania ekoprojektu, jak również inwestycji związanych z termomodernizacją w celu ograniczenia strat ciepła. Istotnym elementem jest propagowanie instalowania odnawialnych źródeł energii.

W harmonogramie realizacji działań naprawczych POP dla województwa zachodniopomorskiego, określono następujące działania naprawcze, które należy wdrożyć/wykonać w celu poprawy jakości powietrza. Działania te dotyczą również obszarowo gminy Ustronie Morskie i należą do nich:

- 1) Kod działania: PL3203_ZSO - Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych.
- 2) Kod działania: PL3203_KPP - Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów

Starostowie, prezydenci miast, burmistrzowie i wójtowie zobowiązani są do sporządzania sprawozdań z realizacji działań naprawczych wskazanych w Programie w danym roku za rok poprzedni i ich przekazywania w terminie do 31 stycznia każdego roku Zarządowi Województwa Zachodniopomorskiego. Gmina Ustronie Morskie co roku wypełnia ustawowy obowiązek opracowania i składania sprawozdania z realizacji POP.

Uchwałą Nr XXXV/540/18 z dnia 26 września 2018 r. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego przyjął tzw. uchwałę antysmogową wprowadzającą na obszarze województwa zachodniopomorskiego ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Ograniczenia i zakazy wymienione w Uchwale obowiązują wszystkich użytkowników instalacji o mocy poniżej 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych, tj. mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, samorządy oraz podmioty działające na jego terenie. Ograniczeniami i zakazami objęto w szczególności następujące instalacje: kotły centralnego ogrzewania i ogrzewacze pomieszczeń tj. kominki, piece kaflowe, kozy, itp. Zapisy Uchwały Antysmogowej spowodowały, że:

- 1) od 1 maja 2019 r. zakazane jest stosowanie paliw stałych tj.:
 - a) paliwa niesortowane w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2018 r. poz. 427 t.j. ze zm.)
 - b) muły i flotokoncentraty węglowe oraz mieszanki produkowane z ich wykorzystaniem;
 - c) węgiel brunatny
 - d) paliwa niespełniające wymagań jakościowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2018 r. poz. 427 t.j. ze zm.).
- 2) docelowo na terenie województwa zachodniopomorskiego dopuszczone będzie eksploatowanie instalacji na paliwo stałe spełniające minimalny standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości sprawności cieplnej oraz granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012. Terminy wymiany kotłów są następujące: do 1 stycznia 2024 r. wymienić należy kotły niespełniające żadnych standardów emisyjnych (kotły bezklasowe tzw. kopciuchy) a do 1 stycznia 2028 r. wymienić należy kotły poniżej klasy 5.
- 3) docelowo na terenie województwa zachodniopomorskiego dopuszczone będzie eksploatowanie ogrzewaczy pomieszczeń (kominki, kozy, piece kaflowe itp.) spełniających minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w ust. 1 i 2 załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24

kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe. Wymiana lub dostosowanie ogrzewaczy niespełniających powyższych wymogów musi nastąpić do 1 stycznia 2028 r.

5.1.1.4 Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

Gmina Ustronie Morskie posiada Plan Gospodarki Niskoemisyjnej przyjęty Uchwałą nr XXV/183/2016 Rady Gminy Ustronie Morskie z dnia 30.12.2016r.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ustronie Morskie jest dokumentem o charakterze strategicznym, zawierającym szczegółową analizę energetyczną stanu gminy na rok bazowy 2013, pod kątem identyfikacji zapotrzebowania na nośniki energii pierwotnej (odnawialne i nieodnawialne) oraz nośniki wtórne tj. ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Na podstawie prognozowanych wielkości wzrostu potrzeb energetycznych na terenie Gminy Ustronie Morskie w 2020 r. stwierdza się, że gaz ziemny nadal będzie dominującym nośnikiem energii z pośród wszystkich grup odbiorców. Łączne zużycie dla tego nośnika odnotowano na poziomie 256 297,53 GJ, największe dla budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne – 206 693,92 GJ. Najmniejszy udział wśród nośników energii w całkowitym zapotrzebowaniu na ciepło miał węgiel. Ich roczne zużycie w 2020r., w celu produkcji ciepła, będzie wynosiło 18 083,51 GJ.

W ramach opracowania utworzono identyfikację emisji gazów cieplarnianych, która dla roku bazowego (2013), która wyniosła odpowiednio: CO₂ – 27 048,20 Mg/r, CO – 41,07 Mg/rok, NO_x – 19,15 Mg/rok, SO_x – 13,20 Mg/rok, Pył – 13,53 Mg/rok, Benzo(a)piren – 27,28 kg/rok. Na podstawie informacji zawartych w dokumentach planistycznych oraz danych pochodzących z ankietyzacji przeprowadzonej na terenie gminy ustalono wartość prognozowanej emisji gazów cieplarnianych w roku 2020, która kształtuje się następująco: CO₂ – 33 981,90 Mg/rok, CO – 35,98 Mg/rok, NO_x – 21,35 Mg/rok, SO_x – 11,22 Mg/rok, Pył – 14,92 Mg/rok, Benzo(a)piren – 26,75 kg/rok.

W wyniku realizacji proponowanych w opracowaniu działań inwestycyjnych, i nieinwestycyjnych do 2020 roku, prognozuje się osiągnięcie jakościowych rezultatów takich jak obniżenie emisji CO₂, do poziomu 28 849,21 Mg. Przewidywany efekt ekologiczny kształtuje się na poziomie 5 132, 69 Mg/rok. Uzyskany efekt energetyczny, w wyniku realizacji wszystkich działań PGN, odniesiony do stanu zużycia ciepła i energii elektrycznej dla objętych PGN grup odbiorców energii w roku bazowym 2013, oznacza redukcję zużycia ciepła o 5 295,19 MWh (w relacji do 2013 r.) oraz redukcję zużycia energii elektrycznej o 1 361,23 MWh (w relacji do 2013 r.).

5.1.1.5 Odnawialne źródła energii

Na terenie gminy część mieszkańców wykorzystuje odnawialne źródła energii w postaci głównie kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła. W przypadku obiektów użyteczności należących do Gminy Ustronie Morskie funkcjonują następujące obiekty zlokalizowane administracyjnie na terenie gminy Ustronie Morskie:

- 1) instalacja fotowoltaiczna – Urząd Gminy Ustronie Morskie – moc 9,75 kWp,
- 2) instalacja fotowoltaiczna – Ośrodek Zdrowia w Ustroniu Morskim – moc 19,58 kWp
- 3) instalacja fotowoltaiczna - Centrum Sportowo-Rekreacyjne Helios w Ustroniu Morskim – moc 49,61 kWp

W ostatnich latach obserwuje się wzmożone zainteresowanie OZE, w szczególności indywidualnymi rozwiązaniami jakimi są pompy ciepła i panele fotowoltaiczne. Zgodnie z danymi PGE zmniejsza się ilość odbiorców wykorzystujących energię elektryczną ze źródeł konwencjonalnych (sieć energetyczna), a zwiększa się ilość odbiorców mikroinstalacji, a więc produkcji na energii z OZE. Przekłada się to na zmniejszenie poboru energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych i wzrost poboru z instalacji OZE.

5.1.2 Prognoza stanu środowiska

Do czynników, które obecnie determinują występowanie naruszeń standardów czystości powietrza atmosferycznego zaliczyć należy: niską emisję zanieczyszczeń ze spalania paliw w lokalnych kotłowniach oraz niską emisję związaną z ruchem drogowym. Tempo zmian w tych obszarach będzie miało wpływ na to jak szybko stan czystości powietrza atmosferycznego będzie ulegał poprawie lub pogorszeniu.

W przypadku ruchu samochodowego minimalizacja emisji zanieczyszczeń uzależniona będzie w głównej mierze od stopnia, w jakim uda się zminimalizować użycie indywidualnych środków transportu, a zmaksymalizować wykorzystanie transportu publicznego, poprawić stan techniczny parkingów samochodowych ograniczyć czas podróży i tym samym ilość zużywanych paliw, itd. Na obecnym etapie trudno jest prognozować w jakim stopniu poszczególne czynniki przyczynią się do poprawy sytuacji w tym obszarze. Użytkowanie pojazdów coraz starszych z pewnością będzie przyczyniać się do zwiększenia ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska. Trudno prognozować, w jakim stopniu trend ten zostanie zrównoważony wprowadzaniem na rynek aut hybrydowych, czy wyłącznie z napędem elektrycznym. Do tej pory następował wzrost zużycia energii finalnej w sektorze transportu prywatnego i komercyjnego. Jest to wynikiem wzrostu liczby pojazdów zarejestrowanych na terenie powiatu i w konsekwencji zwiększonego ruchu lokalnego. Wzrost finalnego zużycia benzyny, oleju napędowego i gazu LPG jest związany z prywatnym sektorem transportowym i większą liczbą pojazdów poruszających się lokalnie na terenie gminy Ustronie Morskie.

Przez teren gminy przebiega droga ekspresowa S-6 relacji Szczecin – Kołobrzeg – Koszalin – Słupsk – Gdańsk oraz DK nr 11 relacji Kołobrzeg – Koszalin – Poznań oraz szereg dróg powiatowych, na których ruch samochodowy jest mniejszy, a co za tym idzie ich uciążliwość również jest mniejsza.

Z analizy danych wynika, że w latach 2010-2015 odnotowano wzrost ilości pojazdów poruszających się po drodze krajowej nr 11. Sytuacja uległa zmianie po wybudowaniu i otwarciu drogi szybkiego ruchu S6, co spowodowało spadek liczby pojazdów na odcinku DK 11 przechodzącym przez teren Gminy Ustronie Morskie. Wybudowanie drogi S6 odsunęło ruch samochodowy poza teren Ustronia Morskiego, a spadek ilości pojazdów ogółem wyniósł blisko 45% w 2020r. w porównaniu z pomiarem ruchu w 2015r. Niewątpliwie budowa drogi S6 pozytywnie wpłynęła na ruch tranzytowy po drodze DK11 w obrębie gminy ustronie Morskie, co również miało przełożenie na minimalizację emisji hałasu na terenach chronionych akustycznie. Spadek ilości pojazdów na odcinku DK 11 przebiegającym przez teren gminy dotyczył zarówno ruchu osobowego jak i ciężarowego.

Działania planowane w zakresie ograniczania niskiej emisji przewidują istotne modernizację floty przewoźników publicznych, co z kolei może wpłynąć na poprawę czystości powietrza. Stale rozbudowywana sieć połączeń drogowych oraz oferta lokalnych przewoźników transportu zbiorowego z pewnością przyczynią się do ograniczenia czasu użytkowania indywidualnych środków transportu, co także wpłynie pozytywnie na czystość powietrza atmosferycznego. Ostateczny bilans tych działań powinien wpłynąć na utrwalenie pozytywnego trendu w wzroście liczby stref klasyfikowanych jako "A" w kontekście czystości powietrza atmosferycznego.

Natomiast w przypadku niskiej emisji związanej ze stacjonarnymi źródłami zanieczyszczeń, ze względu na zaplanowane na obszarze gminy działania inwestycyjne, przewidziane między innymi w Planie gospodarki niskoemisyjnej, zapisach Programu ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej i Uchwale Antyśmogowej dla woj. zachodniopomorskiego może nastąpić poprawa. Jednakże konieczne jest tutaj wsparcie finansowe mieszkańców. Działania które w sposób powszechny są planowane w ramach wspomnianego planu to między innymi: dofinansowanie dla mieszkańców do wymiany starych kotłów węglowych na kotły o niskiej emisji i wysokiej sprawności cieplnej, dofinansowanie do odnawialnych źródeł energii.

Istotna z punktu widzenia poprawy jakości powietrza będzie kontynuacja realizacji Programu „Czyste Powietrze” na terenie gminy Ustronie Morskie. 11 października 2019 roku Wójt Gminy podpisał porozumienie w sprawie współpracy w zakresie programu Czyste Powietrze z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. W ramach tego działania mieszkańcy bezpośrednio

w urzędzie mogą załatwiać sprawy związane z pozyskaniem dofinansowania na termomodernizację swoich budynków bądź wymianę źródła ciepła.

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz zrealizowanych zadań w zakresie uruchomienia i prowadzenia gminnego punktu konsultacyjno-informacyjnego programu „Czyste Powietrze”.

Tabela 10. Wykaz zrealizowanych zadań w zakresie uruchomienia i prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego programu „Czyste Powietrze” w gminie Ustronie Morskie w latach 2020-2022

LP	Zakres zadania	Realizacja w latach 2020-2022
1.	Liczba udzielonych konsultacji mieszkańcom [szt.]	56
2.	Złożone wnioski w ramach programu za pośrednictwem punktu [szt.]	6
3.	Liczba wizyt bezpośrednich u mieszkańców [szt.]	0
4.	Organizacja spotkań w zakresie programu „Czyste Powietrze” [szt.]	5
5.	Liczba wytworzonych materiałów informacyjnych [szt.]	687
6.	Liczba działań informacyjno-edukacyjnych [szt.]	9
7.	Liczba wydanych zaświadczeń o dochodach [szt.]	8

Źródło: Urząd Gminy Ustronie Morskie, Sprawozdania z realizacji programu „Czyste Powietrze”

5.1.3 Zagadnienia horyzontalne – ochrona klimatu i jakości powietrza

I – Adaptacja do zmian klimatu

Obserwowane od kilku lat widoczne zmiany klimatu i notowane ich skutki mają swoje odzwierciedlenie w jakości powietrza, a także wpływają na działalność przemysłową i sektor komunalny, energetykę i system zaopatrzenia w ciepło. Głównie należy zwrócić uwagę na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. W niedalekiej przyszłości konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania na energię elektryczną i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. W przyszłości będzie zachodzić konieczność intensyfikacji działań w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł produkcji energii, szczególnie na potrzeby ogrzewania i klimatyzacji (ze względu na coraz częstsze okresy upalne). W przypadku wykorzystania węgla ważna jest eliminacja systemów wykorzystujących paliwa węglowe na systemy niskoemisyjne zasilane gazem, OZE, prądem itp.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

W kontekście ochrony klimatu konieczne jest zwrócenie uwagi na awarie przemysłowe oraz inne nadzwyczajne zagrożenia środowiska będące efektem intensyfikacji zmian klimatycznych (wywołanych sztucznie poprzez antropopresję). Awaryjne mają najczęściej miejsce w zakładach przemysłowych, ale także w sieciach gospodarki komunalnej i liniach energetycznych (w szczególności widoczne w letniej i zimowej porze roku). W przypadku instalacji technologicznych są konsekwencją niedopatrzenia lub niewłaściwej ich obsługi, eksploatacji i konserwacji. Przyczyną awarii sieci może być natomiast jej przeciążenie (w tym zły stan techniczny przy zwiększonym obciążeniu) bądź zewnętrzne warunki pogodowe (mróz, upał).

Biorąc pod uwagę ilość i kategorię dróg przecinających gminę Ustronie Morskie ocenia się średnie prawdopodobieństwo wystąpień zagrożeń pożarowych, chemicznych oraz ekologicznych. W transporcie drogowym (w przeciwieństwie do transportu kolejowego) nie wdrożono dotychczas sprawnie działającego systemu monitorowania przewozów ładunków niebezpiecznych, wobec czego nie sposób dokładnie ustalić ilości przewożonych przez teren gminy Ustronie Morskie materiałów niebezpiecznych. Na terenie gminy Ustronie Morskie nie funkcjonują zakłady dużego ryzyka i zakłady zwiększonego ryzyka mogące powodować poważne awarie przemysłowe. Na przestrzeni ostatnich lat nie doszło również na terenie gminy Ustronie Morskie do zdarzeń mających znamiona poważnej awarii.

III – Działania edukacyjne

Wszelkie działania proekologiczne i możliwości zastosowania urządzeń niskoemisyjnych powinny być promowane podczas szkoleń i spotkań, dla mieszkańców, podmiotów gospodarczych. Edukacja mieszkańców i zwiększanie ich świadomości w zakresie zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków, a także metod zapobiegania niekorzystnym zmianom klimatu, powinny mieć pośredni wpływ na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza i minimalizacji lokalnych zmian topoklimatu.

IV – Monitoring środowiska

Monitoring powietrza w Województwie Zachodniopomorskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie. W ramach funkcjonowania systemu monitoringu prowadzone są w trybie ciągłym badania jakości powietrza, a raz na rok Główny Inspektorat Ochrony Środowiska opracowuje Roczną Ocena Jakości Powietrza dokonując klasyfikacji stref pod względem spełnienia standardów jakości powietrza. Na podstawie przekroczeń wartości dopuszczalnych zanieczyszczeń wskazywane są strefy dla których zachodzi konieczność opracowania Programu Ochrony Powietrza.

5.1.4 Analiza SWOT

Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”

Obszar interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, → zaangażowanie gminy w zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej → inicjatywy gminy w zakresie wykorzystania OZE skierowane bezpośrednio do mieszkańców → działania i plany w zakresie wymiany nieefektywnego oświetlenia miejskiego → odejmowane działania gminy w dziedzinie transportu publicznego → dobrze rozbudowana infrastruktura techniczna związana z zaopatrzeniem odbiorców w gaz sieciowy, energię elektryczną i ciepło sieciowe → znaczący potencjał wykorzystania OZE na terenie gminy → opracowany program ochrony powietrza dla województwa zachodniopomorskiego, → realizacja działań w ramach Programu „Czyste Powietrze”, → systematyczna modernizacja/przebudowa dróg i ich nawierzchni, → systematyczna termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej obiektów, → rozwijająca się sieć gazowa, → przyjęta Uchwała Antysmogową na terenie woj. zachodniopomorskiego 	<ul style="list-style-type: none"> → przekroczony poziom docelowy benzo(a)pirenu dla strefy zachodniopomorskiej, w której znajduje się gmina Ustronie Morskie → duża ilość indywidualnych źródeł ciepła, wykorzystujących w celach grzewczych paliwa stałe niskiej jakości, → brak stacji monitoringu jakości powietrza na terenie gminy, → niepełne rozeznanie potencjału zwiększenia efektywności energetycznej na terenie gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → rozwój technologii niskoemisyjnych, → poprawa efektywności energetycznej budynków i przeciwdziałanie „niskiej emisji”, → wsparcie finansowe dla instalacji OZE, termomodernizacji budynków, zmiany sposobu ogrzewania i innych przyczyniających się do zmniejszenia niskiej emisji , → realizacja ustaleń Uchwały Antysmogowej, → realizacja ustaleń Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, → tworzenie ścieżek rowerowych, → rozwój i promowanie komunikacji zbiorowej, 	<ul style="list-style-type: none"> → rozwój komunikacji i wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego, → pogłębiająca się zmiana klimatu, → zagrożenie dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu (w tym sektor rolnictwa), → brak funduszy na realizację działań związanych z poprawą jakości powietrza i zapobiegania zmianom klimatu, → likwidacja dofinansowań na OZE lub niekorzystne warunki prosumenckie, → napływ zanieczyszczeń z regionów sąsiednich,

<ul style="list-style-type: none"> → rozwój technologii energooszczędnych i niskoemisyjnych oraz wzrost ich dostępności, → dalsza modernizacja stanu dróg → wzrastające koszty energii podnoszące opłacalność przedsięwzięć zmniejszających jej zużycie → ustawowe wsparcie dla rozwiązań prosumenckich 	<ul style="list-style-type: none"> → zagrożenia gwałtownymi zjawiskami atmosferycznymi spowodowanymi zmianami klimatycznymi. → wysokie nakłady inwestycyjne dla instalacji OZE → odstąpienie od wdrażania usprawnień służących upłynnianiu ruchu drogowego → znaczący wzrost liczby pojazdów poruszających się w gminie → brak promocji transportu publicznego w gminie
---	--

5.2 Zagrożenia hałasem

5.2.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 117 *Ustawy Prawo ochrony środowiska [1]* oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska. Pomiarów dla potrzeb oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się z uwzględnieniem wymagań, o których mowa w art. 148 *rozporządzenie w sprawie prowadzenia pomiarów wielkości emisji i ilości pobieranej wody ust. 1* i art. 176 *wymagania w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii ust. 1*.

Na potrzeby oceny stanu akustycznego środowiska sporządza się Strategiczne mapy hałasu zgodnie z art. 118 *Ustawy Prawo ochrony środowiska [1]*. Strategiczne mapy hałasu są sporządzane przez zarządzających głównymi drogami, głównymi liniami kolejowymi lub głównymi lotniskami oraz prezydentów miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy, w oparciu o dane dotyczące poprzedniego roku kalendarzowego oraz są niezwłocznie zamieszczane na ich stronach internetowych. Mapy sporządza się do 5 lat, w terminie do 30 czerwca.

Dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, tworzy się programy ochrony środowiska przed hałasem, o których mowa w art. 119a *Ustawy Prawo ochrony środowiska [1]*, których celem jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego.

Do określania dopuszczalnych poziomów hałasu na terenie gminy Ustronie Morskie mają zastosowanie, zgodnie z art. 113 ust. 2 *ustawy Prawo ochrony środowiska [1]*, dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku ustalone w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [14]*.

Zgodnie z informacją Starosty Kołobrzeskiego, na terenie gminy Ustronie Morskie, Starosta nie wyznaczył obszarów cichych, o których mowa w art. 118b *Ustawy Prawo ochrony środowiska [1]*.

5.2.1.1 Hałas przemysłowy

Zgodnie z art. 115a. ust. 1 *Ustawy Prawo ochrony środowiska [1]* w przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów własnych, pomiarów dokonanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska lub pomiarów podmiotu obowiązującego do ich prowadzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu. Za przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu uważa się przekroczenie wskaźnika hałasu $L_{Aeg D}$ lub $L_{Aeg N}$. Gospodarka gminy opiera się przede wszystkim na mikroprzedsiębiorstwach (1-9 zatrudnionych) i małych podmiotach gospodarczych (10-49 zatrudnionych). Z uwagi na specyfikę gminy Ustronie Morskie (kurort nadmorski) emisja hałasu w sezonie letnim zwiększa się w szczególności w samym Ustroniu Morskim ze względu na zwiększony ruch turystyczny, a przy tym zwiększoną działalność lokali gastronomiczno-hotelarskich.

Na terenie gminy Ustronie Morskie nie działają zakłady szczególnie uciążliwe pod względem emisji hałasu do środowiska. Gmina Ustronie Morskie nie charakteryzuje się rozbudowaną bazą przemysłową. Z informacji otrzymanej od Starosty Kołobrzeskiego wynika, że na terenie gminy Ustronie Morskie została wydana tylko 1 decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu dla lokalu dyskotekowego „Malibu” przy ul. Chrobrego 1 dla instalacji sprzętu nagłaśniającego dyskoteki.

Narastającym ostatnio problemem są również obiekty gastronomiczne i usługowo-handlowe. Generujące znaczny poziom hałasu urządzenia wentylacyjno-klimatyzacyjne obsługujące powstałe obiekty, lokalizowane przeważnie na zewnątrz budynków, oraz klienci, zwłaszcza lokali gastronomicznych odwiedzający je w godzinach nocnych, mogą w istotny sposób wpłynąć na panujący w najbliższej okolicy klimat akustyczny.

Regionalny Wydział Monitoringu Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadzi na bieżąco na obszarze województwa zachodniopomorskiego pomiary poziomu hałasu przemysłowego, na terenie obiektów przemysłowych lub w ich sąsiedztwie. W bazie **EHALAS** zarejestrowano do tej pory 5 pomiarów hałasu jakie wykonano na przestrzeni ostatnich lat na terenie gminy Ustronie Morskie. W żadnym z przypadków nie odnotowano przekroczeń standardów akustycznych.

5.2.1.2 Hałas komunikacyjny

Hałas jako energetyczne zanieczyszczenie środowiska jest czynnikiem w największym stopniu wpływającym na jakość warunków zamieszkania i wypoczynku człowieka. Powoduje wiele negatywnych skutków, szczególnie dla jakości życia i zdrowia ludzkiego.

Ze względu na szybko wzrastającą liczbę pojazdów samochodowych i niedostateczną ilość dróg szybkiego ruchu oraz złą jakość nawierzchni drogowych, głównym obciążeniem środowiska jest przede wszystkim hałas wytwarzany przez transport samochodowy. O poziomie hałasu komunikacyjnego, zarówno w miastach, jak i przy trasach komunikacyjnych na terenach pozamiejskich, decyduje bardzo wiele różnego rodzaju czynników, takich jak: natężenie ruchu pojazdów, procentowy udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, płynność ruchu pojazdów, rodzaj i szerokość drogi, położenie drogi oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy, odległość pierwszej linii zabudowy od skraju jezdni.

Na terenie gminy Ustronie Morskie, największy wpływ na klimat akustyczny ma komunikacja drogowa. Głównym źródłem hałasu jest droga ekspresowa S-6 Szczecin – Kołobrzeg – Koszalin – Słupsk – Gdańsk oraz DK nr 11 relacji Kołobrzeg – Koszalin – Poznań.

Ruch komunikacyjny stanowi pewną uciążliwość ze względu na systematyczny wzrost natężenia, zwłaszcza samochodów ciężarowych, które prócz hałasu powodują drgania i stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu. O stopniu obciążenia na drogach krajowych wskazuje przeprowadzony w latach 2010, 2015 i 2020 Generalny Pomiar Ruchu. W poniższej tabeli, zestawiono wyniki pomiaru natężenia ruchu pojazdów mechanicznych na drogach krajowych i wojewódzkich terenu gminy Ustronie Morskie.

Tabela 12. Generalny Pomiar Ruchu na odcinkach dróg krajowych w obrębie punktów pomiarowych na terenie gminy Ustronie Morskie

Wyniki GPR:	DK 11 – odcinek Kołobrzeg – Mścice	S6 – węzeł Kołobrzeg (DW163) - węzeł Ustronie Morskie	S6 – węzeł Ustronie Morskie - węzeł Borkowice (DK11)
	nr punktu 60201	nr punktu 60421	nr punktu 60422
Ogółem [poj./dobę]:			
GPR 2010	7528	-	-
GPR 2015	8424	-	-
GPR 2020	3832	13553	13056
Osobowe¹ [poj./dobę]:			
GPR 2010	7073	-	-
GPR 2015	7941	-	-
GPR 2020	3672	12337	11864
Ciężarowe²[poj./dobę]:			
GPR 2010	417	-	-
GPR 2015	436	-	-
GPR 2020	129	1181	1160

¹ samochody osobowe i mikrobusy, ² samochody ciężarowe powyżej 3,5 t.

Źródło: Generalny Pomiar Ruchu, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Z analizy danych wynika, że w latach 2010-2015 odnotowano wzrost ilości pojazdów poruszających się po drodze krajowej nr 11. Sytuacja uległa zmianie po wybudowaniu i otwarciu drogi szybkiego ruchu S6, co spowodowało spadek liczby pojazdów na odcinku DK 11 przechodzącym przez teren Gminy Ustronie Morskie. Wybudowanie drogi S6 odsunęło ruch samochodowy poza teren Ustronia Morskiego, a spadek ilości pojazdów ogółem wyniósł blisko 45% w 2020r. w porównaniu z pomiarem ruchu w 2015r. Niewątpliwie budowa drogi S6 pozytywnie wpłynęła na ruch tranzytowy po drodze DK11 w obrębie gminy ustronie Morskie, co również miało przełożenie na minimalizację emisji hałasu na terenach chronionych akustycznie. Spadek ilości pojazdów na odcinku DK 11 przebiegającym przez teren gminy dotyczył zarówno ruchu osobowego jak i ciężarowego.

Prawo unijne Dyrektywą 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie oceny i kontroli poziomu hałasu w środowisku nałożyło na państwa członkowskie obowiązek sporządzania strategicznych map hałasu, który zaimplementowano do prawa polskiego ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2018, poz. 799 z późn. zm.). Zgodnie z art. 179 ust. 1 ww. ustawy zarządzający drogą, sporządza co 5 lat mapę akustyczną terenu, na którym eksploatacja obiektu może powodować przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Realizując obowiązki wynikające z powyższych przepisów Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad cyklicznie opracowuje mapy akustyczne dla dróg krajowych. Ostatnie mapowanie dróg krajowych w zakresie opracowania map akustycznych miało miejsce w 2018r. Zgodnie z *Mapą akustyczną dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów (zadanie 4 – województwo zachodniopomorskie)*, mapą akustyczną został objęty odcinek DK 11 przebiegający przez teren gminy Ustronie Morskie. Należy jednak zaznaczyć, że z uwagi na oddany w 2019r. odcinek drogi S6 przedstawione na mapie zasięgi imisji hałasu są nieaktualne i nieadekwatne do obecnego stanu. Zasięgi imisji przedstawione na mapie obejmowały stan sprzed budowy drogi S6, która w dużej mierze odciążała ruch na DK11 przyczyniając się tym samym do poprawy warunków akustycznych na terenach zurbanizowanych i chronionych akustycznie.

Wyniki pomiarów opracowane przy tworzeniu mapy akustycznej zostały uwzględnione w opracowaniu pn. „*Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego*” (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2019r., poz. 1051). Zgodnie z „*Programem Ochrony Środowiska przed hałasem województwa zachodniopomorskiego*” stwierdzono naruszenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla drogi krajowej nr 11 przechodzącej przez teren gminy Ustronie Morskie. Analizę przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w otoczeniu drogi przeprowadzono w skali powiatu kołobrzeskiego. Brak jest dostępnych szczegółowych danych w skali gminy Ustronie Morskie. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystyczne parametry przekroczeń hałasu wzdłuż DK nr 11 w granicach powiatu kołobrzeskiego.

Tabela 13. *Naruszenia dopuszczalnych poziomów hałasu wzdłuż DK 11 na obszarze powiatu kołobrzeskiego zgodnie z Programem ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego*

L.p.	Nr drogi (kilometrów odcinków)	Przedziały przekroczeń dopuszczalnych wartości poziomu hałasu wyrażonego wskaźnikiem:		Liczba zagrożonych mieszkańców dla wskaźnika:	
		LDWN	LN	LDWN	LN
1.	DK 11 (79+895 - 97+667)	0-5	0-5	990	595
2.	DK 11 (79+895 - 97+667)	5-10	5-10	177	177

Źródło: *Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego, 2018*

Jedynym zaproponowanym w POH dla woj. zachodniopomorskiego działaniem ograniczającym hałas od drogi krajowej nr 11 na obszarze powiatu kołobrzeskiego, w tym na obszarze gminy Ustronie Morskie była budowa drogi S6 na odcinku Kołobrzeg Zachód – węzeł Ustronie Morskie – węzeł Borkowice. W 2019r. droga S6 została oddana do użytkowania, a przeprowadzony GPR w 2020r. na drogach krajowych w rejonie gminy Ustronie Morskie wykazał, że ruch na drodze krajowej nr 11 w porównaniu z latami poprzednimi uległ znacznemu obniżeniu poprawiając tym samym warunki akustyczne na terenach chronionych

akustycznie na terenie gminy Ustronie Morskie. Znaczna część ruchu z DK11 została przeniesiona na nowy odcinek S6 i wprowadzona poza tereny zabudowane gminy Ustronie Morskie.

5.2.2 Prognoza stanu środowiska

Głównym czynnikiem kształtującym klimat akustyczny i narażenie mieszkańców gminy Ustronie Morskie na hałas jest komunikacja samochodowa. Tendencje zmian stopnia zagrożenia mieszkańców hałasem, uzależnione są głównie od następujących czynników:

- sposobu organizowania przestrzeni (planowanie przestrzenne),
- wzrostu ilości pojazdów na drogach,
- planowanych remontów, modernizacji, budowy obwodnic i ścieżek rowerowych.

Biorąc pod uwagę wzrostowy trend ilości pojazdów należy zakładać wzrost "ilości hałasu" jaki będzie przenikał do otoczenia. Trend ten może być równoważony przez odpowiednie planowanie terenów komunikacji i terenów wrażliwych na hałas oraz budowę sieci dróg rowerowych i wprowadzanie zieleni pełniącej funkcje izolacyjne. W perspektywie długoterminowej pozytywnie na klimat akustyczny wpłynie wybudowana i oddana do użytkowania droga S6, która zauważalnie odciążyla ruch na DK11, tym samym wyprowadzając ruch poza główne miejscowości i tereny chronione akustycznie.

5.2.3 Zagadnienia horyzontalne – zagrożenia hałasem

I – Adaptacja do zmian klimatu
Adaptacja przestrzeni do warunków dużego wzrostu temperatury i jej wpływu na hałas to jedno z wyzwań współczesnej gospodarki przestrzennej. Wysoka temperatura generuje rozwój i zwiększenie liczby urządzeń mających na celu minimalizację zagrożeń termicznych, czyli urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych, co w zwartej zabudowie może powodować nadmierną emisję hałasu. Podobnie powstające odnawialne źródła energii, przede wszystkim farmy wiatrowe mogą również prowadzić do lokalnego naruszenia klimatu akustycznego i zwiększenia uciążliwości akustycznej.
II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska
W związku z wzrostem negatywnych czynników związanych z emisją hałasu należy przewidzieć podjęcie działań zmierzających do ograniczenia emisji hałasu, a w tym dalszej poprawy stanu dróg, w uzasadnionych przypadkach wprowadzania ograniczeń prędkości i wagi pojazdów na obszarach zabudowanych oraz remontów dróg, budowy obwodnic, czy też nasadzenia drzew i krzewów, jako zieleni izolacyjnej. Będzie to mieć wpływ także na ograniczenie możliwości wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, gdyż minimalizowana będzie możliwość wystąpienia wypadku drogowego, na skutek którego mogą zostać uwolnione toksyczne dla środowiska i ludzi substancje.
III – Działania edukacyjne
Coraz częściej dostrzeganym zagrożeniem dla środowiska życia człowieka jest emisja hałasu, gdyż jest to zagrożenie ciągłe, długotrwałe, często o niskiej z pozoru uciążliwości pod względem wielkości emisji. Promować powinno się materiały budowlane o wysokiej dźwiękochłonności, co przy prowadzonych termomodernizacjach budynków będzie mogło być wykonywane jednocześnie. Niezbędnym staje się kontynuowanie już podejmowanych działań w celu edukacji i zwiększania świadomości mieszkańców, a szczególnie młodzieży szkolnej w zakresie oddziaływania hałasu na człowieka i zwierzęta, a także w zakresie sposobu ograniczania skutków nadmiernego oddziaływania hałasu na mieszkańców terenów zagrożonych hałasem. Zintensyfikować powinno się promocję systemu ścieżek rowerowych, także wśród turystów, zachęcać mieszkańców do wykorzystywania roweru jako codziennego środka transportu na krótkich dystansach.
IV – Monitoring środowiska
Na terenie województwa zachodniopomorskiego oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska. GIOŚ prowadzi rejestr zawierający informacje o stanie akustycznym środowiska na podstawie pomiarów, badań i analiz wykonywanych w ramach państwowego monitoringu

środowiska. Konieczne powinno być bardziej szczegółowe wykonywanie badań monitoringowych w gminie oraz zwiększenie liczby stanowisk/punktów monitoringowych. Wykonywane w cyklu 5 letnim generalne pomiary ruchu również zwiększają świadomość społeczną oraz dostarczają wiedzy w zakresie trendów zmian ruchu komunikacyjnego na wybranych odcinkach dróg. Uzupełnieniem systemu monitoringu będą również strategiczne mapy akustyczne sporządzane przez zarządzających głównymi drogami, głównymi liniami kolejowymi lub głównymi lotniskami oraz prezydentów miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy.

5.2.4 Analiza SWOT

Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem”

Obszar interwencji „Zagrożenie hałasem”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → występowanie hałasu przemysłowego o charakterze lokalnym, nieuciążliwym → spójna sieć dróg regionalnych i lokalnych (krajowych, powiatowych i gminnych) → wybudowana droga S6 odciążająca ruch po DK 11 → zieleń wzdłuż tras komunikacyjnych → kontrole podmiotów gospodarczych w zakresie hałasu → sukcesywna modernizacja dróg 	<ul style="list-style-type: none"> → niewystarczająca ilość pomiarów wzdłuż dróg krajowych i powiatowych na terenie gminy Ustronie Morskie. → wzrost hałasu związanego z ruchem turystycznym w miesiącach wakacyjnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → rozbudowa lub modernizacja istniejącej sieci drogowej, → ograniczenie hałasu komunikacyjnego poprzez zastosowanie zapisów planistycznych i/lub rozwiązań technicznych, w tym zapisów działań naprawczych określonych w Programie ochrony środowiska przed hałasem, → kontrole spełniania przyjętych standardów w zakresie emisji hałasu, a w miarę potrzeb nałożenie obowiązku ich uregulowania lub stosowanie kar administracyjnych, → dostępność zewnętrznych źródeł finansowania → dalsza modernizacja stanu dróg 	<ul style="list-style-type: none"> → wzrost natężenia ruchu pojazdów związany z rozwojem gospodarczym i bogaceniem się ludności → zwiększający się udział transportu indywidualnego i przeciążenie szlaków komunikacji drogowej.

5.3 Pola elektromagnetyczne

5.3.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 123 *Ustawy Prawo ochrony środowiska [1]* oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zgodnie z art. 122a ust. 1 i 2 pomiary poziomów elektromagnetycznych w środowisku wykonuje prowadzący instalację lub użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, a następnie przekazuje Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

Zgodnie z art. 122 *Ustawy Prawo ochrony środowiska [1]* ustalono dopuszczalne poziomy pole elektromagnetycznych w środowisku wskazane w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów [15]*. Z dniem 1 stycznia 2020 r., na terytorium Polski, określono nowe wartości poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 poz.2311) wprowadziło nowe zasady prowadzenia badań monitoringowych pól elektromagnetycznych, według których 1 stycznia 2021 r. prowadzony jest monitoring PEM. Obowiązujące poziomy dopuszczalne, według ww. rozporządzenia wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m.

Źródłem promieniowania jest każde urządzenie (każda instalacja), w którym następuje przepływ prądu np. sieci energetyczne w tym linie wysokiego napięcia, stacje radiowe i telewizyjne, stacje bazowe i telefony telefonii komórkowej, radiotelefony, CB-radio, urządzenia radiowo-nawigacyjne, urządzenia elektryczne wykorzystywane w domu itp. Znaczące oddziaływanie na środowisko pól elektromagnetycznych występuje: w paśmie 50 Hz od sieci i urządzeń energetycznych oraz w paśmie od 300 MHz do 40000 MHz od urządzeń radiokomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych. Największy udział mają stacje bazowe telefonii komórkowej ze swoimi antenami sektorowymi i antenami radiolinii (antena sektorowa służy do komunikacji z telefonem komórkowym, natomiast antena radiolinii służy do komunikacji między stacjami bazowymi).

Na terenie Gminy podstawowe rozproszczenie zasilania do stref odbioru odbywa się za pośrednictwem sieci średniego napięcia. Linie średniego napięcia 15kV doprowadzają energię elektryczną do stacji transformatorowych 15/0,4kV, z których zasilanie lokalnymi liniami rozprowadzane jest do poszczególnych użytkowników. W skali Gminy istotną rolę pełni GPZ w Ustroniu Morskim, stanowiący miejsce wyprowadzenia wielu sieci średniego napięcia. W przeważającej części sieć ta prowadzona jest liniami napowietrznymi. Wzdłuż linii średniego napięcia należy wyznaczyć pas techniczny wolny od zabudowy o szerokości 15 m (po 7,5 m z od osi linii w obu kierunkach). Na obszarze gminy zlokalizowanych jest ok. 55 stacji transformatorowych 15/0,4kV.

Największy udział w emisji pól elektromagnetycznych mają stacje bazowe telefonii komórkowej ze swoimi antenami sektorowymi i antenami radiolinii. Poniżej, w tabeli przedstawiono wykaz stacji radiokomunikacyjnych zlokalizowanych na obszarze gminy Ustronie Morskie, dla których Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej (Prezes UKE) wydał aktualnie obowiązujące decyzje.

Tabela 15. Wykaz stacji radiokomunikacyjnych zlokalizowanych na obszarze gminy Ustronie Morskie

Lp.	ID stacji	Adres	Operator	Technologia
1.	KOL1501 (KOL1501C KUKINIA)	Kukinia, dz. nr 49/6	P4 Sp. z o.o.	GSM, LTE, UMTS
2.	32132 (42132N!)	Kukinia, 43	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	5G, GSM, LTE, UMTS
3.	32781 (42781N!)	Ustronie Morskie, Kołobrzeska 13	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	5G, GSM, LTE, UMTS
4.	42989 (42989N!)	Sianożęty, Lotnicza 42	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	5G, GSM, LTE, UMTS
5.	KOL1002 (KOL1002B SIANOZETY)	Sianożęty, Lotnicza 17	P4 Sp. z o.o.	GSM, LTE, UMTS
6.	42787 (42787N!)	Sianożęty, Lotnicza 17	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	5G, GSM, LTE, UMTS
7.	32780 (10134N!)	Ustronie Morskie, Chrobrego 10	T-Mobile Polska S.A.	GSM, UMTS
8.	BT42926 (USTRONIE ZACHÓD)	Ustronie Morskie, ul. Nadbrzeżna 1	Towerlink Poland Sp. z o.o.	GSM, LTE, UMTS
9.	9575 (42780N!)	Ustronie Morskie, Chrobrego 10-12	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	5G, GSM, LTE, UMTS
10.	BT41875 (USTRONIE MORSKIE 3)	Ustronie Morskie, Chrobrego 58	Towerlink Poland Sp. z o.o.	GSM, LTE, UMTS
11.	KOL0101 (KOL0101B GORNA_16)	Ustronie Morskie, Górna 16	P4 Sp. z o.o.	GSM, LTE, UMTS
12.	2076 (42779N!)	Ustronie Morskie, Górna 16	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	5G, GSM, LTE, UMTS
13.	BT43528	Ustronie Morskie, Kościuszki 5, OWS Wodnik	Towerlink Poland Sp. z o.o.	GSM, LTE, UMTS

Źródło: Dane z SI2PEM - System Informacyjny o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie ElektroMagnetyczne

Wyniki ostatniego monitoringu PEM dla województwa zachodniopomorskiego zostały opublikowane za rok 2021. Badania przeprowadzono w 48 punktach w ramach stałej sieci monitoringu i 12 punktach w ramach monitoringu badawczego na obszarze gmin.

Analiza wyników pomiarów PEM prowadzonych w 2021 w ramach monitoringu stałego wykazała, że z 48 pomiarów prowadzonych, 29 wyników mieściło się w przedziale do 2 V/m, 2 wyniki były w przedziale do 3V/m. Najniższe poziomy promieniowania <0,3 V/m (poniżej progu oznaczalności sondy), zmierzono łącznie w 17 punktach pomiarowych. Natomiast najwyższą wartość spośród wszystkich pomiarów w 2021, wynoszącą 2, 95 V/m, odnotowano w punkcie pomiarowych przy ul. Witkiewicza w Szczecinie. Średni poziom natężenia PEM w 2021 r. w województwie zachodniopomorskim dla sieci monitoringu stałego wyniósł 0,75 V/m.

W ramach monitoringu badawczego w 2021 roku pomiary wykonano na obszarze 12 gmin wiejskich. Uzyskane wyniki (tabela 2.2, wykres 2.2) były na bardzo niskim poziomie i nie przekroczyły wartości 1 V/m. W 9 punktach pomiarowych odnotowano wyniki poniżej granicy oznaczalności. Najwyższy poziom, równy 0,91 V/m, odnotowano w Brzeźnie. Średni poziom natężenia PEM w 2021 r. w województwie zachodniopomorskim dla sieci monitoringu badawczego wyniósł 0,35 V/m.

Średni poziom natężenia PEM w 2021 r. w województwie zachodniopomorskim dla sieci monitoringu stałego i monitoringu badawczego wyniósł 0,55 V/m. Średnie poziomy w zależności od rodzaju monitoringu wyniosły:

- monitoring stały – 0,75 V/m;
- monitoring badawczy – 0,35 V/m.

5.3.2 Prognoza stanu środowiska

Pomimo ciągłego rozwoju technologii wykorzystującej pola elektromagnetyczne, zagęszczania się lokalizacji instalacji będących źródłem pól elektromagnetycznych, jest bardzo mało prawdopodobne, aby wystąpiły w perspektywie obowiązywania niniejszego Programu poziomy PEM naruszające normy określone rozporządzeniem. Nowe stacje telefonii komórkowej lokalizowane są w taki sposób, aby zasięgiem pokryć tereny jeszcze nim nie objęte. Na terenie gminy nie planuje się także lokalizacji żadnej infrastruktury, gdzie mogłyby być wykorzystywane technologie, które mogłyby stanowić zagrożenie ze względu na ponadnormatywny poziom PEM.

5.3.3 Zagadnienia horyzontalne – pola elektromagnetyczne

I – Adaptacja do zmian klimatu
Występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, typu huragany czy intensywne burze, może doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia masztów telefonii komórkowej, linii elektroenergetycznych, transformatorów, a zatem ograniczenia w dostarczaniu energii do odbiorców. Zmiany klimatyczne będą miały swoje odzwierciedlenie w konieczności konserwacji infrastruktury mogącej emitować pola elektromagnetyczne i zapewnienia bezpieczeństwa jej funkcjonowania, w kontekście zamarzających i ulegających przerwaniu linii energetycznych w okresie zimowym. Ważna jest rozbudowa systemu energetycznego, jako instalacji kablowych (w szczególności podziemnych), gdyż znacznie ogranicza to możliwość zagrożenia przy zerwaniu linii energetycznych.
II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska
Najgroźniejszym typem zagrożeń środowiska, życia człowieka jest jonizujące i niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne. Liczba źródeł pola elektromagnetycznego wzrasta wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię elektryczną oraz zaawansowaniem technologii bezprzewodowych. Sztuczne pola, generowane przez urządzenia techniczne, mogą znacząco wpływać na biologiczne procesy komunikacji międzykomórkowej oraz na procesy metaboliczne. Rozbudowujący się system energetyczny o skali regionalnej (linie najwyższych napięć), często przebiegają przez tereny zabudowy mieszkaniowej, powodując zagrożenie lokalnego przekroczenia emisji pól elektromagnetycznych.

III - Działania edukacyjne

Promieniowanie elektromagnetyczne stanowi zagrożenie dla zdrowia. Edukacja mieszkańców powinna polegać na przekazywaniu informacji na temat pola elektromagnetycznego, co jest prowadzone na bieżąco przez GIOŚ. Głównym celem powinno być szerzenie wiedzy nt. szkodliwych wpływów technologii bezprzewodowych na zdrowie w codziennym życiu.

IV - Monitoring środowiska

Prowadzący instalację oraz użytkownik urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne są zobowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia oraz każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia. Monitoring pól elektromagnetycznych prowadzi GIOŚ. W ramach monitoringu Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku. Wyniki badań są publikowane przez inspekcję na bieżąco, corocznie.

5.3.4 Analiza SWOT

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Pole elektromagnetyczne”

Obszar interwencji „Pole elektromagnetyczne”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">→ brak przekroczeń PEM w punktach pomiarowych na terenie woj. zachodniopomorskiego w ostatnich latach,→ prowadzenie wykazu stacji bazowych (UKE, Starostwo),→ rozbudowa infrastruktura sieci telefonii komórkowej w postaci masztów bazowych	<ul style="list-style-type: none">→ brak
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">→ ochrona terenów dostępnych dla ludności w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,→ modernizacja sieci elektroenergetycznych,→ poprawa stanu technicznego źródeł promieniowania elektromagnetycznego (rozwój technologii).	<ul style="list-style-type: none">→ zwiększająca się liczba źródeł PEM,→ wzrost natężenia PEM,→ nowe źródła PEM (technologia 5G)→ nowe linie energetyczne wysokich napięć

5.4 Gospodarowanie wodami

5.4.1 Ocena stanu

Art. 97 *Ustawy Prawo ochrony środowiska* [1] ustala na czym polega i w jaki sposób powinna być zapewniona ochrona wód. Ponadto wskazuje, że ochrona zasobów wodnych realizowana jest w oparciu o przepisy szczególne tj. *Ustawę Prawo wodne* [4].

Zgodnie z *Ustawą Prawo wodne* [4] dla potrzeb gospodarowania wodami wody dzieli się na:

- jednolite części wód powierzchniowych, z wyodrębnieniem jednolitych części:
 - wód przejściowych lub przybrzeżnych,
 - wód sztucznych lub silnie zmienionych;
- jednolite części wód podziemnych;
- wody podziemne w obszarach bilansowych.

Badania i ocena jakości wód powierzchniowych i wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z art. 155a ust. 2 *Ustawy Prawo wodne* [4], przy czym zgodnie z ust. 3 - 5 tego artykułu badania jakości wód oraz ocena stanu należą do kompetencji właściwych organów Inspekcji Środowiska i Państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej. Wyniki badań i obserwacji przekazywane są do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

5.4.1.1 Jednolite części wód podziemnych

W okolicy miejscowości Bagicz zalegają wody w warstwach czwartorzędowych, którymi zasilana jest gminna sieć wodociągowa. Znajdują się tam studnie ujmujące wody z głębokości 40-60 m p.p.t. W rejonie miejscowości Kukinka rozpoznane zostały wody podziemne w utworach czwartorzędowych na trzech poziomach. Pierwszy poziom użytkowy wód podziemnych występuje na głębokościach 10-20 m w rejonie Malechowskiej Strugi, drugi poziom na głębokości 20-30 m znajduje się w centralnej części obrębu Kukinka, a poziom trzeci, we wschodniej części tego sołectwa zalega na głębokości 40-50 m. Czwartorzędowy poziom wodonośny ma największe znaczenie dla zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy. Jest on związany z występowaniem kompleksów piaszczysto-żwirowych między glinami lub z obecnością kopalnych dolin rzecznych. Zmienny profil utworów czwartorzędowych wpływa na zaleganie pierwszego poziomu wodonośnego na różnych głębokościach. Pierwszy poziom wodonośny występuje w sposób nieciągły. Wpływ na to ma piaszczysto-żwirowa budowa serii wodonośnej – osadów wodnolodowcowych zlodowacenia bałtyckiego. Poziomy występujące na głębokościach 20 – 50 m są związane z utworami wodnolodowcowymi, które dzielą gliny zlodowacenia środkowopolskiego. Tak jak pierwszy poziom, zalegają fragmentarycznie i w sposób nieciągły.

Obszar gminy Ustronie Morskie położony jest w granicy Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) **PLGW60009** o numerze **9**. Poniżej, przedstawiono charakterystykę i ocenę stanu JCWPd wraz z celami środowiskowymi zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry i jego aktualizacją (IIaPGW)*

Tabela 17. Charakterystyka i ocena stanu JCWPd na obszarze Gminy Ustronie Morskie

L. p.	Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)**		Lokalizacja			Ocena stanu z IIaPGW*		Ocena nieosiągnięcia celów środowiskowych*	Wyznaczony cel środowiskowy oraz termin osiągnięcia / termin	Derogacje
	Europejski kod JCWPd	Nazwa JCWPd	Region wodny	Nazwa dorzecza	RZGW	ilość.	chem.			
1.	PLGW60009	9	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Odra	Szczecin	dobry	dobry	niezagrożona	utrzymanie dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego / do 2027r.	Występowanie struktur solnych, brak izolacji warstw wodonośnych.

* aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (IIaPGW)

** według nowego podziału na 172 JCWPd

Źródło: Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (IIaPGW)

Ostatni monitoring jakości wód podziemnych w obrębie JCWPd 9 prowadzony był w 2021 r. w ramach monitoringu operacyjnego wykonanego przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W 2021 roku próbki wód podziemnych pobrano w 380 punktach pomiarowych, z czego 15 punktów zlokalizowanych było w obrębie JCWPd nr 9. Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w oparciu o obowiązujące *Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z 11 października 2019 r.:*

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości

oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- słaby stan chemiczny

- dobry stan chemiczny

W tabeli poniżej przedstawiono wyniki monitoringu operacyjnego za rok 2021 dla każdego punktu zlokalizowanego w obrębie analizowanej JCWPd nr 9. Jeden punkt monitoringowy został zlokalizowany również na terenie gminy Ustronie Morskie.

Tabela 18. Ocena stanu wód podziemnych w granicach JCWPd 9 wg monitoringu operacyjnego GIOŚ-PIG-PIB za rok 2021

LP	Miejscowość/gmina	Typ ośrodka	Stratygrafia	Użytkowanie terenu	Klasa końcowa
1.	Bobolice, Bobolice (gmina miejsko-wiejska)	porowy	Q	4. Zabudowa wiejska	II
2.	Karlino, Karlino (gmina miejsko-wiejska)	porowy	Q	2. Zabudowa miejska luzna	III
3.	Bogucino, Kołobrzeg (gmina wiejska)	porowy	Q	10. Lasy	II
4.	Dźwirzyno, Kołobrzeg (gmina wiejska)	porowy	Q	2. Zabudowa miejska luzna	V
5.	Świeszyno, Świeszyno (gmina wiejska)	porowy	Q	4. Zabudowa wiejska	II
6.	Połczyn - Zdrój, Połczyn-Zdrój (gmina miejsko-wiejska)	porowy	Q	4. Zabudowa wiejska	II
7.	Nowe Koprzywno, Barwice (gmina miejsko-wiejska)	porowy	NgM	8. Uprawy trwałe	II
8.	Wicewo, Tychowo (gmina miejsko-wiejska)	porowy	Q	9. Łąki i pastwiska	II
9.	Bagicz, Ustronie Morskie (gmina wiejska)	porowy	Q	10. Lasy	II
10.	Piaski, Barwice (gmina miejsko-wiejska)	porowy	Q	Obszary zabudowane	II
11.	Nosibądy, Grzmiąca (gmina wiejska)	porowy	NgM	10. Lasy	II
12.	Krzecko, Sławoborze (gmina wiejska)	porowy	Q	10. Lasy	II
13.	Sarnowo, Bobolice (gmina miejsko-wiejska)	porowy	Q	10. Lasy	I
14.	Mieszkańki, Grzmiąca (gmina wiejska)	porowy	Q	4. Zabudowa wiejska	II
15.	Mielno, Mielno (gmina miejsko-wiejska)	porowo-szczelinowy	K2	1. Zabudowa miejska zwarta	V

Źródło: Wyniki monitoringu operacyjnego jakości wód podziemnych w 2021 r., GIOŚ-PIG-PIB

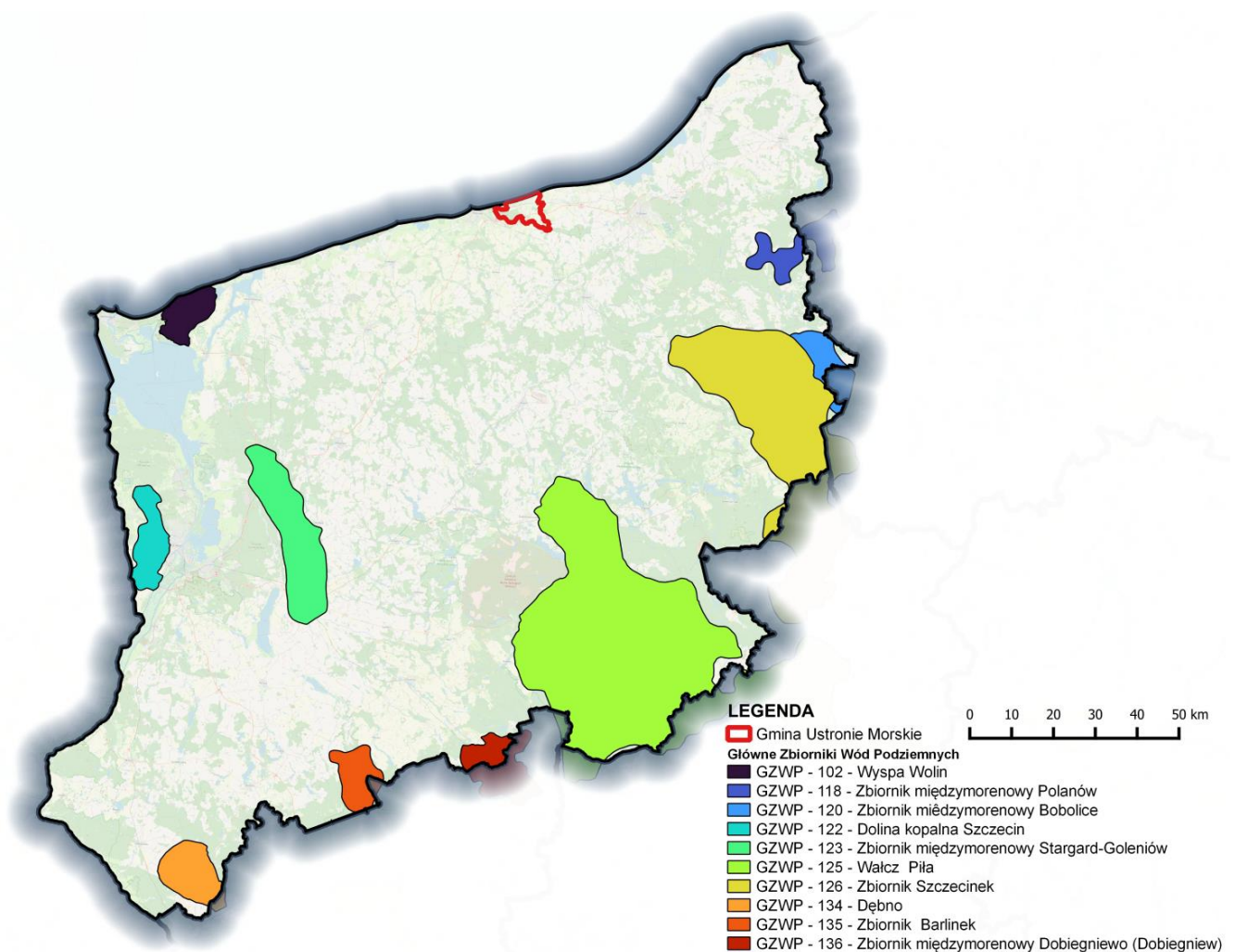
Ocena wyników badań monitoringu operacyjnego w 2021 roku wykazała, że większość (80%) punktów pomiarowych reprezentowała wody I i II klasy (wody bardzo dobrej i dobrej jakości). W pozostałych punktach pomiarowych JCWPd 9 oceniono wody niezadowolającej lub złej jakości. Należy zatem stwierdzić, że wody podziemne JCWPd 9 odznaczają się dobrym stanem jakości.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi również monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych, a ostatnie wyniki pomiarów i klasyfikacja stanu wód podziemnych w ramach JCWPd zostały opublikowane za rok 2019. Zgodnie z wykonaną oceną stanu JCWPd za rok 2019 r., wody JCWPd 9 są wodami o dobrym stanie ilościowym i chemicznym, a cel środowiskowy wyznaczony w Planie Gospodarowania Wodami został osiągnięty.

5.4.1.2 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

W zasięgu gminy Ustronie Morskie nie występują żadne Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Gmina Ustronie nie znajduje się również w zasięgu żadnego Obszary Wysokiej oraz Najwyższej Ochrony Zbiorników Wód Podziemnych.

Rysunek 4. Położenie gminy Ustronie Morskie na tle najbliższych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego

5.4.1.3 Jednolite części wód powierzchniowych (rzeczne)

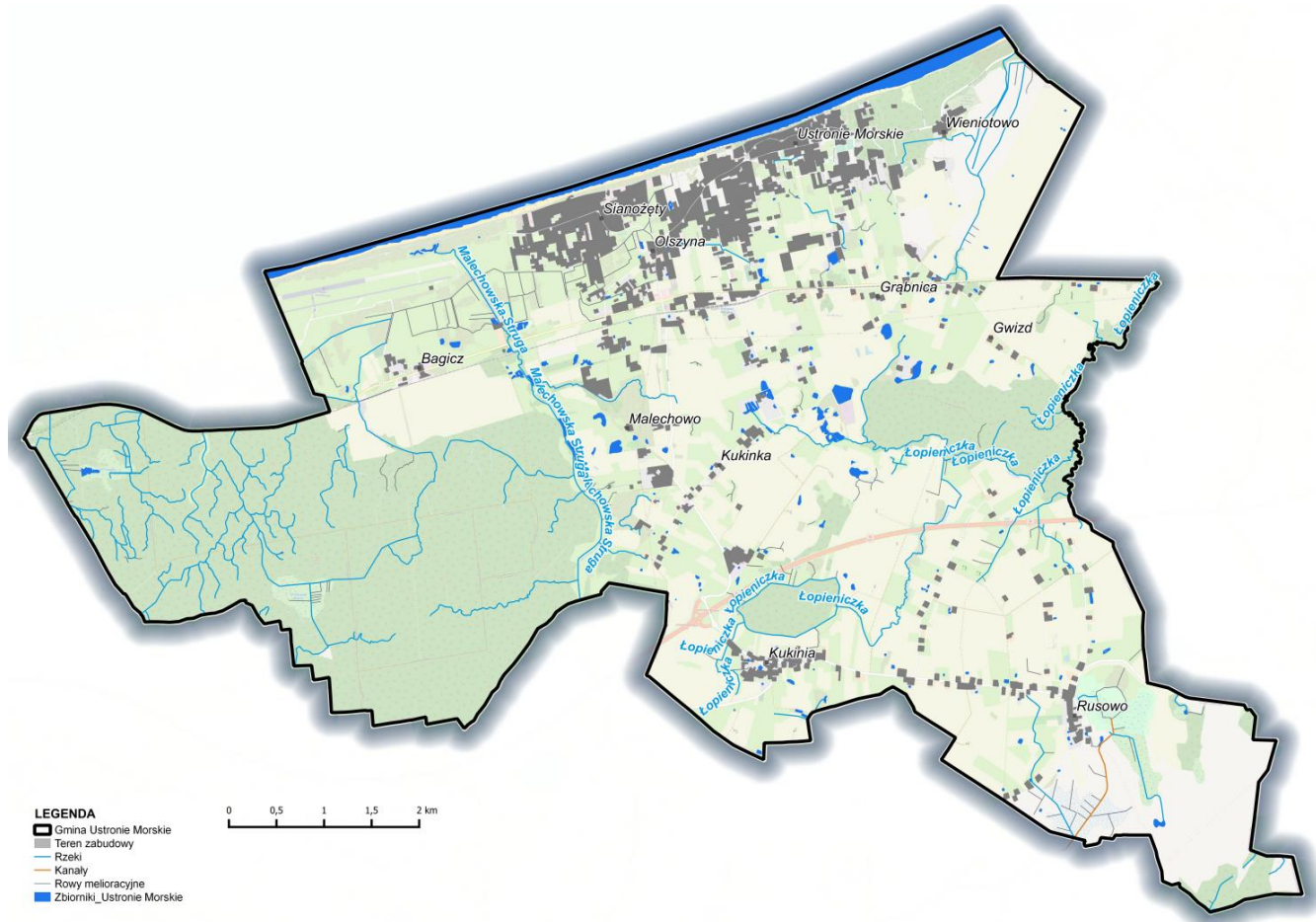
Gmina Ustronie Morskie leży pomiędzy doliną dwóch rzek: Parsęty i Czerwonej. Przez południową część gminy przebiega wododział I rzędu, oddzielający dorzecze Parsęty od dorzecza rzeki Czerwonej. Środkowa część jest odwodniana przez niewielką rzeczkę Malechowską Strugę, uchodzącą bezpośrednio do Morza Bałtyckiego. W obrębie tej gminy płynie kilka niewielkich strumieni i rzeczek, które wchodzą w skład zlewni w/w rzek. Są to:

- Łopieniczka, dopływ Czerwonej, zasilana wodami wysiękowymi w rejonie Rusowa i na obszarze Łasińskiego Lasu,
- Pyszka, dopływ Parsęty, mająca początek jednej w z jej ramion w rejonie Rusowa,
- bezimienne dopływy w/w wymienionych cieków wodnych,
- bezimienne ciek spływające z wysoczyzny morenowej Kołobrzeskiego Lasu w kierunku północnym w stronę Bagicza i Podczela.

Sieć rowów odprowadza wody z obszaru gminy do Parsęty, Czerwonej oraz Malechowskiej Strugi. Gmina pod względem występowania jezior, stawów i innych stałych i okresowych zbiorników wód stojących jest zaliczana do gmin o najniższej jeziorności. W gminie tej brak jest większych zbiorników wodnych liczących powyżej 10 ha. Na obszarze gminy rozlokowanych jest kilka malutkich śródpolnych zbiorniczków wody. Znajdują się one głównie między Kukinką a Gwizdem. Tam też położony jest kompleks stawów, w obrębie których prowadzona jest hodowla ryb.

Ważną rolę hydrograficzną odgrywają bagna i tereny podmokłe znajdujące się w obrębie dużych obniżeniach terenowych. Dotyczy to szczególnie bagien i torfowisk położonych w rejonie wsi Rusowo i Kukinia. Interesującym zjawiskiem jest wystąpienie obszaru źródłiskowego w obrębie części zachodniej Kołobrzeskiego Lasu, gdzie ma swoje źródła dużo strumieni spływających w kierunku północnym. Prawdopodobnie zbocze wysoczyznowe przecina warstwę wodonośną.

Rysunek 5. Sieć hydrograficzna na terenie gminy Ustronie Morskie



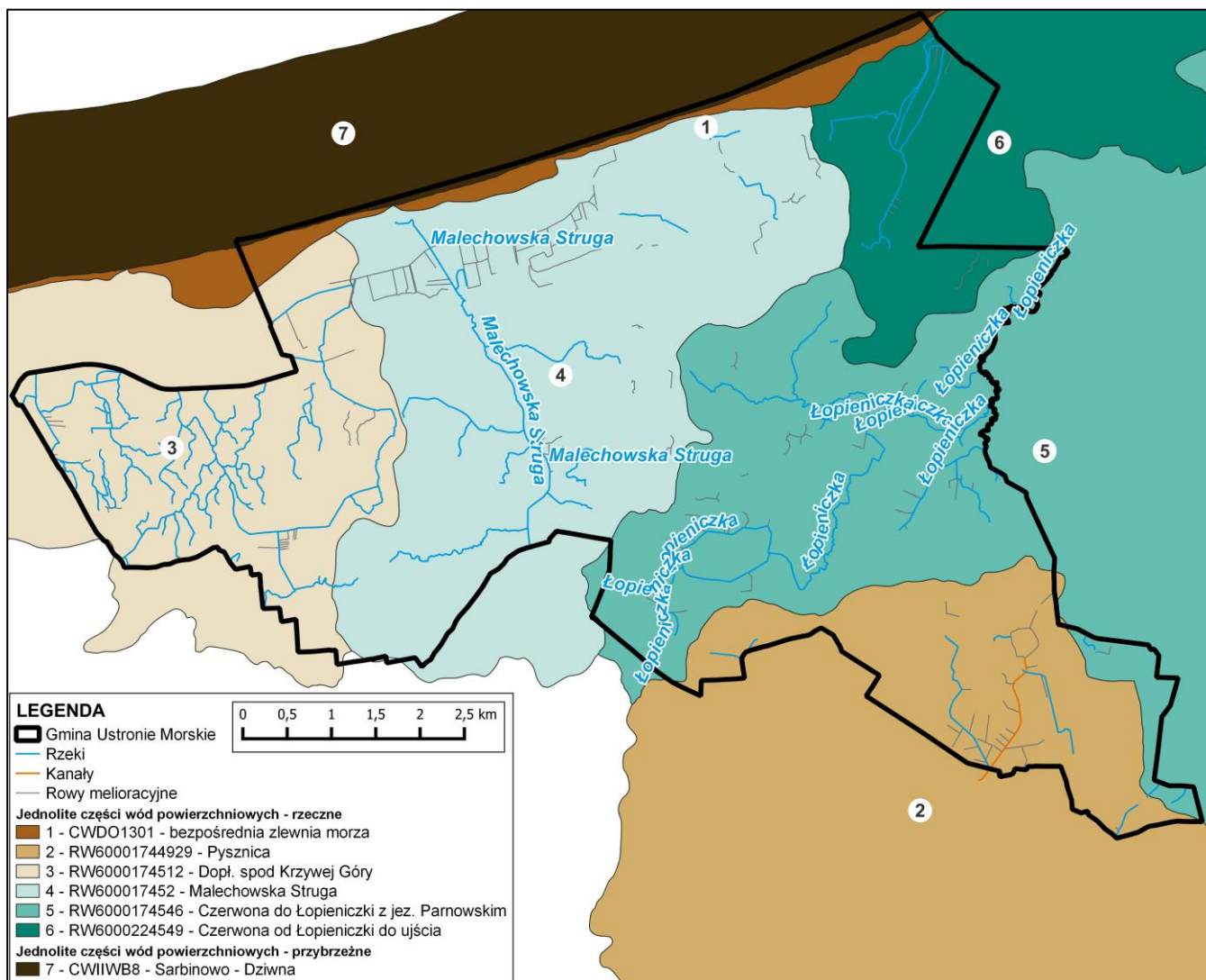
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Ocena stanu wód powierzchniowych

Przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska są jednolite części wód powierzchniowych (JCW). Pojęcie to, wprowadzone zostało przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Obszar gminy Ustronie Morskie położony jest w granicach 5 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWPrz), 1 JCWP zakwalifikowanej jako bezpośrednia zlewnia morza oraz 1 JCWP przybrzeżnej (JCWP przyb.). Poniżej przedstawiono zasięg występowania jednolitych części wód względem Gminy Ustronie Morskie oraz charakterystykę stanu JCW wraz z celami środowiskowymi zgodnie z obowiązującym *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (aPGW 2016)*.

Rysunek 6. Zasięg występowania JCW rzecznych i przybrzeżnych względem obszaru gminy Ustronie Morskie



Źródło: opracowanie własne na podstawie Danych Otwartych - Baza danych przestrzennych planów gospodarowania wodami (2016)

Tabela 19. Charakterystyka i ocena stanu JCW rzecznych i przybrzeżnych na obszarze gminy Ustronie Morskie – na podstawie aPGW (2016r.)

L.p.	Jednolita część wód powierzchniowych		Lokalizacja		Status	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód	Ocena nieosiągnięcia celów środowiskowych	Wyznaczony cel środowiskowy /termin osiągnięcia celu
	Europejski kod JCWP*	Nazwa JCWP	Region wodny	RZGW						
1.	CWD01301	Bezpośrednia zlewnia morza	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin	-	-	-	-	-	-
Odstępstwa RDW		-								
2.	RW600017449 29	Pysznicza	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin	naturalna część wód	umiarkowany	dobry	zły	niezagrożona	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny/ 2021-2027r.
Odstępstwa RDW		BRAK								
3.	RW600017451 2	Dopł. spod Krzywej Góry	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin	naturalna część wód	co najmniej dobry	dobry	dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny/ 2021-2027r.
Odstępstwa RDW		BRAK								
4.	RW600017452	Malechowska Struga	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin	naturalna część wód	poniżej dobrego	dobry	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny/ 2021-2027r.
Odstępstwa RDW		BRAK								
5.	RW600017454 6	Czerwona do Łopieniczki z jez. Parnowskim	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin	naturalna część wód	poniżej dobrego	dobry	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny/ 2021-2027r.
Odstępstwa RDW		BRAK								
6.	RW600022454 9	Czerwona od Łopieniczki do ujścia	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin	Silnie zmieniona część wód	umiarkowany	dobry	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny/ 2021-2027r.
Odstępstwa RDW		TAK Z uwagi na planowane dział.w zakresie realizacji inwestycji powodujących zmiany w charakterystykach fizycznych JCW, służące wyższemu celom społecznym, tj. ochrona przeciwpowodziowa, niemożliwe jest osiągnięcie przez JCW założonych celów środowiskowych.								
7.	CWIIWB8	Sarbinowo - Dziwna	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin	naturalna część wód	zły	PSD	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny/ 2021-2027r.
Odstępstwa RDW		TAK Ze wzg. na war. nat. 6 lat jest okresem zbyt krótkim, aby mogła nastąpić popr. stanu, nawet przy założeniu całk. elim. presji; Te CW są odbiornikami zanieczyszczeń z dużego obsz. łądu i ich stan jest bezpośrednio zależny od stanu CW śródl. jak i ogr. presji w głębi łądu. Kilkudziesięcioletnie oddziaływanie antropogeniczne doprowadziło do zakumulowania w JCW przejściowych i przybrzeżnych związków biogenych i substancji zanieczyszczających, których dostawy z łądu są kontynuowane. Okres 6 lat jest niewystarczający, by uzyskać dobry stan ekologiczny.								

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, 2016r.

* kod JCWPrz zgodnie z układem jednostek planistycznych aPGW na lata 2016-2021; PSD - poniżej stanu dobrego;

Tabela 20. Aktualna ocena stanu JCWP rzecznych i przybrzeżnych na obszarze gminy Ustronie Morskie – na podstawie badań monitoringowych GIOŚ 2014-2019

L.p.	Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Ocena stanu z aPGW	Aktualna ocena stanu na podstawie oceny GIOŚ za lata 2014-2019		
	Europejski kod JCWP*	Nazwa JCWP		Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ogólna
1.	CWDO1301	Bezpośrednia zlewnia morza	-	-	-	-
2.	RW60001744929	Pysznicza	zły	umiarkowany stan ekologiczny	b.o.	zły
3.	RW6000174512	Dopł. spod Krzywej Góry	dobry	słaby stan ekologiczny	PSD	zły
4.	RW600017452	Malechowska Struga	zły	słaby stan ekologiczny	PSD	zły
5.	RW6000174546	Czerwona do Łopieniczki z jez. Parnowskim	zły	słaby stan ekologiczny	PSD	zły
6.	RW6000224549	Czerwona od Łopieniczki do ujścia	zły	słaby potencjał ekologiczny	PPD	zły
7.	CWIIWB8	Sarbinowo - Dziwna	zły	zły stan ekologiczny	PSD	zły

Źródło: Klasyfikacja i ocena stanu wód powierzchniowych na terenie woj. zachodniopomorskiego za lata 2014-2019, GIOŚ Warszawa

Objaśnienia:

* kod JCWPrz zgodnie z układem jednostek planistycznych aPGW na lata 2016-2021

PPD – poniżej potencjału dobrego; **PSD** – poniżej stanu dobrego, **b.o.** – jednolita część wód nie została poddana ocenie stanu

Jak wynika z analizy stanu wód za lata 2014-2019 sytuacja w zakresie stanu wód powierzchniowych rzecznych i przybrzeżnych na terenie gminy Ustronie Morskie nie uległa poprawie. Nie został osiągnięty zakładany do 2015r. cel środowiskowy dla wszystkich JCWP. Zgodnie z IIaPGW dla dorzecza Odry wyznaczono nowe cele środowiskowe z datą ich osiągnięcia do 2027r. z ewentualnymi odstępstwami. Jak wynika z danych monitoringowych wszystkie wody JCWP odznaczają się złym stanem zatem dla wszystkich celów środowiskowych jest osiągnięcie dobrego stanu/potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego.

Reasumując, w perspektywie ostatnich lat, jak wskazują badania monitoringowe, sytuacja w zakresie stanu i jakości wód powierzchniowych nie ulega poprawie i utrzymuje się na tym samym poziomie, co będzie wymagało kontynuowania odpowiednich działań naprawczych w tym zakresie i monitorowanie osiągnięcia dobrego stanu wód w kolejnym okresie programowania IIaPGW na lata 2021-2027.

5.4.1.4 Zagrożenie powodziowe

Na terenie gminy Ustronie Morskie zagrożenie powodziowe pochodzi z dwóch źródeł: zagrożenie powodzią od strony morza oraz zagrożenie powodzią od wód powierzchniowych płynących. W przypadku zagrożenia od strony morza szczególnie narażona na to zjawisko jest pradolina oddzielająca Ustronie Morskie i Sianożęty oraz obszar pasa nadbrzeżnego. Zalewana może być także dolina Malechowskiej Strugi, która w swym biegu z południa wpada na obszar wspomnianej pradoliny. Niemniej jednak największy problem związany z zagrożeniem powodziowym dotyczy zurbanizowanych terenów miejscowości Sianożęty. Zjawisko powodzi może tu doprowadzić do całkowitego odcięcia komunikacji drogowej, gdyż obecnie istniejące połączenia komunikacyjne zlokalizowane są w całości w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią. Zagrożenie powodzią występuje również w południowej części Gminy, w obrębie Rusowo, rejon rz. Pysznicza, jednak obszar ten położony jest poza zurbanizowaną tkanką wsi. Zgodnie z informacją przekazaną przez PGW WP RZGW w Szczecinie na terenie gminy Ustronie Morskie nie występują żadne wały przeciwpowodziowe.

Zgodnie z ustawą *Prawo wodne* [4] dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wskazanych we Wstępnej Ocenie Ryzyka Powodziowego (WORP) zostały sporządzone mapy zagrożenia powodziowego (MZP), dla których określono obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP). W dniu 15 kwietnia 2015r., Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, opublikował za pośrednictwem strony internetowej www.mapy.isok.gov.pl zweryfikowane i ostateczne wersje map zagrożenia powodziowego, dla rzek objętych I cyklem planistycznym opracowania MZP i MRP. Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, jako oficjalne dokumenty planistyczne, stanowią podstawę do podejmowania działań związanych z planowaniem przestrzennym i zarządzaniem kryzysowym. W II cyklu planistycznym (2016-2021) dokonano przeglądu MZP i MRP sporządzonych w I cyklu, i w uzasadnionych przypadkach ich aktualizacji. Podanie zaktualizowanych oraz nowych MZP i MRP do publicznej wiadomości przez ich umieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska i Klimatu nastąpiło w dniu 22.10.2020r.

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego zaktualizowanymi przez Prezesa Wód Polskich w dniu 22.10.2020r. na terenie gminy Ustronie Morskie znajdują się następujące obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w art. 16 pkt 34 ustawy *Prawo wodne*:

- 1) obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi od strony morza jest średnie i wynosi 1% (art. 34 lit. a ustawy *Prawo wodne*) — ww. obszary obejmują ujściowy odcinek Malechowskiej Strugi o długości ok. 135 m;
- 2) obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi od strony rzek jest średnie i wynosi 1% (art. 34 lit. a ustawy *Prawo wodne*) — ww. obszary obejmują strefę wody 1% Malechowskiej Strugi oraz Parsęty (cofka wód Parsęty w górę cieku Dopływ spod Rusinowa);
- 3) obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi od strony morza jest niskie i wynosi 10% (art. 34 lit. b ustawy *Prawo wodne*) — ww. obszary obejmują strefę wody 10% Malechowskiej

- Strugi oraz Parsęty (cofka wód Parsęty w górę cieku Dopływ spod Rusinowa);
4) obszar pasa technicznego (art. 34 lit. d ustawy Prawo wodne);

Lokalizację obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego na terenie gminy Ustronie Morskie przedstawiono na **załączniku graficznym nr 3 do POŚ**.

Wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią w opracowanych, zaktualizowanych i przyjętych MZP i MRP były częścią składową oraz dały podstawę do opracowania Planu zarządzania ryzykiem powodziowym. Pierwszy *Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry* został przyjęty *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry*. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) jest dokumentem planistycznym, opisującym aktualny stan ochrony przeciwpowodziowej oraz zawierającym katalog działań, mających na celu redukcję ryzyka powodziowego na terenach zagrożonych. W obowiązującym *Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry* wyszczególniono obszar problemowy (tzw. Hot Spot) pn. Ustronie Morskie. Zagrożenie w obszarze problemowym (miejscowości Ustronie Morskie i Sianożęty) pochodzi od strony morza. Dodatkowo problemem dla miasta jest odprowadzeniem wód opadowych do morza (zalane przepusty w wyniku podniesionego poziomu wody w morzu). Poziom ryzyka powodziowego w obszarze HOT-SPOT Ustronie Morskie oceniono na bardzo niski i obejmuje on przestrzennie tereny wzdłuż linii brzegowej na północ od m. Bagicz. Rozkład przestrzenny ryzyka powodziowego w analizowanym HOT-SPOCIE przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 7. Rozkład przestrzenny ryzyka powodziowego w wyznaczonym HOT-SPOT Ustronie Morskie



W maju 2022r. w Rządowym Centrum Legislacyjnym pojawiły się projekty zaktualizowanych Planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla poszczególnych dorzeczy (aPZRP). W projekcie aPZRP nie zaplanowano inwestycji przeciwpowodziowych technicznych, dotyczących cieków ujętych aMZP na terenie gminy Ustronie Morskie. Ostateczne przyjęcie aPZRP w drodze rozporządzeń zaplanowano na II połowę 2022r.

5.4.2 Prognoza stanu środowiska

Ocena wyników badań monitoringu operacyjnego wód podziemnych w 2021 roku wykazała, że większość (80%) punktów pomiarowych reprezentowała wody podziemne I i II klasy (wody bardzo dobrej i dobrej jakości). W pozostałych punktach pomiarowych JCWPd 9 oceniono wody niezadawalającej lub złej jakości. Należy zatem stwierdzić, że wody podziemne JCWPd 9 odznaczają się dobrym stanem jakości. Dodatkowo zgodnie z wykonaną oceną stanu JCWPd za rok 2019 r., wody JCWPd 9 są wodami o dobrym stanie ilościowym i chemicznym, a cel środowiskowy wyznaczony w Planie Gospodarowania Wodami został osiągnięty.

W przypadku wód powierzchniowych wszystkie jednolite części wód powierzchniowych w granicach gminy Ustronie Morskie odznaczają się złym stanem, co potwierdzają wyniki monitoringu jakości wód wykonanego na przestrzeni lat 2014-2019. Zgodnie z informacjami, zawartymi w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (aPGW 2016)* zagrożenie nieosiągnięcia celu środowiskowego stwierdzono dla 4 z 7 JCWP rzecznych i przybrzeżnych. Dodatkowo, biorąc pod uwagę aktualne wyniki badań monitoringowych (lata 2014-2019), można zauważyć brak poprawy jakości wód, przez co wszystkie JCWPrz na terenie gminy Ustronie Morskie charakteryzują się złym stanem. W związku z powyższym, w zaktualizowanym Planie gospodarowania wodami dla dorzecza Odry zostały sprecyzowane nowe cele środowiskowe z terminem ich osiągnięcia do końca 2027r. z kilkoma wyjątkami dla JCWPrz, dla których stwierdzono odstępstwa, w zakresie przesunięcia czasu osiągnięcia lub złagodzenia celu środowiskowego.

W kontekście rodzajów zanieczyszczeń występujących w wodach, do głównych źródeł zanieczyszczenia wód zaliczyć należy rolnictwo (spływ powierzchniowy zanieczyszczeń z terenów rolniczych, a także brak pełnego skanalizowania gmin sąsiednich). Tym samym stwierdzono, iż ewentualna zmiana jakości wód (poprawa stanu) uzależniona jest w głównej mierze od:

- rozbudowy systemu kanalizacyjnego na obszarach gmin sąsiednich,
- stanu i ilości ścieków wprowadzanych do środowiska,
- sposobu i ilości korzystania z nawozów i środków ochrony roślin.

Przewiduje się, iż stan wód, zarówno powierzchniowych jak i podziemnych ulegać będzie stopniowej poprawie, co będzie wynikiem zarówno stale rozbudowywanej sieci kanalizacji sanitarnej, jak i podnoszącej się świadomości społeczeństwa z zakresu skutków niewłaściwego gospodarowania ściekami. Natomiast poprawa stanu hydromorfologicznego oraz biologicznego wód, zależeć będzie od wzrostu świadomości związanej z nowoczesnymi, w tym nietechnicznymi formami ochrony przeciwpowodziowej oraz ze wzrastającym zagrożeniem - suszą, co wymuszać będzie działania związane z odtwarzaniem sztucznej i naturalnej retencji.

5.4.3 Zagadnienia horyzontalne – gospodarowanie wodami

I – Adaptacja do zmian klimatu

Ze względu na zmiany klimatyczne powodujące coraz częściej pojawiające się deszcze o charakterze nawałnym w połączeniu z silnym wiatrem, ważna jest ochrona przeciwpowodziowa, a co za tym idzie konserwacja urządzeń melioracyjnych na terenie całego dorzecza. Powinno się usprawnić gospodarkę przestrzenną, w tym nie dopuszczać do urbanizacji terenów zalewowych, w tym zabudowy i przerywania cieków odwadniających. W tym celu należy uwzględniać aktualne zapisy Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, jak i brać pod uwagę zasięgi zagrożenia i ryzyka powodziowego wyznaczone na aktualizowanych mapach zagrożenia i ryzyka powodziowego przez stosowne służby. Ważne jest również zwiększenie terenów retencyjnych (mikroretencja) i ochrona przed zabudową tych obszarów oraz rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej. Umożliwi to zmniejszenie zagrożenia podtopieniami, jak również zmniejszy skutki susz, a zwłaszcza suszy glebowej.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Wzrost zagrożenia powodziowego, zwłaszcza w miejscowościach położonych na terenach zagrożonych powodzią, powodować będzie także ubytek bezpiecznych, atrakcyjnych terenów inwestycyjnych

i mieszkaniowych. Może to być jeden z nowych czynników migracyjnych ludności. Ze zwiększaniem częstotliwości i długości występowania wysokich stanów wód w rzekach wiąże się także zagrożenie podtopieniami związanymi ze wzrostem poziomu wód gruntowych, co ma swoje odzwierciedlenie na terenach przemysłowych, miejscach eksploatacji kopalni.

III - Działania edukacyjne

Działania edukacyjne z zakresu ochrony i zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi to w kontekście najważniejszych problemów jednostki:

- racjonalne gospodarowanie zasobami wód powierzchniowych i podziemnych (wielkość zasobów i ich kształtowanie, zjawiska powodzi, suszy, deficyt wody);
- stosowanie nowych technologii w ochronie wód dla jakości środowiska i życia ludzi;
- naturalna i sztuczna retencja;
- dbałość o jakość wód powierzchniowych, przybrzeżnych i podziemnych w całym regionie wodnym, w ujęciu systemowym;
- projekty edukacyjne nastawione na zwiększenie zaangażowania obywateli w aktywną ochronę środowiska wodnego, oszczędzanie zasobów wodnych.

IV - Monitoring środowiska

PGW WP RZGW Szczecin prowadzi monitoring sytuacji hydrologicznej w obszarze dorzecza. Monitoring wód powierzchniowych i przejściowych realizuje także GIOŚ zgodnie z Programem Monitoringu Środowiska w województwie zachodniopomorskim. Wykonawcą monitoringu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) jest także Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PSH), której zadania realizowane są przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG - PIB). Lokalny system monitoringu wód uzupełniają także badania w ramach składowisk odpadów (komunalnych i przemysłowych) oraz w ramach monitorowania stanu sieci wodociągowej i wody ujmowanej na cele komunalne.

5.4.4 Analiza SWOT

Tabela 21. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”

Obszar interwencji „Gospodarowanie wodami”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → dobry stan ilościowy i chemiczny wód podziemnych w obrębie JCWPd 9– cel środowiskowy osiągnięty, → korzystne warunki zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia, → rozwinięta sieć rzeczna → nadmorskie położenie gminy → utrzymywany i konserwowany na bieżąco system rowów melioracyjnych, → opracowane mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego dla obszaru gminy 	<ul style="list-style-type: none"> → zły stan wód wszystkich JCWP rzecznych i przybrzeżnych na terenie gminy Ustronie Morskie, → niepoprawiająca się jakość wód powierzchniowych w obrębie poszczególnych JCWPrz i przedłużony termin osiągnięcia celów środowiskowych do 2027r.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → utrzymanie sieci kanalizacyjnej w dobrym stanie technicznym i funkcjonalnym, → promowanie dobrych praktyk rolniczych minimalizujących emisję zanieczyszczeń z rolnictwa do środowiska gruntowo-wodnego, → wyznaczenie obszarów OSN (obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego) wraz z ich monitorowaniem, → utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych na terenie gminy Ustronie Morskie, → zwiększanie skali małej retencji wodnej, 	<ul style="list-style-type: none"> → nieosiągnięcie celów środowiskowych RDW dla JCWP rzecznych i przybrzeżnych w kolejnym okresie programowania tj. 2021-2027, → trwałe zanieczyszczenie wód podziemnych (np. związkami azotu pochodzenia rolniczego) gruntowych i wgłębnych, stanowiących ważne źródło zaopatrzenia w wodę pitną, → zagrożenie wystąpienia powodzi oraz straty wynikające z wystąpienia tego zjawiska. → erozja brzegu morskiego

→ uwzględnianie w zapisach MPZP zagadnień związanych z ryzykiem i zagrożeniem powodziowym.	
→ dalszy rozwój turystyczny i rekreacyjny	

5.5 Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1 Ocena stanu

Sieć wodociągowa

Gmina Ustronie Morskie posiada uregulowany i dobrze rozwinięty system zaopatrzenia w wodę. Usługi zaopatrzenia w wodę i odprowadzanie ścieków świadczone są przez Miejskie Wodociągi i Kanalizację Sp. z o.o. w Kołobrzegu. Mieszkańcy gminy są zaopatrywani w wodę pochodzącą z ujęć podziemnych. Gmina Ustronie Morskie jest w 100% zwodociągowana. Wszystkie jednostki osadnicze są wyposażone w sieć wodociągową opartą o ujęcia wody w m. Bagicz i Rusowo. Dawne ujęcie wody w m. Kukinia zostało wyłączone z eksploatacji i przewidziane jest do likwidacji.

Tabela 22. Wykaz eksploatowanych ujęć wód służących do zasilania wodociągów grupowych na terenie gminy Ustronie Morskie

Lp	Lokalizacja i nazwa ujęcia	Ilość studni	Wydajność	Obszar obsługiwany	Pozwolenie wodnoprawne
1.	Bagicz	3	3600 m ³ /d	cała gmina Ustronie Morskie	SZ.ZUZ.2.421.392.2020.WP
2.	Rusowo	2	82,19 m ³ /d	m. Rusowo	SZ.ZUZ.2.421.219.2019.WP

Źródło: Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Kołobrzegu

Zgodnie z danymi Miejskich Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kołobrzegu wg stanu na koniec 2021r., łączna długość sieci wodociągowej bez przyłączy na terenie gminy Ustronie Morskie wynosiła 83,3 km. Ilość przyłączy wg. stanu na koniec 2021r., to 1159 szt. Poniżej, przedstawiono charakterystyczne parametry sieci wodociągowej w gminie Ustronie Morskie na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela 23. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Ustronie Morskie w latach 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Długość sieci wodociągowej bez przyłączy [km]	81,7	82,2	82,2	83,1	83,3
Ilość przyłączy[szt.]	977	1032	1097	1127	1159
Woda dostarczana gosp. domowym [m ³]	183 919	199 313	200 585	190 282	213 705
Zwodociągowanie [%]	100	100	100	100	100

Źródło: Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Kołobrzegu

Sieć kanalizacji sanitarnej

Systemem zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków zajmują się również Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Kołobrzegu. W skład systemu wchodzi oczyszczalnia ścieków w Korzyścienku k/Kołobrzegu, która obsługuje obszar powiatu kołobrzесьkiego oraz gminę Sławoborze z pow. Świdwińskiego. Zgodnie z danymi Miejskich Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kołobrzegu wg stanu na koniec 2021r., łączna długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 72,9 km, a ilość przyłączy wyniosła 1180 szt. Poniżej, przedstawiono charakterystyczne parametry sieci kanalizacyjnej w gminie Ustronie Morskie na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela 24. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Ustronie Morskie w latach 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	72,1	72,4	72,5	72,9	72,9
Ilość przyłączy[szt.]	998	1050	1119	1149	1180
Ścieki odebrane z gosp. domowych [m ³]	176 687	191 173	191 712	181 973	205 618

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Ustronie Morskie

Ścieki z terenu gminy Ustronie Morskie odprowadzane są na oczyszczalnię ścieków w Korzyścienku k/Kołobrzegu, która jest oczyszczalnią biologiczną z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu (PUB1). Oczyszczalnia ta o wydajności 292 000 RLM obsługuje obszar powiatu kołobrzесьkiego i gminę Sławoborze w powiecie świdwińskim.

Oczyszczalnia funkcjonuje przy zastosowaniu technologii trzyfazowej osadu czynnego. Ścieki surowe dopływające do oczyszczalni oraz ścieki dowożone trafiają najpierw do bloku mechanicznego oczyszczania. Część mechaniczna obejmuje następujące obiekty: komory wlotowe, budynek krat, dwukomorowy piaskownik przedmuchiwany z łapaczem tłuszczów i części pływających, budynek techniczny piaskownika, komory wstępnego napowietrzania 2 szt. o pojemności $V = 470 \text{ m}^3$ każda, osadniki wstępne 2 szt. o pojemności każdej z komór $V = 940 \text{ m}^3$. W części mechanicznej oczyszczalni zostają zatrzymane na kratkach większe zanieczyszczenia mechaniczne niesione przez ścieki. Blok piaskownika pozwala na wytrącenie zawieszin łątwosedymentujących i odwodnienie ich. Odseparowane skratki oraz piasek po odpowiednim przygotowaniu są wywożone na składowisko odpadów. Ścieki po przejściu przez piaskownik trafiają do dwóch równoległych komór napowietrzania wstępnego, gdzie w przypadku napływu ścieków zagnitych są odświeżane poprzez napowietrzanie. Następnie przez perforowaną ściankę działową przepływają do dwóch osadników wstępnych. Są to osadniki o przepływie poziomo/pionowym. W każdym z osadników jest 5 lejów osadowych. Wysedymentowany w lejach osad jest okresowo odprowadzany do zagęszczacza osadu wstępnego, skąd przez zbiornik osadu wstępnego jest kierowany do stacji odwadniania i higienizacji osadów. Ścieki z osadników wstępnych przepływają przez koryto pomiarowe ze zwężką Venturiego i dalej rurociągiem DN 1000 kierowane są do części biologicznej oczyszczalni.

Drugi stopień oczyszczania stanowi część biologiczna, do której dopływają ścieki po oczyszczeniu mechanicznym. W części tej następuje usuwanie ze ścieków zanieczyszczeń w drodze przebiegu procesów fizycznych i biochemicznych, które są udziałem mikroorganizmów zawartych w osadzie czynnym. Część biologiczna obejmuje następujące obiekty: komorę rozdziału ścieków, reaktory biologiczne, komorę rozdziału ścieków, dwa radialne osadniki wtórne, przepompownię osadu recyrkulowanego, stację dozowania PIX-u.

W wyniku przebiegu procesu oczyszczania powstają: osad wstępny osad nadmierny z udziałem osadu chemicznego, który powstaje podczas symultanicznego strącania fosforu. W układzie technologicznym oba te osady są rozdzielone aż do momentu końcowego odwodnienia i higienizacji. Te końcowe operacje mogą być prowadzone zarówno oddzielnie dla każdego z osadów, jak i wspólnie. Zakończenie ciągu technologicznego stanowią urządzenia zrzutowe i rurociąg odprowadzający ścieki oczyszczone do odbiornika – Morza Bałtyckiego.

5.5.2 Prognoza stanu środowiska

Gmina Ustronie Morskie, posiada wystarczające zasoby wód podziemnych, pokładów czwartorzędowych a ich jakość pozwala na użytkowanie w celach pitnych po uprzednim uzdatnieniu. W zakresie infrastruktury technicznej gmina Ustronie Morskie cechuje się bardzo dobrze rozwiniętą siecią wodociągów, obejmującą wszystkie jednostki osadnicze oraz dobrze rozwiniętą siecią kanalizacyjną. Planowane są inwestycje w rozwój infrastruktury kanalizacyjnej.

5.5.3 Zagadnienia horyzontalne – gospodarka wodno-ściekowa

I – Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu, wzrastająca temperatura oraz zwiększenie intensywności deszczy nawalnych będzie skutkować koniecznością dostosowania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w obszarach zabudowanych, w odniesieniu do rozwoju sieci kanalizacji deszczowej. Sieć musi zostać przygotowana do odbioru gwałtownie przybierającej ilości wody opadowej, aby nie doprowadzać do lokalnych podtopień. Urbanizacja powoduje, że nowe osiedla powstają bez wyposażenia w sprawny system odwodnienia, a plany zagospodarowania przestrzennego zapewniają tylko minimalną powierzchnię

biologicznie czynną, która mogłaby wchłonąć nadmiar wody. Najgroźniejsza w skutkach jest ich lokalizacja na terenach bezodpływowych, przy braku systemu odwadniania. Ważne są bieżące prace odwodnieniowe w trakcie prowadzenia innych robót drogowych. Zwiększone temperatury powodują także w okresie letnim zwiększony pobór wód na cele komunalne. Zmiany klimatyczne mają więc swoje odzwierciedlenie w konieczności zaplanowania działań związanych z rozwojem sieci kanalizacji sanitarnej, deszczowej oraz wodociągowej.

II - Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Susze wiążą się z długimi okresami bezopadowymi skutkującymi obniżeniem się przepływów w rzekach. Z reguły ten drugi przypadek rzadko wpływa na trudności z zaopatrzeniem w wodę do celów komunalnych, gdyż ujęcia wody są na ogół bezpieczne. Spadek przepływów w rzekach może skutkować akumulacją odprowadzanych zanieczyszczeń z oczyszczalni ścieków. Ogólnie istnieją dwie możliwości adaptacji do niedostatku wody – poprzez zmniejszenie zużycia wody lub zwiększenie podaży. W warunkach gminy sytuację może poprawić zmniejszanie zużycia wody, m.in. poprzez zmniejszenie wodochłonności produkcji, wprowadzanie mechanizmów finansowych sprzyjających oszczędności wody, a także uszczelnienie systemów wodociągowych (wymiana starych przyłączy, modernizacja urządzeń pomiarowych).

III - Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej wiążą się z możliwością prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych o oszczędności zużywanej wody oraz zakazu odprowadzania ścieków w sposób niezorganizowany, na terenach na których z przyczyn ekonomicznych i lokalizacyjnych (znaczna odległość) budowa sieci kanalizacyjnej jest nieopłacalna i nieefektowna.

IV - Monitoring środowiska

Prowadzący zakłady wodociągowo-kanalizacyjne oraz zakłady przemysłowe są zobowiązani do wykonania systematycznych badań jakości wody i ścieków. Wyniki tych badań przekazywane są następnie właściwym organom, w tym głównemu inspektorowi ochrony środowiska. Również GIOŚ, w ramach bieżących kontroli przedsiębiorstw czy oczyszczalni ścieków prowadzi kontrole w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

5.5.4 Analiza SWOT

Tabela 25. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa”

Obszar interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → bardzo dobrze rozwinięta sieć wodociągów, obejmującą wszystkie jednostki osadnicze, → ujęcia wód podziemnych zaspokajające potrzeby mieszkańców gminy, → oczyszczalnia ścieków w Korzyścienku k/Kołobrzegu zaspokajająca bieżące potrzeby gminy w zakresie odprowadzania ścieków → proporcjonalny stosunek zwodociągowania do skanalizowania gminy 	<ul style="list-style-type: none"> → brak wyznaczonej aglomeracji w KPOŚK dla gminy Ustronie Morskie, → problemy techniczne i ekonomiczne związane z rozwiązaniem gospodarki ściekowej na terenach o rozproszonej zabudowie, → nieefektywne ekologicznie systemy gromadzenia ścieków sanitarnych na terenie gospodarstw (zbiorniki bezodpływowe),
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → realizacja inwestycji w zakresie rozbudowy istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej, → stała kontrola i likwidacja nieszczelnych zbiorników bezodpływowych na terenach, na których z przyczyn ekonomicznych i lokalizacyjnych (znaczna odległość) budowa sieci kanalizacyjnej jest nieopłacalna i nieefektowna, 	<ul style="list-style-type: none"> → przedostawanie się do wód lub gruntu nieoczyszczonych ścieków, w wyniku awarii kanalizacji sanitarnej lub nieszczelności bezodpływowych zbiorników na ścieki, → Gmina nie posiada Uchwały o utworzeniu aglomeracji w zakresie systemu odprowadzania ścieków, → brak rozwiązań technicznych dla zabudowy rozproszonej,

→ zastosowanie nowoczesnych rozwiązań oczyszczania ścieków na terenach rozproszonej zabudowy tj. przydomowych oczyszczalni ścieków,	
---	--

5.6 Zasoby geologiczne

5.6.1 Ocena stanu

Art. 125 *Ustawy Prawo ochrony środowiska* [1] ustala, na czym polega i w jaki sposób powinna być zapewniona ochrona zasobów kopalin, racjonalne gospodarowanie kopalin i ich wykorzystywanie. Ponadto wskazuje, że szczegółowe zasady gospodarowania złożem kopaliny i związanej z eksploatacją złoża ochrony środowiska określają przepisy *Ustawy Prawo geologiczne i górnicze* [9].

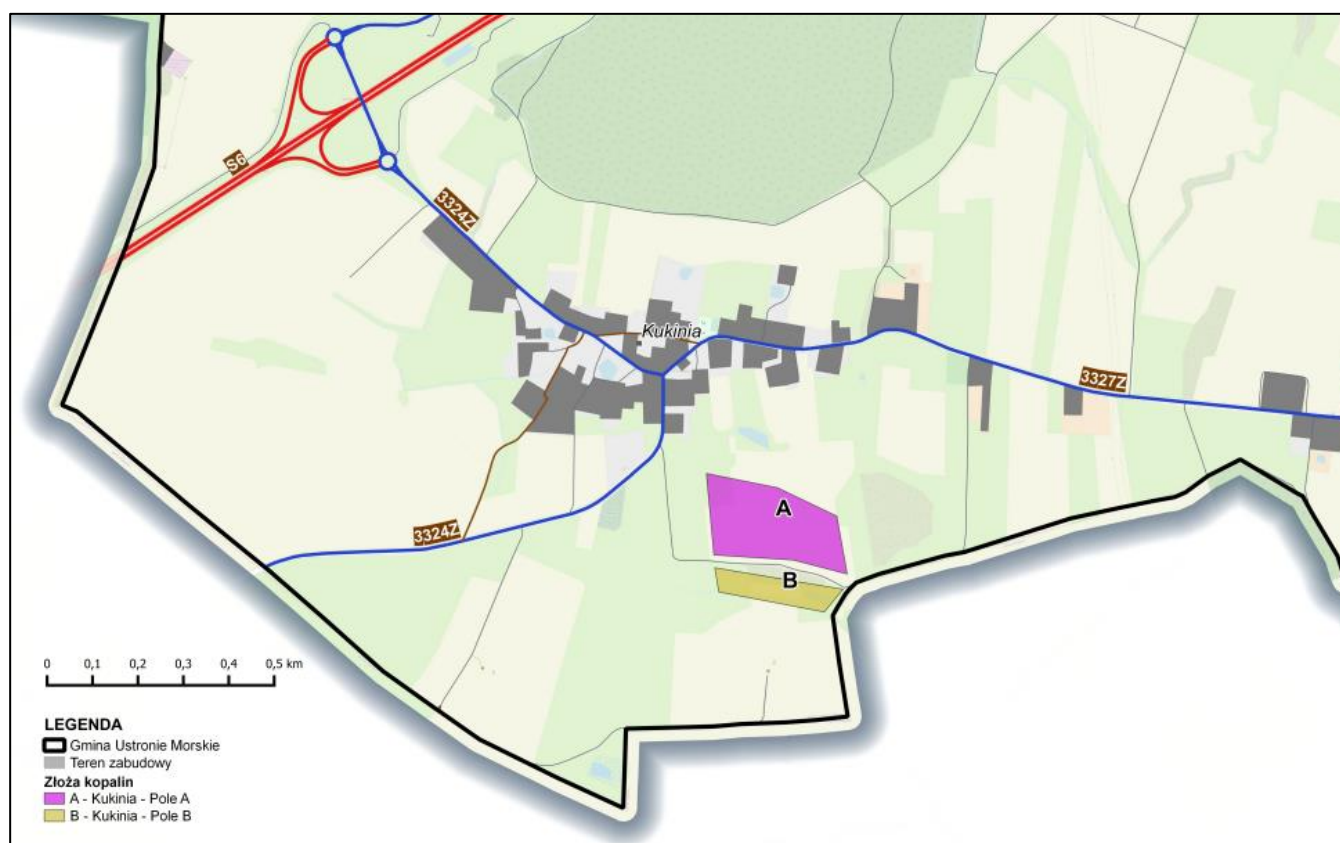
Na obszarze gminy Ustronie Morskie występuje 1 udokumentowane złożo piasków i żwirów w m. Kukinia, którego charakterystykę przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 26. Charakterystyka udokumentowanych złóż kopalin na terenie Gminy Ustronie Morskie

L.p.	Nazwa złoża	Stan	Podtyp kopaliny	Zasoby (tys. ton) wg. stanu na 31.XII.2021 r.		Wydobycie (tys. ton) geologiczne / przemysłowe		
				Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	2019	2020	2021
1.	Kukinia	R	Piasek	871,66	871,66	- / -	- / -	- / -
			Piasek ze żwirem	259,26	163,06	- / -	- / -	- / -

Źródło: Baza danych Państwowego Instytutu Geologicznego, Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2021 r.,
Objaśnienia: „-” - brak wydobywania; R - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo

Rysunek 8. Złóża kopalin na terenie Gminy Ustronie Morskie



Źródło: opracowanie własne na podstawie Centralnej Bazy Danych Geologicznych, PIG Warszawa

Zgodnie z art. 22 *Ustawy Prawo geologiczne i górnicze* [9] koncesje na wydobywanie wydawane są przez Starostę lub Marszałka Województwa. Zgodnie z informacją Starosty Kołobrzeskiego organ ten nie wydał żadnej decyzji udzielającej koncesji na wydobywanie kopalin na terenie gminy Ustronie Morskie.

Zgodnie z informacją Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego na terenie gminy Ustronie Morskie została wydana jedna decyzja udzielająca koncesję, której opis znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 27. Koncesje na wydobywanie kopalin wydane przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego dla kopalin w granicach administracyjnych gminy Ustronie Morskie

L.p.	Nazwa złoża/kopalina	Numer decyzji i data wydania koncesji	Nazwa koncesjonariusza	Termin obowiązywania
1.	Kukinia Piaski i żwiry	Decyzja Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego nr WZU.7422.11.2017.WP z dnia 11.05.2017r.	Piaski Polskie Sp. z o.o. w Zielonej Górze	11.05.2022 r.

Źródło: Dane z Urzędu Marszałkowskiego, stan na kwiecień 2022r.

W wyrobiskach po wydobyciu kruszyw, a także w miejscach po odkrywkach glebowych bardzo często występują dogodne siedliska dla pojawienia się chronionych gatunków roślin i zwierząt. Przed przystąpieniem do rekultywacji terenu wyrobiska należy przeprowadzić kontrolę obecności gatunków chronionych zwierząt i roślin. W przypadku stwierdzenia gatunków chronionych, jeżeli nie będzie to zagrażało zdrowiu i bezpieczeństwu publicznemu, miejsca takie winno się pozostawić bez prowadzenia rekultywacji. Jeżeli jednak realizacja rekultywacji terenu jest konieczna, prace winny być prowadzone w sposób niepowodujący łamania zakazów obowiązujących względem gatunków chronionych. Jeżeli nie będzie to możliwe, przed przystąpieniem do prac należy uzyskać zezwolenie na realizację czynności zakazanych w stosunku do gatunków chronionych, wydawane na podstawie art. 56 *Ustawy o ochronie przyrody* [5], zależnie od rodzaju czynności zakazanych i gatunku, przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Zgodnie z art. 110a *Ustawy Prawo ochrony środowiska* [1] Starosta jest zobowiązany prowadzić obserwację terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach. Sposób prowadzenia takiego rejestru określony jest w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 grudnia 2020 r. *W sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi* [18].

Osuwiska należą do najniebezpieczniejszych i najczęściej występujących geozagrożeń na terenie Polski. Powodują zniszczenia w infrastrukturze, uprawach, drzewostanie oraz ogólną degradację terenów objętych ruchami masowymi ziemi. W obliczu tego zagrożenia geolodzy prowadzą intensywne działania w ramach Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO). System powstał w 2006 roku, by skutecznie zapobiegać zniszczeniom infrastruktury budowlanej i komunikacyjnej. Projekt jest realizowany przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Pierwszym z zadań Projektu jest szczegółowe rozpoznanie terenów zagrożonych i ich dokumentacja. Informacje zbierane przez pracowników Centrum Geozagrożeń i współpracujących firm trafiają do bazy danych SOPO (z której są udostępniane w internetowej aplikacji), a także do samorządów. W kolejnych krokach, mapa osuwisk i terenów zagrożonych stanowi punkt wyjścia do opracowania map podatności osuwiskowej oraz map zagrożenia i ryzyka osuwiskowego.

Z informacji otrzymanych od Starosty Kołobrzeskiego wynika, że na obszarze gminy Ustronie Morskie, występuje tylko 1 osuwisko natomiast brak jest terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Osuwisko o numerze ewidencyjnym N-33-68-B-c/1. Osuwisko występuje na zboczu brzegu morskiego w okolicy Hotelu „Wodnik” i tarasu widokowego wschodniego. Osuwisko o stratygrafii czwartorzędowej charakteryzuje się gruntami niejednorodnymi, a występujące w jego rejonie utwory reprezentowane są przez gliny morenowe, mułki zastoiskowe, piaski i żwiry. Osuwisko powstało w wyniku podcięcia erozyjnego.

Rysunek 9. Lokalizacja osuwiska na terenie gminy Ustronie Morskie



Źródło: Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu, Karta dokumentacyjna naturalnego zagrożenia geologicznego

5.6.2 Prognoza stanu środowiska

Rozwój przemysłu wydobywczego może powodować wzmocnienie negatywnych oddziaływań na środowisko, z których najistotniejsze są następujące:

- eksploatacja odkrywkowa wiąże się z degradacją i dewastacją powierzchni ziemi,
- eksploatacja odkrywkowa wpływa również negatywnie na inne komponenty środowiska: krajobraz, szatę roślinną, faunę, warunki gruntowo-wodne (zwłaszcza drenowanie podziemnych poziomów wodonośnych z możliwością ich zanieczyszczenia). Górnictwo powoduje również powstawanie odpadów pogórnich i przeróbczych, głównie w postaci nadkładowych i pozabilansowych mas ziemnych,
- występuje konflikt przestrzenny części złóż surowców mineralnych z innymi zasobami środowiska. Dotyczy to przede wszystkim dolin rzecznych, obszarów cennych przyrodniczo (w tym obszarowych form ochrony przyrody).

Obecnie na terenie gminy Ustronie Morskie występuje tylko 1 złóż rozpoznane szczegółowo, na którym w perspektywie ostatnich lat nie była prowadzona działalność wydobywcza. Prognozuje się, że wydobywanie kopalin zostanie w dłuższej perspektywie zaniechane. Nie prognozuje się, aby w perspektywie najbliższych lat zostały wydane nowe koncesje na wydobywanie kopalin lub były prowadzone jakiegokolwiek działania zmierzające do poszukiwania i dokumentowania nowych złóż. Biorąc pod uwagę turystyczny charakter gminy Ustronie Morskie, dotychczas rozpoznane zasoby i mało rozbudowany rynek zbytu na surowce naturalne należy stwierdzić, że w perspektywie długoterminowej działalność wydobywcza zostanie ograniczona do minimum.

Z rozpoznania geologicznego gminy Ustronie Morskie wynika, że można się spodziewać ewentualnych złóż nadających się do eksploatacji w rejonie na zachód od wsi Kukinia (wzgórza kemowe – pogranicze gmin Ustronie Morskie i Dygowo) oraz na wschód od wsi Rusowo. Z pewnością w podłożu skorupy ziemskiej pod obszarem gminy Ustronie Morskie mogą występować złoża solanek, o podobnym składzie jak w Kołobrzegu. Przemawia za tym fakt, że gmina ta leży na obszarze Antykliny Kołobrzesckiej, zasobnej w solanki o działaniu balneologicznym. Dowodem na to jest fakt, że w XIII wieku w Kukini była ważona sól pochodząca ze źródła solankowego leżącego w okolicy tej wsi.

Z innych utworów czwartorzędowych, jednakże pochodzenia organicznego, szczególnie licznie występują torfy i gytie. Rozlokowane są one na całej powierzchni gminy, a szczególnie obficie występują na równinie bagiennej, w dolinie Pyszki, na obszarze Kołobrzesckiego Lasu. W sąsiedniej gminie i mieście Kołobrzeg torfy niskie leżące w ciągu równiny bagiennej są eksploatowane dla celów balneologicznych. Torf jest bardzo młodym z punktu widzenia nauk geologicznych tworem naturalnym. Jego pokłady tworzyły się w okresie holoceniście. Obszar Ustronia Morskiego obejmuje swoim zasięgiem obszary gdzie zlokalizowane są pokłady torfu znajdujące się w zagłębieniach wytopiskowych i dolinach bagiennych. Trzon pokładów torfu występuje na równinie bagiennej. Jego pokłady ciągną się z licznymi odnogami od granicy zachodniej gminy do centrum Ustronia Morskiego. Jego szerokość wynosi około 500 m a miąższość torfów max. wynosi nawet prawie 5 metrów.

5.6.3 Zagadnienia horyzontalne – zasoby geologiczne

I – Adaptacja do zmian klimatu
Z punktu widzenia interesów jednostki gospodarka zasobami geologicznymi powinna zostać ujęta w wieloletni plan służący prowadzeniu przemyślanej, długookresowej polityki eksploatacji zasobów kopalin i efektywnego wykorzystania środowiska geologicznego. Kluczowe znaczenie ma kontynuowanie rozpoznania występowania surowców energetycznych i stworzenie możliwości ich eksploatacji oraz wskazanie złóż strategicznych. Pozwoli to zapewnić im ochronę przed działaniami, które mogłyby uniemożliwić ich wydobycie, a także pozwoli rozważyć przeznaczenie tego terenu wyłącznie na cele związane z jego rozpoznawaniem i eksploatacją. Biorąc jednak pod uwagę nacisk na promocję i rozwój OZE być może presja na eksploatację kopalin będzie malała w ujęciu wieloletnim. Nacisk na nowoczesne technologie transportowe również może mieć swoje odzwierciedlenie w eksploatacji tych kopalin.
II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska
Zagospodarowanie terenu na cele budowlane lub zamierzone przeznaczanie terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na takie cele jest najpoważniejszym ograniczeniem dostępu do złóż, wykluczającym nieraz możliwość ich wykorzystania. Zagrożeniem jest także planowanie inwestycji, zwłaszcza o znaczeniu ponadlokalnym, które nie uwzględniają faktu występowania złóż. W przypadku wielu złóż kopalin eksploatowanych odkrywkowo ograniczeniem rozwoju eksploatacji są wymagania ochrony wód podziemnych.
III – Działania edukacyjne
Silna opozycja przeciw zagospodarowaniu złóż nie zawsze jest w sposób racjonalny uzasadniona. Istotną rolę odgrywa niska świadomość mieszkańców nierozumiejących potrzeby eksploatacji złóż jako źródła podstawowych surowców mineralnych koniecznych do prowadzenia działalności gospodarczej. Brak podstawowej wiedzy o roli gospodarczej surowców mineralnych i rzeczywistym oddziaływaniu ich eksploatacji na środowisko jest źródłem często irracjonalnych obaw i negatywnych postaw wobec prób podejmowania działalności górniczej. Niezbędne jest kształtowanie opinii publicznej poprzez podjęcie działań polegających na właściwym przedstawianiu problematyki surowcowej.
IV – Monitoring środowiska
Prowadzący eksploatację kopalin jest obowiązany podejmować środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze.

Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”

Obszar interwencji „Zasoby geologiczne”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → występowanie 1 udokumentowanego i rozpoznanego szczegółowo złoża piasku i żwiru → znaczne zasoby geologiczne czwartorzędowych piasków 	<ul style="list-style-type: none"> → przekształcenie powierzchni ziemi związane z eksploatacją, → zagrożenia dla środowiska gruntowo – wodnego, → brak wydobycia kruszyw naturalnych w perspektywie ostatnich lat
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → rozwój gospodarczy w oparciu o pozyskane surowce → rekultywacja i zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych, → kontrola nad lokalizacją terenów górniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> → nielegalne i niekontrolowane wydobywanie kopalin, → stale zmniejszające się zasoby, całkowite wyeksploatowanie, → brak rynku zbytu na wydobywaną kopalinę, → zmiana warunków gruntowo-wodnych w sąsiedztwie terenów górniczych.

5.7 Gleby

Typy gleb na obszarze gminy Ustronie Morskie są ściśle związane z układem utworów powierzchniowych, czyli z procesami geologicznymi oraz z oddziaływaniem biotycznym. Dużą część obszaru gminy budują utwory gliniaste i piaszczysto-gliniaste (gleby gliniaste różnych typów genetycznych). Przeważają tu grunty III i IV klasy bonitacyjnej wytworzone z glin, zaś na mniejszych powierzchniach klasy V i VI wytworzone z piasków gliniastych oraz piasków. Występują tu też łąki i pastwiska pokryte glebami torfowymi, murszowo-torfowymi i madami. Występują one głównie w obrębie pradoliny obniżen terenowych.

Teren Gminy położony jest na obszarze regionu glebowo-rolniczego zwanym Regionem Kołobrzesko - Darłowskim. Charakteryzuje się on wysokim udziałem użytków rolnych. W przewadze występują tu utwory moreny dennej - gliny, o rzeźbie niskofalistej lub płaskiej. Większość gleb tego regionu wytworzona została z glin zwałowych lekkich, w górnym poziomie spiaszczonych i kwaśnych. Gleby te są dobrze uwilgotnione, czasem występują nawet lokalnie okresowe podmokłości. Grunty orne powstały głównie z gleb pochodzenia mineralnego typu brunatne kwaśne i wylugowane, rzadziej brunatne właściwe i pseudobielicowe. Gleby te wytworzone zostały na piaskach gliniastych mocnych zalegających na glinach lekkich, piaskach gliniastych mocnych zalegających na glinach średnich, piaskach gliniastych lekkich zalegających na glinach lekkich i glinach lekkich zalegających na glinach średnich oraz wytworzone na pyłach zwykłych i ilastych. Gleby brunatne powstały z glin morenowych, utworów pyłowych i piasków gliniastych. Są to gleby o dobrych parametrach fizycznych, lecz wymagają wapnowania oraz racjonalnego nawożenia. Przeważają tu: kompleks pszenno-żytni (4) i pszenno-dobry (2), odpowiedni pod uprawę wszystkich plonów. Są to grunty najkorzystniejsze dla rolnictwa. Trwałe użytki zielone, głównie pochodzenia organicznego - torfowe i mułowo torfowe, tworzą kompleksy użytków zielonych średnich (2z). Ponadto miejscami glebom brunatnym przypisuje się kompleks pszenno-wadliwy (3) oraz zbożowo - pastewny mocny (8). Część obszaru wysoczyzny, która pokryta jest utworami piasku zaliczana jest do kompleksu żytniego słabego. Na obszarach obniżen można wyróżnić kompleks łąkowo-pastwiskowy.

W obrębie Kukinki, wśród gleb brunatnych występują niewielkie obszary czarnych ziemi właściwych. Powstały one w obniżeniach terenu. Profil glebowy tworzą pyły ilaste i piaski gliniaste lekkie. Na czarnych ziemiach występują użytki zielone średnie (2z) i kompleks zbożowo - pastewny słaby (9).

Gleby bielicowe wytworzone zostały na glinach lekkich i lekkich pylastych, zalegających na pyłach ilastych i glinach średnich, piaskach gliniastych mocnych i mocnych pylastych zalegających na glinach średnich. Występują tu kompleksy pszenno-dobry (2) oraz kompleksy żytnie - bardzo dobry, dobry i słaby

(4, 5, 6) oraz kompleksy zbożowo pastewne - mocny i słaby (8, 9). Gleby te nie są bogate w składniki odżywcze i są silnie zakwaszone.

Gleby obszarów zabudowanych uległy w znacznej części procesowi antropogenizacji. Tworzą się one w wyniku działalności ludzkiej. Gleby te przeobrażone są na skutek wprowadzania zabudowy, co powoduje przemieszanie się profilu glebowego. Zmianom ulega także skład chemiczny gleb na skutek zasolenia, zakwaszenia, alkalizacji i gromadzenia się metali ciężkich w glebie. Czynniki te wpływają na zmiany naturalnych właściwości morfologicznych, chemicznych i fizycznych, które w konsekwencji doprowadzają do zaburzenia układów biologicznych w glebie, do zniekształceń i dewastacji.

Ponadto, w granicach gminy występują także mursze oraz gleby bagienne. Gleby te oraz wspomniane torfy są pochodzenia organicznego. Występują głównie w dolinach cieków wodnych oraz w zagłębieniach wytopiskowych. Mursze powstały na pyłach ilastych, gleby torfowe na torfach niskich, zaś gleby bagienne na glebach mułowo - torfowych, zalegających miejscowo na pyłach ilastych. Przeważają tu użytki zielone średnie, słabe i bardzo słabe (2z, 3z).

5.7.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 101b *Ustawy Prawo ochrony środowiska* [1] oceny oraz badań i obserwacji stanu gleby i ziemi dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Celem badań jakości gleby i ziemi jest śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka, w szczególności dotyczy to właściwości chemicznych gleb.

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe ze stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, piąta tura Monitoringu przypadła na lata 2015-2020 i podobnie jak w poprzednich latach była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Środki na realizację programu Monitoringu pochodzą z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W latach 1995 - 2020 nie wyznaczono punktu monitoringu gleb na terenie gminy Ustronie Morskie.

Istotnym z punktu widzenia jakości gleb są tereny, na których występuje zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Przez historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi rozumie się zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r., a także szkodę w środowisku w powierzchni ziemi w rozumieniu art. 6 pkt 11 lit. c ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. *o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie* [19], która została spowodowana przez emisję lub zdarzenie, od którego upłynęło więcej niż 30 lat. Natomiast, przez szkodę w środowisku, w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. *o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie* [19], należy rozumieć negatywną, mierzalną zmianę stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, ocenioną w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska.

Rejestr historycznych zanieczyszczeń oraz rejestr bezpośrednich zagrożeń i szkód w środowisku, które wystąpiły na terenie kraju, jest prowadzony przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Prowadzenie i nadzorowanie spraw dotyczących działań remediacyjnych (naprawczych) powierzono Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska.

Na terenie Gminy Ustronie Morskie nie zidentyfikowano historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, ani nie odnotowano do tej pory żadnych szkód w środowisku, w skali zagrażającej istniejącym walorom przyrodniczym i poszczególnym komponentom środowiska.

5.7.2 Prognoza stanu środowiska

Przez termin „degradacja gleby” rozumie się obniżenie jakości i żyzności gleby wywołane działaniem naturalnych czynników fizycznych, chemicznych i biologicznych lub przez działanie człowieka. Najczęściej do degradacji gleby prowadzą erozje gleby, jej zakwaszenie czy zasolenie, wyjałowienie (zubożenie w składniki pokarmowe) lub zmniejszenie bioróżnorodności, a przede wszystkim jej złe użytkowanie przez człowieka. do głównych czynników powodujących degradację gleb zalicza się:

- ✓ erozję wodną i wietrzną (eoliczną),
- ✓ wyjałowienie gleby,
- ✓ zanieczyszczenie substancjami chemicznymi: metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel oraz innych substancji chemicznych, np. ropopochodnych, zasolenie, nadmierną alkalizację, zakwaszenie przez związki siarki i azotu, skażenie radioaktywne.

Erozja wodna spowodowana jest spływem wód opadowych i wody płynącej wraz ze stałymi cząstkami glebowymi, najczęściej występuje na stokach o dość dużym nachyleniu. Działalność antropogeniczna sprzyja powstaniu erozji wodnej przez usuwanie okrywy roślinnej lub zmniejszanie warstwy próchnicznej gleby. Do erozji wietrznej dochodzi natomiast przez działanie silnego wiatru, który odrywa cząstki gleby i przenosi je w powietrzu na dość duże odległości. Powstawaniu jej sprzyja złe użytkowanie gleby, poprzez zbyt intensywne zabiegi agrotechniczne, czy pozbawianie jej materii organicznej. W Gminie Ustronie Morskie w strukturze użytkowania duży odsetek stanowią użytki rolne, w związku, z czym znaczne powierzchnie terenów rolnych są zagrożone erozją wietrzną. Sposobem na jej ograniczenie jest wprowadzenie zadrzewień śródpolnych zmniejszających siłę wiatru.

Erozja to naturalny, powolny proces degradacji gleby, który przyspiesza dodatkowo działalność człowieka. Aby uchronić przed nią glebę, zaleca się prowadzić orkę w poprzek stoku, tarasować zbocza, utrzymywać w wielu miejscach okrywą roślinną, zalesiać piaszczyste wzgórza, zmniejszać intensywność zabiegów agrotechnicznych, zwiększać zawartość materii organicznej, a na terenach podatnych na występowanie erozji stosować siew w mulcz.

Położenie gminy Ustronie Morskie w strefie nadbrzeżnej powoduje narażenie odcinka brzegowego na działanie zjawiska abrazji. Należy jednak zaznaczyć, że w perspektywie ostatnich lat negatywne skutki abrazji zostały znacznie ograniczone poprzez prace techniczne polegające na układaniu gwiazdobloków oraz budowie i odtwarzaniu ostróg. Dokonuje się również prace polegające na odtwarzaniu plaży, w których wykorzystuje się refulat (mieszanina wody i piasku) pochodzący z prac pogłębiarskich prowadzonych na akwenach morskich lub kruszywo piaszczysto-żwirowe pozyskiwane ze złóż znajdujących się w polskich obszarach morskich.

Powyższe działania powinny być w dalszym ciągu, w niezbędnym zakresie kontynuowane a ich rezultaty monitorowane. Szczególną uwagę należy zwrócić na odcinek klifu morskiego w Ustroniu Morskim, w miejscach bezpośredniego sąsiedztwa z istniejącymi, jak i projektowanymi inwestycjami budowlanymi.

5.7.3 Zagadnienia horyzontalne – gleby

I – Adaptacja do zmian klimatu
Zmiany klimatu wpływają na rolnictwo w sposób bezpośredni i pośredni. Wpływ bezpośredni wyraża się przez zmianę warunków atmosferycznych, między innymi przez zmianę warunków termicznych, sum opadu atmosferycznego, częstości i intensywności zjawisk ekstremalnych. Ze zmianą klimatu zmieniają się również czynniki pośrednio decydujące o plonowaniu roślin, takie jak wymagania roślin dotyczące uprawy i nawożenia, występowanie i nasilenie chorób i szkodników roślin uprawnych. na zmianę produktywności upraw ma również wpływ wzrost koncentracji dwutlenku węgla w atmosferze oraz ozonu w dolnej warstwie atmosfery.
II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska
Do głównych czynników powodujących degradację gleb zalicza się:

- ✓ erozję wodną i wietrzną (eoliczną)
- ✓ wyjałowienie gleby
- ✓ zanieczyszczenie substancjami chemicznymi: metalami ciężkimi takimi jak: kadm, miedź, nikiel oraz innymi substancjami chemicznymi, np. ropopochodne, zasolenie, nadmierną alkalizację, zakwaszenie przez związki siarki i azotu, skażenie radioaktywne.

III - Działania edukacyjne

W ramach ochrony gleb działania są podejmowane przez specjalistów z ośrodka doradztwa rolniczego, w zakresie m.in.: programów rolno-środowiskowych dla rolnictwa, stosowania środków ochrony roślin, nawożenia i ochrony chemicznej zbóż, rolnictwa ekologicznego, stosowania alternatywnych źródeł energii, itp. Szkolenia powinny wymiennie przyczyniać się do ochrony zasobów gleb, a dalej środowiska gruntowo-wodnego w skali całych zlewni wód powierzchniowych i podziemnych.

IV - Monitoring środowiska

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzony jest monitoring chemizmu gleb ornych. Monitoring gleb obejmuje badanie zmian jakości gleb użytkowanych rolniczo (m.in. Zawartości WWA, metali ciężkich, siarczanów), zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka). Są one jednak prowadzone z bardzo małą częstotliwością i wybiórczo. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza przeprowadza natomiast systematycznie badania gleb pod kątem: odczynu pH, potrzeb wapnowania oraz zawartości w makroelementy: fosfor, potas i magnez. Należy jednak zaznaczyć, iż OSCHR w większości przypadków prowadzi badania na indywidualne potrzeby rolników, stąd też nie można uznać tych badań za stały monitoring co do miejsca i czasu, aby na podstawie tych wyników określić tendencję zmian jakości gleb.

5.7.4 Analiza SWOT

Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”

Obszar interwencji „Gleby”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → duże zróżnicowanie pod względem klas bonitacyjnych, → korzystne warunki do funkcjonowania rolnictwa → wysoki wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, → dominują gleby dobre (III klasa bonitacyjna) → stosunkowo duży udział użytków rolnych w powierzchni ogółem → brak terenów historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi oraz brak odnotowanych szkód w środowisku → zabezpieczenie linii brzegowej i wydmy w postaci gwiazdobloków 	<ul style="list-style-type: none"> → występowanie antropogenicznych źródeł zanieczyszczeń - emisja z transportu i rolnictwa → występowanie zjawiska abrazji
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → racjonalne stosowanie nawozów sztucznych i naturalnych oraz środków ochrony roślin, → stosowanie zabiegów agrotechnicznych wpływających na poprawę żyzności gleb i zapobiegających erozji, → zwiększenie świadomości ekologicznej rolników w zakresie upraw, → remediacja gruntów zanieczyszczonych, → zapobieganie poważnym awariom → wzrost popytu na produkty rolnictwa ekologicznego i produkty wysokiej jakości; 	<ul style="list-style-type: none"> → wzrost zanieczyszczenia metalami ciężkimi i WWA, → wzrost stężenia azotu w wyniku niewłaściwego stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, → zanieczyszczenie środowiska wodnego związkami azotu z nawozów sztucznych, → postępująca erozja powietrzno-wodna gleb, → postępująca erozja brzegu morskiego → niewłaściwie prowadzone zabiegi agrotechniczne – niedostosowanie ich zakresu i techniki do typu gleby, składu granulometrycznego oraz rzeźby → przeznaczenie gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych na cele nierolnicze.

5.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1 Ocena stanu

Właściwe gospodarowanie odpadami reguluje *Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach [7]* oraz *Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach [8]*. Zgodnie ze znowelizowanym systemem gospodarki odpadami gmina staje się właścicielem odpadów komunalnych powstających na jej terenie i spoczywa na niej obowiązek zorganizowania sprawnego systemu gospodarki odpadami. Zgodnie z *Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach [8]* obowiązkiem gminy jest zapewnienie czystości i porządku na swoim terenie i stworzenie warunków niezbędnych do ich utrzymania. Założeniem sprawnego systemu gospodarki odpadami jest m.in. osiągnięcie konkretnego efektu ekologicznego, jakim jest zwiększenie ilości odzyskiwanych surowców wtórnych. Gmina jest zobligowana do osiągnięcia odpowiednich poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Dla osiągnięcia celów założonych w polityce ochrony środowiska w zakresie gospodarowania odpadami na szczeblu wojewódzkim i krajowym służą plany gospodarki odpadami. Według nowych założeń zgodnych z nadrzędnymi przepisami prawa gospodarka odpadami nie jest już prowadzona w strukturze regionów jak dotychczas, a w strukturze całego obszaru województwa zachodniopomorskiego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o odpadach oraz ustawy Prawo ochrony środowiska zarówno podmioty wytwarzające odpady, jaki i podmioty gospodarujące odpadami obowiązane są do posiadania stosownych decyzji administracyjnych. Poniżej, w tabeli zestawiono wykaz obowiązujących decyzji w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, jakie zostały wydane przez Starostę Kołobrzeskiego, a które administracyjnie dotyczą terenu gminy Ustronie Morskie. Zgodnie z informacją Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego organ ten nie wydał żadnej decyzji w zakresie gospodarowania odpadami dla zakładów i przedsiębiorstw z terenu gminy Ustronie Morskie.

Tabela 30. Wykaz podmiotów posiadających zezwolenia i pozwolenia wydane przez Starostę Kołobrzeskiego w zakresie gospodarowania odpadami

Lp.	Nazwa podmiotu	Numer decyzji	Data decyzji	Termin obowiązywania
WYTWARZANIE ODPADÓW				
1.	„Koral” S.A. ul. Za Dworem 13, 83-110 Tczew; pozwolenie na wytwarzanie odpadów w Zakładzie Produkcyjnym w Kukinii 43, 78-111, Ustronie Morskie	OŚ.6220.00008.2012	05.11.2012r.	31.10.2022r.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu, stan na kwiecień 2022r.

Ważnym zagadnieniem w zakresie odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców gminy Ustronie Morskie jest odpowiedni wpis do rejestru działalności regulowanej. Zgodnie z art. 9b *Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach [8]*, rejestr działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, prowadzi wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Poniżej w tabeli przedstawiono wykaz firm wpisanych do rejestru działalności regulowanej, które mogą świadczyć usługi w zakresie odbioru odpadów na terenie gminy Ustronie Morskie.

Tabela 31. Wykaz firm wpisanych do rejestru działalności regulowanej prowadzonego w Gminie Ustronie Morskie w zakresie odbioru odpadów komunalnych

Lp.	Nr rejestrowy	Nazwa podmiotu	Adres
1.	3/2012	ECO-SERWIS Roman Elminowski	Ul. Plac Zjednoczenia 4, 72-320 Trzebiatów
2.	4/2012	Miejski Zakład Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska w Kołobrzegu Sp. z o.o.	Ul. VI Dywizji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg
3.	6/2012	EKOSAN Sp. z o.o.	Chałupy 13B, 76-024 Świerzyno
4.	9/2016	„BIOGAS-ACTIVE” Sp. z o.o.	Ul. Żurawia 24, 78-100 Kołobrzeg
5.	11/2018	ZAKŁAD USŁUGOWO-HANDLOWY „JOD- KAR” Zdzisław Jodko	Krzywopłoty 18, 78-230 Karlino

Źródło: Urząd Gminy Ustronie Morskie, stan na wrzesień 2022

5.8.1.1 System gospodarowania odpadami komunalnymi

Utrzymanie czystości i porządku na terenie gminy należy do zadań własnych gminy. Gminy są obowiązane do zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy. Gmina Ustronie Morskie objęta systemem nieruchomości zamieszkałe i mieszane, z których była odbierana każda ilość odpadów pozostałych po segregacji i odpadów segregowanych. Od 1 lutego 2021r. właściciele nieruchomości niezamieszkałych na których powstają odpady zobowiązani są do zawarcia umowy na odbiór odpadów komunalnych na zasadzie wolnego wyboru z przedsiębiorcą wpisanym do rejestru działalności regulowanej.

Na terenie gminy Ustronie Morskie obowiązuje system workowo-pojemnikowy w zakresie zbierania odpadów komunalnych. Do gromadzenia odpadów stosuje się na terenie gminy następujący podział na worki lub pojemniki: niebieski – z przeznaczeniem na makulaturę, żółty – z przeznaczeniem na metale i tworzywa sztuczne, zielony – z przeznaczeniem na odpady ze szkła, brązowy – z przeznaczeniem na odpady ulegające biodegradacji oraz czarny – z przeznaczeniem na odpady powstałe po segregacji (odpady zmieszane).

Od 01.07.2020r. w miejscowości Ustronie Morskie przy ul. Kołobrzesckiej 1 funkcjonuje PSZOK prowadzony przez Gminę Ustronie Morskie. W PSZOK-u zapewniono przyjmowanie nieodpłatnie od mieszkańców Gminy Ustronie Morskie następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, odpady tekstyliów i odzieży, bioodpady, odpady niebezpieczne, przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny elektroniczny, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji w szczególności igieł strzykawek, meble i inne odpady wielkogabarytowe (np. meble, szafki, łózka, ławy, dywany, wózki itp.) – łącznie do 300 kg/rok, zużyte opony od samochodów osobowych, motocyklowe, rowerowe – łącznie do 5 szt./rok, odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne z wyłączeniem odpadów o kodzie 17 03 80 (papa odpadowa) i 17 06 04 (materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03) – limit 1000 kg na jeden punkt wywozowy na każdy rok kalendarzowy.

Poniżej, w tabeli przedstawiono ilość odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości położonych w granicach administracyjnych Gminy Ustronie Morskie w latach 2019-2021.

Tabela 32. Ilość wytworzonych i odebranych odpadów [Mg] z terenu gminy Ustronie Morskie w latach 2019-2021

L P.	Kod i rodzaj odpadu	Masa odpadu [Mg]		
		2019	2020	2021
1.	15 01 01 Opakowania z papieru i tektury	74,632	110,64	159,24
2.	15 01 02 Opakowania z tworzyw sztucznych	3,636	10,904	7,14

3.	15 01 06 Zmieszane odpady opakowaniowe	0	0	70,32
4.	15 01 07 Opakowania ze szkła	204,316	250,48	334,79
5.	16 01 03 Zużyte opony	0	0	4,1
6.	17 01 01 Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	0	4,64	11,92
7.	17 02 01 Drewno	0	1,4	0
8.	17 09 04 Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	129,52	83,62	33,7
9.	20 01 11 Tekstylia	0	0	3,66
10.	20 01 35* Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0	0	17
11.	20 01 36 Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,4	6,38	1,7
12.	20 01 99 Inne niewymienione odpady	234,46	239,04	238,73
13.	20 02 01 Odpady ulegające biodegradacji	462,58	1462,16	534,01
14.	20 03 01 Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	3121,56	2797,48	2687,508
15.	20 03 07 Odpady wielkogabarytowe	172,28	108,92	63,08
16.	20 03 99 Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	0	3,12	0
SUMA		4403,384	5078,784	4166,898

* Odpady niebezpieczne Źródło: analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za lata 2019-2021., Urząd Gminy Ustronie Morskie

Jednym z głównych celów wdrażanego systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska oraz zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie. do realizacji powyższych zadań zobowiązuje gminy art. 3a i 3b i 3c *Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach [8]*.

31 grudnia 2020 r. wprowadzono nowe poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – na podstawie Ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2020 r. poz. 2361). Począwszy od 2021 r. gminy są obowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej:

- 1) 20% wagowo – za rok 2021;
- 2) 25% wagowo – za rok 2022;
- 3) 35% wagowo – za rok 2023;
- 4) 45% wagowo – za rok 2024;
- 5) 55% wagowo – za rok 2025;
- 6) 56% wagowo – za rok 2026;
- 7) 57% wagowo – za rok 2027;
- 8) 58% wagowo – za rok 2028;
- 9) 59% wagowo – za rok 2029;
- 10) 60% wagowo – za rok 2030;
- 11) 61% wagowo – za rok 2031;
- 12) 62% wagowo – za rok 2032;
- 13) 63% wagowo – za rok 2033;
- 14) 64% wagowo – za rok 2034;
- 15) 65% wagowo – za rok 2035 i za każdy kolejny rok.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Ustronie Morskie za rok 2021 łączna masa odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi wyniosła 979,1962 Mg. Łączna masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości za rok 2021 wyniosła 4117,1780 Mg. Gmina w roku 2021

osiągnęła 23,78% poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych z wymaganych dla tego roku 20%. Poziom składowania za rok 2021r. wyniósł 16,81%.

5.8.1.2 System gospodarowania odpadami niebezpiecznymi

Wśród odpadów niebezpiecznych wyróżnia się odpady zawierające azbest. Gmina Ustronie Morskie posiada opracowany „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2016 – 2032”.

Podstawą opracowania Programu usuwania azbestu w gminie była inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest przeprowadzona poprzez spis z natury lub zgłoszenia właścicieli nieruchomości. Obecnie Gmina na bieżąco prowadzi i aktualizuje dane o wyrobach zawierających azbest za pomocą Bazy Azbestowej prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii. Zgodnie z elektronicznym Systemem Informacji Przestrzennej do monitorowania realizacji „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”, na terenie gminy Ustronie Morskie zinwentaryzowano 588,526 Mg wyrobów zawierających azbest, a usunięto do tej pory 130,766 Mg tych wyrobów. Pozostało do unieszkodliwienia 457,760 Mg wyrobów azbestowych.

Głównym celem w zakresie gospodarki wyrobami zawierającymi azbest jest całkowite usunięcie tych wyrobów z terenu gminy Ustronie Morskie do 2032 r. Cel ten wynika z „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętym przez Radę Ministrów 14 maja 2002r. oraz „Programu oczyszczania Kraju z azbestu na lata 2009-2032” przyjętym Uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2009r. W chwili obecnej Gmina Ustronie Morskie nie posiada regulaminu w sprawie dotacji do usuwania azbestu.

Właściciele nieruchomości, którzy chcą przystąpić do wymiany pokrycia dachowego z eternitu lub chcą zutylizować składowane wyroby z azbestu w ramach ww. programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ustronie Morskie, mogą zgłaszać się z informacją o orientacyjnej ilości do odbioru lub odbioru i demontażu wyrobów zawierających azbest, podając numeru porządkowy nieruchomości oraz numer ewidencyjny działki, do Urzędu Gminy Ustronie Morskie.

5.8.2 Prognoza stanu środowiska

Wzrastające zapotrzebowanie na zakup różnorodnych produktów od lat przyczynia się do stopniowego wzrostu jednostkowego wskaźnika wytwarzania odpadów w przeliczeniu na mieszkańca - przewiduje się, że w kolejnych latach tendencja ta nie ulegnie zmianie. Z kolei usprawnianie wdrożonego nowego systemu gospodarowania odpadami przełoży się na wzrost ilości odpadów zbieranych w sposób selektywny, jednocześnie przyczyniając się do wzrostu poziomu odzysku i recyklingu odpadów (szczególnie opakowaniowych) oraz do redukcji ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania. Ponadto rozwój technologiczny instalacji do zagospodarowania odpadów umożliwi zwiększenie stopnia odzysku i unieszkodliwiania innego niż składowanie odpadów.

Na przestrzeni lat 2016 – 2021 następuje sukcesywny wzrost ilości odbieranych odpadów komunalnych na terenie gminy Ustronie Morskie. Na przestrzeni lat 2016-2021 obserwuje się wzrost udziału odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów, co jest zjawiskiem niewątpliwie korzystnym. System gospodarki odpadami na terenie gminy funkcjonuje prawidłowo i działa zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dodatkowo na terenie gminy działa PSZOK, który daje możliwość mieszkańcom oddania odpadów w ramach uiszczanej przez nich opłaty za gospodarowanie odpadami. Celem priorytetowym gminy na najbliższe lata jest ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów komunalnych, zwiększenie masy odpadów segregowanych ze strumienia odpadów komunalnych, a także prawidłowe zagospodarowanie odpadów poprzez poddanie ich procesom recyklingu w celu dalszego osiągnięcia wymaganych poziomów odzysku.

Prognozuje się, że Gmina Ustronie Morskie będzie w kolejnych latach osiągać wymagane prawem poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, co jest niewątpliwie

korzystnym zjawiskiem i pozytywnie wpływającym na środowisko, jak i rokującym dobry kierunek rozwoju i zarządzania systemem gospodarki odpadami w Gminie Ustronie Morskie.

Biorąc pod uwagę zaplanowane w niniejszym POŚ działania w zakresie poprawy gospodarowania odpadami oraz stale rozbudowujący się system i instalacje do gospodarowania odpadami prognozuje się dalsze sukcesywne zmniejszenie strumienia zmieszanych odpadów komunalnych oraz wzrost poziomu odzysku i recyklingu na terenie gminy Ustronie Morskie. Dodatkowo przewiduje się kontynuowanie działań w zakresie edukacji ekologicznej w odniesieniu do konieczności selektywnej zbiórki oraz prawidłowej segregacji odpadów. Gmina Ustronie Morskie w kolejnych latach będzie zmierzała w dalszym ciągu do egzekwowania od firm odbierających odpady rzetelnej sprawozdawczości, w tym wykazywania przez firmy ostatecznych recyklerów, a nie pośredniczących firm zbierających odpady.

5.8.3 Zagadnienia horyzontalne – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

I – Adaptacja do zmian klimatu
<p>W kontekście zagadnienia horyzontalnego dotyczącego zmian klimatu, należy zwrócić uwagę przy organizowaniu obiektów gospodarki odpadami, takich jak PSZOK, place magazynowania odpadów, aby nie lokalizować ich na terenach zagrożonych powodzią, podtopieniami i osuwiskami, będącymi następstwami kumulacji zmian będących efektem zmian klimatycznych. Dla składowisk odpadów źródłem największego zagrożenia są lokalne deszcze nawalne. Gospodarka odpadami komunalnymi obsługiwana jest przez ciężki tabor specjalny. W związku z przewidywanym ociepleniem klimatu, nowego znaczenia nabierze problem oddziaływania wysokich temperatur na nawierzchnie powierzchni komunikacyjnych. Zmiany klimatyczne mogą spowodować konieczność reorganizacji gminnych systemów odbioru odpadów komunalnych, zwiększenia częstotliwości odbioru odpadów zmieszanych czy biodegradowalnych.</p>
II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska
<p>W kontekście gospodarowania odpadami przyczyną większości poważnych awarii, które mogą zdarzyć się na terenie instalacji, jest najczęściej niezachowanie zasad eksploatacji i bezpieczeństwa. Głównym zagrożeniem jest możliwość wybuchu pożaru samych odpadów, czy to komunalnych czy przemysłowych. W wyniku pożaru będą się uwalniały do atmosfery bardzo toksyczne substancje z palącego się biogazu oraz odpadów tworzyw sztucznych. Zanieczyszczenie gleby może być spowodowane substancjami chemicznymi pochodzącymi z odpadów niebezpiecznych zgromadzonymi na składowiskach odpadów komunalnych, czy w miejscach ich magazynowania. Zagrożeniem dla wód podziemnych mogą być odcieki ze składowisk w przypadku katastrofy budowlanej polegającej na rozszczelnieniu sztucznej przegrody.</p>
III – Działania edukacyjne
<p>Działania w zakresie edukacji ekologicznej powinny skupić się na organizowaniu różnych cyklicznych akcji typu sprzątanie świata, dzień ziemi, zbieranie zużytych baterii i segregacji odpadów w placówkach oświatowych czy w ramach promocji gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi. W dalszym ciągu powinno prowadzić się działalność edukacyjną w zakresie selektywnego zbierania odpadów i ograniczenia ich powstawaniu. Jednym z najważniejszych aspektów edukacji ekologicznej, w połączeniu z poprawą jakości powietrza, powinno być wzmocnienie działań edukacyjnych w zakresie szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych.</p>
IV – Monitoring środowiska
<p>Monitoring środowiska w odniesieniu do gospodarki odpadami powinien skupiać się przede wszystkim na ilościach wytwarzanych i odzyskiwanych odpadów innych niż komunalne, w tym niebezpieczne i pochodzące z działalności przemysłowej. W kontekście odpadów komunalnych natomiast konieczne jest monitorowanie osiąganych poziomów recyklingu i odzysku odpadów celem bieżącego i ciągłego dostosowywania lokalnych, gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi. Zgodnie z art. 75 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 779 ze zm.), roczne sprawozdanie o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami sporządza:</p> <ol style="list-style-type: none">1) wytwórca obowiązany do prowadzenia ewidencji odpadów;

- 2) prowadzący działalność polegającą na gospodarowaniu odpadami, z wyłączeniem prowadzącego odbieranie odpadów komunalnych, w zakresie:
- zbierania odpadów,
 - przetwarzania odpadów
- obowiązany do prowadzenia ewidencji odpadów;
- 3) podmiot prowadzący działalność polegającą na wydobywaniu odpadów ze składowiska lub ze zwałowiska odpadów, na podstawie zgody na wydobywanie odpadów lub decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów w fazie poeksploatacyjnej.
- Podmioty obowiązane do sporządzania sprawozdań, składają je w terminie do 15 marca za poprzedni rok kalendarzowy marszałkowi województwa właściwemu ze względu na miejsce wytwarzania, zbierania lub przetwarzania odpadów.

5.8.4 Analiza SWOT

Tabela 33. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”

Obszar interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → wzrost ilości odpadów zbieranych selektywnie, → zmniejszenie poziomu ilości zbieranych odpadów zmieszanych, → wzrost ilości odpadów poddawanych recyklingowi → stale wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców gminy o prawidłowym gospodarowaniu odpadami komunalnymi, → osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych → kompostowanie części odpadów ulegających biodegradacji przez mieszkańców we własnym zakresie, → stałe usuwanie wyrobów zawierających azbest poprzez wykorzystanie środków z dofinansowań WFOŚiGW- zmniejszająca się ilość odpadów azbestowych (niebezpiecznych), → dobrze uregulowany system prawny w zakresie gospodarki odpadami, → funkcjonujący stacjonarny PSZOK na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> → występowanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Ustronie Morskie – niski współczynnik usuwania wyrobów azbestowych w stosunku do zinwentaryzowanej ilości i terminu usunięcia do końca 2032 r., → wysokie koszty unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych (np. zawierających PCB, przeterminowane środki ochrony roślin) - mała ilość instalacji do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych na terenie województwa zmusza do transportowania odpadów na znaczne odległości, co podnosi koszty ich unieszkodliwienia, → rosnąca ilość zbieranych odpadów komunalnych. → brak wykorzystania środków WFOŚiGW na usuwanie wyrobów zawierających azbest, w tym brak dofinansowania ze strony budżetu gminy na tego typu przedsięwzięcia
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → budowa, modernizacja na terenie województwa większej ilości instalacji do przetwarzania odpadów niebezpiecznych szansą na obniżenie kosztów gospodarowania odpadami (zmniejszenie monopolizacji cen i kosztów transportu), → możliwość dofinansowania kosztów transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest z WFOŚiGW, → ograniczenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych tzw. „dzikich wysypisk”, → edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży, → osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, → rozbudowa i wyposażenie PSZOK, → dalszy wzrost ilości zebranych odpadów w sposób selektywny, → dalszy wzrost ilości surowców wtórnych. 	<ul style="list-style-type: none"> → wzrost opłat dla mieszkańców za system gospodarowania odpadami na terenie gmin → nielegalne składowanie odpadów na tzw. „dzikich wysypiskach”, → skutki finansowe niedotrzymania wymaganych prawem poziomów redukcji, → brak środków finansowych na usuwanie azbestu.

5.9 Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe

5.9.1 Ocena stanu

Gmina Ustronie Morskie posiada dość aktualną „Waloryzację przyrodniczą gminy Ustronie Morskie”, która została opracowana w 2015r. Celem inwentaryzacji botanicznej było rozpoznanie aktualnego stanu szaty roślinnej w gminie, identyfikacja jej cennych elementów, ustalenie ich rozmieszczenia i zasobów, ze szczególnym uwzględnieniem składników zasługujących na ochronę i promocję oraz stanowiących prawne uwarunkowania dla gospodarki przestrzennej. Wykonana waloryzacja szaty roślinnej miała na celu usystematyzowanie informacji o poszczególnych elementach szaty roślinnej w odniesieniu do uwarunkowań prawnych, przyrodniczych i kulturowych. Opracowanie zawiera i podsumowuje aktualną wiedzę o szacie roślinnej gminy, jej składzie florystycznym, zróżnicowaniu zespołów roślinnych i siedlisk przyrodniczych, rozmieszczeniu i zasobach gatunków chronionych, zagrożonych, rzadko spotykanych i inwazyjnych, rozmieszczeniu zabytkowych drzew i układów zieleni urządzonej. W ramach opracowania zweryfikowane zostały istniejące formy ochrony przyrody, ustalono także propozycje uzupełnienia sieci obszarów chronionych. Badaniami terenowymi objęto cały obszar gminy.

Poniższa charakterystyka uwarunkowań przyrodniczych gminy Ustronie Morskie oparta jest na opracowanej „Waloryzacji przyrodniczej gminy Ustronie Morskie” (2015r.).

5.9.1.1 Lasy i zarośla

Powierzchniowo dominują w lasach gminy siedliska żyznych i kwaśnych buczyn niżowych. Żyzne lasy liściaste obejmujące obok buczyn, także łągi, olsy i grądy tworzą w gminie dwa duże kompleksy leśne – Las Kołobrzeski w części zachodniej i Las Łasiński w części wschodniej. Mniejsze kompleksy lasów poza nimi obejmują siedliska grądowe, bagienne i lasów nadmorskich. Niewielki płat buczyny znajduje się tylko nad klifem na zachód od miejscowości Sianożęty oraz w okolicy Rusowa. W drzewostanach bukowych występuje niewielka domieszka innych gatunków liściastych tj. jesionów, dębów, jaworów i grabów oraz iglastych tj. sosen, modrzewi, świerków, dąglezji.

Runo w żyznych buczynach nie jest zbyt różnicowane gatunkowo. W lepiej zachowanych partiach dominuje kostrzewa leśna *Festuca altissima* z udziałem: gajowca żółtego *Galeobdolon luteum*, szczawika zajęczego *Oxalis acetosella*, pokrzywy zwyczajnej *Urtica dioica*, czartawy leśnej *Circaea lutetiana*, prosownicy rozpierzchłej *Milium effusum*. Często, zwłaszcza w młodych drzewostanach, runo ma bardzo małe pokrycie roślin i dominuje ścioła liściasta.

W kwaśnych buczynach brak gatunków o wyższych wymaganiach troficznych. Najczęstszymi gatunkami w kwaśnej buczynie są: kosmatka owłosiona *Luzula pilosa*, śmiałek pogięty *Deschampsia flexuosa*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*.

Podobne do żyznych buczyn siedliska, ale młodsze, bardziej dynamiczne – zwykle na stokach i w rozcięciach erozyjnych, na obrzeżach kompleksów leśnych i na pograniczu siedlisk łągowych i wyżej położonych siedlisk uboższych i suchszych – zajmują grądy subatlantyckie. Występują na obrzeżach Lasu Kołobrzeskiego, w południowej i wschodniej części Lasu Łasińskiego oraz w niewielkich kompleksach leśnych w krajobrazie rolniczym.

Szczególą cechą żyznych lasów liściastych w gminie, zarówno żyznych buczyn, jak i grądów jest liczna tu obecność gatunków rzadkich w skali regionalnej – złoci pochwowatej *Gagea spathacea* i tojeści gajowej *Lysimachia nemorum*. Gatunki te rosną także w lasach łągowych, zwłaszcza w jesionowych łągach subatlantyckich, gdzie towarzyszą im licznie, także zagrożone w skali regionalnej: przetacznik górski *Veronica montana*, czartawa pośrednia *Circaea intermedia*, szczaw gajowy *Rumex sanguineus* i rzeżucha leśna *Cardamine flexuosa*. Łągi subatlantyckie wyróżniają się także dominacją turzycy rzadkokłosej *Carex remota*.

Tam gdzie dno jest szersze i płaskie tworzą się łągi jesionowo-olszowe Fraxino-Alnetum, w zależności od warunków wilgotnościowych nawiązujące w różnych miejscach siedliskowo i florystycznie do olsu Ribeso nigri-Alnetum, a gdzie indziej tworzące formy przejściowe do grądów. W odróżnieniu od łągów jesionowych i grądów w składzie tych zbiorowisk występują gatunki olsowe, szuwarowe i łąkowe.

W bezodpływowych obniżeniach terenu lub z niewielkim przepływem wód występuje rozproszony w kompleksach leśnych ols porzeczkowy Ribeso nigri-Alnetum. Dno obniżeń porastają zwykle szuwały ze związku Magnocaricion, głównie z turzycą błotną Carex acutiformis, rzadziej z udziałem kosaćca żółtego Iris pseudacorus, trzciny pospolitej Phragmites australis.

Typowe dla ubogich siedlisk lasy z klasy Vaccinio-Piceetea zajmują w gminie niewielkie powierzchnie. Na rozległym złożu torfu na północ od Kukini z powodu silnego odwodnienia i zmurszenia torfu, potencjalne siedlisko bagiennych borów porasta bardzo zdegradowana brzezina bagienna. W drzewostanie panującym brzożom (brodawkowatej Betula pendula i omszonej B. pubescens) towarzyszą dęby szypułkowe Quercus robur, sosny Pinus sylvestris, osiki Populus tremula. Gesty podszyt tworzą jarzębiny Sorbus aucuparia i kruszyna pospolita Frangula alnus. W runie dominują jeżyny Rubus sp. i trzęślica modra.

W pasie nadmorskim w gminie nie wykształca się w zasadzie bór bażynowy. Tylko tuż przy wschodniej granicy gminy znajduje się płat czystego drzewostanu sosnowego ze śmiałkiem pogiętym w runie i z liczną paprotką zwyczajną. Poza tym kompleks lasów na wschód od Ustronia Morskiego tworzą lasy liściaste i mieszane lub sosnowe z bukiem, dębem i brzożami w niższej warstwie kształtujące się na piaskach nadmorskich. Tradycyjnie klasyfikowane są one do zespołu kwaśnego lasu brzożowo-dębowego Betulo-Quercetum.

Zbiorowiska zaroślowe występują w strefie brzegu morskiego i na mokradłach tworząc stadium sukcesji w ciągu dynamicznym olsów bagiennych, a poza tym na bardzo niewielkich powierzchniach w krajobrazie rolniczym – na przydrożach, miedzach i skrajach lasów. Powierzchniowo największy areał zajmują łożowiska Salicetum pentandro-cinereae budowane głównie przez charakterystyczne półkuliste krzewy wierzby szarej Salix cinerea, której z rzadka towarzyszy wierzba uszata S. aurita i pięciopręcikowa S. pentandra. Łozowiska zajmują największe powierzchnie w pradolinie kamieńsko-kołobrzesckiej wokół lotniska w Bagiczu i dalej w kierunku Sianożęt, poza tym występują przy śródpolnych oczkach wodnych i mokradłach oraz w centralnej oraz brzeżnych częściach torfowiska na północ od Kukini.

W pasie wybrzeża na klifach występują zarośla antropogeniczne wprowadzone w celu stabilizacji klifów i wydm, zdominowane przez wierzbę wawrzynkową Salix daphnoides, miejscami przez różę pomarszczoną i rokitnika. Te silnie krzewiące się gatunki tworzą zwarte zarośla, tłumiące i degradujące naturalną roślinność strefy nadmorskiej.

5.9.1.2 Murawy klifów i wydm nadmorskich

Wzdłuż wybrzeża Bałtyku w gminie Ustronie Morskie dominują gleby gliniaste i piaszczyste podcinane działaniem erozyjnym morza w formę niskich klifów. Odcinki w rejonie Ustronia Morskiego są silnie przekształcone z powodu zabudowy hydrotechnicznej i tu nie występują zbiorowiska inne od antropogenicznych nasadzeń zarośli ponad skarpami z gwiazdobloków

U podnóża klifów poza odcinkiem zabudowanym tworzą się w różnych miejscach wąskie pasma siedlisk wydm inicjalnych i wydm białych. Sporadycznie i pojedynczo pojawiają się tu takie gatunki typowe dla siedlisk inicjalnych jak solanka kolczysta Salsola kali i łoboda nadbrzeżna Atriplex litoralis. Nieco częściej notowane są honkenia piaskowa Honckenya peploides, rukwiel nadmorska Cakile maritima i łoboda oszczepowata Atriplex prostrata. Na wydmach inicjalnych pojawiają się murawy piaskownicy zwyczajnej, wydmuchrzycy piaskowej, kostrzewy czerwonej, turzycy piaskowej i trzcinikownicy nadbrzeżnej. Najlepiej wykształcona roślinność wydmowa występuje na wale wydmowym przy wschodnim krańcu gminy (trawom towarzyszy tu liczniej m.in. lepieźnik kutnerowaty, groszek nadmorski, bylica polna). W miejscach, gdzie klif powstaje na utworach piaszczystych wydmy formują się na różnej wysokości klifów oraz w ich szczytowej części. Taki wysoki wał wydmy powstał na północ od miejscowości Wieniotowo i w jego szczytowej partii odnaleziono m.in. na jedynym stanowisku w gminie mikołajka nadmorskiego

Eryngium maritimum. Tu też formują się murawy typowe dla wydm szarych z zespołu *Helichryso-Jasionetum*. Rosną w nich miejscami dość licznie: jasioniec piaskowy, kocanki piaskowe, rozchodniki, bylica polna, jastrzębiec baldaszkowaty, fiołek trójbarwny i kruszczyk rdzawoczerwony *Epipactis atrorubens*. Piaszczyste stoki klifów porastają barwne murawy zespołu *Trifolio-Anthyllidetum maritimae*. W okresie kwitnienia specyficzny wygląd nadają tym zbiorowiska obficie i jaskrawo kwitnące przeloty i rozchodniki.

5.9.1.3 *Roślinność mokradłowa, wodna i brzegowa*

W gminie brak większych jezior i cieków. Do Bałtyku uchodzi w granicach gminy Melechowska Struga, która niemal pozbawiona jest roślinności wodnej z wyjątkiem odcinków, gdzie rośnie liczniej potoczny wąskolistny *Berula erecta*. W rowach melioracyjnych z roślin wodnych obecne są w zasadzie tylko gatunki pleustonowe – rzęsy i spirodela.

Zbiorowisk makrohydrofitów z grzybieniami białymi *Nymphaea alba* wykształcają się w zbiorniku eutroficznym na północnym skraju Lasu Łasińskiego (oddz. 304), na stawach w zachodniej części Lasu Kołobrzieskiego oraz w jeziorze dystroficznym na torfowisku na wschód od Rusowa (tu niszczone przez wędkarzy).

W kilku niewielkich zbiornikach występują pospolite zbiorowiska roślinności wodnej z inwazyjną moczarką kanadyjską *Elodea canadensis*, poza tym z rdestnicą pływającą *Potamogeton natans* i rdestem ziemnowodnym *Polygonum natans*. W stawach w Lesie Kołobrzieskim łanowo rośnie rogatka sztywna *Ceratophyllum demersum*, a podawano stąd także zbiorowisko przętki *Hippuris vulgaris* w formie podwodnej *Hippuridatum submersae*, wywłócznika kłosowego *Myriophyllum spicatum* i pływacza zwyczajnego *Utricularia vulgaris*.

Wokół zbiorników i na nieużytkowanych kołnie torfowiskach niskich pradolina kamieńsko-kołobrzieskiej wykształcają się szuwały. Największe powierzchnie zajmują szuwały trzciny pospolitej *Phragmites australis* rozpowszechnione wzdłuż brzegów zbiorników i na mokradłach wokół lotniska w Bagiczu, w Sianożętach, Kukinii i koło Rusowa.

Stosunkowo rzadkie w gminie i niezbyt rozległe są szuwały wielkoturzycowe, budowane głównie przez turzycę błotną *Carex acutiformis* i zaostrzoną *C. gracilis*, rzadko wykształcają się wąskie zbiorowiska z turzycą sztywną *Carex elata*, prosową *C. paniculata* i nibyciborowatą *C. pseudocyperus* (np. zbiorniki na północ od lotniska w Bagiczu). Rzadkie są niskie szuwały skrzypu bagiennego *Equisetum fluviatilis* (stawy w zachodniej części Lasu Kołobrzieskiego) i ponikła błotnego *Eleocharis palustris* (zbiornik przy wysypisku odpadów k. Kukinki). Mokradła na glinie zasobnej w węglan wapnia na północ od lotniska w Bagiczu porasta bogaty florystycznie szuwar z sitowiem *Tabernaemontana Scirpus tabernaemontani* z licznym udziałem turzycy *Oedera*, ponikła błotnego i situ członowanego.

5.9.1.4 *Siedliska przyrodnicze*

Na terenie Gminy Ustronie Morskie stwierdzono następujące siedliska przyrodnicze podlegające ochronie zgodnie z prawem Unii Europejskiej oraz prawem polskim:

- ***Kidzina na brzegu morskim (kod 1210)*** - siedlisko powstające w wyniku osadzania na piaszczystych plażach szczątków roślin morskich oraz kawałków drewna i innych materiałów organicznych przynoszonych do morza przez rzeki. Jest to siedlisko nietrwałe, o zmiennym rozmieszczeniu, niszczone przez silne sztormy, stąd co roku odtwarzane na nowo. Zasiadlane jest tylko przez rośliny roczne, o krótkim cyklu życiowym, preferujące siedlisko równocześnie bogate w azot (z rozkładających się szczątków roślin) i zasolone.
- ***Klify na wybrzeżu Bałtyku (kod 1230)*** - strome urwiska powstające na skutek podcinania wysokiego brzegu morskiego w jego dolnej części przez fale morskie i obrywania się części górnej. Nie uznaje się za siedlisko podciętych erozyjnie wydm, które zgodnie z poradnikami zaliczane są do siedlisk wydmowych (stąd piaszczyste skarpy wałów wydmowych na wschód od Ustronia Morskiego nie zaliczono do tego siedliska). Na terenie gminy żywe klify (1230-1), pozostające przez

cały czas pod wpływem fal, wykształcają się na wysokości Sianożęt i na zachód od tej miejscowości. Charakter roślinności zależy od podłoża budującego klif.

- ***Inicjalne stadia nadmorskich wydm białych (kod 2110)*** - siedlisko to stanowią drobne pofałdowania na granicy plaży letniej i zimowej (2110-1) lub gładkie kopczyki z piasku u podnóża wydmy białej (2110-2), często poddawane działaniu sztormów. Siedlisko jest bardzo dynamiczne i przemodelowywane w wyniku działania sztormów oraz działalności rekreacyjnej. W obrębie gminy siedlisko wykształca się w postaci niewielkich pofałdowań w najwyższej części plaży, zasiedlonych przez honkenię piaskową *Honckenya peploides* w zachodniej części Sianożęt.
- ***Nadmorskie wydmy białe z zespołem *Elymo-Ammophiletum arenariae* (kod 2120)*** - wydmy białe to wały piasku nanoszonego przez wiatr, tworzące się równoległe do brzegu morza. Pokrywa roślinna na nich jest zwykle luźna i uboga, a tworzą ją głównie skupienia piaskownicy zwyczajnej *Ammophila arenaria* i wydmuchrzycy piaskowej *Elymus arenarius*. Na skutek stałego nanoszenia piasku przez wiatr wydmy białe rosną i mają dynamiczną formę.
- ***Nadmorskie wydmy szare z murawą psammofilną *Helichryso-Jasionetum litoralis* (kod 2130)*** - wydmy szare są kolejnym po wydmach białych stadium sukcesyjnym rozwoju wydm nadmorskich, z zapoczątkowanym procesem gromadzenia się próchnicy i powstawania gleby. Na wydmach szarych rozwijają się murawy napiaskowe, a cechy podłoża stopniowo są modyfikowane: wzrasta pojemność wodna, podłoże staje się bardziej zwarte i zmniejsza się jego przewiewność, odczyn staje się obojętny lub słabo kwaśny. Ze względu na systematyczne działania w celu ochrony brzegu morskiego, dawne wały wydm szarych w zasadzie w całości zajmują obecnie nasadzenia rozmaitych gatunków drzew, głównie sosny zwyczajnej. Roślinność typowa dla tego siedliska kształtuje się na bardzo niewielkich powierzchniach na skrajach wydm białych i lasów oraz na siedliskach zastępczych – w lukach między zaroślami na antropogenicznie ustabilizowanych wydmach. W obrębie gminy siedlisko to występuje tylko na szczycie okazałego wału wydmorego na wschód od Ustronia Morskiego.
- ***Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich (kod 2180)*** - siedlisko przyrodnicze obejmujące lasy o zróżnicowanej fizjonomii, które łączy specyficzna flora typowa dla wybrzeża bałtyckiego i wydmorego geneza podłoża. Najbardziej inicjalne siedliska zajmują bory sosnowe zwane bażynowymi *Empetro nigri-Pinetum*. O obecnym rozprzestrzenieniu i charakterze tych zbiorowisk zdecydowały jednak nie naturalne procesy sukcesyjne, lecz planowe nasadzenia drzewostanów na wydmach. W efekcie Wał wydmorego na północny wschód od Ustronia pokrywają drzewostany sosnowe i bukowe. Te pierwsze silniej do borów bażynowych nawiązują w wąskim pasie wzdłuż skraju wału wydmorego oraz szerzej na krańcach obszaru gminy. Poza tym kształtują się w typie borów subatlantyckich z pewnymi elementami lasów nadmorskich, takimi jak masowo występujący wiciokrzew pomorski i paprotka zwyczajna.
- ***Śródłądowe słone łąki, pastwiska i szuwary (*Glauco-Puccinietalia*, kod 1340)*** - siedlisko problematyczne w obrębie gminy. W typowej postaci ma wygląd łąki lub niskiego szuwaru i związane jest z miejscami zasilanymi wodami słonymi. Mimo położenia nadmorskiego – w obszarze opracowania brak tego typu siedlisk kształtowanych pod wpływem wód morskich. Niewielkie płaty szuwarów z sitowcem nadmorskim *Bolboschoenus maritimus* występują we wschodniej części Łąk Łasińskich.
- ***Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion* (kod 3150)*** - siedlisko obejmuje w obrębie gminy niewielkie jeziora o wodach żyznych, w których rozwijają się bujnie zbiorowiska roślin podwodnych oraz pływających na powierzchni wody. Stosunkowo wysoka żyzność wód wiąże się zwykle ze śródpolnym położeniem i wpływem biogenów i skutkuje niską przezroczystością wody. Lustro wody otoczone jest pasem zbiorowisk szuwarowych (trzciny i pałkowców), a na ich zapleczu często rozwijają się szuwary wysokich turzyc. Różnice w głębokości obiektów należących do tych podtypów mają odzwierciedlenie w warunkach

ekologicznych, powodując zróżnicowanie dotyczące temperatury, sposobu mieszania się wód, warunków tlenowych i cyklicznych zmian poziomu wody w ciągu roku.

- **Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne (kod 3160)** - to niewielkie skąpożywne zbiorniki wodne w obrębie torfowisk zarastające trzęsawiskowym torfowiskiem mszarnym, tzw. płem. W gminie zbiornik taki występuje tylko na torfowisku na wschód od Rusowa. Zbiornik charakteryzuje się kwaśnym odczynem, słabą przejrzystością i brunatnym zabarwieniem wody, co jest spowodowane przenikaniem do jeziora kwasów humusowych z otaczających torfowisk. Na dnie zbiornika dystroficznych tworzy się gruby pokład luźnej, galaretowatej gytii organicznej.
- **Świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (kod 6510)** - jako siedlisko klasyfikowane są półnaturalne, bogate florystycznie, ekstensywnie użytkowane (koszone do dwóch razy w roku po wykłoszeniu traw), słabo lub umiarkowanie nawożone. Na niżu wyróżniane są dwa podtypy siedliska: łąka rajgrasowa (owsicowa) (*Arrhenatheretum elatioris*) (6510-1) i łąka z wiechliną łąkową i kostrzewą czerwoną (zbirowisko *Poa pratensis-Festuca rubra*) (6510-2). W obszarze opracowania na użytkach zielonych dominują jednak zbiorowiska mające formę raczej ubogich traworośli z dominującymi w różnych fazach rozwoju i siedliskach takimi gatunkami jak: wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis*, śmiałek darniowy *Deschampsia caespitosa* i kłosówka wełnista *Holcus lanatus*. Do siedliska nie zalicza się też łąk zasiewanych (cechują się one małym zróżnicowaniem gatunkowym, znacznym udziałem roślin motylkowych i traw dających jakościowo dobrą paszę, takich jak: kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, tymotka łąkowa *Phleum pratense*, życica trwała *Lolium perenne*).
- **Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*) (kod 7140)** - w gminie ekosystemy torfowiskowe zachowane są na niewielkich powierzchniach, w przypadku torfowisk przejściowych - ulegają przy tym sukcesji w kierunku brzezin bagiennych. Większy płat dobrze zachowanego mszaru typowego dla torfowiska przejściowego występuje na mokradle na wschód od Rusowa.
- **Kwaśne buczyny *Luzulo-Fagenion* (kod 9110)** - lasy bukowe na ubogich, kwaśnych glebach. Wykształcają się na dużych powierzchniach w kompleksach lasów liściastych, zwłaszcza w Lesie Łasińskim i Kołobrzesckim. W drzewostanie zdecydowanie dominują buki zwyczajne *Fagus sylvatica*, w domieszce spotyka się rzadko graby *Carpinus betulus*, dęby szypułkowe *Quercus robur*, częstym składnikiem wprowadzanym w przeszłości przez leśników do tego siedliska są liczne obecnie sosny zwyczajne *Pinus sylvestris* i świerki pospolite *Picea abies*.
- **Żyzne buczyny *Galio odorati-Fagenion* (kod 9130)** - lasy bukowe na żyznych siedliskach, z reguły na glebach o neutralnym lub słabo kwaśnym odczynie, z dominacją gatunków typowych dla lasów liściastych w runie. Wykształcają się na dużych powierzchniach w kompleksach lasów liściastych, zwłaszcza w Lesie Łasińskim i Kołobrzesckim. W drzewostanie w warunkach naturalnych występują niemal wyłącznie buki, rzadko i pojedynczo jawory, dęby i jesiony.
- **Grąd subatlantycki *Stellario-Carpinetum* (kod 9160)** - żyzne lub średniożyzne, wielogatunkowe lasy liściaste. W drzewostanie dominuje najczęściej buk *Fagus sylvatica*, grab *Carpinus betulus*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, czasem także wiązy *Ulmus* sp., olsza czarna *Alnus glutinosa*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* i specyficzne dla tutejszych lasów - okazałe czereśnie *Prunus avium*. W często dobrze wykształconej warstwie krzewów dominuje zwykle leszczyna *Corylus avellana*, trzmielina pospolita *Euonymus europaea* i głóg jednoszyjkowy *Crataegus monogyna*.
- **Bory i lasy bagienne *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum* (kod 91D0)** - siedlisko priorytetowe. Bory i lasy liściaste na podłożu torfowym z trwale wysokim lustrem wód gruntowych, w bezodpływowych obniżeniach terenu. Woda uboga jest w związki odżywcze, a nieznaczne różnice w żyzności istotnie wpływają na charakter siedliska. W gminie występują w rozproszeniu typowe dla nieco żyźniejszych torfowisk brzeziny bagienne *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*. Największy kompleks, ale w bardzo złym stanie (siedlisko silnie odwodnione, torf zmurszały) znajduje się na północny-wschód od Kukini. Nieco tylko lepiej

zachowały się niewielkie płyty brzezin bagiennych w Lesie Kołobrzeskim oraz koło Rusowa (między olsem i otwartym mszarem na torfowisku).

- **Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe (kod 91E0)** – siedlisko priorytetowe. Lasy wykształcające się na glebach zalewanych wodami płynącymi, o wysokim poziomie wód gruntowych występują w gminie stosunkowo często, jednak z racji kształtowania się w wąskich dolinach mniejszymi rzek i strumieniami – zajmują stosunkowo niewielkie powierzchnie.

Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych na podstawie waloryzacji przyrodniczej gminy Ustronie Morskie przedstawiono na **załączniku graficznym nr 1.1 do POŚ**.

5.9.1.5 Uwarunkowania florystyczne

Flora dziko rosnących roślin naczyniowych gminy Ustronie Morskie obejmuje ok. 642 gatunki. Na zróżnicowanie flory wpływa położenie nadmorskie i mozaika krajobrazu rolniczego i leśnego, ze znikomym udziałem siedlisk mokradłowych. W pasie nadmorskim występują zarówno rośliny wydmowe, jak i związane z lasami nadmorskimi i klifami. Dwa duże kompleksy lasów liściastych (Las Kołobrzeski i Łasiński) stanowią mozaikę dobrze zachowanych na dużej powierzchni różnych siedlisk leśnych od łągów i olszyn, poprzez żyzne buczyny i grądy po kwaśne buczyny, co przekłada się na znaczne bogactwo flory leśnej. Niewielkie płyty brzezin bagiennych i torfowisk mszarnych oraz mokradeł i drobnych zbiorników eutroficznych, mimo niewielkiej powierzchni, stanowią siedlisko bogatej flory siedlisk bagiennych i wodnych. Z kolei mimo obecności dość rozległych siedlisk łąkowych (zwłaszcza w dolinie Malechowskiej Strugi i na Łasińskich Łąkach), ich flora ma raczej dość podstawowy skład. W krajobrazie rolniczym, zwłaszcza w południowej części gminy uderza bardzo istotny udział gatunku inwazyjnego – barszczu Sosnowskiego. W pasie nadmorskim wybrzeże wydmowe stanowi miejsce inwazji wierzb wawrzynkowej i róży pomarszczonej, choć mniej intensywnej niż na terenach położonych dalej na zachód.

W Gminie Ustronie Morskie stwierdzono 6 gatunków objętych ścisłą ochroną prawną. Dwa z nich zaginęły (wrzosiec bagienny i bagnica torfowa), a pozostałe notowane były na pojedynczych stanowiskach. Interesujące jest występowanie mikołajka nadmorskiego *Eryngium maritimum*, którego pojedynczy egzemplarz odnaleziono po raz pierwszy na terenie gminy przy ogrodzeniu na wydmie na terenie wojskowym koło Wieniotowa. Według informacji niepublikowanych uzyskanych od mieszkańców gminy gatunek ten w przeszłości występował tu „dość licznie”.

We florze gminy jest 26 gatunków chronionych częściowo. W grupie tej jest 17 gatunków notowanych najrzadziej, na 1-3 stanowiskach. Należą do nich: jaskier skąpopręcikowy *Batrachium trichophyllum*, centuria nadobna *Centaurium pulchellum*, kukułka krwista *Dactylorhiza incarnata*, kukułka plamista *Dactylorhiza maculata*, kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*, turówka wonna *Hierochloe odorata*, śnieżyca wiosenna *Leucoium vernum*, widłak goździsty *Lycopodium clavatum*, pióropusznik strusi *Matteucia struthiopteris*, gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*, grzybień białe *Nymphaea alba*, podkolan zielonawy *Platanthera chlorantha*, gruszyczka mniejsza *Pyrola minor* oraz cis pospolity *Taxus baccata*. Z grupy gatunków częściowo chronionych do wymierających na Pomorzu Zachodnim (Żukowski, Jackowiak 1995) zaliczono turówkę wonną *Hierochloe odorata* i podkolana zielonawego *Platanthera chlorantha*.

We florze Gminy Ustronie Morskie jest 45 gatunków figurujących w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin (2001) oraz na czerwonych listach – Polski (Zarzycki 1992) i Pomorza Zachodniego (Żukowski, Jackowiak 1995). Niektóre z tych gatunków objęte są jednocześnie ochroną ścisłą lub częściową. Po wyłączeniu gatunków chronionych we florze gminy pozostaje 29 gatunków zagrożonych, z czego aż 20 notowanych było bardzo rzadko – na 1-3 stanowiskach. Do najrzadszych w gminie należą: czerniec gronkowy *Actaea spicata*, łoboda nadbrzeżna *Atriplex littoralis*, stokłosa żytnia *Bromus secalinus*, rzęśl hakowata *Callitriche hamulata*, turzyca bagienna *Carex limosa* (nie odnaleziona w 2014), szczywól plamisty *Conium maculatum*, kokorycz wątła *Corydalis intermedia*, narecznica grzebieniasta *Dryopteris cristata*, bodziszek leśny *Geranium sylvaticum*, manna gajowa *Glyceria nemoralis*, widłak wronec *Huperzia selago*, dziurawiec rozestany

Hypericum humifusum, lilia bulwkowa Lilium bulbiferum, topola czarna Populus nigra, rdestnica Berchtolda Potamogeton berchtoldii, solanka kolczysta Salsola kali, driakiew gołębia Scabiosa columbaria, fiołek przedziwny Viola mirabilis.

Do gatunków stanowiących największy problem w kontekście ochrony walorów przyrodniczych należy wierzba wawrzynkowata (kaspjska, ostrolistna) oraz róża pomarszczona wprowadzone i rozprzestrzeniające się na wydmach białych, powodujące ich stabilizację i formowanie próchnicy oraz degenerację pokrywy roślinnej poprzez tworzenie zwartych zarośli eliminujących naturalną szatę roślinną wydm. Wyjątkowo uciążliwym problem w gminie jest też inwazja barszczu Sosnowskiego występującego masowo w krajobrazie rolniczym oraz wzdłuż skrajów lasu między Kukinią i Rusowem oraz na północ od tych miejscowości.

Spośród gatunków inwazyjnych wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym, w gminie występują:

- barszcz Sosnowskiego Heracleum sosnowskyi
- niecierpek gruczołowaty Impatiens glandulifera
- rdestowiec ostrokończysty Reynoutria japonica

Uwarunkowania florystyczne na podstawie waloryzacji przyrodniczej gminy Ustronie Morskie przedstawiono na **załączniku graficznym nr 1.2 do POŚ**.

5.9.1.6 Uwarunkowania faunistyczne

Teren Gminy Ustronie Morskie stanowi istotne miejsce do bytowania wielu gatunków zwierząt podlegających ochronie, w tym dość licznej grupie zwierząt z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej oraz umieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt oraz na Polskiej czerwonej liście zwierząt. Z uwagi na specyfikę położenia obszaru najwięcej stwierdzeń dotyczy gatunków wodno-błotnych, w mniejszym stopniu gatunków związanych z terenami leśnymi i zadrzewieniami, w najmniejszym stopniu gatunków pól uprawnych, łąk, nieużytków i terenów zabudowanych.

Gmina Ustronie Morskie stanowi obszar o dużych walorach faunistycznych. Wpływ na to ma obecność na terenie gminy m.in. lasów i mokradeł. O bogactwie fauny świadczą stwierdzone cenne gatunki zwierząt m.in. bocian biały, derkacz, błotniak stawowy, żuraw, dzięcioł czarny, zimorodek, muchołówka mała, gąsiorek, pachnica dębowa, trzepla zielona, zalotka większa. Dotychczasowy stan rozpoznania fauny w gminie był stosunkowo mały. Na obszarze gminy Ustronie Morskie opisano:

- ponad 200 gatunków bezkręgowców;
- 13 gatunków płazów i gadów,
- prawie 130 gatunków ptaków,
- 26 gatunków ssaków.

Uwarunkowania faunistyczne na podstawie waloryzacji przyrodniczej gminy Ustronie Morskie przedstawiono na **załączniku graficznym nr 1.3 do POŚ**.

5.9.1.7 Formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne

Na południowy-wschód od miejscowości Rusowo znajduje się niewielki fragment krajowego korytarza ekologicznego KPn-21B – Pobrzeża Zachodniopomorskie, którego lokalizację przedstawiono **na załączniku graficznym nr 2 do POŚ**.

W zasięgu Gminy Ustronie Morskie, znajdują się również korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym. Są to: dolina Pyszki, Malechowska Struga oraz strumienie spływające ze wzniesień morenowych w kierunku Bałtyku. Rolę tych korytarzy pełni również pas torfowisk niskich w pradolinie kołobrzESCO-kamieńskiej.

W zasięgu terytorialnym Gminy Ustronie Morskie znajduje się obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym w Ekologicznym Systemie Obszarów Chronionych – 2M – Wybrzeże Bałtyku. Rolę stref węzłowych o znaczeniu lokalnym w gminie mogą pełnić: KołobrzESCO Las (rozległy kompleks buczyny niżowej z lokalnymi zabagnieniami porośniętymi przez ols porzeczkowy) oraz Łasiński Las (stosunkowo duży kompleks łąk niskich).

Na obszarze gminy Ustronie Morskie występują formy ochrony przyrody wskazane w poniższej tabeli, wyznaczone na podstawie Ustawy o *ochronie przyrody* [5]. Lokalizację form ochrony przyrody wraz z lokalizacją korytarzy ekologicznych lokalnych przedstawiono na **załączniku graficznym nr 2 do POŚ**.

Tabela 34. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Ustronie Morskie

L.p	Forma ochrony	Nazwa	Krótką charakterystyka	Lokalizacja	Akt powołujący/ Plany ochrony
1.	Natura 2000 (SOOS)	Dorzecze Parsęty PLH320007	<p>Dorzecze Parsęty obejmuje szereg ważnych siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Łącznie zidentyfikowano ich 25, tworzących mozaikę i pokrywających ponad 50% powierzchni obszaru. Często są to siedliska bardzo rzadkie bądź unikatowe w skali kraju i Europy. Wiele z nich jest ważnym biotopem dla cennej fauny, która podlega ochronie na podstawie konwencji międzynarodowych. Stwierdzono tu występowanie 11 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na szczególną uwagę i podkreślenie zasługuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rzeka i jej liczne dopływy posiadają najlepsze w Polsce, a może w Europie, warunki dla tarła łososi, - obecność w rzece innych gatunków ryb (poza łososiowatymi) cennych przyrodniczo i gospodarczo: licznej populacji strzebli potokowej, certy - gatunku wędrownego i węgorza pochodzenia naturalnego, - cenny obszar dla rozrodu wydry; - rozległe połączenie różnego typu lasów łęgowych w obrębie dolin rzecznych i na obszarze zagłębień denno-morenowych; - jedno z większych koncentracji zjawisk źródliskowych na Pomorzu oraz duże zróżnicowanie wielu innych typów mokradeł, zwłaszcza torfowisk - malowniczy krajobrazowo przełomowy odcinek rzeki Parsęty pomiędzy Starym Dębniem, Osówkiem i Byszynem oraz głębokie wąwozy i strome jary rzeki Perznicy, Trzebiegoszczy i Łozicy; - ważny obszar dla zachowania w Polsce naturalnej populacji żłoci pochwowatej <i>Gagea spathacea</i> i kokoryczy drobnej <i>Corydalis pumila</i>, czy grążela drobnego <i>Nuphar pumila</i>; - edyne na Pomorzu stanowisko śledziennicy naprzeciwlistnej <i>Chrysosplenium oppositifolium</i> w dolinie Dębnicy; - liczne i bardzo dobrze zachowane biotopy dla ptaków drapieżnych - prowadzi się tu Program restytucji łososia, troci, certy i jesiotra, - interesujący obszar pod względem krajobrazowym, geomorfologicznym i kulturowym, 	Obszar położony w granicach powiatów koszalińskiego, kołobrzeskiego, białogardzkiego, szczecineckiego i świdwińskiego.	<p>DECYZJA KOMISJI z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE)</p> <p>Obwieszczenie Dyrektora RDOŚ w Szczecinie WOPN-ON.6322.9.2022.PW z dnia 23.03.2022 w sprawie przyjęcia tymczasowych celów ochrony dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Dorzecze Parsęty PLH320007.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - wyjątkowo dobrze zachowane podmokłe łąkieuotroficzne i kalcyfilne; - wąwozy i jary oraz liczne źródłiska niewapienne - torfowiska źródłiskowe w dolinie Chocieli - miejsca bytowania, rozrodu iwędrówek ryb łososiowatych oraz wielu innych grup kręgowców i bezkręgowców; - malowniczy krajobraz jeziora Kwiecko i Pradoliny Pomorskiej z licznymi dolinkami denudacyjnymi oraz krajobraz zbiorników zaporowych - Rosnowo i Hajka - liczne obiekty kulturowe - naturalny korytarz ekologicznym o znaczeniu lokalnym i regionalnym i ważne miejsce wypoczynku i rekreacji. 		
2.	Natura 2000 (SOOS)	Trzebiatowsko-Kołobrzesci Pas Nadmorski PLH320017	<p>Ostoja obejmuje dobrze zachowany fragment zróżnicowanego geomorfologicznie wybrzeża Bałtyku: brzegiklifowe, wydmy, mierzeje odcinające lagunowe jeziora przybrzeżne, płytkie ujścia rzek. Typowo wykształcony układ pasowy biotopów obejmuje pas wód przybrzeżnych, plażę z pasami kicziny, wydmy białe oraz wydmy szare z charakterystyczną roślinnością psammofilną i wydmy brunatne, porośnięte borami bażynowymi. Na odcinkach dyluwialnych rozwija się pomorski las brzoźowo-dębowy. Na zapleczu pasa wydmy spotkać można lasy bagienne i łąkowe, wykształcone częściowo na podłożu torfowym: wokół jeziora Liwia Łuża, między Włodarką a Mrzeżynem oraz na południowy wschód od Dźwirzyna. Na południowy wschód od Kołobrzegu rozciąga się duży kompleks leśny z dominacją żyznych buczyn, ale także z udziałem dobrze wykształconych grądów, łągów, olsów oraz z zachowanymi fragmentami starodrzewu (Kołobrzesci Las). Charakterystycznym elementem pasa brzegowego są jeziora lagunowe, oddzielone od morza wąskim pasem mierzei: Resko Przymorskie i Liwia Łuża. Pełnią ważną rolę jako ostoje ptaków, obfitują także w cenne gatunki flory. Nad jeziorem Liwia Łuża odnaleziono niewielkie stanowisko selerów błotnych. Od południa obszar Ostoi zamknięty jest rozległym, pasmowym obniżeniem Pradoliny Bałtyckiej, w dużym stopniu wypełnionej pokładami torfów niskich, w większości odwodnionych w przeszłości i wykorzystywanych jako użytki zielone. Obszar pradoliny przecięty jest siecią kanałów oraz mniej lub bardziej naturalnych cieków (m. in. Rega, Stara Rega, Czerwona).</p>	Obszar położony w granicach powiatów koszalińskiego, kołobrzesciego i gryfickiego	<p>ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Trzebiatowsko-Kołobrzesci Pas Nadmorski (PLH320017)</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Trzebiatowsko-Kołobrzesci Pas Nadmorski PLH320017 wraz ze zmianą z dnia 28.06.2017r.</p>

			Ostoja odznacza się wysokim stopniem reprezentatywności siedlisk, typowych dla południowego wybrzeża Morza Bałtyckiego. Głównym walorem obszaru jest dobry stan zachowania typowych biotopów tworzących pas nadmorski, w szczególności kompleksu borów bażynowych. W obrębie ostoi występuje jedno z bardziej rozległych skupisk roślinności halofilnej w Polsce (na północ od Władarki). W okolicach Robów i Stramniczki występują niewielkie, ale cenne florystycznie mszarne torfowiska typu bałtyckiego.		
3.	Natura 2000 (OSO)	Zatoka Pomorska PLB990003	Zatoka Pomorska to akwen o dużym zróżnicowaniu dna morskiego (od piaszczystych ławic, po rozległe żwirowiska i głazowiska. Centralną część Zat. Pomorskiej zajmuje duże wypływanie zwane Ławicą Odrzańską.	Obszar położony w granicach powiatów koszalińskiego, kołobrzeskiego, gryfickiego i Świnoujścia	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków
4.	Obszar chronionego krajobrazu	„Koszaliński Pas Nadmorski”	Obszar o niezwykłych walorach krajobrazowych, w którego skład wchodzi wydmy nadmorskie, tereny leśne oraz łąki z roślinnością halofilną. Na tym obszarze zachowany jest pas drzewiastej i zaroślowej roślinności wydmorej wraz z podmokłymi łąkami i trzcinowiskami na zapleczu wydm oraz z efektownymi falezami i piaszczystymi plażami na wybrzeżu. W granicach OChK znajdują się siedliska ważne dla bytowania, cennych kręgowców, takich jak traszka zwyczajna, ropucha szara, żaby: jeziorkowa, trawna i moczarowa, jaszczurki: żyworodna i padalec, derkacz, kszczyk, kania ruda i błotniaki: stawowy oraz łąkowy, świerszczak oraz strumieniówka, dzierzby, nietoperze i łasicowate. Wybrzeże Bałtyku jest okresowo wykorzystywane przez fok, które przed stu laty nawet tu mogły się rozradzać. Również jeszcze stosunkowo niedawno plaże Bałtyku, jak i łąki nadmorskie stanowiły z pewnością biotop dla lęgów ptaków siewkowatych, takich jak rycyk, kulik, krwawodziób, biegus zmienny, a być może także bekasik. W pasie nadmorskim znajdują się obszary klifowe, nadmorskie wydmy szare, inicjalne stadia nadmorskich wydm białych, lasy mieszane na wydmach nadmorskich, żyzne buczyny, kwaśne buczyny, grąd subatlantycki, kwaśne dąbrowy, lasy łąkowe oraz łąki świeże użytkowane ekstensywnie i podmokłe łąki eutroficzne oraz przymorskie jezioro Jamno z mierzeją oddzielającą go od morza oraz przylegające do jeziora kompleksy lasów i bagiennych łąk.	Obszar położony w granicach powiatów koszalińskiego, kołobrzeskiego, słowieńskiego i Koszalina.	Uchwała Nr X/46/75 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. w sprawie stref chronionego krajobrazu

5.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 1972-09-02 Typ pomnika: Wieloobiektowy Podtyp pomnika: Grupa 2 drzew z gatunku Daglezja zielona	Nadleśnictwo Gościno obr. Dygowo, Leśnictwo Bagicz, oddz. 27a	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
6.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 1972-09-02 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Daglezja zielona (Jedlica Douglasa) - Pseudotsuga menziesii Wysokość [m]:30 Pierśnica [cm]:67 Obwód [cm]:210	Nadleśnictwo Gościno obr. Dygowo, Leśnictwo Bagicz, oddział 31i/31l	
7.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 1992-10-15 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Daglezja zielona (Jedlica Douglasa) - Pseudotsuga menziesii Wysokość [m]:30 Pierśnica [cm]:73 Obwód [cm]:229	Nadleśnictwo Gościno obr. Dygowo, Leśnictwo Bagicz, odz. 31k	
8.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 2001-12-11 Typ pomnika: Wieloobiektowy Podtyp pomnika: Grupa 2 drzew z gatunku Daglezja zielona (Jedlica Douglasa) - Pseudotsuga menziesii	Nadleśnictwo Gościno Leśnictwo Bagicz, oddz. 32c	Uchwała Nr XXXIV/211/2001 Rady Gminy w Ustroniu Morskim z dnia 19 września 2001 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
9.	Pomnik Przyrody	Warcisław	Data ustanowienia: 1972-09-02 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Dąb szypułkowy - Quercus robur Wysokość [m]:30 Pierśnica [cm]:204 Obwód [cm]:641	Nadleśnictwo Gośc, obr. Dygowo, Leśnictwo Bagicz, przy granicy oddziałów 50 i 51	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
10.	Pomnik Przyrody	Bolesław	Data ustanowienia: 1972-09-02 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Dąb szypułkowy - Quercus robur Wysokość [m]:30 Pierśnica [cm]:225 Obwód [cm]:707	Nadleśnictwo Gościno, obr. Dygowo, Leśnictwo Bagicz, odz. 21f	
11.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 1992-10-15 Typ pomnika: Wieloobiektowy Podtyp pomnika: Grupa 4 drzew z gatunku Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica	Na wydmie obok przystani rybackiej	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Rozporządzenie Nr 9/2003 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 14 maja 2003 r. w

					sprawie skreślenia z ewidencji pomników przyrody.
12.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 2001-12-11 Typ pomnika: Wieloobiektowy Podtyp pomnika: Grupa 2 drzew z gatunku Daglezja zielona (Jedlica Douglasa) - Pseudotsuga menziesii i 2 drzew z gatunku Żywotnik zachodni - Thuja occidentalis	Leśnictwo Bagicz, oddz. 32c	Uchwała Nr XXXIV/211/2001 Rady Gminy w Ustroniu Morskim z dnia 19 września 2001 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
13.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 2000-09-29 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Lipa drobnolistna - Tilia cordata Wysokość [m]:24 Pierśnica [cm]:185 Obwód [cm]:581	w parku	Uchwała Nr XX/126/2000 Rady Gminy w Ustroniu Morskim z dnia 29 września 2000 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
14.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 2000-09-29 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Lipa drobnolistna - Tilia cordata Wysokość [m]:25 Pierśnica [cm]:183 Obwód [cm]:575	w parku	
15.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 2000-09-29 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Platan klonolistny - Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica) Wysokość [m]:28 Pierśnica [cm]:201 Obwód [cm]:631	w parku	
16.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 2000-09-29 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior Wysokość [m]:31 Pierśnica [cm]:209 Obwód [cm]:657	w parku	
17.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 2000-09-29 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica Wysokość [m]:24 Pierśnica [cm]:115 Obwód [cm]:361	w parku	

18.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 2000-09-29 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Lipa drobnolistna - Tilia cordata Wysokość [m]:24 Pierśnica [cm]:139 Obwód [cm]:437	w parku	
19.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 2000-09-29 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior Wysokość [m]:22 Pierśnica [cm]:113 Obwód [cm]:355	w parku	
20.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 2000-09-29 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Lipa drobnolistna - Tilia cordata Wysokość [m]:22 Pierśnica [cm]:161 Obwód [cm]:506	w parku	
21.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 1992-10-15 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Dąb szypułkowy - Quercus robur Wysokość [m]:25 Pierśnica [cm]:114 Obwód [cm]:358	przy boisku sportowym, Klub Sport Astra	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Uchwała Nr XLI/284/2013 Rady Gminy Ustronie Morskie z dnia 26 września 2013 r. w sprawie zniesienia pomnika przyrody.
22.	Pomnik Przyrody	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Data ustanowienia: 1972-09-02 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Dąb szypułkowy - Quercus robur Wysokość [m]:22 Pierśnica [cm]:92, Obwód [cm]:289	Nadleśnictwo Gościno, oddz. 19c	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
23.	Pomnik Przyrody	Buk Mass	Data ustanowienia: 2021-11-25 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Buk zwyczajny (Fagus sylvatica), Obwód [cm]:330	na nieruchomości położonej w Sianożętach przy ul. Północnej 2A o numerze ewidencyjnym 19/39 z obrębu 28	Uchwała nr XLII/316/2021 Rady Gminy Ustronie Morskie z dnia 25 listopada 2021 r. W sprawie ustanowienia pomnika przyrody
24.	Pomnik Przyrody	Buk Jan	Data ustanowienia: 2021-11-25 Typ pomnika: Jednoobiektowy Rodzaj twor: drzewo Gatunek drzewa: Buk zwyczajny (Fagus sylvatica), Obwód [cm]: 417		

Źródło: Centralny rejestr form ochrony przyrody, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, stan na wrzesień 2022r.

5.9.1.8 Zalecenia w ramach ochrony przyrody

Mając na uwadze, iż zaplanowane w POŚ dla gminy Ustronie Morskie zadania z zakresu termomodernizacji budynków oraz usuwania wyrobów zawierających azbest mogą odbywać się w potencjalnych miejscach odpoczynku nietoperzy oraz gniazdowania ptaków należy zapobiegać łamaniu zakazów dotyczących chronionych gatunków zwierząt, o których mowa w § 7 Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt [16], a w szczególności dostosować termin termomodernizacji i usuwania wyrobów zawierających azbest z budynków do okresu lęgowego ptaków. W wyniku prowadzenia tych robót może dochodzić do powstawania kolizji na drodze „siedliska gatunków chronionych”, a „remonty budynku” w wyniku, których zamieszkujące je zwierzęta mogą utracić bezpowrotnie miejsca schronienia bądź gniazdowania (rozrodu), przez co w widoczny sposób zmniejsza się ich populacja (w konsekwencji może dojść do jej całkowitego zaniku). W związku z powyższym, koniecznym jest właściwe planowanie i prowadzenie tego typu robót. W przypadku nieodpowiedniego ich wykonywania może dochodzić do naruszania zakazów wymienionych w § 7 w/w rozporządzenia, m.in. zabijania i okaleczania ptaków lub nietoperzy, niszczenia ich jaj i postaci młodocianych oraz ich siedlisk, miejsc gniazdowania, lęgu lub schronień (zakazy). Także umyślne płoszenie i niepokojenie ww. gatunków jest dla nich zagrożeniem, gdyż prowadzić może, m.in. do porzucenia lęgów przez osobniki rodzicielskie. Dodatkowo, przeprowadzone zamierzenia remontowe mogą uniemożliwić w przyszłości zakładanie gniazd przez bytujące tam wcześniej gatunki ptaków (np. poprzez montaż podbitek i uszczelnienie wszelkich szpar i nieciągłości elewacji wykorzystywanych wcześniej przez ptaki) lub też sprawić, że dane obiekty nie będą nadawały się w przyszłości do wykorzystania, jako miejsca odpoczynku przez występujące tam wcześniej nietoperze (np. poprzez zagrodzenie dostępu do pomieszczeń wcześniej przez nie wykorzystywanych).

Najdogodniejszym terminem prowadzenia termomodernizacji obiektów budowlanych oraz usuwania wyrobów zawierających azbest jest okres od 16 października do 28 lutego, przypadający poza okresem rozrodu większości gatunków zwierząt. Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku nietoperzy zabudowania mogą stanowić nie tylko schronienie rozrodczych kolonii letnich lub pojedynczych osobników w poza zimowych okresach roku, ale również stanowić schronienie w okresach zimowej hibernacji. Powyższe oznacza, że niezależnie od danego okresu w roku każde prowadzenie prac modernizacyjnych lub prac związanych z wymianą pokryć azbestowych powinno odbywać się po uprzednio przeprowadzonym przeglądzie budynku pod kątem występowania nietoperzy, tak aby nie spowodować zniszczenia stanowiska gatunku chronionego, płoszenia, uwięzienia lub śmierci. Przegląd budynku najlepiej przeprowadzać we współpracy ze specjalistą chiropterologiem oraz ornitologiem, a w przypadku potwierdzenia występowania chronionych gatunków zwierząt dostosować okres prowadzenia prac zgodnie z zaleceniami tych specjalistów. Należy pamiętać, aby przed wykonaniem prac termomodernizacyjnych oraz przed wymianą pokryć dachowych bezwzględnie przestrzegać następujących zasad:

- 1) upewnić się, czy w obrębie remontowanych budynków nie występują miejsca lęgowe ptaków lub rozrodu nietoperzy - obserwacje dotyczące zasiedlenia budynku powinny zostać przeprowadzone przez eksperta ornitologa i chiropterologa w okresie możliwie najkrótszym poprzedzającym planowaną inwestycję, tak aby uniknąć przykrych konsekwencji wstrzymania prac,
- 2) w przypadku stwierdzenia zasiedlenia budynku przez chronione gatunki ptaków lub nietoperzy ekspert powinien wskazać dokładne miejsca ich przebywania tak, aby przed okresem lęgowym tych gatunków można było zamknąć nisze, szczeliny i dostępy do stropodachu wykorzystywane przez te zwierzęta. W momencie, gdy planowane działania będą się wiązać z koniecznością realizacji czynności zakazanych w stosunku do nich, tj. z niszczeniem gniazd, jaj, czy też postaci młodocianych, inwestor zobowiązany jest do uzyskania, przed przystąpieniem do prac, zezwolenia właściwego organu ochrony przyrody, wydawanego w trybie art. 56 Ustawy o ochronie przyrody [5]. Jednakże przypadki takie należy traktować, jako wyjątkowe, nie zaś, jako zasadę w procesie inwestycyjnym. Uzyskanie ww. zezwolenia nie jest wymagane w przypadku usuwania, w okresie od dnia 16 października do

końca lutego, gniazd ptasich z obiektów budowlanych i terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne, jednak pod warunkiem, iż dla planowanych czynności brak rozwiązań alternatywnych oraz gdy nie będzie to szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji tych gatunków i ich siedlisk (§ 8 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt [16]). Powyższe zezwolenie może być wydane jedynie w przypadku wystąpienia łącznie trzech warunków, tj.: braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności te nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów oraz gdy zachodzi jedna z przesłanek wymieniona w art. 56 ust. 4 pkt od 1 do 7 *Ustawy o ochronie przyrody* [5]. Brak spełnienia jednego z ww. warunków skutkuje odmową wydania zezwolenia,

- 3) po przeprowadzeniu prac remontowych należy, w miarę możliwości, umożliwić ptakom i nietoperzom dalsze występowanie w obiektach budowlanych, poprzez stworzenie na remontowanych budynkach siedlisk zastępczych w postaci, np. budek lęgowych. Ich charakter, lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinny być dobrane przez specjalistę ornitologa i chiropterologa odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej,
- 4) w przypadkach, gdy obiekt budowlany wykorzystywany był przez jerzyki *Apus apus*, a w ramach remontu stropodach budynku ocieplono materiałami sypkimi (np. przy użyciu granulatu wełny mineralnej, granulatu styropianu fibry celulozowej), należy całkowicie zrezygnować z pozostawiania otwartych otworów do stropodachów, gdyż materiały użyte do izolacji są niebezpieczne dla tego gatunku.

5.9.1.9 Dziedzictwo kulturowe

W gminie Ustronie Morskie nie występuje duże nagromadzenie obiektów powstałych ręką człowieka o dużych walorach kulturowych i krajobrazowych. Wynika to z tego, że na przestrzeni wieków obszar tej gminy nie podlegał większym przeobrażeniom gospodarczym i kulturowym, demograficznym, a także krajobrazowym.

Pomimo, że obszar pomiędzy Kołobrzegiem a Mielnem już od XIII w. był miejscem intensywnego osadnictwa, to tereny dzisiejszej gminy przez długi czas pozostawały praktycznie w stanie niezmienionym. Na terenach tych przez długi czas dominowały lasy i torfowiska. Widać to jeszcze na mapach z końca XVIII wieku. Pozostałości tych kompleksów istnieją do dziś. Mając na uwadze definicję Kondrackiego w zakresie krajobrazu naturalnego poniżej, za autorami Studium oraz na podstawie danych znajdujących się w zasobach służb ochrony zabytków, ANR, a także danych literaturowych, scharakteryzowano walory krajobrazowe poszczególnych miejscowości leżących w gminie Ustronie Morskie.

Bagicz

Wieś powstała około połowy XIII wieku. Dzisiaj praktycznie nie istnieje. Została po 1945 zlikwidowana przez stacjonujące w jej sąsiedztwie (dawne lotnisko niemieckie) przez 50 lat wojska sowieckie. W 1939 roku mieszkało tu 571 mieszkańców. Obecnie w Bagiczu mieszka tylko 10% stanu sprzed 1939 r.

Kukinia

Kukinia to jedna z dwóch najstarszych wsi gminy Ustronie Morskie, założona w średniowieczu. Powstała w drugiej połowie XIII wieku na miejscu wykarczowanego i wypalonego fragmentu Lasu Kołobrzieskiego. Leży przy starym trakcie, który wiódł z Koszalina, przez Rusowo do Kołobrzegu. Wieś jest typową ulicówką ciągnącą się na długość około 1 km. Liczba mieszkańców w 1939 r. wynosiła 430, obecnie około połowy tej liczby. Osada w przeciągu całej swojej historii była wsią typowo włościańską. Nie było tu dworu, folwarku, a po 1945 r. nawet Państwowego Gospodarstwa Rolnego. Jak podają dane źródłowe, jeszcze w latach osiemdziesiątych we wschodniej części wsi, znajdował się drewniany wiatrak, koźlak pochodzący z 2 połowy XIX w. Dzisiaj nie istnieje. Nawet na mapach brak informacji o dokładnym miejscu występowania tego obiektu, jak ma to miejsce w sąsiedniej gminie Dygowo.

Kukinka

Powstała w połowie XIX wieku, jako nowa osada, kolonia Kukini, w której osiedlili się koloniści w 17 gospodarstwach rolnych zbudowanych dla nich w ramach akcji kolonizacyjnej. W 1905 roku mieszkało tu już 140 osób, obecnie połowa tej liczby. Przed 1939 r. Kukinka była bogatą wsią, działały tu: masarnia, piekarnia, mleczarnia, dwa młyny, kuźnia, a nawet sklep z artykułami kolonialnymi.

Rusowo

Na południowy zachód o centrum Rusowa, w odległości kilkuset metrów odkryto tu osadę z okresu wczesnej epoki żelaza (650 - 550 lat p.n.e.). Dokonane tu odkrycie oraz inne w tym rejonie, wg niektórych autorów, mogą sugerować, że przez Rusowo przebiegał „bursztynowy szlak”, który przez kilka tysiącleci łączył wybrzeże Bałtyku z krajami śródziemnomorskimi. Wieś położona jest w sąsiedztwie obszaru źródłiskowego Pyski. Rusowo to jedna z najstarszych wsi tej gminy. Osada została założona jako pastwisko, częściowo na terenach po wyrębie Lasu Kołobrzesckiego. Liczba mieszkańców w 1939 roku wynosiła 399. Obecnie mieszka tu podobna liczba osób. W XIX wieku zbudowano tu piękny mieszkalny pałac, będący siedzibą rodową rodziny Schroder. Projektantem parku był Peter Joseph Lenné, jeden z czołowych architektów krajobrazu i artystów-ogrodników w XIX wieku. Parki i ogrody zaprojektowane przez Petera Josepha Lenné cieszą się powszechnym uznaniem, do najbardziej znanych można zaliczyć ogrody Sanssouci w Poczdamie, berliński Tiergarten oraz kilkanaście założeń krajobrazowych na terenie dzisiejszej Polski, w tym park podworski w Rusowie odnowiony staraniem Gminy Ustronie Morskie i Stowarzyszenia Parku Regionalnego Barnimer Feldmark z Blumbergu (w ramach projektu Rozwój i promocja godnych zachowania parków krajobrazowych w Euroregionie Pomierania 2014-2015).

W parku rosną liczne drzewa o pomnikowych rozmiarach, m.in. 280-letni platan klonolistny *Platanus x hispanica* o obwodzie 630 cm, jesion wyniosły o obwodzie 645 cm, lipa drobnolistna *Tilia cordata* o obw. 492 cm. Kilka lip w północnej części parku ze złamanymi pniami, w najgrubsza, której kikut ma 560 cm obwodu. W parku rośnie zdrowy dąb szypułkowy *Quercus robur* o obwodzie 445 cm, buk czerwolistny o obwodzie 360 cm, próchniejący jawor o obwodzie 480 cm. Na terenie parku poprowadzono ścieżkę edukacyjną z tablicami informacyjnymi (częściowo zniszczone) dotyczącymi m.in. okazów pomnikowych drzew. Do parku przylega fragment leśny – las grądowy, wykształcający się na zboczach zagłębienia terenu oraz ols porzeczkowy z fragmentami łożowisk i szuwarów na jego dnie. W runie o charakterze grądowym występują m.in. śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*, przetacznik górski *Veronica montana*, śnieżyca wiosenna *Leucojum vernum*. Liczny jest bluszcz *Hedera helix*.

Najcenniejszym zabytkiem tej wsi, i chyba całej gminy, jest gotycki kościół p.w. M.B. Różańcowej. Kościółek ten zlokalizowany jest na wzniesieniu najprawdopodobniej usypanym ręką ludzką. Liczy sobie ponad 600 lat i jest jedną z najstarszych świątyń chrześcijańskich na Pomorzu Środkowym. Kościółek usytuowano dokładnie na osi wschód - zachód, czyli jest on zwrócony miejscem przeznaczonym na główny ołtarz na Jerozolimę - Grób Pański. Świątynia zgodnie ze starym zwyczajem otoczona była cmentarzem grzebalnym. Dzisiaj po nim praktycznie niewiele zostało. Uważa się, że ziemia leżąca wokół wsi jest najlepszą nie tylko w gminie ale i powiecie. Dzięki temu we wsi tej rozwija się rolnictwo. Tu także jej mieszkańcy zdecydowali się uruchomić gospodarstwa agroturystyczne.

Sianożęty

Sianożęty to wieś letniskowa położona w bezpośrednim sąsiedztwie morza, na zachód od Ustronia Morskiego o kilkusetletnim rodowodzie. Dziś, ta dawna osada rybacko - rolnicza, to wciąż rozwijająca się miejscowość turystyczno - rolnicza. Jej szczególnym walorem jest położenie pomiędzy brzegiem Bałtyku, który jest tu wydumą a równina bagienną. We wsi tej brak jest wybijających się zabytkowych obiektów kultury materialnej. Istniejące do dzisiaj domy i pensjonaty pochodzą głównie z XX wieku.

Ustronie Morskie

W przeszłości Ustronie Morskie było przede wszystkim wsią rolniczą, tylko mała grupa ludzi utrzymywała się z rybołówstwa. Nadmorskie położenie podkreśla herb Ustronia Morskiego, przedstawiający Gryfa stojącego na brzegu morza i trzymającego w „rękach” kwiatostan mikołajka nadmorskiego. Podobnie jak Sianożęty Ustronie Morskie leży wzdłuż brzegu morskiego na długości 3,5 kilometra. Klif tutaj jest wysoki i stromo opadający ku plaży. Jego maksymalna wysokość dochodzi nawet do 16 m. Jest to swoisty ewenement w skali Wybrzeża Środkowego. W kronice szkolnej z 1885 roku, kronikarz odnotował, że w ostatnim stuleciu morze zabrało tu blisko 80 m łądu. W celu przeciwdziałania zaczęto stosować kilkadziesiąt lat temu różnego rodzaju umocnienia brzegu: wybiegające w morze drewniane ostrogi, betonowe płyty, betonowe opaski i gwiazdobloki. Pomimo tych zabezpieczeń morze, co roku niszczy tu część klifu, a także „zabiera plażę”. Rozwój tej miejscowości jako osady letniskowej przypada na koniec XIX wieku. Przełomowym był rok 1905, kiedy to Ustronie otrzymało na wniosek miejscowej ludności od Cesarza Niemiec status siedziby władz gminnych. Jednocześnie została utworzona gmina. Niewątpliwą atrakcją Ustronia Morskiego jest przystań rybacka. Łodzie rybackie, które można tu oglądać wraz z wyposażeniem wyciągane są na plażę za pomocą wyciągu liniowego. Przystań rybacka należy do tych miejsc, które najczęściej odwiedzane są przez turystów. Warto nadmienić, że w Ustroniu Morskim w okresie międzywojennym XX wieku powstała Pomorska Wyższa Szkoła Rolnicza (Pommersche Bauern – Hochschule). Jej obiekty były zlokalizowane przy dzisiejszej ul. Rolnej.

W gminie wzdłuż kilku odcinków dróg występują aleje, głównie z udziałem lip drobnolistnych *Tilia cordata*, jaworów *Acer pseudoplatanus* i kasztanowców zwyczajnych *Aesculus hippocastanus*. Najbardziej efektowna aleja lipowa znajduje się przy ul. Kolejowej w Ustroniu Morskim. Obwód największych drzew przekroczył 300 cm. Aleja znalazła się w gronie finalistów ogólnopolskiego konkursu Drzewo roku 2014 prowadzonego przez organizację ekologiczną Klub Gaja pod patronatem m.in. Ministra Środowiska i Ministra Edukacji Narodowej. Do utworzenia alei wykorzystano gatunek *Tilia cordata*, który szczególnie nadaje się do tego celu ze względu na piękno i regularność wzrostu. Korony drzew zachodzą na siebie tworząc aleję zamkniętą. Kora drzew porośnięta jest licznymi porostami głównie gatunków: *Parmelia sulcata*, *Xanthoria parietina*, *Evernia prunastri*. Drzewa są w dobrym stanie zdrowotnym. Aleja powstała w pierwszym ćwierćwieczu XX w. i stanowi materialne świadectwo zachowanego przykładu przemysłanej, komponowanej zieleni na terenie gminy Ustronie Morskie. Jest elementem krajobrazu kulturowego, posiadając przy tym walory przyrodnicze i artystyczne. Podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych zdecydowana większość biorących w nich udział opowiedziała się za objęciem alei ochroną prawną. Należy zaznaczyć, że aleja lipowa została wpisana do Gminnej Ewidencji Zabytków, która prowadzona jest na podstawie zarządzenia Wójta Gminy Ustronie Morskie Nr 57/2014 z dnia 4 czerwca 2014 roku.

Gwizd, Wieniotowo, Olszyna

Wsie te pod kątem krajobrazu kulturowego nie przedstawiają większych walorów.

5.9.2 Prognoza stanu środowiska

Ustawa o ochronie przyrody doleguje dużą część uprawnień dotyczących ustanawiania obiektów i obszarów ochrony przyrody na gminę. Rada gminy, może powoływać pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne, zespoły-przyrodniczo krajobrazowe i stanowiska dokumentacyjne. Gmina Ustronie Morskie posiada opracowane Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, waloryzację przyrodniczą oraz Opracowanie ekofizjograficzne, w których to dokumentach wskazano główne kierunki rozwoju obszarów cennych przyrodniczo i miejsca do objęcia ochroną prawną ze względu na cenne uwarunkowania faunistyczne i florystyczne. Kierunkiem zmian środowiska przyrodniczego w kolejnych latach będzie utrzymanie trwałości i ciągłości funkcji przyrodniczych, zachowanie powiązań przyrodniczych z otaczającymi obszarami oraz wzrost możliwości wykorzystania zasobów przyrody dla turystyki i rekreacji, w tym rozwój funkcji popularyzatorskiej, edukacyjnej i kulturowej. Te ostatnie powodują także niestety zwiększenie presji turystyki na tereny najcenniejsze przyrodniczo. W efekcie prowadzonych przez

Nadleśnictwa działań następować będzie dalsza przebudowa drzewostanów i zwiększenie zdolności produkcyjnych lasu. Jednocześnie związane jest to ze wzrostem zagrożeń zdrowotnych lasów przez czynniki abiotyczne i biotyczne.

5.9.3 Zagadnienia horyzontalne – zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe

I – Adaptacja do zmian klimatu

Notowane ocieplanie się klimatu spowoduje migrację gatunków, w tym obcych inwazyjnych wraz z równoczesnym wycofywaniem się tych gatunków, które nie są przystosowane do wysokich temperatur i suszy latem, a dobrze znoszą ostre mrozy. W kontekście pojawiającego się zjawiska suszy wystąpi ograniczenie powierzchni terenów wodno-błotnych, w tym stopniowe wysychanie i zanik torfowisk, wilgotnych lasów i borów. Wydłużony okres z dodatnimi temperaturami na jesieni z intensywnymi opadami rozmiękczającymi glebę w połączeniu z osłabieniem drzew przez choroby i szkodniki może dodatkowo zwiększać wrażliwość lasów na wiatry i sprzyjać zwiększaniu wiatrołomów.

Związany ze wzrostem temperatury wzrost ewapotranspiracji, a także zmniejszenie się grubości i czasu zalegania pokrywy śnieżnej, będzie powodować spadek wilgotności w lasach, przyspieszając procesy mineralizacji gleb i zwiększając ryzyko susz, rozwój chorób (poza chorobami grzybowymi) i szkodników, w tym gatunków inwazyjnych. Wydłużony okres wegetacyjny będzie sprzyjać zwiększeniu przeżywalności owadów i przyspieszeniu ich reprodukcji: częstsze, bardziej groźne i niemożliwe do przewidzenia wybuchy gradacji szkodników mogą skutkować pojawianiem się kilku nowych generacji w ciągu roku.

Grupą podatną na wzrost dynamicznego oddziaływania wiatru są obiekty zabytkowe, na które w sposób destrukcyjny mogą wpływać również: częstość występowania i gwałtowność opadów, z dużą ich zmiennością w czasie, wzrost poziomu wód gruntowych, zwiększenie liczby powodzi będących następstwem ulewnych, gwałtownych deszczy. Wydaje się, że w obliczu prognozowanych zmian klimatycznych, budowlane obiekty zabytkowe, będące znaczącą częścią dziedzictwa narodowego, wymagają specjalnej uwagi. Uwzględniając ich aktualny stan techniczny powinny być podjęte niezwłocznie działania dotyczące ich rewitalizacji, a przynajmniej zabezpieczenia pod względem bezpieczeństwa konstrukcji i użytkowania. Elementami konstrukcji szczególnie narażonymi na dynamiczne działanie porywów wiatru, nasilenie wiatru, występowanie trąb powietrznych, są konstrukcje dachów obiektów zabytkowych.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Lasy znajdują się w sytuacji stałego zagrożenia przez czynniki abiotyczne (głównie antropogeniczne) i biotyczne. Istotnym zagrożeniem są nadal zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Lasy narażone są także na anomalie pogodowe - okresowo występujące susze, huraganowe wiatry oraz pożary. Ze względu na zwiększenie intensywności wiatrów wzrasta zagrożenie powstawaniem szkód wyrządzonych przez wyrwane drzewa podczas huraganów. Siedliska zagrożone są także dostawą biogenów i metali ciężkich, w szczególności, jeżeli chodzi o faunę i florę zbiorników wodnych i rzek, co na skutek rozwoju gospodarczego obszaru i potencjalnej awarii może być dla nich zagrożeniem.

Zanieczyszczenie powietrza ma dziś swe źródło głównie w tzw. niskiej emisji (domowe piece węglowe, spaliny samochodowe). Jego wpływ na zabytki widać na jasnych odnawianych elewacjach, gdzie stosunkowo szybko po zakończonej konserwacji osiada czarny pył. Poważnym problemem są kwaśne deszcze niszczące strukturę i materiał architektoniczny. Dodatkowym problemem jest wpływ wilgotności, która powoduje osłabienie budulca oraz wystąpienie zagrzybienia.

III – Działania edukacyjne

Funkcję edukacyjną pełnią szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne. Głównym celem edukacji przyrodniczej jest zachęcenie ludności do uprawiania aktywnego wypoczynku, pokazanie różnorodności występujących form przyrody, przybliżenie problematyki gospodarki leśnej i ochrony przyrody oraz poszerzenie wiedzy z zakresu edukacji przyrodniczej. Nadleśnictwa, jednostki oświatowe prowadzą edukację ekologiczną w oparciu o zatwierdzony program. Prowadzone są również spotkania ze szkołami, przedszkolami

na ścieżkach edukacyjno - leśnych. Gmina Ustronie Morskie, w ramach rozwoju funkcji rekreacyjnej prowadzi działania informacyjne i promocyjne związane z popularyzacją walorów środowiskowych, kulturowych i zabytkowych.

W zakresie ochrony zabytków ważne jest aktualizowanie Gminnej Ewidencji Zabytków oraz dbanie o wartości kulturowe i zabytkowe obszaru gminy. Ważnym jest również wsparcie finansowe na wszelkie prace restauratorskie i konserwatorskie przy obiektach zabytkowych. Pomocne jest tworzenie ścieżek edukacyjnych oraz tablic informacyjnych po lokalnych obiektach zabytkowych.

IV – Monitoring środowiska

Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego (ZMŚP) funkcjonuje w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a jego zadaniem w odróżnieniu od monitoringu specjalistycznego jest prowadzenie obserwacji możliwie jak największej liczby elementów środowiska przyrodniczego, w oparciu o planowe, zorganizowane badania stacjonarne. Celem ZMŚP jest dostarczenie danych do określania aktualnego stanu środowiska oraz w oparciu o wieloletnie cykle obserwacyjne, przedstawienie krótko i długookresowych przemian środowiska w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji stanowią podstawę do sporządzenia prognoz krótko- i długoterminowych rozwoju środowiska przyrodniczego oraz przedstawienia kierunków zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania. Monitoring lasów włączono do Państwowego Monitoringu Środowiska koordynowanego przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska. Instytut Badawczy Leśnictwa przystąpił do uruchomienia monitoringu uszkodzeń lasu (monitoring biologiczny). Do monitoringu lasu włączono monitoring entomologiczny obejmujący liściożerne szkodniki drzew iglastych. Uruchomiono pomiary koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Zapoczątkowano monitoring fitopatologiczny. Zapoczątkowano monitoring składu chemicznego aparatu asymilacyjnego drzew. Rozpoczęto monitoring biegaczowatych.

W kontekście monitoringu obiektów zabytkowych kluczową rolę odgrywa tutaj nadzór archeologiczny Konserwatora Zabytków przy większych pracach ziemnych. Dodatkowym elementem monitorującym stan zabytków jest sprawowanie nadzoru nad prawidłowością prowadzonych zadań konserwatorskich, architektonicznych, prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych i innych działań przy zabytkach oraz badań archeologicznych jaki spoczywa na Konserwatorze Zabytków.

5.9.4 Analiza SWOT

Tabela 35. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe”

Obszar interwencji „Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → występowanie korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym, → uporządkowany system prawny w zakresie form ochrony przyrody, → brak większych konfliktów przestrzennych i środowiskowych oraz dobry stan środowiska → potencjał turystyczny: bogactwo zabytków, ścieżki przyrodnicze, szlaki rowerowe, → bogata historia, zabytkowe budowle, historyczne miejsca, arcydzieła sztuki, → występowanie lasów o charakterze ochronnym, → tereny o znacznych walorach przyrodniczych, zachowane obiekty sakralne o wysokiej wartości kulturowej, → uwzględnianie zagadnień historyczno-kulturowych i chronionych prawem zabytków w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, 	<ul style="list-style-type: none"> → niewielki procent roślinności potencjalnej (niski wskaźnik pierwotnych lasów), → zamienianie łąk i pastwisk na pola orne i przeznaczane pod budownictwo, → zmniejszenie różnorodności biologicznej w wielu uregulowanych ciekach, → wycinka drzew i krzewów wzdłuż dróg jako elementu buforowego przed splotami biogenów z pól i łąk, → niski wskaźnik proporcji wyciętych drzew w stosunku do wykonanych nowych nasadzeń drzew → postępujący proces urbanizacji i zwiększenie ruchu turystycznego uszczuplający walory przyrodnicze gminy Ustronie Morskie → stan zabezpieczenia niektórych obiektów zabytkowych, postępujący proces ich niszczenia, → degradacja elementów historycznych układów przestrzennych poprzez lokalizację nowej zabudowy,

<ul style="list-style-type: none"> → występowanie obiektów o znacznych walorach kulturowych, w tym zabytkowych układów przestrzennych wsi → opracowana waloryzacja przyrodnicza gminy 	<ul style="list-style-type: none"> → stosunkowo niewielka dbałość właścicieli o obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków, → ograniczone środki finansowe w budżecie gminy na wsparcie działań z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, → zanikanie tradycyjnej sztuki budowlanej i form budowlanych oraz zanik stosowania tradycyjnych materiałów → brak wystarczających środków na opiekę nad zabytkami, skutkujący złym stanem zachowania niektórych zabytków → słabo wykorzystany potencjał związany z dziedzictwem kulturowym
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → ustanowienie nowych form ochrony przyrody, → utrzymanie oczek wodnych, obszarów źródłiskowych i obszarów podmokłych (potencjalne użytki ekologiczne), jako siedlisk roślinności i fauny wodnej i wodno-błotnej charakteryzujących się bogactwem przyrodniczym w aspekcie uwzględniania czynników stanowiących zagrożenia dla ich prawidłowego funkcjonowania, → kształtowanie systemu naturalnych powiązań przyrodniczych, obejmujących aktywne biologiczne ekosystemy łąkowe, bagienne, wodne i leśne, które mają zasadniczy wpływ na utrzymanie równowagi biologicznej w środowisku przyrodniczym, → kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, w tym ochrona przed erozją, → pokrycia terenów drzewostanami, w szczególności na gruntach rolnych słabych jakościowo, zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących już kompleksów leśnych, → uwzględnienie zasad kształtowania środowiska przyrodniczego wskazanych w dokumentach planistycznych oraz dokumentach przyrodniczych (opracowania ekofizjograficzne, studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego), → rozwój szlaków turystycznych opartych na dziedzictwie kulturowym, → rosnąca rola samorządu włączającego się w sferę ochrony dziedzictwa, → tworzenie nowych projektów i produktów turystycznych w oparciu o istniejące zasoby, np. utworzenie parku kulturowego, → intensyfikacja promocji dziedzictwa kulturowego w mediach i na portalach internetowych. → współfinansowanie z budżetu gminy prac przy obiektach zabytkowych → stworzenie i promocja wzorców architektonicznych nawiązujących do lokalnej tradycji → utworzenie szlaku turystycznego w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego 	<ul style="list-style-type: none"> → klęski żywiołowe (pożary, powodzie), → zajęcie terenów cennych przyrodniczo pod realizację przedsięwzięć, które nie są objęte ochroną w formie obszarów chronionych, → realizacja nowych przedsięwzięć uszczuplających walory przyrodnicze gminy → zmiana stosunków wodnych na terenach przyległych oraz niewłaściwie prowadzone zabiegi melioracyjne, → zagospodarowywanie trwałych użytków zielonych na grunty orne, → nieprzestrzeganie uwarunkowań ekofizjograficznych podczas wyznaczania nowych obszarów na potrzeby rozwoju społeczno-gospodarczego, → ekspansja inwestycyjna w historyczne układy wsi, → dewaloryzacja krajobrazu kulturowego, przez wprowadzanie nowej zabudowy lub wymianę starej na nową o obcych formach, → niedostosowanie sposobu użytkowania niektórych obiektów zabytkowych do ich charakteru, → prowadzenie prac remontowych w sposób niezgodny ze standardami konserwatorskimi i budowlanymi, → postępująca degradacja części zabytków, brak działań remontowych i porządkowych, → zerwanie ciągłości kulturowej – zmiana systemu wartości pomiędzy pokoleniami, → wysokie koszty remontów obiektów zabytkowych.

5.10 Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 271b *Ustawy Prawo ochrony środowiska* [1], Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznych skutków awarii przemysłowych oraz awaryjnym zanieczyszczeniom wód granicznych. Do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należą:

- 1) kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii;
- 2) badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska;
- 3) prowadzenie rejestru zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii i o dużym ryzyku wystąpienia awarii w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska;
- 4) prowadzenie rejestru poważnych awarii.

Co roku Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie publikuje raporty o występowaniu zdarzeń o znamionach poważnej awarii. Na terenie gminy Ustronie Morskie nie ma zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR i ZZR). Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie nie posiada żadnych informacji dotyczących zdarzeń mających znamiona poważnej awarii, które wystąpiły na terenie Gminy Ustronie Morskie w latach 2016 – do chwili obecnej.

5.10.2 Prognoza stanu środowiska

Obecnie nie występują przesłanki, aby w okresie obowiązywania niniejszego POŚ dla Gminy Ustronie Morskie doszło do wzrostu ilości poważnych awarii na terenie gminy Ustronie Morskie. Czynnikiem, które będą minimalizować prawdopodobieństwo wystąpienia takich zdarzeń, będzie na pewno doskonalenie procedur transportu, magazynowania i przetwarzania substancji chemicznych oraz ograniczenie budowy zakładów ZDR i ZZR. Za doskonalenie procedur odpowiedzialne są firmy zajmujące się działalnością w obszarze transportu, produkcji i usług. Wzrost zagrożenia poważnymi awariami może być z kolei wynikiem zmian klimatycznych, za którymi idzie przede wszystkim wzrost częstotliwości występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych. Na obecnym etapie trudno o obiektywną ilościową ocenę przyszłych trendów w tym obszarze.

5.10.3 Zagadnienia horyzontalne – poważne awarie

I – Adaptacja do zmian klimatu

Na możliwość wystąpienia poważnych awarii ma wpływ występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, typu huragany czy intensywne burze, co może doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia linii przesyłowych i dystrybucyjnych, a zatem ograniczenia w dostarczaniu energii do odbiorców, a także zakładów przemysłowych, co może doprowadzić do przerwania ich pracy, przegrzania układów technologicznych.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska powstają wskutek wypadków i zdarzeń w czasie budowy i eksploatacji dróg i innych obiektów drogowych, w których biorą udział pojazdy przewożące substancje niebezpieczne, a które mogą spowodować m.in.: skażenie powietrza, wód, gleb oraz pożary, awarii w miejscach postoju ww. pojazdów, pożaru z powodu nieostrożnego obchodzenia się użytkowników dróg z ogniem w lesie, niewłaściwego lub niedostatecznego zabezpieczenia robót drogowych i samej drogi w wyniku złego rozpoznania warunków środowiskowych (np. geologii, stosunków wodnych). Na terenie gminy ryzyko wystąpienia poważnych awarii jest bardzo niskie.

III - Działania edukacyjne

Edukację społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia realizują gminne i powiatowe zespoły zarządzania kryzysowego. W zakres funkcji Państwowej Straży Pożarnej wchodzi publiczna informacja, edukacja i zwiększanie świadomości społeczności lokalnych. Na podstawie przeprowadzanych działań, komendanci powiatowi sporządzą tzw. katalogi zagrożeń obejmujące identyfikację zagrożeń:

- chemicznych - od źródeł stacjonarnych (w tym objętych postanowieniami dyrektywy SEVESO II),
- w transporcie drogowym materiałów niebezpiecznych, w transporcie kolejowym i rurociągowym,
- zagrożenia pożarowe (dużych baz magazynowych materiałów pożarowo niebezpiecznych, obiektów użyteczności publicznej, lasów itp.).

IV - Monitoring środowiska

Obowiązki kontroli związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także Wojewodzie. GIOŚ realizuje zadania z zakresu zapobiegania występowania awarii przemysłowych poprzez wykonywanie kontroli przedsiębiorstw. Współpracę koordynują zespoły zarządzania antykryzysowego w oparciu o opracowane plany zarządzania antykryzysowego.

5.10.4 Analiza SWOT

Tabela 36. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”

Obszar interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">→ służby bezpieczeństwa wyposażone w sprzęt wykorzystywany na wypadek poważnych awarii,→ dobrze rozwinięty system powiadomień i alarmowania na wypadek poważnej awarii,→ brak zdarzeń o znamionach poważnej awarii w ostatnich latach 2016-2020.	<ul style="list-style-type: none">→ brak
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">→ właściwe lokalizowanie zakładów o ryzyku wystąpienia awarii poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania,→ opracowanie Planów zarządzania na wypadek poważnych awarii,→ stosowanie techniki BAT w przemyśle, transporcie służące zapobieganiu poważnym awariom,→ wyposażenie w nowoczesny sprzęt służący likwidacji skutków poważnych awarii.	<ul style="list-style-type: none">→ budowa zakładów ZDR i ZZR na terenie gminy Ustronie Morskie,→ lokalizowanie zakładów o zwiększonym ryzyku w pobliżu terenów mieszkalnych lub terenów cennych przyrodniczo.

5.11 Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna jest zagadnieniem horyzontalnym dotyczącym wszystkich obszarów ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Dla zrównoważonego rozwoju kraju niezbędne są nie tylko inwestycje w nowoczesne, proekologiczne technologie i racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi, ale również wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa. Powoduje to, że edukacja ekologiczna, gwarantując przekazywanie aktualnej wiedzy i treści, musi być stale dostosowywana do zmieniającego się otoczenia oraz zapotrzebowania na uzupełnianie wiedzy i rozwój kompetencji, w zależności od obszarów tematycznych z wykorzystaniem narzędzi prowadzenia działań. Działania edukacyjne prowadzone w sposób uporządkowany i systematyczny mogą w istotny, pozytywny sposób wpłynąć na rozwój gospodarczy z poszanowaniem konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju. Skuteczność i efektywność działań w tym zakresie wymaga zaangażowania oraz wzajemnej koordynacji i współpracy zarówno instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, jak również otoczenia biznesu i środowiska akademickiego.

5.11.1 Koncepcja edukacji ekologicznej dla Gminy Ustronie Morskie

Edukacja ekologiczna jest jednym z podstawowych warunków realizacji Programu ochrony środowiska. Świadome wspólnoty społeczne podejmują liczne lokalne akcje proekologiczne oraz sprawują społeczną kontrolę nad działaniami przedsiębiorstw i instytucji. Dlatego też konieczne jest zapewnienie mieszkańcom gminy Ustronie Morskie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie, a także o działaniach instytucji w sektorze ochrony środowiska.

Droga do racjonalnego gospodarowania środowiskiem i jego zasobami naturalnymi prowadzi przede wszystkim przez świadomość ekologiczną mieszkańców gminy Ustronie Morskie. Kierunki edukacji w Polsce wyznacza Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej „Przez edukację do zrównoważonego rozwoju”. Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej wskazuje na konieczność włączania treści dotyczących ochrony środowiska do programów edukacji formalnej, a także wspierania programów edukacji nieformalnej.

Edukacja formalna prowadzona jest przez placówki oświatowe w ramach programów nauczania realizowanych na wszystkich szczeblach nauczania, począwszy od klasy IV szkoły podstawowej, w postaci oddzielnej ścieżki edukacyjnej o charakterze wychowawczo-dydaktycznym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej [17]*. Obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, jak również w programach kursów uprawniających do uzyskania kwalifikacji zawodowych, wprowadzony został na mocy *Ustawy Prawo ochrony środowiska [1]*.

Edukacja nieformalna prowadzona może być natomiast przez rozmaite podmioty: organy administracji różnego szczebla, instytucje naukowe, organizacje pozarządowe, media, wreszcie – przez osoby z najbliższego otoczenia. Znaczenie edukacji nieformalnej jest nie do przecenienia. Zdarza się, że oddziałuje na kształtowanie postaw nawet silniej niż w przypadku prawidłowo prowadzonej edukacji szkolnej.

Edukację ekologiczną najłatwiej jest prowadzić wśród dzieci i młodzieży w trakcie zajęć szkolnych. Bardzo ważne są wówczas zajęcia terenowe oparte na bezpośrednim kontakcie ucznia z przedstawioną problematyką, co pomaga wykształcić u młodego człowieka umiejętność wnikliwej obserwacji, spostrzegawczości, kojarzenia i wyciągania odpowiednich wniosków. Dla skutecznego wdrożenia założeń niniejszego dokumentu kluczowe znaczenie ma także odpowiednie przygotowanie pracowników administracji państwowej, samorządowej, nauczycieli oraz pracowników firm, a także ogólnodostępna akcja informacyjna dla społeczeństwa. Wśród mieszkańców gminy Ustronie Morskie należy wzbudzić zainteresowanie stanem środowiska i możliwościami jego poprawy, a także wywołać poczucie odpowiedzialności i zaangażowania ich w procesy decyzyjne.

Edukacja mieszkańców może być prowadzona m.in. poprzez druk ulotek i broszurek informacyjnych dostarczanych do każdego gospodarstwa domowego, plakatów rozwieszanych w często odwiedzanych przez mieszkańców miejscach np. W przedszkolach, szkołach, w okolicy kościołów i sklepów, publikacje w prasie lokalnej czy konkursy i informacje przekazywane w trakcie ogłoszeń parafialnych.

5.11.2 Działania w zakresie edukacji ekologicznej na terenie Gminy Ustronie Morskie

Istotną rolę w szerzeniu wiedzy ekologicznej odgrywają m.in.:

- jednostki samorządowe: Urząd Gminy Ustronie Morskie,
- jednostki organizacyjne: świetlice wiejskie,
- jednostki oświaty: szkoły, przedszkola,
- Nadleśnictwo
- stowarzyszenia i fundacje.

W placówkach oświatowych prowadzona jest na bieżąco międzyprzedmiotowa ścieżka edukacyjna: edukacja ekologiczna. Zagadnienia dotyczące ekologii, ochrony środowiska, rozwoju zrównoważonego

powinny być poruszane w ramach treści programowych podczas zajęć biologii, plastyki, geografii, fizyki, chemii, zajęć technicznych, czy godzin wychowawczych. Elementy edukacji ekologicznej wprowadza się również w edukacji najmłodszych, prowadzonej w oddziałach przedszkolnych. Funkcję edukacyjną pełnią również szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne. Na terenie Nadleśnictwa Ustronie Morskie Śląska znajdują się cztery ścieżki przyrodniczo-edukacyjne.

Ponadto, kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców następuje poprzez wpływ mediów, zarówno ogólnopolskich, jak i lokalnych. Informacje, mniej lub bardziej wiarygodne, docierają za pośrednictwem telewizji, radia, prasy, internetu do ogółu mieszkańców. Środki masowego przekazu zobowiązane są do popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody, promujące ochronę środowiska i rozwój zrównoważony, w szczególności dotyczące np. Znaczenia zachowania bioróżnorodności, rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego, właściwego postępowania z różnego rodzaju odpadami, oszczędzania wody i energii, korzyści związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (OZE), szkodliwości azbestu i właściwego z nim postępowania, możliwości pozyskania dofinansowań na różnego rodzaju działalność prośrodowiskową, rozwoju turystyki zrównoważonej, ekologicznej i agroturystyki, właściwych zachowań w przypadku wystąpienia zagrożeń środowiskowych. Ważne jest, by podawane informacje były w pełni rzetelne, poparte wiedzą naukową.

6. Cele, kierunki interwencji i działania zaplanowane na lata 2022 – 2025

Tabela 37. Cele, kierunki interwencji i działania w zakresie ochrony środowiska zaplanowane na lata 2022 – 2025

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek	Zadania	Podmiot odpowiedz.	Ryzyka
		Nazwa	Wartość bazowa [źródło] (2020 rok)	Wartość docelowa planowana /szacowana (2025 rok)				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza i ochrona klimatu	Liczba udzielonych dotacji w ramach Programu „Czyste Powietrze”	2 [UG]	5	Poprawa efektywności energetycznej i ograniczanie emisji z sektora komunalno-bytowego	Termomodernizacja obiektów i poprawa efektywności energetycznej	JST, podmioty gospodarcze, mieszkańcy, zarządcy sieci, zarządcy i właściciele nieruchomości	brak środków finansowych; dysproporcjonalne koszty; brak możliwości technicznych; sprzeciw społeczny;
						Wymiana/modernizacja systemów ogrzewania na proekologiczne w tym wdrażanie dotacji i dofinansowań z tym związanych		
						Tworzenie systemów zachęt i wsparcia dla mieszkańców w celu wymiany i eksploatacji niskoemisyjnych źródeł ciepła		
		Liczba udzielonych dotacji na OZE dla mieszkańców z budżetu gminy	0 [UG]	50		Promowanie rozwiązań przyczyniających się do redukcji emisji zanieczyszczeń		
		Ludność korzystająca z sieci gazowej	2750 os. [GUS]	2800 os.		Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne lub poprzez zakup lamp solarnych		
						Przebudowa, modernizacja i doposażenie lokalnych kotłowni		
						Opracowanie, aktualizacja i monitorowanie Programów Ograniczenia Niskiej Emisji, Planów Gospodarki Niskoemisyjnej lub Gminnych Programów Ochrony Powietrza		
						Realizacja gminnych oraz regionalnych i krajowych programów ekologicznych, związanych z wymianą źródeł ciepła oraz wsparciem dla odnawialnych źródeł energii		
						Realizacja ustaleń Wojewódzkiego Programu Ochrony Powietrza oraz działań naprawczych		
						Aktualizacja i inwentaryzacja źródeł niskiej emisji		

						Rozwój infrastruktury gazowej		
		Długość dróg rowerowych	1,1 km [GUS]	2 km	Ograniczenie emisji z sektora transportowego	Rozwój, utrzymanie i modernizacja systemu transportu publicznego (komunikacji autobusowej)	JST, zarządcy dróg i linii kolejowych, prywatni przewoźnicy, policja	brak środków finansowych; brak możliwości technicznych; sprzeciw społeczny;
		Czynne przystanki autobusowe	36 szt. [GUS]	40 szt.		Rozwój i modernizacja sieci infrastruktury drogowej i pieszo-rowerowej		
						Utrzymanie dróg w sposób ograniczający emisję wtórną poprzez regularne utrzymanie czystości nawierzchni		
						Promocja niskoemisyjnych środków transportu		
		Liczba zanieczyszczeń dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie	1 (B(a)P), [GIOŚ]	0	Monitoring i kontrola jakości powietrza	Monitoring i rozwój sieci pomiarowej jakości powietrza	GIOŚ, JST, CZK, Marszałek Województwa	brak środków finansowych; brak zasobów kadrowych;
						Kontrola przestrzegania przepisów w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza		
						Rozwój systemu informowania o przekroczeniach jakości powietrza		
						Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznego ogrzewania w tym OZE oraz zapisów zapewniających właściwe przewietrzanie terenów zurbanizowanych		
		Liczba instalacji wykorzystujących OZE w bud. użyt. publicznej	3** [UG]	5 szt.	Rozwój energetyki odnawialnej	Rozwój systemów wykorzystujących odnawialne źródła energii	JST, podmioty gospodarcze, mieszkańcy	brak środków finansowych; sprzeciw społeczny;
						Prowadzenie akcji promocyjnych dotyczących wykorzystania OZE		
Zagrożenia hałasem	Poprawa stanu klimatu akustycznego	Długość dróg gminnych	43,99 [UG]	w zależności od potrzeb	Ograniczanie emisji hałasu i poprawa standardów klimatu akustycznego	Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej i kolejowej	zarządcy dróg i linii kolejowych, właściciele instalacji	brak środków finansowych; dysproporcjonalne koszty; brak możliwości technicznych;
						Udoskonalanie systemu zarządzania ruchem poprzez zwiększenie parametrów płynności ruchu, prędkości oraz bezpieczeństwa		
						Stosowanie metod ograniczających emisję hałasu i drgań do środowiska		
						Wyprowadzenie ruchu ciężkiego poza teren zabudowany (budowa obwodnicy)		
						Realizacja Programów ochrony środowiska przed hałasem		
						Rozwój i integracja elementów systemu transportowego		
		Liczba punktów monitoringu hałasu	0 [GIOŚ]	>1	Monitoring i kontrola emisji hałasu	Monitoring hałasu powierzchniowego, liniowego i punktowego		brak zasobów kadrowych,

		Liczba obowiązujących decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	1 [SP]	w zależności od potrzeb		Kontrola przestrzegania standardów akustycznych i decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu Prowadzenie pomiarów natężenia ruchu (w ramach GPR)	GIOŚ, JST, zarządcy dróg i linii kolejowych	brak potrzeb, brak środków finansowych
		Drogi i linie kolejowe objęte mapami akustycznymi	1 [Zarządcy dróg]	0	Zarządzanie jakością klimatu akustycznego	Opracowanie strategicznych map hałasu i aktualizacja Programu ochrony przed hałasem Uwzględnianie w MPZP zapisów ograniczających hałas z uwzględnieniem wyników opracowanych map akustycznych Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego.	JST, zarządcy dróg i linii kolejowych	brak potrzeb, brak środków finansowych
Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed PEM	Liczba punktów monitoringu PEM	0 [GIOŚ]	w zależności od potrzeb	Monitoring oraz ograniczenie emisji PEM	Modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej Monitorowanie oraz ocena poziomów pól elektromagnetycznych Kontrola instalacji emitujących PEM i ograniczanie źródeł koncentracji PEM Prowadzenie rejestru i przyjmowanie zgłoszeń o instalacjach PEM Wprowadzenie do mpzp zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi	GIOŚ, JST, zarządcy sieci	brak środków finansowych; dysproporcjonalne koszty; brak zasobów kadrowych
Gospodarowanie wodami	Racjonalne i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	Długość wałów przeciwpowodziowych	0 km [PGWWP]	0 km	Ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych, w tym ochrona przed powodzią i suszą	Modernizacja i bieżące utrzymanie urządzeń i rowów melioracyjnych Remonty, budowa i bieżące utrzymanie budowli przeciwpowodziowych Zwiększanie retencji wodnej, w tym realizacja zbiorników małej retencji Opracowanie i wdrażanie koncepcji zabezpieczenia przeciwpowodziowego i przeciwdziałania skutkom suszy Promowanie działań służących minimalizowaniu następstw suszy (np. zbieranie deszczówki, łąki kwietne zamiast trawników, zwiększanie powierzchni terenów zielonych w miastach i na wsi, wprowadzania i utrzymania zadrzewień śródpolnych i przydrożnych)	Spółki Wodne, JST, PGWWP, Nadleśnictwa, CZK	brak środków finansowych; dysproporcjonalne koszty; brak możliwości technicznych

						<p>Renaturyzacja cieków wodnych i odbudowa naturalnej retencji korytowej</p> <p>Rozwój systemu zagospodarowania wód opadowych</p> <p>Rozwój systemu ostrzegania przed zjawiskami ekstremalnymi</p> <p>Aktualizacja map zagrożenia powodzią i map ryzyka powodziowego wraz z realizacją działań naprawczych wskazanych w Planie zagrożenia przed powodzią</p> <p>Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami</p>		
		Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie odprowadzania ścieków	Gmina: 0 [UG] GIOŚ: 0 [GIOŚ]	w zależności od potrzeb/zgłoszeń	Monitoring i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód	Realizacja ustaleń KPOŚK	JST, GIOŚ, PGWWP, rolnicy, ZODR, ARMiR	brak środków finansowych; brak zasobów kadrowych
		Liczba JCWP o stanie dobrym i złym	dobry: 0 zły: 6 b.o.: 1 [GIOŚ]	dobry: 7 zły: 0		Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych		
		Liczba JCWPd o stanie dobrym i złym	dobry: 1 zły: 0 [GIOŚ]	dobry: 1 zły: 0		Poprawa warunków biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych wód		
		Długość wykonanych umocnień brzegu morskiego i strefy nadbrzeżnej	0 [UG]	3 km		Ochrona pasa wybrzeża południowego Bałtyku		
						Ograniczenie eutrofizacji poprzez redukcję biogenów pochodzenia rolniczego		
						Kontrola podmiotów w zakresie warunków szczególnego korzystania z wód i odprowadzania ścieków		
						Realizacja działań naprawczych wskazanych w Planach gospodarowania wodami w celu osiągnięcia celu środowiskowego RDW		
						Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych,		
						Racjonalne zagospodarowanie pasa wybrzeża wraz z budowa infrastruktury zapewniającej ochronę wód	Urząd Morski w Szczecinie, PGWWP, JST	brak środków finansowych; dysproporcjonalne koszty; brak możliwości technicznych
						Ochrona brzegu morskiego i przeciwdziałanie zjawiskom erozji i abrazji		
						Modernizacja nadbrzeżnej infrastruktury hydrotechnicznej		
						Właściwe utrzymanie strefy nadbrzeżnej		

Gospodarka wodno-ściekowa	Zrównoważone gospodarowanie wodą i racjonalna gospodarka wodno-ściekowa	Długość sieci kanalizacyjnej	72,9 km [UG]	75 km	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodno-ściekowej	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej	JST, przedsiębiorstwa komunalne, WFOŚiGW	brak środków finansowych; dysproporcjonalne koszty; brak możliwości technicznych
		Długość sieci wodociągowej	83,3 km [UG]	85 km		Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej		
		Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	3244 os. [GUS]	wzrost		Modernizacja i konserwacja ujęć wód i oczyszczalni ścieków		
		Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	3387 os. [GUS]	wzrost		Dotacje i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków		
						Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodociągowej		
	Liczba zbiorników bezodpływowych	114 [UG]	w zależności od potrzeb i uwarunkowań technicznych	Monitoring i kontrola wód i ścieków	Monitoring i kontrola gospodarki wodno-ściekowej (badania i kontrola parametrów ilościowo-jakościowych wód oraz ścieków)	JST, GIOŚ, PWIS, MWiK Kołobrzeg	brak zasobów kadrowych	
Zasoby geologiczne	Racjonalna gospodarka zasobami złóż	Liczba złóż/wydobycie	1 złóż / 0 tys. ton [PIG]	1 złóż / w zależności od potrzeb	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin	Gromadzenie, przetwarzanie i archiwizowanie danych o zasobach geologicznych	JST, właściciele terenów, przedsiębiorcy	brak środków finansowych;
		Liczba przeprowadzonych rekultywacji	0 [SP, UG]	1		Rekultywacja i rewitalizacja terenów poeksploatacyjnych		
		Liczba terenów osuwiskowych/terenów zagrożonych ruchami masowymi	Osuwiska: 1 TZR: 0 [SP]	Osuwiska: 0 TZR: 0		Monitoring i kontrola terenów złóż		
Gleby	Ochrona i właściwe użytkowanie powierzchni ziemi	Liczba punktów monitoringu gleb	0 [GIOŚ]	1	Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb wraz z poprawą ich jakości i zasobności	Stosowanie dobrych praktyk rolniczych	rolnicy, JST, ZODR, ARMiR	brak
						Realizacja zadań wskazanych w pakietach rolno-środowiskowo-klimatycznych		
						Zachowywanie i wprowadzanie zadrzewień śródpolnych, krzewów, miedz, oczek wodnych oraz terenów zielonych w celu przeciwdziałania erozji wodnej i wietrznej		
						Zalesianie i tworzenie terenów		

						zalesionych na gruntach rolnych i innych niż rolne		
						Ochrona gleb przed degradacją i zanieczyszczeniem		
						Ochrona gleb wysokiej jakości przed nierolniczym wykorzystaniem		
					Monitoring i rekultywacja/remediacja terenów zdegradowanych	Monitoring chemiczny gleb	GIOŚ, właściciele terenów, OSChR, JST	brak środków finansowych; brak zasobów kadrowych
					Rekultywacja i remediacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych			
					Prowadzenie rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz aktualizacja wykazów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi			
					Identyfikacja i monitoring osuwisk			
						Zabezpieczanie istniejących osuwisk oraz zapobieganie powstawaniu nowych osuwisk z uwzględnieniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych		
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami	Ilość zebranych komunalnych odpadów zmieszanych/w sposób selektywny	2687 Mg / 1479 Mg [UG]	wzrost udziału odpadów selektywnie zebranych	Doskonalenie i utrzymanie systemu gospodarki odpadami	Rozbudowa systemu gospodarki odpadami wraz z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów	JST, właściciele nieruchomości, właściciel instalacji	nieosiągnięcie wymaganych poziomów;
		Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania	23,78% [UG]	>55%		Minimalizacja składowania odpadów		
		Poziom składowania odpadów komunalnych	16,81 % [UG]	<16%		Osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu, odzysku i ponownego użycia odpadów		
		Powierzchnia dzikich wysypisk	0 m ² [GUS]	0 m ²		Rekultywacja nieczynnych składowisk i miejsc nielegalnego składowania odpadów		
		Ilość pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych	457,760 Mg [UMG]	300 Mg	Opracowanie rocznych sprawozdań i analiz stanu gospodarki odpadami			
					Wielimowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów	Modernizacja, budowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych		
						Rozwój systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych	JST, GIOŚ, WFOŚiGW	brak środków finansowych; brak zasobów kadrowych
					Inwentaryzacja nielegalnych miejsc składowania odpadów			
					Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest			
						Kontrole terenów zanieczyszczonych i zdegradowanych oraz kontrole w		

						<p>zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami</p> <p>Edukacja społeczna w zakresie właściwego postępowania z odpadami</p>		
					Wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym	Działania ukierunkowane na promocję, współpracę, wymianę doświadczeń i edukację w kontekście gospodarki obiegu zamkniętego	JST, jednostki naukowe, instytucje szkoleniowe	Niski poziom wiedzy, brak środków finansowych
Zasoby przyrodnicze i dziedzictwu kulturowe	Ochrona zasobów przyrodniczych i kulturowych	Wykonanie nowych nasadzeń drzew	160 szt. [GUS]	600 szt.	Wzmocnienie ochrony przyrody, różnorodności biologicznej, w tym ochrona gatunków i siedlisk	Przywracanie właściwego stanu zagrożonych siedlisk przyrodniczych i czynna ochrona	Nadleśnictwa, GDLP, JST, PGW WP	brak środków finansowych
		Liczba form ochrony przyrody	24 szt. [CRFOP, UG]	utrzymanie lub wzrost		Utrzymanie, pielęgnacja i ustanawianie form ochrony przyrody		
						Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną		
						Zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych i zbiornikach wodnych		
						Inwentaryzacja zasobów przyrodniczych, a także prowadzenie i aktualizacja baz danych informacji o zasobach przyrodniczych		
		Powierzchnia gruntów leśnych / lesistość	1732 ha /29,5% [GUS]	>1732 ha / 32%	Zwiększenie lesistości i pielęgnacja terenów zielonych	<p>Rewitalizacja i utrzymanie terenów zielonych wraz z tworzeniem zielonej infrastruktury</p> <p>Realizacja Programu Zwiększania Lesistości i wykonywanie nowych nasadzeń/zalesień</p> <p>Monitoring lasów oraz badania reakcji drzewostanów na zmiany klimatyczne</p> <p>Realizacja zieleni osłonowej, drogowej i izolacyjnej</p>	JST, Nadleśnictwa,	brak środków finansowych; brak zasobów kadrowych
					Zarządzanie ruchem turystycznym w sposób zrównoważony	<p>Rozbudowa zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej oraz ochronie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody</p>	JST	brak środków finansowych

						Wdrażanie założeń udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo z uwzględnieniem ich pojemności turystycznej oraz budowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej		
		Liczba zabytków wpisanych do GEZ	151 [UG]	wzrost/utrzymanie	Zachowanie, odtwarzanie i polepszenie stanu obiektów zabytkowych	Rewitalizacja techniczno-przyrodnicza obszarów zabytkowych Renowacja, odbudowa obiektów zabytkowych Ochrona zagrożonych zabytków ruchomych, nieruchomych i stanowisk archeologicznych	JST, WKZ, właściciele nieruchomości,	brak środków finansowych; brak dotacji; dysproporcjonalne koszty
Zagrożenia poważnymi awariami	Ochrona przed poważnymi awariami i zjawiskami ekstremalnymi	Liczba miejscowych zagrożeń*	91 [GUS]	spadek	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia poważnej awarii i zjawisk ekstremalnych	Poprawa technicznego wyposażenia służb ratownictwa chemiczno-ekologicznego	JST, PSP, GIOŚ, CZK, Policja	brak środków finansowych; brak zasobów kadrowych
		Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii	0 [GIOŚ]	0		Doskonalenie systemu ostrzegania o poważnych awariach oraz opracowanie planów na wypadek awarii,		
						Informowanie społeczeństwa o sposobach postępowania w sytuacji wystąpienia zagrożeń i zjawisk ekstremalnych		
						Usuwanie skutków poważnych awarii przemysłowych		
		Liczba zakładów ZZR i ZDR	0 [GIOŚ]	0		Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców Usuwanie skutków poważnych awarii i zjawisk ekstremalnych		
Edukacja ekologiczna - zagadnienie horyzontalne	Podnoszenie świadomości ekologicznej	Liczba przeprowadzonych działań w zakresie edukacji ekologicznej	ok. 5 [UM]	5	Kształtowanie właściwych postaw społecznych w zakresie ochrony środowiska	Prowadzenie kampanii, szkoleń, warsztatów z ochrony środowiska	JST, Nadleśnictwa, jednostki oświatowe, podmioty gospodarcze	brak środków finansowych; brak zainteresowania społecznego
						Publikacja materiałów z zakresu ochrony środowiska i ochrony przyrody		
						Informowanie o prowadzonych postępowaniach wymagających udziału społeczeństwa		
						Budowa ścieżek edukacyjnych		
						Wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego		

* - dane z Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej dotyczą zarejestrowanej działalności Państwowej Straży Pożarnej w zakresie podjętych interwencji nad usuwaniem miejscowych zagrożeń spowodowanych: silnym wiatrem, opadem śniegu, opadem deszczu, zdarzeniem komunikacyjnym, zdarzeniem medycznym.

** - dane dotyczące budynków gminnych zlokalizowanych administracyjnie na terenie gminy Ustronie Morskie

Źródło: opracowanie własne

7. Harmonogram rzeczowo-finansowy

7.1 Zadania własne

Tabela 38. Harmonogram rzeczowo - finansowy realizacji zadań własnych w ramach Programu ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2025

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty (zł)				Źródło finansowania
				2022	2023	2024	2025-2030	
A	B	C	D	E				F
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych pełniących funkcję ścieżek zdrowia	Gmina Ustronie M.	600 000				Budżet Gminy
2.		Stworzenie miejsca zdrojowego wykorzystującego jod jako substancję zdrowotną	Gmina Ustronie M.	300 000				Budżet Gminy
3.		Termomodernizacja Domu Kultury przy ul. ul. Nadbrzeżnej 20 w Ustroniu Morskim	Gmina Ustronie M.	100 000				Budżet Gminy
4.		Termomodernizacja budynku przedszkola publicznego przy ul. Wojska Polskiego w Ustroniu Morskim	Gmina Ustronie M.	150 000				Budżet Gminy
5.		Modernizacja kotłowni w budynku przedszkola publicznego przy ul. Wojska Polskiego w Ustroniu Morskim	Gmina Ustronie M.	50 000				Budżet Gminy
6.		Rozbudowa drogi powiatowej polegająca na budowie drogi rowerowej w m. Kukinka i Rusowo (projekt budowlany)	Gmina Ustronie M.	100 000	-	-	-	Budżet Gminy
7.		Rozbudowa drogi ul. Ku słońcu w m. Ustronie Morskie i drogi w m. Kukinka wraz z rozbudową drogi powiatowej polegającej na budowie ciągu rowerowego w m. Kukinka	Gmina Ustronie M.	7 500 000	7 750 000	-	-	Budżet Gminy
8.		Modernizacja budynku Urzędu Gminy	Gmina Ustronie M.	60 000	-	-	-	Budżet Gminy
9.		Organizacja lokalnego transportu zbiorowego	Gmina Ustronie M.	142 800	-	-	-	Budżet Gminy
10.		Modernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Ustroniu Morskim	Gmina Ustronie M.	2 142 500	-	-	-	Budżet Gminy
11.		Budowa instalacji fotowoltaicznej CSR HELIOS	Gmina Ustronie M.	200 000	-	-	-	Budżet Gminy
12.		Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku Urzędu Gminy Ustronie Morskie	Gmina Ustronie M.	44 000	-	-	-	Budżet Gminy, WFOŚiGW
13.		Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku Ośrodka Zdrowia w Ustroniu Morskim	Gmina Ustronie M.	79 000	-	-	-	Budżet Gminy, WFOŚiGW
14.		Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku Centrum Sportu i Rekreacji HELIOS	Gmina Ustronie M.	174 020	-	-	-	Budżet Gminy, WFOŚiGW

15.		Realizacja zadań wskazanych w Programie Ochrony Powietrza dla województwa zachodniopomorskiego	Gmina Ustronie M.	wydatek bieżący				Budżet Gminy
16.		Wzmocnienie kontroli gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów	Gmina Ustronie M.	wydatek bieżący				Budżet Gminy
17.		Wymiana źródeł ciepła w indywidualnych gospodarstwach domowych	Gmina Ustronie M., mieszkańcy	w zależności od potrzeb, dofinansowań i możliwości finansowych mieszkańców				Budżet Gminy, mieszkańcy
18.		Zakup dwóch samochodów elektrycznych (tabor gminny, samochód służbowy GOSIRu i Gminy Ustronie Morskie)	Gmina Ustronie M.	450 000				Budżet Gminy
19.		Wprowadzenie preferencyjnych zachęt, w tym ulg podatkowych dla przewoźników prywatnych wykorzystujących w ramach swojej działalności tabor elektryczny	Gmina Ustronie M.	zależne od potrzeb, koszty zależne od ilości inwestycji oraz rodzaju zachęt				Budżet Gminy
20.		Wymiana maszyn i sprzętu użytkowanego przez GOSIR, podczas wykonywania prac statutowych ze spalinowego na elektryczny (zamiatarki elektryczne, urządzenia do czyszczenia dróg i placów etc.).	Gmina Ustronie M.	15 000 / urządzenie				Budżet Gminy
21.		Zakup elektrycznego autobusu do przewożenia dzieci szkolnych	Gmina Ustronie M.	2 200 000				Budżet Gminy
22.		Budowa dwóch stacji ładowania pojazdów elektrycznych (budynek GOSIRu i Urzędu Gminy Ustronie Morskie).	Gmina Ustronie M.	120 000				Budżet Gminy
23.		Zakup/wynajem oraz przekazanie do użytkowania miejskich rowerów elektrycznych	Gmina Ustronie M.	50 000 /rok				Budżet Gminy
24.		Zakup i instalacja punktów ładowania rowerów elektrycznych	Gmina Ustronie M.	5 000 /szt.				Budżet Gminy
25.	Zagrożenia hałasem	Przebudowa ul. Kolejowej w Ustroniu Morskim (projekt budowlany+roboty budowlane)	Gmina Ustronie M.	100 000	-	-	-	Budżet Gminy
26.		Przebudowa ul. Wrzosowej w Sianożętach (projekt budowlany)	Gmina Ustronie M.	60 000	30 000	-	-	Budżet Gminy
27.		Przebudowa ulicy Osiedlowej i Słonecznej w Ustroniu Morskim	Gmina Ustronie M.	1 102 770	-	-	-	Budżet Gminy
28.		Remont i utwardzenie ulicy Leśnej w Wieniotowie	Gmina Ustronie M.	300 000	-	-	-	Budżet Gminy
29.		Przebudowa drogi gminnej w Rusowie	Gmina Ustronie M.	1 200 000	-	-	-	Budżet Gminy
30.		Przebudowa drogi gminnej nr 871038z w Rusowie	Gmina Ustronie M.	16 000	-	-	-	Budżet Gminy
31.		Rozbudowa ul. Słonecznej ,Bogusława XIV i Górnej (drogi nr 871018Z) w Ustroniu Morskim	Gmina Ustronie M.	59 000	-	-	-	Budżet Gminy

32.	Pola elektromagnetyczne	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ochrony środowiska i zdrowia ludzi przed promieniowaniem elektromagnetycznym poprzez wyznaczenie stref ograniczenia użytkowania lub zakazu zabudowy	Gmina Ustronie M.	bezkosztowo (nie wliczając kosztów dokumentacji)				Budżet Gminy
33.	Gospodarowanie wodami	Wprowadzeniu do dokumentów strategicznych zaktualizowanych zasięgów obszarów wynikających z map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego oraz ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym	Gmina Ustronie M.	bezkosztowo (nie wliczając kosztów dokumentacji)				Budżet Gminy
34.		Konserwacja i melioracja rowów na terenie gminy Ustronie Morskie	Gmina Ustronie M.	10 000	10 000	10 000	10 000	Budżet Gminy
35.		Ochrona brzegów morskich	Gmina Ustronie M.	25 000	25 000	25 000	25 000	Budżet Gminy
36.		Modernizacja promenady nadmorskiej	Gmina Ustronie M.	100 000	-	-	-	Budżet Gminy
37.		Przebudowa dojścia do morza na działkach 21/4, 21/7, 21/8, 21/9, 84, 322/5 obręb Ustronie Morskie	Gmina Ustronie M.	483 000	-	-	-	Budżet Gminy
38.		Modernizacja zejścia na plażę NR 17 w Ustroniu Morskim	Gmina Ustronie M.	5 000	-	-	-	Budżet Gminy
39.		Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Ustronie M.	bezkosztowo				Budżet Gminy
40.		Gospodarka wodno-ściekowa	Sporządzenie inwentaryzacji wraz z oceną stanu technicznego gminnej sieci kanalizacji deszczowej i analizą kierunków niezbędnych modernizacji	Gmina Ustronie M.	100 000	50 000	-	-
41.	Modernizacja publicznych toalet na terenie gminy Ustronie Morskie		Gmina Ustronie M.	180 000	-	-	-	Budżet Gminy
42.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Rusowo oraz podziemnych zbiorników retencyjnych w miejscowości Ustronie Morskie		Gmina Ustronie M.	ok. 3 300 000				Budżet Gminy, PROW
43.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od mieszkańców gminy wraz z utrzymaniem systemu gospodarki odpadami	Gmina Ustronie M.	4 255 924	4 300 000	4 500 000	4 800 000	Budżet Gminy
44.	Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe	Utrzymanie zieleni na terenie gminy Ustronie Morskie (m.in. pielęgnacja terenów zielonych, kształtowanie zieleni urządzonej, zakup środków ochrony roślin, wykonywanie nowych nasadzeń)	Gmina Ustronie M.	77 470	80 000	80 300	80 700	Budżet Gminy
45.		Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu (m.in. wykonanie ocen i ekspertyz przyrodniczych, wykonanie inwentaryzacji przyrodniczych, dendrologicznych itp.)	Gmina Ustronie M.	15 000	15 000	15 000	15 000	Budżet Gminy

46.		Zakup kosiarki bijakowej na wysięgniku	Gmina Ustronie M.	60 000	-	-	-	Budżet Gminy
47.		Zakup odchwaszczarki do chodników	Gmina Ustronie M.	10 000	-	-	-	Budżet Gminy
48.		Zakup kosiarki wrzecionowej	Gmina Ustronie M.	29 150	-	-	-	Budżet Gminy
49.		Zakup ciągnika komunalnego z osprzętem do działań związanych z utrzymaniem czystości na terenie Gminy Ustronie Morskie	Gmina Ustronie M.	413 889				Budżet Gminy, WFOŚiGW Szczecin
50.		Rewitalizacja Parku Nadmorskiego w rejonie ul. Bolesława Chrobrego i Okrzei w Ustroniu Morskim	Gmina Ustronie M.	400 000				Budżet Gminy
51.		Przebudowa i rozbudowa amfiteatru w Ustroniu Morskim	Gmina Ustronie M.	3 000 000	3 000 000	-	-	Budżet Gminy
52.		Stworzenie miejsca tradycji rybackich	Gmina Ustronie M.	1 200 000				Budżet Gminy
53.		Rewitalizacja przestrzeni parku podworskiego w Rusowie pod względem wykorzystania potencjału szlaku Świętego Jakuba.	Gmina Ustronie M.	1 200 000				Budżet Gminy
54.	Zagrożenia poważnymi awariami	Zakup materiałów i wyposażenia dla jednostek OSP na terenie gminy Ustronie Morskie	Gmina Ustronie M.	4 600	-	-	-	Budżet Gminy, Fundusz Sołecki
55.	Edukacja ekologiczna	Realizacja programów edukacyjnych propagujących zachowania ekologiczne	Gmina Ustronie M.	10 000	10 000	10 000	10 000	Budżet Gminy
56.	Pozostałe zadania	Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Kukinia, Rusowo, Sianożęty Ustronie Morskie-b2 i b3 - plan miejscowy	Gmina Ustronie M.	350 200	190 000	-	-	Budżet Gminy
57.		Strategia rozwoju ponadlokalnego dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego obszaru Funkcjonalnego 2021-2030	Gmina Ustronie M.	9 900	-	4 243	25 458	Budżet Gminy

Źródło: opracowanie własne, stan na sierpień 2022

7.2 Zadania koordynowane

Tabela 39. Harmonogram rzeczowo - finansowy zadań koordynowanych w ramach Programu ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2025

L.p	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzial.	Szacunkowe koszty (zł)				Źródło finansowania
				2022	2023	2024	2025-2030	
A	B	C	D			E		F
58.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Wymiana źródeł ciepła na źródła proekologiczne wraz z modernizacją energetyczną	mieszkańcy, Wspólnoty	wg kosztorysu				Budżet jednostki
59.		Zwiększenie dostępu do sieci gazowej – przyłączenia do sieci w m. Ustronie Morskie, Gwizd, Sianożęty, Wieniotowo	PSG Sp. z o.o.	b.d.	b.d.			Budżet jednostki
60.		Modernizacja układu włączeniowego do m. Ustronie Morskie	PSG Sp. z o.o.	-	-	wg kosztorysu	-	Budżet jednostki
61.		Modernizacja stacji redukacyjno-pomiarowej średniego ciśnienia Q1600m3/h w Ustroniu Morskim przy ul. Wojska Polskiego	PSG Sp. z o.o.	-	-	-	wg kosztorysu	Budżet jednostki
62.		Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	zgodnie z planem budżetu jednostki				Budżet państwa
63.	Zagrożenia hałasem	Budowa drogi dla rowerów na terenie gminy Ustronie Morskie przebiegającej przez Ustronie Morskie i Kukinka o dł. 3,5 km	ZDP Kołobrzeg	2 816 992,33		-	-	Budżet jednostki, środki zewnętrzne
64.		Budowa drogi dla rowerów na terenie gminy Ustronie Morskie łączącej Gminę Ustronie Morskie z Gminą Dygowo i przebiegającej przez m. Kukinia, Stojkowo i Dygowo o łącznej dł. 5,0 km	ZDP Kołobrzeg	3 998 930,13		-	-	Budżet gminy, środki zewnętrzne
65.		Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	zgodnie z planem budżetu jednostki				Budżet państwa
66.	Pola elektromagnetyczne	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	zgodnie z planem budżetu jednostki				Budżet państwa
67.	Gospodarowanie wodami	Przebudowa zabezpieczeń brzegu w Ustroniu Morskim km 319,00-320,715", w tym opracowanie niezbędnej dokumentacji wraz z wyborem wariantu	Urząd Morski w Szczecinie	b.d.				Budżet państwa
68.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci wodociągowej w obrębie byłego lotniska w Bagiczu wraz z koncepcją.	MWiK Kołobrzeg	-	-	-	1 200 000	Budżet jednostki
69.		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w obrębie byłego lotniska w Bagiczu wraz z koncepcją.	MWiK Kołobrzeg	-	-	-	1 800 000	Budżet jednostki
70.	Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe	Wykonanie odnowień sztucznych i naturalnych w rębniach złożonych, z przeważającym udziałem buka, z domieszką dębu i graba	PGL LP, Nadl. Gościno	40 000	20 000	30 000	70 000	Budżet jednostki
71.		Przebudowa drzewostanu świerkowego	PGL LP, Nadl. Gościno	-	-	b.d.	-	Budżet jednostki

Źródło: opracowanie własne, stan na sierpień 2022

Do głównych zagrożeń, jakie mogą się pojawić przy realizacji założonych działań, które mogą doprowadzić do braku realizacji planowanych zadań lub opóźnienia w ich realizacji w założonym czasie (do 2024 r.) należą:

- brak lub niewystarczające środki własne na realizację zadań;
- nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych na realizację inwestycji;
- długotrwałe i skomplikowane procedury ubiegania się o wsparcie finansowe (głównie ze środków UE);
- długotrwałe procedury przetargowe;
- długotrwałe i skomplikowane procedury uzyskiwania decyzji administracyjnych (lokalizacyjnych, środowiskowych);
- zmiany prawa krajowego w trakcie realizacji Programu - skutkujące brakiem konieczności realizacji pewnych zadań czy zmianą kompetencji;
- opóźnienia i przedłużający się czas budowy/realizacji inwestycji - przyczyny: nieefektywne planowanie, błędy projektowe, opieszałość wykonawcy, niekorzystne warunki pogodowe, zmiany w regulacjach prawnych, przypadki losowe i nieprzewidziane zdarzenia (awarie, znaleziska archeologiczne, znaleziska w postaci materiałów wybuchowych) itp.

8. System realizacji Programu ochrony środowiska

8.1 Zarządzanie Programem ochrony środowiska

Realizacja wyznaczonych celów i kierunków interwencji wymaga ustalenia odpowiedniego systemu zarządzania Programem ochrony środowiska. Zarządzanie Programem powinno odbywać się zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju w oparciu o instrumenty: prawne, finansowe, społeczne i strukturalne. System zarządzania w Polsce odbywa się na szczeblu centralnym (krajowym), wojewódzkim, powiatowym i gminnym. W odniesieniu do analizowanego Programu główną jednostką, na której spoczywać będzie realizacja wyznaczonych zadań będzie Gmina Ustronie Morskie. Niemniej jednak całościowe zarządzanie systemem realizacji Programu ochrony środowiska obejmie poziom jednostek gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie wyznaczonych działań monitorowanych, które realizują na terenie Gminy zadania wg. swoich kompetencji.

System zarządzania jest inny dla grupy instytucji działających w ramach administracji, a inny dla grupy podmiotów korzystających ze środowiska. Do zadań instytucji administracji publicznej z zakresu ochrony środowiska należy przede wszystkim:

- stanowienie prawa lokalnego – w formie podejmowania uchwał oraz wydawania decyzji administracyjnych związanych z zawartością Programu,
- wykonywanie zadań wyznaczonych w Programie oraz innych, wynikających z odpowiednich przepisów prawnych,
- racjonalne planowanie przestrzenne z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- monitorowanie stanu poszczególnych komponentów środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- wydawanie pozwoleń i warunków korzystania ze środowiska,
- programowanie działań systemowych służących ochronie środowiska,
- tworzenie oraz realizacji długookresowych polityk środowiskowych,
- realizacja zadań/przedsięwzięć służących ochronie środowiska.

Na innych zasadach odbywa się natomiast zarządzanie w stosunku do podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska. Kierują się one głównie rachunkiem (efektami) ekonomicznym i zasadami konkurencji rynkowej, choć powszechnie staje się, także uwzględnianie głosu opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzanie środowiskiem odbywa się przez m.in.:

- przestrzeganie ustalonych prawem standardów ochrony środowiska,
- stosowanie technik i technologii ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko,
- modernizowanie i eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- stałą kontrolę emitowanych zanieczyszczeń,
- uzyskiwanie odpowiednich pozwoleń, warunków i decyzji na korzystanie ze środowiska,
- wnoszenie opłat za korzystanie ze środowiska,

Reasumując, zarządzanie Programem wiąże się z:

- koordynacją przebiegu wdrażania i realizacji,
- bieżącą oceną realizacji i aktualizacją celów i kierunków interwencji,
- monitorowaniem skutków realizacji wyznaczonych zadań,
- sprawozdawczością na temat wykonania Programu.

8.1.1 Instrumenty prawne

Ustawy określają narzędzia prawne wykorzystywane dla realizacji zadań w dziedzinie ochrony środowiska, jak również nakładają na organy administracji samorządowej obowiązki w tym zakresie. Instrumenty prawne dają jednostkom samorządu terytorialnego i instytucjom działającym w ochronie środowiska możliwość nałożenia określonych obowiązków i postanowień na podmioty korzystające ze środowiska. Podstawowymi instrumentami prawnymi ochrony środowiska na szczeblu gminnym są:

- akty prawa miejscowego – uchwały Rady Gminy dotyczące gminnych przepisów porządkowych w zakresie środowiska naturalnego,
- decyzje administracyjne o charakterze prewencyjnym, finansowym i restrykcyjnym, z których najważniejsze to: zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów, decyzje na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, decyzje związane z gospodarką odpadami (wytwarzanie, odzysk, unieszkodliwianie, zbieranie i transport), koncesje na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin, decyzje uzgadniające zakres, sposób i termin zakończenia rekultywacji, decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu, pozwolenia wodnoprawne, decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach w zakresie scalania, podziału i wymiany gruntów, opłaty i kary pieniężne.
- decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, w którym organ określa warunki korzystania ze środowiska oraz wymagania konieczne do uwzględnienia przed wyrażeniem innej decyzji np. pozwoleniem na budowę. W decyzji środowiskowej organ może nałożyć na podmiot obowiązek prowadzenia monitoringu, wykonania analizy porealizacyjnej w każdym aspekcie oddziaływania na dowolny komponent środowiska.

Szczególnym instrumentem prawnym jest od niedawna monitoring, czyli kontrola jakości stanu środowiska. Prowadzony on jest zarówno, jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiska. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych, jako obowiązujących, czynią je instrumentem o znaczeniu prawnym.

Wójt może wystąpić do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji przekazując dokumentację sprawy, jeżeli w wyniku kontroli stwierdził naruszenie przez podmiot korzystający ze środowiska przepisów ochrony środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić.

Ponadto Wójt w drodze decyzji może, nakazać podmiotowi, którego działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia oraz przywrócenia środowiska do stanu właściwego, określając równocześnie zakres ograniczenia lub stan, do jakiego ma zostać przywrócone środowisko a także czynności, zmierzające do osiągnięcia tych celów.

8.1.2 Instrumenty finansowe

Realizacja wyznaczonych celów, kierunków interwencji, działań i zadań szczegółowych nakreślonych w Programie wymaga w większości zabezpieczenia znacznych środków finansowych. Do instrumentów finansowych mogących być źródłem realizacji przedsięwzięć proekologicznych zalicza się:

- opłaty za korzystanie ze środowiska – m.in. za emisje zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wód, za odprowadzanie ścieków, za składowanie odpadów itp.,
- opłaty produktowe i depozytowe, będące świadczeniami za wprowadzanie do obrotu lub korzystania z produktów, które powodują zanieczyszczenie środowiska w fazie produkcji, konsumpcji lub utylizacji,
- administracyjne kary pieniężne np. Za niedotrzymanie standardów ochrony środowiska, nielegalną wycinkę drzew i krzewów,
- opłaty administracyjne będące płatnościami za czynności administracyjne (np. Za przygotowanie i wydanie decyzji, zezwoleń, itp.),
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- środki z budżetów gminy, powiatu i województwa,
- kredyty bankowe,
- dotacje i pożyczki celowe (np. NFOŚiGW, WFOŚiGW),
- fundusze unijne,
- programy krajowe (POIiŚ),
- programy regionalne (RPO).

8.1.3 Instrumenty społeczne

Istotnym i dobrze rozwijającym się instrumentem jest możliwość udziału społeczeństwa na etapie podejmowanie decyzji i opracowywania dokumentów środowiskowych. Gwarancja udziału społeczeństwa w ochronie środowiska zawarta została w art. 5 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [2]. W myśl Ustawy „każdy ma prawo do składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa”. Obowiązek zapewnienia możliwości udziału ludności w postępowaniu toczącym się odpowiednio przed wydaniem tych decyzji lub ich zmianą oraz przed przyjęciem tych dokumentów lub ich zmianą, w sytuacji, gdy udział społeczny jest możliwy, spoczywa na organach administracji właściwych do wydania decyzji lub opracowania projektów dokumentów. Ponadto mają one obowiązek w taki sposób informować społeczeństwo o wynikach swoich działań, aby każda osoba, bez względu na to, czy ma bądź nie ma możliwości korzystania ze środków masowego przekazu, w równym stopniu miała do nich dostęp. Ustawa nakazuje, aby organ prowadzący postępowanie administracyjne lub sporządzający projekt dokumentu udostępnił niezbędną dokumentację sprawy podając do publicznej wiadomości termin i miejsce wyłożenia do wglądu.

Zapewnienie udziału społecznego jest, więc instrumentem z jednej strony kontrolującym stopień korzystania ze środowiska oraz planowania działań z zakresu ochrony środowiska, zaś z drugiej strony zwiększającym świadomość ekologiczną społeczeństwa. Wydawanie decyzji administracyjnych lub sporządzanie dokumentów programowych i strategicznych powinno zapewniać rozwój gospodarczy z zachowaniem zasad ochrony środowiska oraz być zgodne z potrzebami i bezpieczeństwem społeczeństwa lokalnego.

Do pozostałych instrumentów społecznych pozwalających na sprawne zarządzanie Programem ochrony środowiska należą:

- **edukacja ekologiczna społeczeństwa** (materiały, konkursy, debaty, konferencje, szkolenia) - podstawą jest tu rzetelne i ciągłe przekazywanie wiedzy na temat ochrony środowiska oraz komunikowanie się władz samorządów lokalnych ze społeczeństwem na drodze podejmowanych działań inwestycyjnych,

- **współpraca i budowanie partnerstwa** pomiędzy samorządem a społeczeństwem oraz pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi - wzajemne relacje powinny opierać się na partnerstwie, które będą prowadziły do wspólnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć.
- **nacisk społeczny czyli petycje, demonstracje, akcje zbierania podpisów.**

8.1.4 Instrumenty strukturalne i infrastrukturalne

Działania strukturalne polegają na formułowaniu i wdrażaniu polityk i strategii środowiskowych. Polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z *Ustawą Prawo ochrony środowiska [1]*, polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w *Ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju[11]*. Polityka ochrony środowiska jest zatem prowadzona m.in. Za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Do instrumentów strukturalnych na poziomie lokalnym należą więc wszystkie programy strategiczne i planistyczne np. Strategie Rozwoju, Plany Rozwoju Lokalnego, Plany Odnowy Miejscowości, Programy Gospodarki Niskoemisyjnej, Programy Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest, Programy Rewitalizacji, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego etc. Niemniej jednak główne cele i kierunki interwencji powinien nakreślać Program ochrony środowiska opracowywany na podstawie już istniejących polityk i strategii rozwojowych, w tym Wieloletnich Prognoz Finansowych i budżetu jednostki. „Program ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie” poprzez nawiązanie do polityk i strategii szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego oraz analizę lokalnych uwarunkowań przyrodniczych precyzuje działania zmierzające do poprawy stanu środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Gminy, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w programie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Reasumując, lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne. Prawidłowy ekorozwój Gminy Ustronie Morskie wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu i mieszkańców (edukacja ekologiczna, udział społeczny, szkolenia, konfrontacje itp.). „Program ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie” przedstawia cele i kierunki zmierzające do poprawy stanu środowiska w zgodzie z dalszym rozwojem społecznym i gospodarczym mieszkańców.

8.2 Monitorowanie Programu Ochrony Środowiska

System wdrażania Programu ochrony środowiska powinien podlegać na regularnej ocenie poprzez odpowiednio zaplanowane działania monitorujące. Sprawne monitorowanie Programu ochrony środowiska wymaga okresowej wymiany informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi, w zakresie stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Celem monitoringu jest zatem zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku i zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne,

finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza on informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Monitorowanie wdrażania postanowień Programu ochrony środowiska polegać będzie głównie na działaniach organizacyjno-kontrolnych, do których należą:

- 1) ocena stopnia wykonania zadań (ocena efektywności wykonania zadań),
- 2) ocena zidentyfikowanych problemów oraz podjętych działań w celu ich rozwiązania lub minimalizacji,
- 3) ocena rozbieżności pomiędzy założonymi celami, kierunkami i zadaniami, a ich wykonaniem (ocena przyczynowo-skutkowa).

W celu prawidłowego nadzoru nad realizacją opracowanego Programu wyznaczono wskaźniki monitorowania, które zostały ujęte w rozdziale 6 w tabeli „Cele, kierunki interwencji i działania zaplanowane na lata 2022 – 2025”. Dla każdego z wyznaczonych wskaźników określono wartość bazową i docelową, które będą podstawą do opracowania Raportów oraz przyszłych aktualizacji Programu. Przy ustalaniu wskaźników monitorowania wzięto pod uwagę istniejące uwarunkowania środowiskowe, wyznaczone cele i kierunki interwencji oraz dostępność danych ilościowych i jakościowych. Dlatego dla każdego z przedstawionych wskaźników monitorowania podano jego źródło, co znacznie ułatwi proces kontroli i weryfikacji założonych efektów środowiskowych.

8.3 Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 Ustawy *Prawo ochrony środowiska* [1] z wykonania Programów ochrony środowiska organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. po przedstawieniu raportów są one przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu.

Podczas opracowywania Raportu z wykonania Programu ochrony środowiska należy wykorzystać m.in.:

- sprawozdania z wykonania budżetu,
- wyniki badań prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska,
- informacje zawarte w raportach i publikacjach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- informacje i materiały Głównego Urzędu Statystycznego,
- informacje i materiały z pozostałych podmiotów, które zostały zaangażowane w realizację zadań własnych i monitorowanych Programu ochrony środowiska.

Pierwszy Raport z wykonania Programu ochrony środowiska powinien zostać sporządzony za lata 2022-2023, a drugi za lata 2024-2025. Wyniki dwuletniej oceny będą stanowiły podstawę do aktualizacji listy przedsięwzięć przyjętych w opracowaniu oraz wyznaczania w przyszłości nowych celów proekologicznych i kierunków działań.

8.4 System instytucji zaangażowanych w realizację programu ochrony środowiska

Główną jednostką odpowiedzialną za realizację zadań wyznaczonych w Programie ochrony środowiska będzie Gmina Ustronie Morskie. Na samorządzie spoczywać będzie prawidłowa koordynacja, zarządzanie i monitorowanie zapisów Programu ochrony środowiska. Z punktu widzenia Programu w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu Programem (Rada Gminy, Wójt Gminy);
- podmioty realizujące zadania Programu (Gmina, Starostwo Powiatowe, inne jednostki)
- podmioty kontrolujące i monitorujące przebieg realizacji i efekty Programu (Urząd Marszałkowski, GIOŚ, PGWWP, RDLP, podmioty gospodarcze, jednostki naukowo-badawcze itp.),

- podmioty kształtujące politykę Programu ochrony środowiska (lokalne media, jednostki oświaty, organizacje pozarządowe),
- społeczność, jako główny podmiot odbierający wyniki działań Programu.

Włączanie szerokiego grona partnerów w proces realizacji ustalonych celów, kierunków interwencji i zadań zwiększa ich akceptację oraz zapewnia przyjmowanie rozwiązań korzystnych z punktu widzenia środowiskowego, gospodarczego i społecznego. Istotnym jest zatem sukcesywny rozwój partnerstwa ze wszystkimi możliwymi instytucjami działającymi w regionie, w celu maksymalnego wykorzystania dostępnych zasobów technicznych i finansowych zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju.

8.5 Wykaz interesariuszy

Poniżej zestawienie interesariuszy biorących udział w tworzeniu Programu ochrony środowiska oraz jego przyszłej realizacji:

- Główny Urząd Statystyczny w Warszawie;
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie;
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Warszawie;
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie;
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie;
- Agencja Rynku Rolnego w Warszawie;
- Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza;
- Nadleśnictwa;
- Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie;
- Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie;
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna w Warszawie;
- Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej;
- Komenda Wojewódzka Policji;
- Urząd Marszałkowski w Szczecinie;
- Urząd Wojewódzki w Szczecinie;
- Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu;
- Urząd Gminy Ustronie Morskie,
- Mieszkańcy i przedsiębiorcy.

8.6 System finansowania

Realizacja wyznaczonych zadań oraz osiągnięcie wyznaczonych celów Programu Ochrony Środowiska wymaga znacznych nakładów finansowych niejednokrotnie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Głównym źródłem finansowania Programu będą środki własne gminy, środki inwestorów, mieszkańców oraz podmiotów komunalnych. Środki te będą stanowiły uzupełnienie i wkład własny dla źródeł krajowych i zagranicznych – szczególnie krajowych funduszy ekologicznych i funduszy unijnych w ramach ściśle sprecyzowanych programów operacyjnych.

W tabeli poniżej przedstawiono możliwe źródła finansowania zadań realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska.

Tabela 40. Źródła finansowania zadań realizowanych w ramach POŚ

Źródło finansowania	Opis
<p>Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej</p>	<p>Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, jako Instytucja Wdrażająca wielu programów finansowanych ze środków zagranicznych, zgodnie z przyjętą strategią działania na lata 2017-2020 będzie dysponował w perspektywie do 2023 r. środkami zagranicznymi o wartości przekraczającej 20 mld zł. Wolumen dostępnych środków przyczyni się do realizacji przedsięwzięć w obszarach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej; ● ochrony powietrza; ● ochrony wód; ● geologii, górnictwa i gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowania odpadami; ● różnorodności biologicznej. <p>Celami horyzontalnymi realizowanymi w każdym z wyżej wymienionych obszarów będą:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● poprawa stanu środowiska poprzez wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych; ● pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną; ● wdrażanie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii, gospodarki o obiegu zamkniętym (w tym ocen cyklu życia – ang. LCA), wspieranie uzasadnionej ekonomicznie niskoemisyjności gospodarki i społeczeństwa oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy, rozwoju nowych technik i technologii służących między innymi racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi, zapobiegania powstawaniu lub ograniczenie emisji do środowiska; ● edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju; ● zrównoważone, efektywne korzystanie z zasobów, w tym z surowców pierwotnych. <p>Podstawą do przyjmowania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie w Narodowym Funduszu są programy priorytetowe, które określają m.in. formy i warunki dofinansowania oraz szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć. Zarządzanie finansami NFOŚiGW przez programy priorytetowe gwarantuje transparentny, obiektywny i bezstronny proces przyznawania dofinansowania.</p>
<p>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020</p>	<p>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ 2014-2020) to krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne. Środki unijne z programu przeznaczone są również w ograniczonym stopniu na inwestycje w obszary ochrony zdrowia i dziedzictwa kulturowego. Obszary wsparcia i rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Zmniejszenie emisyjności gospodarki, ● Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, ● Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego, ● Infrastruktura drogowa dla miast, ● Rozwój transportu kolejowego w Polsce, ● Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego, ● Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.
<p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021-2027</p>	<p>Komisja Europejska w latach 2021-2027 planuje przeznaczyć na Wspólną Politykę Rolną 365 mld euro, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na płatności bezpośrednie 265,2 mld euro, - na rozwój obszarów wiejskich 78,8 mld euro, - na wsparcie rynkowe 20 mld euro. <p>W latach 2021-2027 dla polskich rolników przewidziano na PROW i dopłaty bezpośrednie 30,5 mld euro, w tym na dopłaty 21,2 mld euro i na PROW 9,2 mld euro. są to duże pieniądze jednak jest to o 1,6 mld euro mniej niż w poprzedniej perspektywie PROW 2014-2020 ale o 1,8 mld euro więcej niż w okresie PROW 2007-2020. Reasumując Polska po 2020 roku otrzyma na dopłaty bezpośrednie o 91 mld euro więcej, ale na PROW o 11 mld euro mniej.</p>

	<p>Wspólna Polityka Rolna na lata 2021-2027 ma być oparta według założeń Komisji Europejskiej na dziewięciu celach, które mają stanowić podstawę do opracowania przez kraje członkowskie Planów Strategicznych Wspólnej Polityki Rolnej. Cele szczegółowe nowej WPR to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie dochodów, 2. Zwiększenie konkurencyjności, 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym, 4. Przeciwdziałanie i przystosowanie do zmian klimatu, 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju, 6. Ochrona przyrody i krajobrazu, 7. Wsparcie młodych rolników, 8. Promowanie zatrudnienia, rozwój obszarów wiejskich, 9. Bezpieczeństwo żywności.
<p>Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie</p>	<p>Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie udziela dofinansowania na zadania/przedsięwzięcia z dziedziny ochrony środowiska i gospodarki wodnej, określone w <i>Ustawie Prawo ochrony środowiska [1]</i>. Podstawowymi formami pomocy finansowej stosowanymi przez Fundusz są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • preferencyjne pożyczki, w tym pożyczki przeznaczone na finansowanie wkładu krajowego w realizację przedsięwzięć z udziałem środków z Unii Europejskiej oraz pożyczki pomostowe, zapewniające finansowanie inwestycji do czasu otrzymania przez wnioskodawcę środków z Unii Europejskiej (niepodlegające umorzeniu), • dotacje, • dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, • częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych, • przekazanie środków dla państwowych jednostek budżetowych, • nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, nie związaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej, • umorzenia pożyczek.
<p>Fundusze Europejskie na lata 2021-2027</p>	<p>W 2021 roku zostanie podpisana Umowa Partnerstwa (UP) określająca strategię wykorzystania funduszy europejskich w latach 2021-2027.</p> <p>Nowa perspektywa finansowa obejmuje środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności (FS), Europejskiego Funduszu Społecznego+ (EFS+) oraz Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.</p> <p>Łączny budżet w ramach UP wynosi ok. 170 mld euro.</p> <p>Strategia wykorzystania przyznanych środków obejmuje następujące obszary:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej” („CP 1”) – poprzez: <ol style="list-style-type: none"> a) zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii; b) czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów; c) sprzyjanie wzrostowi i konkurencyjności MŚP; d) rozwijanie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości. • Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem” („CP 2”) – poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • promowanie środków na rzecz efektywności energetycznej; • promowanie odnawialnych źródeł energii; • rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania na szczeblu lokalnym; • wspieranie działań w zakresie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe; • wspieranie zrównoważonej gospodarki wodnej; • wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym;

	<ul style="list-style-type: none"> • sprzyjanie bioróżnorodności i rozwojowi zielonej infrastruktury w środowisku miejskim oraz zmniejszanie zanieczyszczenia; • „Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności i udoskonaleniu regionalnych połączeń teleinformatycznych” („CP 3”) – poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • udoskonalanie sieci połączeń cyfrowych; • rozwój zrównoważonej, inteligentnej, bezpiecznej i intermodalnej sieci TEN-T odpornej na zmianę klimatu; • rozwój zrównoważonej, inteligentnej i intermodalnej mobilności odpornej na zmianę klimatu na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do sieci TEN-T i mobilności transgranicznej; • wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej; • „Europa bliżej obywateli dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych” („CP 5”) – poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie zintegrowanego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego i bezpieczeństwa na obszarach miejskich; • wspieranie zintegrowanego lokalnego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego oraz bezpieczeństwa, w tym na obszarach wiejskich i przybrzeżnych, m.in. W ramach rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.
Fundusz Dróg Samorządowych	<p>Minister Infrastruktury dokonuje podziału środków FDS na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu podziału środków Funduszu Dróg Samorządowych na dofinansowanie budowy, przebudowy lub remontu dróg powiatowych i dróg gminnych na poszczególne województwa. Następnie, zgodnie z przepisami ustawy o Funduszu Dróg Samorządowych, w terminie do 14 dni od otrzymania informacji o wysokości środków FDS, wojewodowie ogłaszają nabory wniosków.</p> <p>Dofinansowanie z FDS dla zadań powiatowych i gminnych jest uzależnione od dochodów jednostek samorządu terytorialnego: im niższy dochód własny jest, tym większa wartość dofinansowania, przy czym maksymalne dofinansowanie może wynieść do 80% kosztów realizacji zadania.</p>

9. Literatura

Wykaz aktów prawnych

- [1] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021r., poz. 1973 t.j. ze zm.).
- [2] Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022r., poz. 1029 t.j. ze zm.)
- [3] Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2021r., poz. 1326 – t.j. ze zm.)
- [4] Ustawa z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021r., poz. 2233 – t.j. ze zm.);
- [5] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Z 2022r., poz. 916 – t.j. ze zm.);
- [6] Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. 2022r., poz. 672 – t.j. ze zm.)
- [7] Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. nr z 2022r., poz. 699 – t.j. ze zm.)
- [8] Ustawa z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2022r. poz. 1297 – t.j. ze zm.)
- [9] Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2022r., poz. 1066 – t.j. ze zm.)
- [10] Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Z 2021r., poz. 710 – t.j. Ze zm.)
- [11] Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021r., poz. 1057 – t.j. ze zm.)
- [12] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2021, poz. 1576)
- [13] Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 kwietnia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021, poz. 845)
- [14] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014r., poz. 112 – t.j. Ze zm.)
- [15] Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2020r., poz. 258).
- [16] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016r., poz. 2183)
- [17] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017r., poz. 356)
- [18] Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 grudnia 2020 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz. U. Z 2020, poz. 2270)
- [19] Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020, poz. 2187)

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY NR 1

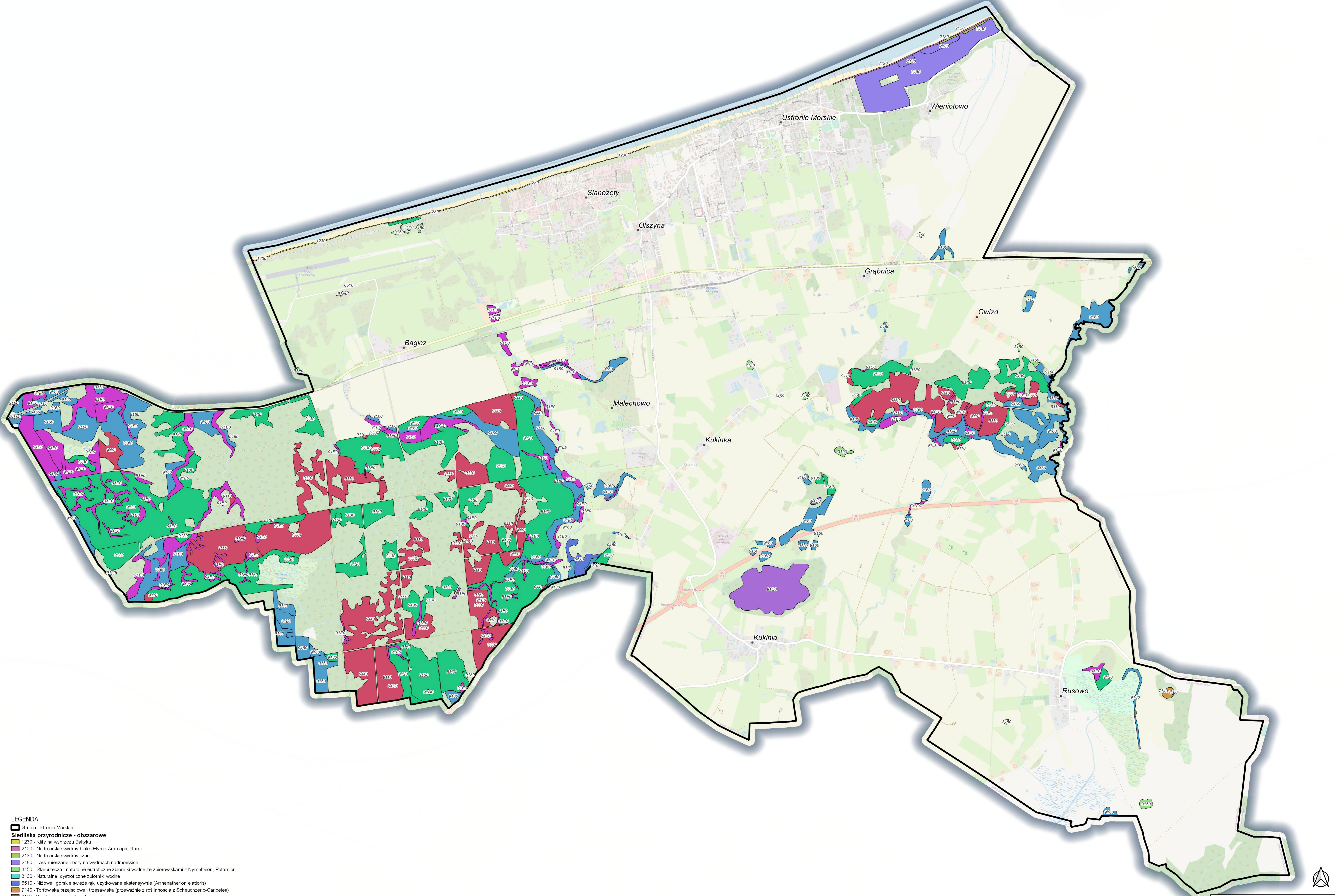
Uwarunkowania przyrodnicze gminy Ustronie Morskie
wersja elektroniczna – na płycie CD

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY NR 2

Formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne
gminy Ustronie Morskie
wersja elektroniczna – na płycie CD

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY NR 3

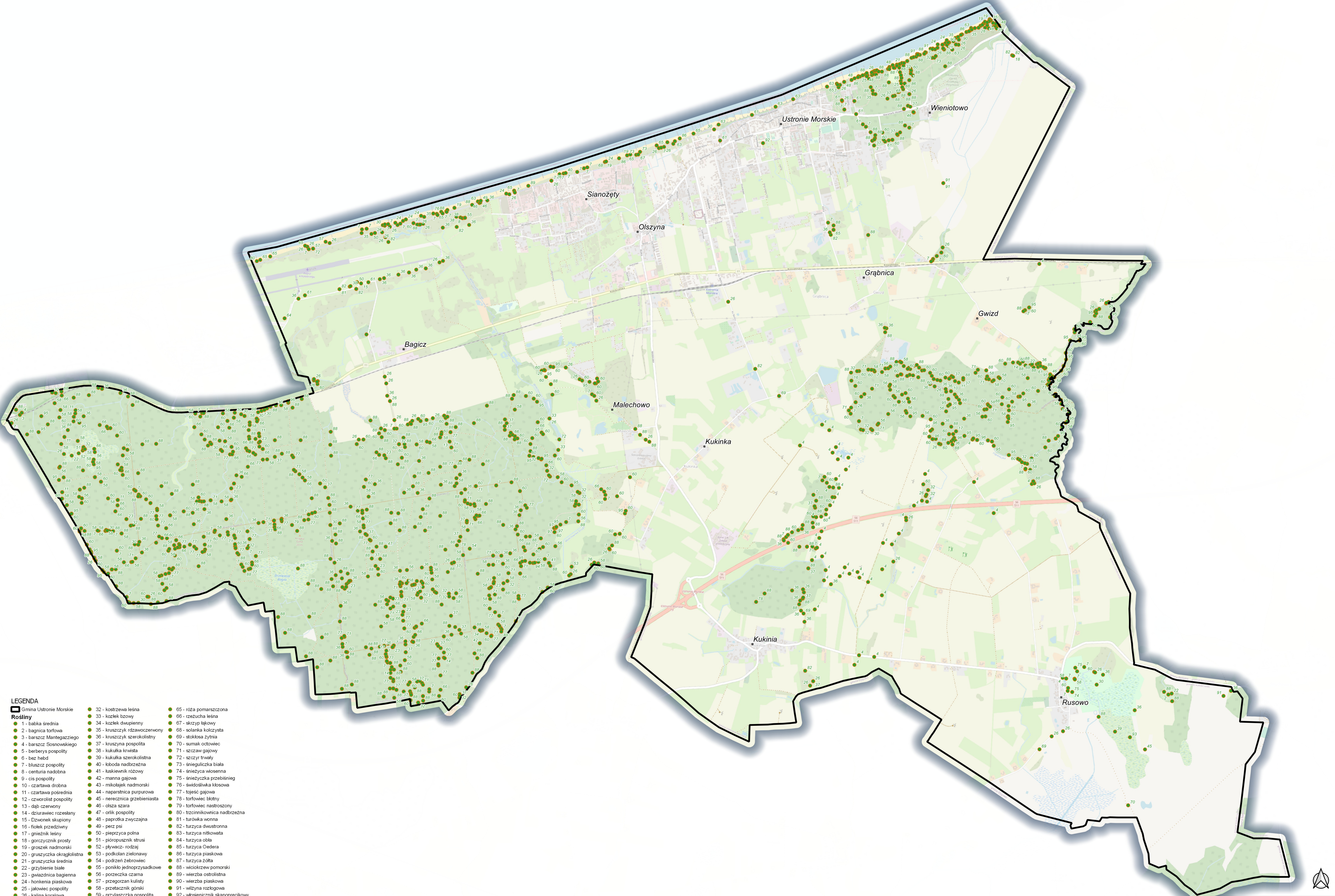
Obszary szczególnego zagrożenia powodzią
na terenie Gminy Ustronie Morskie
wersja elektroniczna – na płycie CD



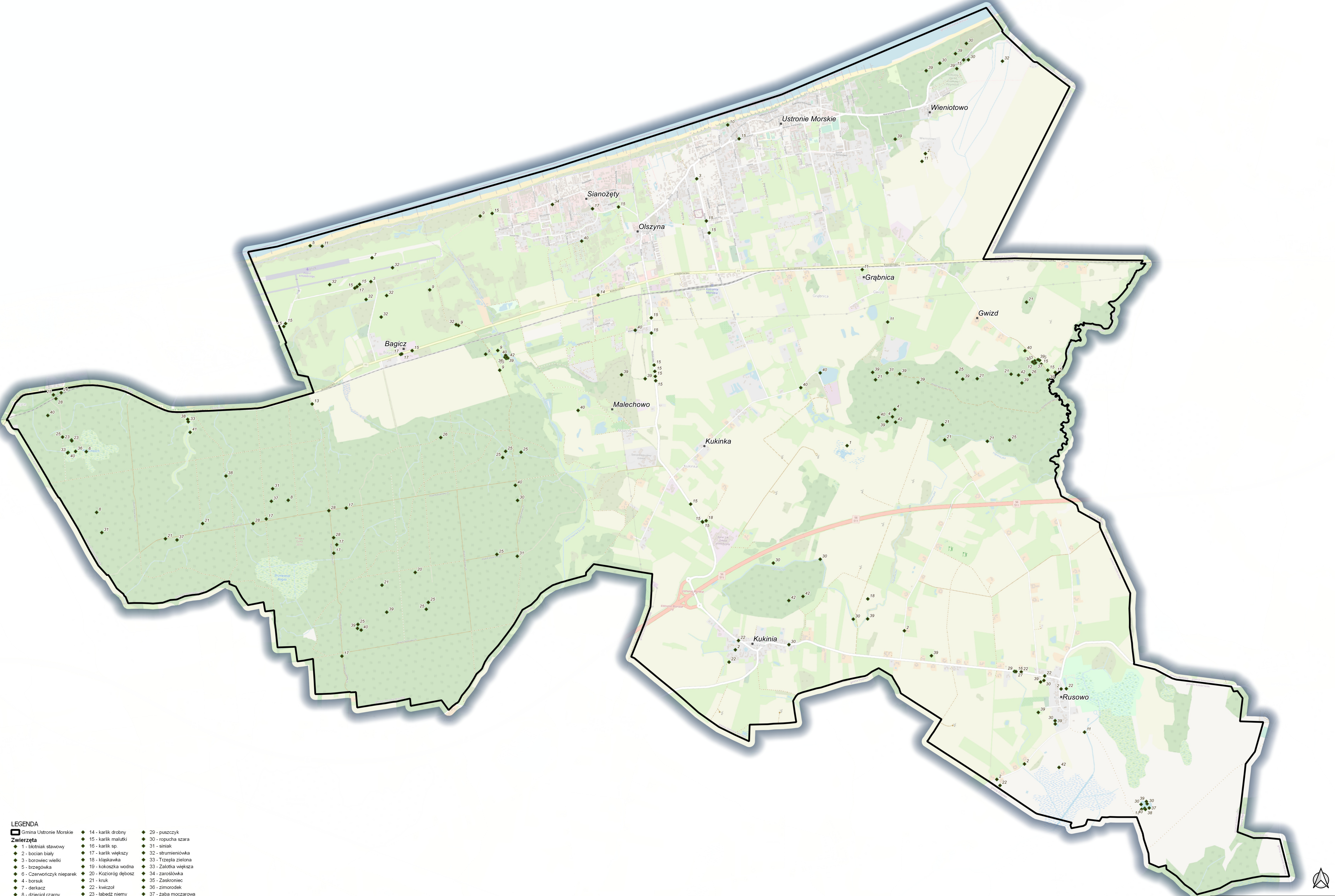
LEGENDA

- Gmina Ustronie Morskie
- Siedliska przyrodnicze - obszarowe**
- 1230 - Klify na wybrzeżu Bałtyku
- 2120 - Nadmorskie wydmy białe (Elymo-Ammophiletum)
- 2130 - Nadmorskie wydmy szare
- 2180 - Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich
- 3150 - Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nymphaeion, Potamion
- 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne
- 6510 - Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)
- 7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzeria-Caricetea)
- 9110 - Kwasne buczyny (Luzulo-Fagetum)
- 9130 - Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)
- 9160 - Graj i subatlantycki (Stellario-Carpinetum)
- 91D0 - Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)
- 91E0 - Legi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion gl)
- 91E0 - Legi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae, oty źródłiskowe)



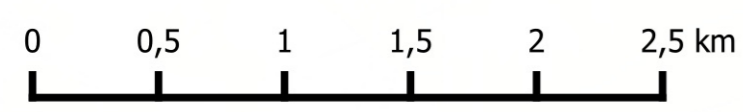
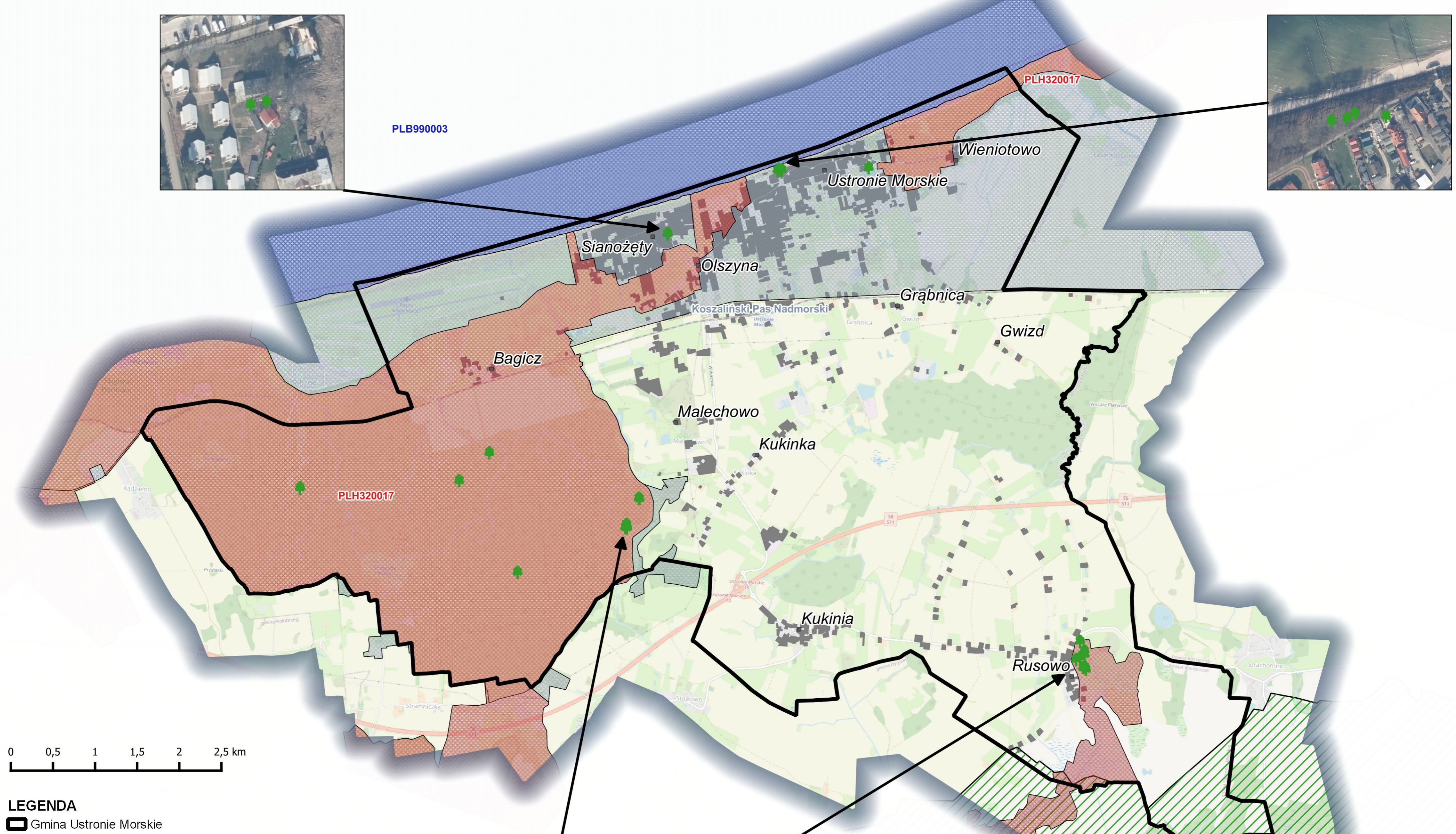


- LEGENDA**
- Gmina Ustronie Morskie
 - Rośliny
 - 1 - babka średnia
 - 2 - bagnica torfowa
 - 3 - barszcz Mantegazziego
 - 4 - barszcz Sosnowskiego
 - 5 - berberys pospolity
 - 6 - bez hebd
 - 7 - bluszcz pospolity
 - 8 - centuria podobna
 - 9 - cis pospolity
 - 10 - czartawa drobna
 - 11 - czartawa pośrednia
 - 12 - czworolist pospolity
 - 13 - dąb czerwony
 - 14 - dziurawiec rzeszlański
 - 15 - dzwonek skupiony
 - 16 - fiołek przedziwny
 - 17 - gnieźnik leśny
 - 18 - gorczycznik prosty
 - 19 - groszek nadmorski
 - 20 - gruszczyca okrągłolistna
 - 21 - gruszczyca średnia
 - 22 - grzybień biały
 - 23 - gwiazdnica bagienna
 - 24 - honkienia piaskowa
 - 25 - jaskółec pospolity
 - 26 - kalina koronkowa
 - 27 - klinopodium pospolite
 - 28 - kocanki piaskowe
 - 29 - kokorycz wągła
 - 30 - konwalia majowa
 - 31 - korzeniówka pospolita
 - 32 - kostrzewa leśna
 - 33 - kozłek bżowy
 - 34 - kozłek dwupienny
 - 35 - kruszczyk rdzawoczerwony
 - 36 - kruszczyk szerokolistny
 - 37 - kruszyna pospolita
 - 38 - kukulka krwista
 - 39 - kukulka szerokolistna
 - 40 - lekocda nadbrzeżna
 - 41 - lukiewnik różowy
 - 42 - manna gajowa
 - 43 - miłokajek nadmorski
 - 44 - napatrnica purpurowa
 - 45 - nerezcznica grzebieńniasta
 - 46 - oślna szara
 - 47 - orlik pospolity
 - 48 - paprotka zwyczajna
 - 49 - perz psi
 - 50 - pieprzycia polna
 - 51 - pióropusznik strusi
 - 52 - płycacz - rodzaj
 - 53 - podkolan zielonawy
 - 54 - podzielen zebrowiec
 - 55 - poniko jednoprzysadkowe
 - 56 - porzeczka czarna
 - 57 - przagorzan kulisty
 - 58 - przetacznik górski
 - 59 - przylaszczka pospolita
 - 60 - przytulia wonna
 - 61 - rdostowiec ostrokończysty
 - 62 - rogownica wielkoowocowa
 - 63 - rokietnik zwyczajny
 - 64 - rozchodnik biały
 - 65 - róża pomarszczona
 - 66 - rzeżucha leśna
 - 67 - skrzyp łąkowy
 - 68 - solanka kolczysta
 - 69 - stoklosa żytina
 - 70 - sumak octowiec
 - 71 - szczaw gajowy
 - 72 - szczyt trwały
 - 73 - śnieguliczka biała
 - 74 - śnieżyca wiosenna
 - 75 - śnieżyżka przebieśnięg
 - 76 - świśdliwka kłosaowa
 - 77 - tojeść gajowa
 - 78 - torfowiec błotny
 - 79 - torfowiec nastrożony
 - 80 - trzcinnikowica nadbrzeżna
 - 81 - turówka wonna
 - 82 - turzycia dwustronna
 - 83 - turzycia nitkowata
 - 84 - turzycia obła
 - 85 - turzycia Oedera
 - 86 - turzycia piaskowa
 - 87 - turzycia żółta
 - 88 - wiciokrzew pomorski
 - 89 - wierzba ostroliśtna
 - 90 - wierzba piaskowa
 - 91 - wilczyńa rolowoga
 - 92 - włosienicznik skąpopięcikówy
 - 93 - wrzosiec bagienny
 - 94 - zachyłka oszczepowata
 - 95 - złoc pochwiłstna
 - 96 - zankiel zwyczajny
 - 97 - zywotnik

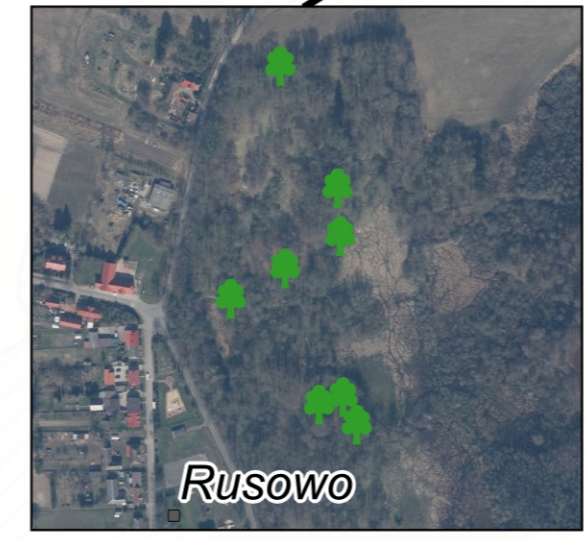
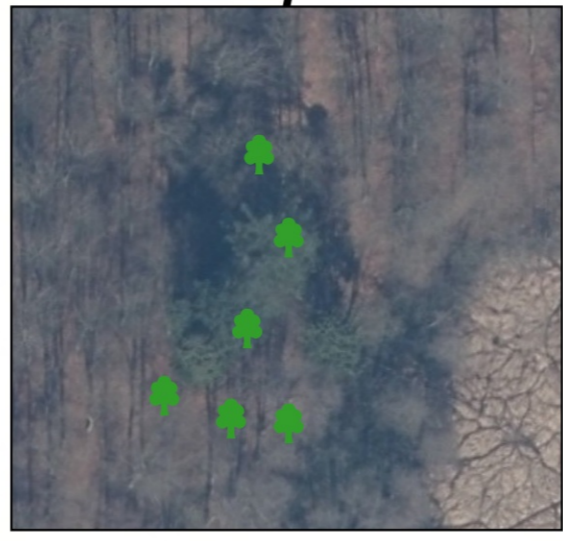


- LEGENDA**
- ▭ Gmina Ustronie Morskie
 - ◆ Zwierzęta
 - ◆ 1 - błotniak stawowy
 - ◆ 2 - bocian biały
 - ◆ 3 - borowiec wielki
 - ◆ 5 - brzegówka
 - ◆ 6 - Czerwonoczyk nieparek
 - ◆ 4 - borsuk
 - ◆ 7 - derkacz
 - ◆ 8 - dzięcioł czarny
 - ◆ 9 - dziwonia
 - ◆ 10 - gawron
 - ◆ 11 - gąsiorek
 - ◆ 12 - grzebiuszka ziemna
 - ◆ 13 - jaszczurka zwinka
 - ◆ 14 - karlik drobny
 - ◆ 15 - karlik malutki
 - ◆ 16 - karlik sp.
 - ◆ 17 - karlik większy
 - ◆ 18 - kłaskawka
 - ◆ 19 - kokoszka wodna
 - ◆ 20 - Kocioróg dębosz
 - ◆ 21 - kruk
 - ◆ 22 - kwiczoł
 - ◆ 23 - labędź niemy
 - ◆ 24 - mopek
 - ◆ 25 - mucholówka mała
 - ◆ 26 - myszolew
 - ◆ 27 - nietoperz no.
 - ◆ 28 - nocek no.
 - ◆ 29 - puszczyk
 - ◆ 30 - ropucha szara
 - ◆ 31 - siniak
 - ◆ 32 - strumieniówka
 - ◆ 33 - Trzepla zielona
 - ◆ 34 - żalotka większa
 - ◆ 35 - zasłowiak
 - ◆ 36 - zimorodek
 - ◆ 37 - zaba moczarowa
 - ◆ 38 - zaba trawna
 - ◆ 39 - zaby brunatne
 - ◆ 40 - zaby zielone
 - ◆ 41 - zółw błotny
 - ◆ 42 - Żuraw



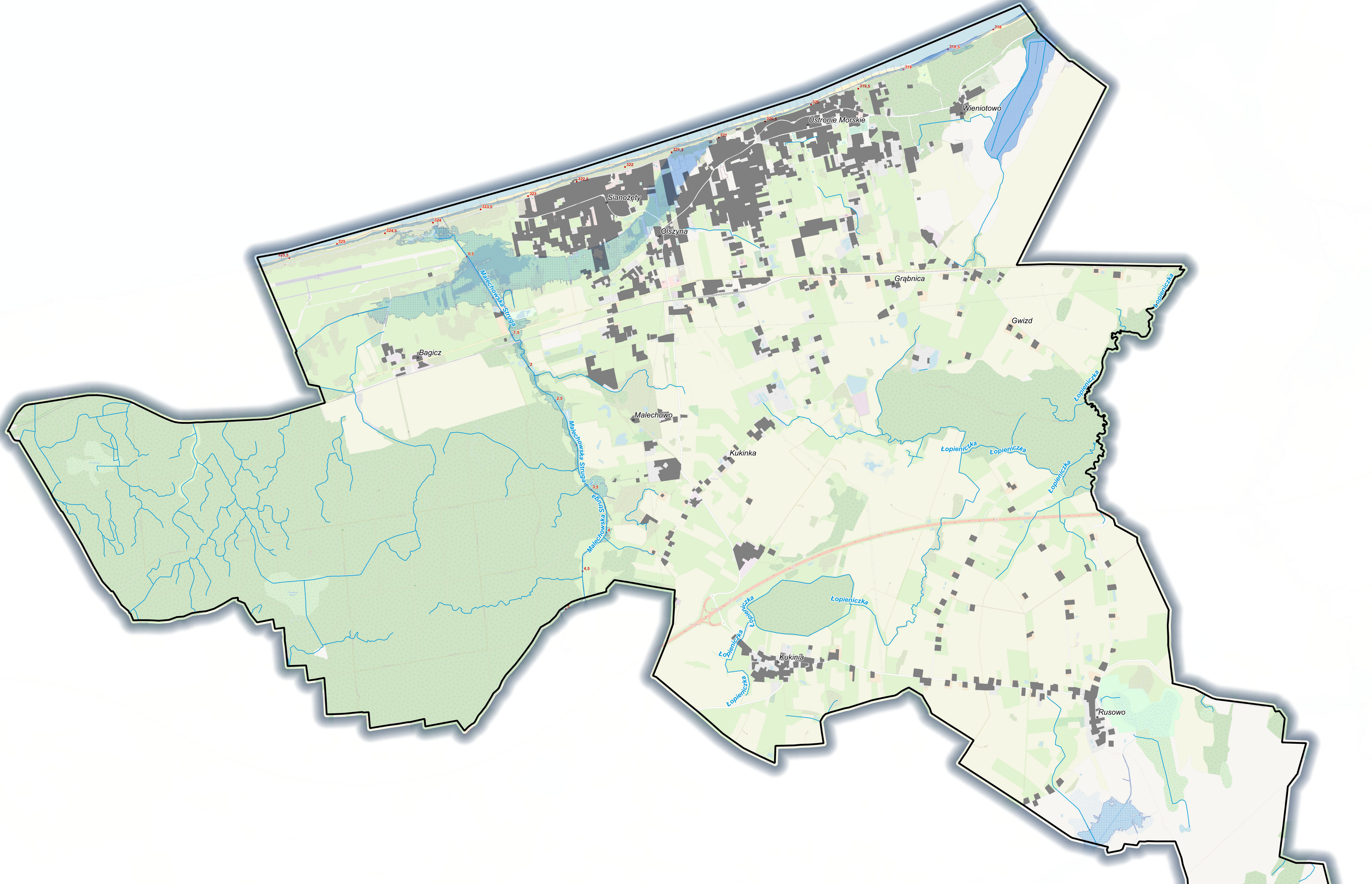


- LEGENDA**
- Gmina Ustronie Morskie
 - Teren zabudowy
 - Pomniki przyrody
 - Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków - Natura 2000**
 - PLB990003 - Zatoka Pomorska
 - Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk - Natura 2000**
 - PLH320007 - Dorzecze Parsęty
 - PLH320017 - Trzebiatowsko-Kołobrzowski Pas Nadmorski
 - Obszary Chronionego Krajobrazu**
 - Koszaliński Pas Nadmorski
 - Korytarze ekologiczne - krajowe**
 - KPn-21B - Pobrzeża Zachodniopomorskie



PLH320007

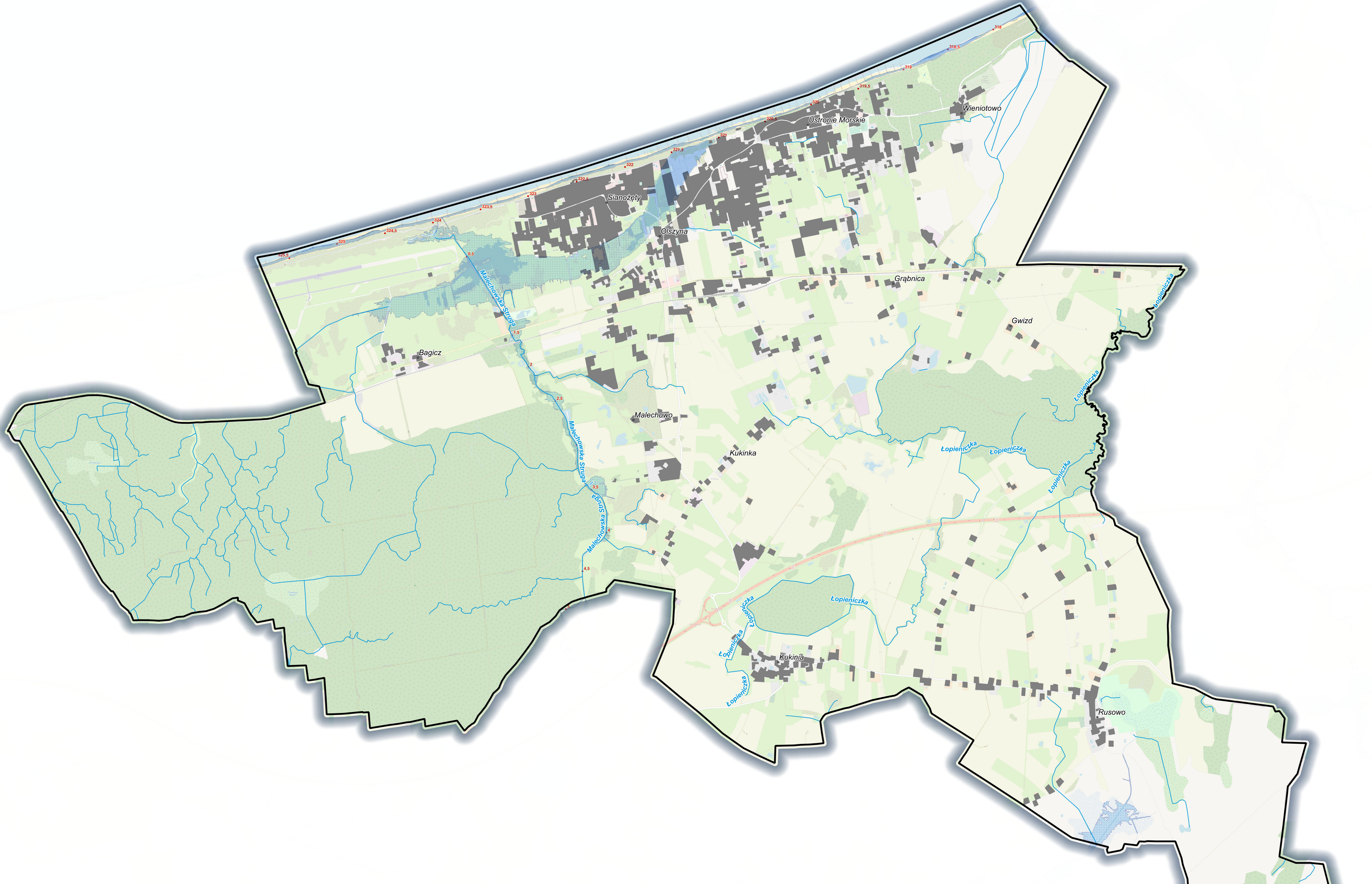
TYTUŁ OPRACOWANIA		
Program ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2025		
NAZWA RYSUNKU	NR. ZAŁ.	SKALA
Formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne	2	1:30 000
OPRACOWANIE mgr Mariusz Orzechowski		



LEGENDA

- Gmina Ustronie Morskie
- Teren zabudowy
- Rzeki
- Q=0,2% - obszar o niskim prawdopodobieństwie powodzi raz na 500 lat - morze i rzeki

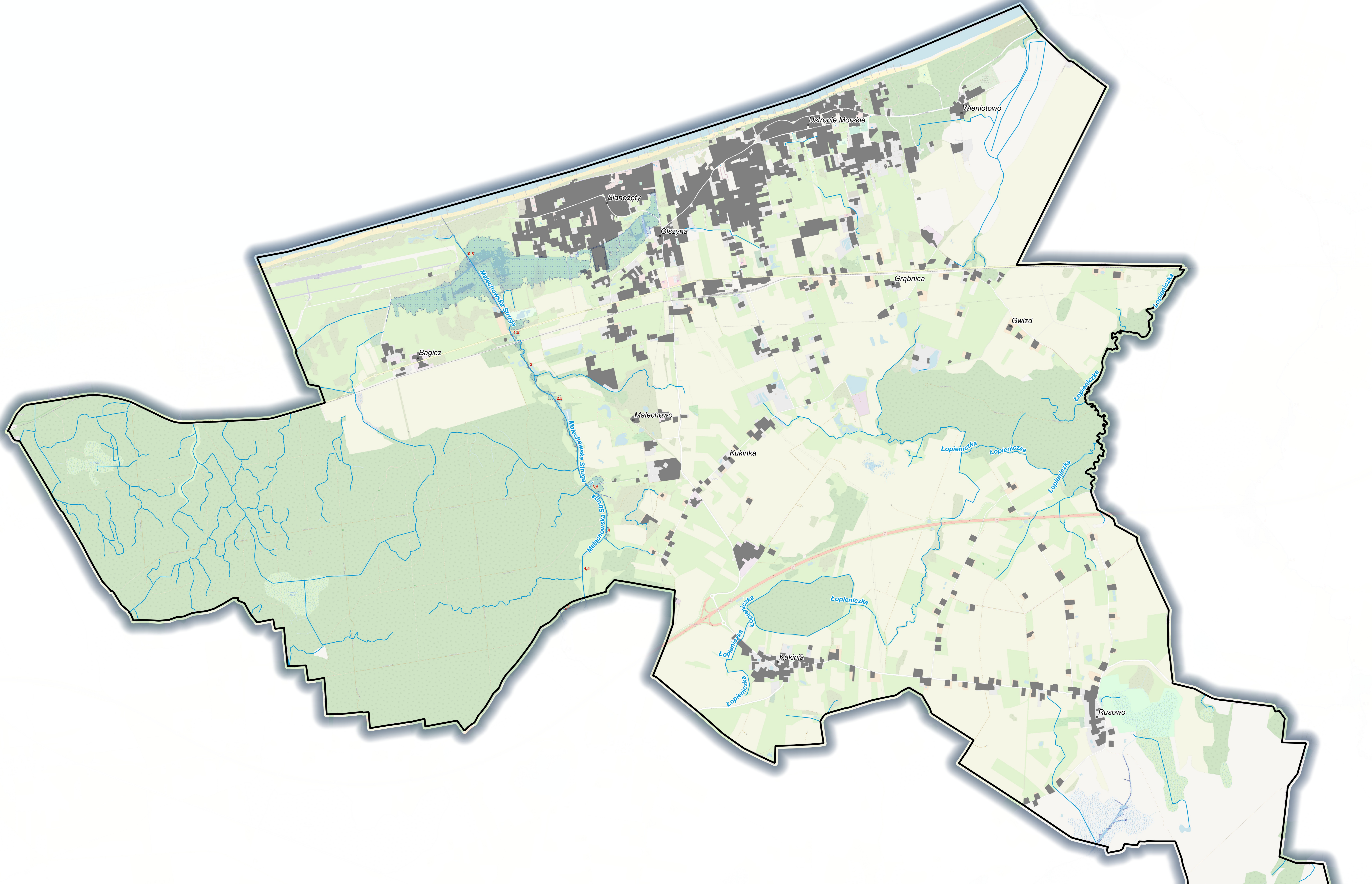
TYTUL OPRACOWANIA		
Program ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2025		
NAZWA RYSUNKU	NR. ZAŁ.	SKALA
Obszary o niskim prawdopodobieństwie powodzi raz na 500 lat Q=0,2% - zagrożenie od rzek i morza	3.1	1:12000
 Pracownia analiz przestrzennych i środowiskowych		
OPRACOWANIE mgr Mariusz Orzechowski		




LEGENDA

- Gmina Ustronie Morskie
- Teren zabudowy
- Rzeki
- Q=1% - obszar o średnim prawdopodobieństwie powodzi raz na 100 lat - morze i rzeki

TYTUŁ OPRACOWANIA		
Program ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2025		
NAZWA RYSUNKU	NR. ZAŁ.	SKALA
Obszary o średnim prawdopodobieństwie powodzi raz na 100 lat Q=1% - zagrożenie od rzek i morza	3.2	1:12000
EkoLogika <small>Pracownia analiz przestrzennych i środowiskowych</small>		
OPRACOWANIE mgr Mariusz Orzechowski		



- LEGENDA**
- Gmina Ustronie Morskie
 - Teren zabudowy
 - Rzeki
 - Q=10% - obszar o wysokim prawdopodobieństwie powodzi raz na 10 lat - rzeki

TYTUL OPRACOWANIA Program ochrony środowiska dla Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2025		
NAZWA RYSUNKU Obszar o wysokim prawdopodobieństwie powodzi raz na 10 lat Q=10% - zagrożenie od rzek	NR. ZAŁ. 3.3	SKALA 1:12000
		
OPRACOWANIE mgr Mariusz Orzechowski		